

HELSINKI GARDEN

14. KAUPUNGINOSAN (TAKA-TÖÖLÖ) PUISTO-,
URHEILUPIISTO-, PYSÄKÖINTI- JA KATUALUEITA SEKÄ
MAANALAISTA TILAA A-B-C-D MERKITYLLÄ ALUEELLA

ASEMAKAAVAN MUUTOKSEN SELOSTUS

ASEMAKAAVAN SELOSTUS
ASEMAKAAVAKARTTA NRO 12572
PÄIVÄTTY 26.3.2019

Asemakaavan muutos koskee:

Helsingin kaupungin
14. kaupunginosan (Taka-Töölö)
puisto-, urheilupuisto-, pysäköinti- ja katualueita
sekä maanalaista tilaa a-b-c-d -merkityllä alueella

Kaavan nimi:
Helsinki Garden

Laatija:
Helsingin kaupungin asemakaavoituspalvelu

Vireilletulosta ilmoittaminen: 17.1.2018
Kaupunkiympäristölautakunta: 16.4.2019
Nähtävilläolo (MRL 65 §): 30.4.–29.5.2019
Kaupunkiympäristölautakunta: muutettu 17.12.2019
Hyväksyminen: kaupunginvaltuusto
Voimaantulo:

Alueen sijainti:
Alue sijaitsee Eläintarhan puiston pohjoisosassa Nordenskiöldin-
kadun varressa, käsittäen Helsingin Jäähallin sekä sen etelä- ja
itäpuoliset kenttäalueet, Pohjoisen Stadiontien itäpuolisen met-
säselänteen sekä tunneliyhteyden Vauhtitielle.

YHTEYSHENKILÖT KAAVAN VALMISTELUSSA

Helsingin kaupunkiympäristön toimiala

Asemakaavoitus: Hanna Pikkarainen, tiimipäällikkö

Kirsti Rantanen, arkkitehti

Kaavapiirtäminen: Anne Ojala, suunnitteluavustaja

Merit Tuomi, suunnitteluavustaja

Liikennesuunnittelu: Inga Valjakka, liikenneinsinööri

Kaupunkitila- ja maisemasuunnittelu:

Anu Lamminpää, maisema-arkkitehti

Jouni Heinänen, tiimipäällikkö

Rakennussuojelu: Sakari Mentu, arkkitehti

Teknistaloudelliset asiat: Raila Hoivanen, DI

Geotekniikka: Miia Paatsema, DI

Ympäristöhäiriöt: Anu Haahla, ympäristöasiantuntija

Matti Neuvonen, DI

Maaperän pilaantuneisuus: Kati Immonen, insinööri

Yhdyskuntatekninen huolto: Jarkko Nyman, insinööri

Ekologia: Alpo Tani, yleiskaavasuunnittelija

Taloudelliset, kaupalliset ja sosiaaliset vaikutukset:

Anne Karlsson, tiimipäällikkö

Mikko Jääskeläinen, erityisasiantuntija

Elina Luukkonen, yleiskaavasuunnittelija

Noora Reittu, yleiskaavasuunnittelija

Viestintäpalvelut:

Tiina Antila-Lehtonen, vuorovaikutussuunnittelija

Mikko Uro, tiedottaja

Maaomaisuuden kehittäminen ja tontit:

Sami Haapanen, tonttipäällikkö

Esko Patrikainen, yksikön päällikkö

Tom Qvisén, projektipäällikkö

Katarina Nordberg, erityisasiantuntija

Rakennetun omaisuuden hallinta:

Markku Metsäranta, yksikön päällikkö

Rakennusvalvontapalvelut: Leena Makkonen, arkkitehti

Ympäristöpalvelut: Juha Korhonen, ympäristötarkastaja

Pelastuslaitos: Esko Rantanen, johtava palotarkastaja

Muut Helsingin kaupungin toimialat

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala:
Petteri Huurre, liikuntapaikkapäällikkö
Jyrki Inkinen, yksikön päällikkö

Kaupunginkanslia: Hannu Asikainen, projektijohtaja
Anni Bäckman, projekti-insinööri
Sirpa Kallio, projektijohtaja
Minna Maartola, kehityspäällikkö
Laura Yrjänä, erityisasiantuntija
Päivi Munther, tapahtumallisuuden kehittämisen asiantuntija

Muut viranomaistahot

Helsingin seudun liikennelaitos (HSL):
Markus Elfström, Petteri Kantokari, Sakari Metsälampi,
Teuvo Syrjälä

Liikennevirasto: Marja Wuori

Hakijataho

Projekti GH Oy: Ilkka Kilpimaa

Hankesuunnittelu

Projektin johto: Projekti GH Oy, Ilkka Kilpimaa

Hankesuunnittelu:
GSP Group Oy, Sami Kettunen
YIT Rakennus Oy, Rasmus Holmberg

Arkkitehtisuunnittelu:
Arkkitehtuuritoimisto B & M Oy, Tuomas Seppänen, Marta de
Abreu Hartman; PES-Arkkitehdit Oy, Tuomas Silvennoinen,
Sami Lauritsalo, Jouni Rekola

Geosuunnittelu: Sitowise Oy, Jannis Mikkola

Liikennesuunnittelu: Trafix Oy, Jouni Ikäheimo

LVI-suunnittelu:
Ramboll Finland Oy, Hannu Martikainen; Granlund Oy, Jukka Tyni

---

Maisemasuunnittelu:

LOCI Maisema-arkkitehdit Oy, Pia Kuusiniemi

Paloturvallisuussuunnittelu:

L2 Paloturvallisuus Oy, Juha-Pekka Laaksonen

Rakennesuunnittelu: Sweco Finland Oy, Antti Vilén

Sähkö- ja automaatio-suunnittelu: Granlund Oy, Topi Volama

Akustinen suunnittelu: Akukon Oy, Olli Salmensaari

SISÄLLYSLUETTELO

TIIVISTELMÄ	8
ASEMAKAAVAN KUVAUS	10
Tavoitteet	10
Mitoitus	10
Alueiden käyttötarkoitus ja korttelialueet	11
Kaupunkirakenne ja kaupunkikuva	19
Maisema	21
Suojelukohteet	23
Luonnonympäristö	25
Virkistys, liikunta ja urheilu	26
Liikenne	28
Palvelut	31
Esteettömyys	32
Ekologinen kestävyys	32
Yhdyskuntatekninen huolto	33
Maaperän rakennettavuus, pohjarakentaminen ja pilaantuneisuuden kunnostaminen	34
Ympäristöhäiriöt	37
Pelastus- ja muu turvallisuus	41
Rakennetekniikka	41
Maanalaiset tilat	42
Vaikutukset	43
TOTEUTUS	58
SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT	59
SUUNNITTELU- JA KÄSITTELYVAIHEET	62

LIITTEET

1 Seurantalomake

2 Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

3 Kuvat ja kartat

- Ilmakuva
- Asemakaavakartta
- Havainnekuva
- Ote Helsingin yleiskaavasta (2016)
- Ote voimassa olevista asemakaavoista
- Ote 2. vaihemaakuntakaavasta
- Ote Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavasta
- Liikennesuunnitelma (piir.nro 6926)
- Tekniset liitekartat
  - Vesihuolto
  - Sähkö ja tietoliikenne
  - Kaukolämpö, kaukojäähdytys ja kaasu
  - Maaperä

4 Viitesuunnitelma (kooste), B&M Oy, PES-Arkkitehdit Oy, 24.10.2019

LUETTELO MUUSTA KAAVAA KOSKEVASTA MATERIAALISTA

- Vuorovaikutusraportti
  - Kuvaliite alueesta
  - Eläintarhan luoteisosan ympäristöhistoriallinen selvitys, Näkymä Oy, 2017
  - Helsingin jäähallin rakennushistoriallinen selvitys, PES-Arkkitehdit Oy, 19.1.2018
  - Viitesuunnitelma, B&M Oy, PES-Arkkitehdit Oy, 24.10.2019
  - Toiminnallinen kuvaus, B&M Oy, PES-Arkkitehdit Oy, 3.9.2019
  - Kaupunkikuvallinen ja maisemallinen tarkastelu, B&M Oy, 1.11.2019
  - Alustava liikenneselvitys, WSP Oy, 26.9.2019
  - Ympäristömeluselvitys, A-Insinöörit Oy, 14.8.2019
  - Tärinä- ja runkomeluselvitys, A-Insinöörit Oy, 13.12.2017
  - Autoliikenteen päästöjen vaikutus ilmanlaatuun Helsinki Gardenin kohdalla vuonna 2040, Ilmatieteenlaitos, 18.10.2018
  - Helsinki Garden – hulevesien hallinta ja vesihuoltoliitokset, Sitowise Oy, 2.5.2018
  - Palotekninen suunnitelma kaavoituksen tarpeisiin, L2 Paloturvallisuus Oy, 20.8.2019
  - Palotekninen selvitys, Kuplahallin sijoitus pallokentälle 6, L2 Paloturvallisuus Oy, 14.11.2018
-

- Alustava geo- ja kalliotekninen pohjatutkimus- ja perustamistapalautus sekä kalliotekninen rakennettavuus selvitys, Sitowise Oy, 3.9.2019
  - Alustava selvitys: pohjaveden hallinta ja pohjaveden huomioon ottaminen suunnitelmaratkaisuissa, Sitowise Oy, 31.10.2019
  - Rakennettavuus selvitys (vaiheistus ja aikataulu), GSP Oy, Sweco Oy, Sitowise Oy, 3.9.2019
  - Helsingin jäähalli, kantavien rakenteiden turvallisuuslausunto, Insinööri-toimisto Pontek Oy, 13.3.2018
  - Helsingin jäähalli (Nordis) selvitys ja alustava ehdotus kattorakenteen uusimiseksi, Sweco Oy, 28.1.2019
  - Helsinki, Nordenskiöldinkadun jäähalli, Kattoa kannattelevien betonirakenteiden tutkimus, Contesta Oy, 29.1.2019
  - Helsingin jäähalli, Katon köysiristikko, Sweco Rakennetekniikka Oy, 16.10.2019
  - Helsinki Garden, ympäristötekniinen tutkimusraportti, Vahanen Environment Oy, 11.2.2019
  - Helsinki Garden -hankkeen liikuntavaikutusten arviointi, Helsingin kaupunki, 15.2.2019
  - Helsinki Garden – hankkeen laajojen taloudellisten vaikutusten arvio, Helsingin kaupunki, 15.10.2019
  - Helsinki Garden -hankkeen suunnittelualuevarauksen muuttaminen ja täydentäminen, päätös, Khs 8.1.2018
  - Garden Helsinki -kilpailun arvostelupöytäkirja 15.2.2017A
  - Garden Helsinki arkkitehtuurikutsukilpailun kaupunkikuvalliset ja toiminnalliset lähtökohdat ja tavoitteet, päätös, Kslk 4.10.2016
  - Suunnittelualuevaraus Töölön Eläintarhan alueelta, Khs 27.6.2016
  - Eläintarhan alueen maankäytön periaatteet, Kslk 13.5.2014
-

TIIVISTELMÄ

Asemakaavan muutos (kaavaratkaisu) koskee puistoalueita, urheilualuetta, katualueita ja pysäköintialuetta, jotka sijaitsevat Eläintarhan puiston pohjoisosassa. Kaavaratkaisu mahdollistaa yksityisen, maanalaisen monitoimiareenan sekä toimitilojen ja asuntojen rakentamisen Nordenskiöldinkadun varteen. Vieressä sijaitseva Helsingin jäähallin rakennus yhdistetään hankkeeseen ja muutetaan pienemmäksi monitoimiareenaksi sekä liikuntatiloiksi. Kallioselänteen alle rakennetaan lisäksi harjoitusjäähallitiloja ja pysäköintilaitos. Maanalainen huolto- ja pysäköintiajohde rakennetaan Vauhtitien suunnasta, Pesararadan varaukset huomioiden.

Tavoitteena on kaupunkistrategian mukaisesti yritystoiminnan ja toteuttamiskelpoisten suurhankkeiden edistäminen sekä liikunta- ja vapaa-ajan paikkojen, asuntojen ja työpaikkojen lisääminen.

Uutta kerrosalaa syntyy yhteensä 158 800 k-m². KTYA-korttelialueen uudisrakennuksen maanpäällisen osan laajuus on 60 000 k-m². Helsingin jäähallin rakennus (19 850 k-m²) säilytetään, mutta maanalainen harjoitusjäähalli puretaan ja osin sen tilalle rakennetaan laajennusosa 2 000 k-m². Koko kaava-alueen maanalaisen rakentamisen laajuus on 96 800 k-m². Kerrosalat sisältävät tekniset tilat maanpäällä.

Monitoimiareenan kapasiteetti on 11 000–16 000 henkilöä ja sen laajuus ilman ravintolatiloja noin 40 000 k-m². Maan päällisestä kerrosalasta korkeintaan 30 % (18 000 k-m²) saa osoittaa asumiseen, ja jäljelle jäävästä kerrosalasta korkeintaan 55 % saa osoittaa hotelli- ja majoitustiloille (23 100 k-m²). Suunnitelmissa hotelli- ja majoitustiloja on esitetty rakennettavaksi 21 000 k-m² ja muita toimitiloja on tarkoitus rakentaa yhteensä noin 42 000 k-m², joista liiketiloja on noin 24 000 k-m². Asukasmäärän lisäys on noin 350–400 asukasta. Nykyisiä harjoitusjäitä korvaavien tilojen lisäksi uusia urheilu- ja liikuntatiloja on suunniteltu noin 5 000 k-m².

Kallioselänteen alla sijaitseviin maanalaiseen pysäköintilaitokseen rakennetaan yhteensä noin 1 000 autopaikkaa. Kaavaehdotuksen yhteydessä on laadittu liikennesuunnitelma, jonka mukaan Nordenskiöldinkadulle ja Vauhtitielle mm. rakennetaan uusia kääntymiskaistoja ja olemassa olevia pidennetään pääkatujen liikenteen sujuvuuden varmistamiseksi. Samassa yhteydessä katujen liikenneturvallisuutta parannetaan selkeyttämällä jalankulku- ja pyöräliikenteen järjestelyjä sekä joukkoliikenteen pysäkkijärjestelyjä.

Kaavaratkaisun toteuttaminen vaikuttaa erityisesti siten, että kaupunki saa suurena yksityisenä investointina nykyaikaisen monitoimiareenan. Kaupunkirakenteellisesti arvokas Keskuspuiston vihersormen alue kapenee asemakaavan toteutumisen myötä.

Helsingin kaupunki omistaa maa-alueet. Kaupungin maat ovat kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan liikunnan palvelukokonaisuuden sekä kaupunkiympäristötoimialan hoitovastuulla. Urheilualueiden päävuokralaisia ovat Jääkenttäseätiö, Helsingin jalkapalloseklubi HJK ja liikuntapalvelut.

Kaavaratkaisu on tehty hakemuksen johdosta ja kaavaratkaisun sisältö on neuvoteltu hakijan kanssa.

Kaavaehdotus on ollut julkisesti nähtävillä. Kaavaehdotuksesta tehtiin 1 muistutus.

Muistutuksessa esitetyt huomautukset kohdistuivat rakennusmas-san suureen kokoon ja korkeuteen, alueelle sopimattomiin rakentamiseen ja Keskuspuiston visuaaliseen katkeamiseen, alueelle suunnitellun asumisen soveltumattomuuteen alueelle ja sen aiheuttamista rajoituksista ympäristön muille toiminnoille sekä maanalaisen rakentamisen riskeihin. Muistutuksen mukaan asemakaavaehdotus ei täytä asemakaavoille asetettuja vaatimuksia eikä maankäyttö- ja rakennuslain asettamia ehtoja.

Kaavaehdotuksesta saatiin viranomaisten lausuntoja sen ollessa julkisesti nähtävillä. Lausunnot kohdistuivat pitkälti samoihin asioihin kuten OAS- ja luonnosvaiheessa. Huomautukset kohdistuivat rakennuksen liian suureen kokoon, alueelle sopimattomien käyttö-tarkoitusten suureen määrään, Keskuspuiston laaksotilan katkeamiseen, tärkeiden näkymien menettämiseen, Olympiastadionin kaupunkikuvallisen aseman heikentymiseen, metsäisen kallio-selänteen virkistys- ja maisemallisten arvojen menettämiseen uusien teknisten rakennelmien vuoksi sekä asemakaavan sisältövaatimukseen ja kaavaratkaisun ristiriitaan muiden maankäyttöä ohjaavien tavoitteiden ja päätösten kanssa. Lisäksi kiinnitettiin huomiota Pissaradan, Helsinki–Pasila -junaradan ja Vauhtitien ajoyhteyden yhteensovittamiseen, työmaa-aikaisiin järjestelyihin sekä vesihuoltolinjojen ja muiden yhdyskuntateknisten tunneleiden ja johtojen huomioimiseen mahdollisine siirtotarpeineen.

Nähtävilläoloajan jälkeen tehdyn muutoksen osalta on neuvoteltu niiden tahojen kanssa, joiden yksityistä etua muutoksen on katsottu koskevan (MRA 32§), ja heitä on kuultu erikseen. Muistutuksia saatiin 3 kpl. Muistutuksissa esitetyt huomautukset kohdistuivat alueella lisääntyvien tapahtumien ja toimintojen liikenteellisiin vaikutuksiin sekä niihin varautumiseen lähinnä jatkosuunnittelussa, liikenneselvitysten laajuuteen ja sisältöön mm. saattoliikenteen järjestämiseen ja vaikutusten kuvaamiseen myös muiden liikennemuotojen kuin autoliikenteen osalta, sekä liikennesuunnitelman mukaisesti liikennejärjestelyihin mm. Pohjoisen Stadiontien ajoradan leveyteen ja jalankulunyhteyksiin Auroranportin liittymässä.

Kaavaehdotukseen tehtiin muutoksia, jotka on esitetty yksityiskohtaisesti kaavaselostuksen viimeisessä luvussa.

ASEMAKAAVAN KUVAUS

Tavoitteet

Kaavaratkaisun tavoitteena on mahdollistaa yksityisen monitoimiareenan sekä urheilu-, liikunta- ja vapaa-ajan tilojen, toimitilojen, palvelutilojen sekä asuntojen ja majoitustilojen rakentaminen lähelle keskustaa. Kaupunkistrategian mukaisesti tavoitteena on yritystoiminnan ja toteuttamiskelpoisten suurhankkeiden edistäminen sekä kaupungin kasvun tukeminen lisäämällä liikunta- ja vapaa-ajan paikkoja, asuntoja ja työpaikkoja.

Kaupunkistrategian mukaan Helsinki on monipuolinen ja kansainvälisesti vetovoimainen kulttuuri-, urheilu- ja tapahtumakaupunki ja kaupunki panostaa kulttuurin ja urheilun suur tapahtumien sekä kongressien houkutteluun ja luomiseen. Strategian mukaisesti tavoitteena on kulttuuri- ja urheilutapahtumien helppo saavutettavuus. Kaavaratkaisu edesauttaa kaupungin strategisten tavoitteiden toteutumista myös tarjoamalla monipuolisia sijoituspaikkoja yrityksille.

Mitoitus

Suunnittelualan pinta-ala on 127 018 m².

KTYA-korttelialueen pinta-ala on 24 261 m²,
maanpäällinen kerrosala 60 000 k-m²,
maanalainen kerrosala (ma-k-merkitty alue) 89 000 k-m²,
maanpäällisen osan tehokkuus (e) = 2,47,
maanalainen ma-k-alue mukaan lukien tehokkuus (e) = 6,14.

YU-korttelialueen pinta-ala on 17 603 m²,
maanpäällinen kerrosala 21 850 k-m², tehokkuus (e) = 1,24.

VP/s-alueen maanalaisten tilojen kerrosala on 7 800 k-m².

Kerrosalan määrä yhteensä on 178 650 k-m². Kaavaratkaisun myötä alueen kerrosala kasvaa toteutuneeseen kerrosalaan verrattuna 154 929 k-m².

Alueiden käyttötarkoitus ja korttelialueet

Alueen lähtökohdat ja nykytilanne

Pääasiallinen suunnittelualue sijaitsee Keskuspuiston eteläisimmässä osassa, Töölönlahden pohjoispuolella ja Eläintarhan puiston luoteisosassa, Helsingin Jäähallin alueella. Etelässä alue rajautuu Olympiastadioniin ja Olympiarakennusten valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön. Pohjoisessa ja luoteessa alue rajautuu toisella puolella Nordenskiöldinkatua sijaitseviin Laakson ja Auroran sairaala-aluekokonaisuuksiin sekä Keskuspuiston avoimessa laaksotilassa sijaitsevaan Laakson ratsastuskenttään. Idässä suunnittelualue ulottuu aina radan varteen Vauhtitielle asti, jonne on suunniteltu maanalaisen ajotunnelin suuaukko. Lännessä suunnittelualueita rajaavat Töölön jalkapallostadion ja Taka-Töölön kerrostaloalue (RKY 2009 Taka-Töölo).

Olympiastadionin pohjoispuolisessa maisemassa vaihtelevat metsäiset kallioselänteet ja puistomaiset urheilutoiminnoille varatut laaksoalueet, joilla sijaitsee myös Helsingin jäähallin tapahtuma- ja pysäköintikenttä.

Eläintarhan puiston vilkkaalla urheilutoimintojen alueella on pitkä kulttuurihistoria vapaa-ajan vieton, urheilun ja erilaisten tapahtumien pitopaikkana. Suunnittelualue on osa vanhinta Keskuspuistoa. Alueelle rakennettiin Jäästadion 1958, jonka tilalle valmistui Helsingin jäähalli 1966.

Helsingin tärkeimpään ja vanhimpaan vihersormeen kuuluvan alueen metsäinen ilme väheni Helsingin Jäähallin kupeessa olleen mäntyisen kallioselänteen tilalle rakennetun maanalaisen harjoitusjäähallin rakentamisen myötä (1990). Harjoitusjäähallin kansirakenteen sekä jäähallin ja alueen pysäköinti- ja tapahtumakäytössä olevan puiston osan laatutaso on jäänyt heikoksi. Pohjoisen Stadiontien itäpuolella Helsingin metsäverkostoon kuuluvat, lähes Helsingin keskustaan ulottuvat metsäalueet kallioselänteen ovat sen sijaan säilyttäneet metsäisen luonteensa, ja ovat tiiviissä ulkoilu-, liikunta- ja virkistyskäytössä.

Olympiastadionin peruskorjaus- ja laajennushankkeen jälkeen sen kapasiteetti kasvaa 40 000 katsojasta 50 000 katsojaan, ja myös tapahtumien määrä kasvaa. Toinen pääsisäänkäynti sijoituu Olympiastadionin pohjoispuolelle, jolloin Pohjoisen Stadiontien kautta voi saapua jopa kolmannes yleisöstä.

Kaavaratkaisun pääperiaatteet

Eläintarhan alueelle on laadittu maankäytön periaatteet 2014, joiden mukaan aluetta kehitetään ensisijaisesti virkistykseen, urheilun, matkailun ja kulttuurin alueena sen suunnitteluhistoriallisia ja

maisemallisia arvoja kunnioittaen sekä siten, että se muodostaa luontevan nivelen Töölönlahden kulttuuripuiston ja Nordenskiöldinkadun pohjoispuolelta alkavan Keskuspuiston virkistysmetsäjaksen välille. Eläintarhan asema osana Helsingin keskeistä viherosomea, Keskuspuistoa ja Töölönlahden kokonaisuutta turvataan. Ensisijaisten käyttötarkoitusten lisäksi ja niiden kanssa yhteen sovittoaen alueelle voidaan osoittaa myös asumista. Aluetta kehitetään korkealuokkaisena puistomaisena alueena. Uusi rakentaminen sijoitetaan alueelle yksittäisinä rakennuksina puistomainen yleisilme säilyttäen. Tavoitteena on keskittää pysäköintiä maan alle.

Periaatteiden mukaan Helsingin Jäähallin ja pallokenttien ympäristöä suunnitellaan monipuolisen virkistyksen, urheilun ja palvelujen sekä niitä palvelevan maanalaisen pysäköinnin käyttöön. Alueelle voidaan suunnitella uutta jäähallia ja majoitustiloja. Uudet rakennukset suunnitellaan Keskuspuiston, Eläintarhan ja Töölönlahden toiminnallisen ja visuaalisen jatkuvuuden ja Olympiastadionin kaupunkikuvan lähtökohdista. Nordenskiöldinkadun urheilulaitosten edusta-aukioita suunnitellaan suurten urheilutapahtumien aukioina. Alueelle voidaan suunnitella maanalaisen pysäköinnin ja maanalaisen urheilutilojen tilanvarauksia. Maanalaiset tilat, niiden maanpäälle tulevat laitteet ja ajoyhteydet suunnitellaan ensisijaisesti rakennuksiin arvokkaaseen puistoympäristöön sopivalla tavalla. Pohjoista Stadiontia kehitetään osana Olympiastadionin pääkulkuväylää ja suurten urheilutapahtumien kulku-, huolto- ja pysäköintiliikenneväylänä. Urheilukadun varren kenttäalueet säilytetään urheilukenttinä, joiden alle voidaan suunnitella pysäköintiä.

Kaupunki on myöntänyt Helsinki Garden -hankkeelle suunnittelualuevarauksen (27.6.2016, täydennetty 8.1.2018), jonka mukaan Eläintarhan puistoon Olympiastadionin pohjoispuolelle voidaan sijoittaa yksityinen tapahtuma-areena sekä majoitus-, toimi- ja liiketiloja. Maanpäällinen rakentaminen sijoittuu pääasiassa Helsingin Jäähallin nykyiselle pysäköinti- ja tapahtumakentälle. Varsinainen areena sijoittuu maanalaisiin tiloihin. Helsingin jäähalli yhdistetään hankkeeseen. Pohjoisen Stadiontien itäpuolelle saa sijoittaa maanalaisen pysäköintilaitoksen, samoin kuin Pallokenttä 7 alueen alle. Yhteys pysäköinti- ja huoltotiloihin voidaan johtaa Vauhtitien kautta. Kerrosalaa suunnittelualuevarauksen valmistelun pohjana olleessa viitesuunnitelmassa on ollut yhteensä 175 000 k-m². Suunnittelualuevarauksen mukaan osan hankkeen tavoittelemasta kerrosalassa saa tarvittaessa sijoittaa muualle. Kohteesta on järjestettävä arkkitehtuurikilpailu hankkeen realististen toteuttamisedellytysten varmistamiseksi ja kaupunkitilaan soveltamiseksi.

Kaavaratkaisu perustuu Projekti GH Oy:n ja Helsingin kaupungin vuonna 2016 järjestämän kutsukilpailun voittaneeseen työhön.

Kilpailun tarkoituksena oli löytää arvokkaalle rakennuspaikalle arkkitehtuuriltaan ja kaupunkitilalliselta sovituksestaan korkeatasoinen ja kiinnostava kokonaissuunnitelma asemakaavoituksen ja toteutuksen pohjaksi. Kilpailun voitti Arkkitehtuuri-toimisto B&M Oy, joka on jatkanut suunnittelua yhdessä PES Arkkitehdit Oy:n kanssa.

Kilpailun jälkeen on luovuttu Saharan jalkapallokentän alle suunnitellusta pysäköintilaitoksesta ja sen sijaan pysäköintiä, päivittäistavarakaupan tiloja sekä liikunta- ja vapaa-ajantiloja on sijoitettu viereisen jalkapallokenttä 7:n alle. Maanpäälle sijoittuvan pääasiallisen uudisrakentamismassan laajuus on 60 000 k-m², ja se sisältää majoitus- ja toimitilojen lisäksi asumista enintään 30 % kerrosalasta. Maantasokerrokset on varattu liike- ja myymälätiloiksi.

Jatkosuunnittelun myötä, etenkin rakennuksen Nordenskiöldinkadun varren korkeimpien kohtien madallusten myötä, maanpäällinen kerrosala on runkosyvyyden kasvusta huolimatta vähentynyt selvästi kilpailuvaiheeseen verrattuna. 27 500 k-m² hankkeen alun perin tavoittelemasta asuinkerrosalasta on tarkoitus osoittaa muualle. Areena sekä muut maanalaiset tilat ulottuvat kolmenkymmenen metrin syvyyteen eli kymmenisen syvemmälle kuin kilpailuvaiheessa, ja maanalainen kerrosala pääasiallisella rakentamispaikalla on kasvanut noin 38 200 k-m². Harjoitusjäähallit (7 800 k-m²) on siirretty Pohjoisen Stadiontien itäpuolisen kallioselänteen alle.

Helsingin jäähallin rakennus säilyy ja se on tarkoitus liittää uuteen kiinteistökokonaisuuteen. Harjoitusjäähalli puretaan. Nykyisen 8 200 hengen monitoimiareenan jakaminen pienemmäksi, vähintään 5 000 hengen areenaksi sekä liikuntatiloiksi mahdollistetaan.

Helsingin Jäähallin edusaukiolta järjestetään uusi kävely-yhteys kohti Olympiastadionin pohjoista sisäänkäyntiä. Reitiltä on yhteys maanalaisen areenan katon päällä olevalle sisäpihalle, jonka on tarkoitus toimia kiinteistön toimintoihin liittyvänä, kaikille avoimena puistomaisena ulko-oleskelutilana.

Jäähallin edusaukion tasoa on tarkoitus viitesuunnitelman mukaan osin madaltaa, jotta sen kautta voidaan siirtyä tapahtumaareenan maanalaisiin aula-, ravintola- ym. oheistiloihin, päivittäistavarakauppatiloihin ja muihin liike-, kauppa- ja palvelutiloihin sekä liikuntatiloihin. Tiloihin on myös yhteys Nordenskiöldinkadun ja Pohjoisen Stadiontien risteyksestä sekä Pohjoiselta Stadiontieltä läheltä Olympiastadionin pohjoista pääsisäänkäyntialuetta. Uuden areenan maanalaiset yleisötilat varsinaisella sisäänkäyntitasolla palveluineen palvelevat myös vanhan jäähallin areenaa, mahdollistaen myös yhteisten tapahtumien järjestämisen.

Pohjoisen Stadiontien varressa nykyisin sijaitsevan jalkapallokenttä 7:n alueen maanpinnantason korottaminen 4,5 metrillä on mahdollistettu. Alueen uusi maanpinnan taso on rakennettava julkiseksi liikunta- ja tapahtumapaikaksi.

Asemakaavassa on mahdollistettu pallokenttä 7:lla talvisin sijainneen juniorien ylipainehallin sijoittaminen vastaisuudessa nykyistä suurempana viereiselle, täysikokoisena säilyvälle pallokenttä 6:lle.

Pohjoisen Stadiontien itäpuolisen metsäselänteen alle on mahdollista rakentaa kaksi harjoitusjäähallia, pysäköintilaitos sekä väestönsuojatilat sekä näiden tarvitsemat maanpäälliset tekniset rakennelmat.

Maanalaisen areenan tapahtumien ja KTYA-korttelin muiden toimintojen huoltoliikenne sekä yhteys VP/s-alueen alla olevaan pysäköintilaitokseen järjestetään Vauhtitieltä alkavan tunneliyhteyden kautta, suunnitellun Pisararadan rakentamis- ja toimintaedellytykset huomioiden. Pysäköintilaitoksen toinen sisäänajoysteys sijoittuu Pohjoiselle Stadiontielle. Vanhan jäähallin huoltoajoyhteys on mahdollistettu Pohjoiselta Stadiontieltä KTYA-korttelialueen kautta edelleen Nordenskiöldinkadulle.

Asemakaavassa on asetettu kaava-alueen julkisten ja yleisölle avoimien ulkotilojen toiminnallisuutta, laatua ja kaupunkikuvallista ja maisemallista ilmettä koskevia kaavamääräyksiä.

Toimitila- ja asuinrakennusten korttelialue, jolle saa sijoittaa lisäksi urheilu-, liikunta- ja vapaa-ajan tiloja sekä pysäköintilaitoksen (KTYA)

Korttelialueelle saa sijoittaa maanpäällisiä toimi-, majoitus-, liike-, urheilu-, liikunta- ja vapaa-ajantiloja, palvelutiloja sekä asuntoja enintään 60 000 k-m². Asuntojen osuus maanpäällisestä kerrosalasta saa olla enintään 30 % (18 000 k-m²) ja hotelli- ja majoitus-tiloja saa rakentaa enintään 55 % asumiseen käytetyn maanpäällisen kokonaiskerrosalan yli jäävästä osuudesta. Em. kerrosalaosuuksien tulee sisältää toimintojen maanpäälliset tekniset tilat sekä prosenttilukujen suhteessa maanalaisista tiloista nousevat kuilut ja niihin liittyvät tekniset tilat.

KTYA-korttelialueen kellari- ja maanalaiset tilat, osa YU-korttelin maanalaisista tiloista sekä KTYA-kortteliin liittyviä katu-, puisto- sekä urheilu- ja virkistyspalvelualueiden alaisia tiloja kuuluu ma-k-merkittyynt alueeseen, jolle on merkitty kokonaiskerrosala 89 000 k-m². Kaavakartalla ma-k-alueen kokonaiskerrosalamerkintä on merkitty KTYA-korttelialueelle, mihin suurin osa ma-k-alueen tiloista sijoittuu.

Kaava-alueen ja sen ympäristön yleisötapahtuma-, ulkoanniskelu- ja liikuntakäytön aiheuttamien ympäristömelu- ja muiden haittojen minimoimiseksi ja alueen yksityiseltä vaikuttavan luonteen välttämiseksi asuntoja saa sijoittaa ainoastaan rakennuksen kolmannesta kerroksesta ylöspäin.

Myös ulkoseinien eristävyydelle, asuntojen parvekkeiden ja ulko-oleskelutilojen sijoittelulle ja suojaukselle on asetettu niitä koskevia määräyksiä erityisesti häiriöherkkien asumistoimintojen hyvien edellytysten varmistamiseksi. Asuntojen porrashuoneista tulee olla yhteys vähintään eri kahteen suuntaan yleisille katualueille tai muille julkisesti avoimille jalankulkualueille, jotta asukkaat voivat areenoiden ja/tai Olympiastadionin suurten yleisötapahtumien aikana valita häiriöttömimmän reitin. Kaupungin asuntopoliittisten tavoitteiden mukaisesti asuntohuoneistojakaumaa tullaan ohjaamaan tontinluovutusehdoissa.

Maantasokerrokset on osoitettava ravintola-, kahvila-, myymälä- ja muuhun asiakaspalvelutilakäyttöön siten, että katuihin ja aukioihin liittyviin tiloihin on sisäänkäynnit kadulta tai muilta yleiseen käyttöön osoitetuilta jalankulkualueilta. Ulkokehän 1–2 alinta kerrosta ja pihan puolella maantasokerroksien tulee arkkitehtonisesti ja kaupunkikuvallisesti olla näyteikkunamaisia, julkisivumateriaaliltaan pääasiassa lasisia ja läpinäkyviä julkisivuja. Tämän tulee näkyä julkisivujen jäsentelyssä ja maantasokerrosten detaljoinnissa.

Sisäpiha on rakennettava korkeatasoiseksi, julkisesti avoimeksi oleskelualueeksi, jota ei saa aidata mahdollista päiväkodin pihaluettua lukuun ottamatta.

Maan alle on sijoitettava vähintään 11 000 katsomopaikan monitoimiareena, jonka permanto asettuu noin tasolle -22,0. Maanalaisiin tiloihin saa sijoittaa lisäksi muita vapaa-ajan ja urheilun tiloja, liike- ja myymälätiloja enintään 16 410 k-m² sekä enintään 4 000 k-m² suuruisen päivittäistavarakaupan. Lisäksi maan alle on sijoitettava vähintään 5 000 k-m² liikuntatiloja, joista vähintään 3 100 k-m² on oltava pelikenttä- ja ryhmäliikuntaan sopivia salitiloja ja loput yleiseen käyttöön tulevia muita liikuntatiloja kuten esim. kuntosaleja sekä pukuhuone- ja varastotiloja. Kellarikerrokset ja maanalaiset tilat saavat ulottua KTYA-korttelialueella sijaitsevan areenan alatasolle asti. Maanalaisille tiloille on osoitettu kokonaiskerrosala 89 000 k-m², ja tämä ma-k-merkitty alue ulottuu osin YU-korttelialueen puolelle. ma-k-merkityllä maanalaisella alueella huoltopihan saa rakentaa alueelle merkityn kerrosalan lisäksi, samoin kuin rakennuksen pääkäyttötarkoitukseen kuulumattomat tilat kuten esimerkiksi sosiaali- ja jätehuoltotilat ja polkupyörien säilytystilat. Areenasta ja muista maanalaisista tiloista on tarkoitus muodostaa oma kiinteistönsä.

Maanalainen rakentaminen ulottuu Pohjoisen Stadiontien varressa nykyisin sijaitsevan jalkapallokenttä 7:n alueelle, mitä kaavassa koskee myös merkintä vu/k. Alueen maanpinnantasoa saadaan korottaa 4,5 metriä. Alueen maanalaisiin tiloihin on suunniteltu em. liike-, päivittäistavarakauppa- ja liikuntatiloja sekä teknisiä tiloja. Rakentamisen sijoittelussa, suunnittelussa ja rakentamisessa tulee mahdollistaa 100 m x 64 m (varoalueineen 106 m x 70 m) kokoisen jalkapallokentän ylipainehallin sijoittaminen viereiselle VU-alueelle perustuksineen ja poistumistiejärjestelyineen ja muiden teknisine vaatimuksineen.

Uusi maanpinnan taso vu/k-alueella on rakennettava julkiseksi liikunta- ja tapahtumapaikaksi, jolle on sijoitettava 40 m x 60 m tasainen kenttäalue varoalueineen. Tilavaraus mahdollistaa esim. 8v8 kokoisen juniorijalkapallokentän rakentamisen alueelle 3 m varoalueineen. Alueen tulee olla myös alueen muiden toimijoiden suurtapahtumien laajenemistilana, esimerkiksi Olympiastadionin kansainvälisten suurtapahtumien aikaisten lähetysautojen käyttöön. vu/k-alueen rakenteet on suunniteltava ja rakennettava siten, että ne kestävät alueen käytön raskaiden ajoneuvojen pysäköintialueena ja tarvittaessa esim. tekojäätana.

Asemakaavassa on mahdollistettu pallokenttä 7:lla talvisin sijainneen juniorien ylipainehallin sijoittaminen vastaisuudessa viereiselle, täysikokoisena säilyvälle pallokenttä 6:lle, sillä pallokenttä 7:n alue tulee olemaan useamman vuoden rakennustyömaana, eikä lähitöllä ole osoittaa muuta korvaavaa paikkaa ylipainehallille.

Urheilu- ja liikerakennusten korttelialue (YU)

Helsingin jäähalli säilyy, ja se on merkitty asemakaavassa suojelumääräyksellä sr-2: Kulttuurihistoriallisesti, kaupunkikuvallisesti ja rakennustaiteellisesti arvokas rakennus. Rakennus on kaupunkikuvallisesti arvokas alueen maamerkinä ja osana urheilurakennusten muodostamaa laajempaa kokonaisuutta. Rakennus tulee säilyttää ja osoittaa urheilu-, liikunta-, tapahtuma- ja harrastekäyttöön.

Rakennukseen saa sijoittaa tapahtumatoimintojen tarvitsemia palveluita kuten ravintoloita, ja harrastetiloja kuten bändien harjoittelutiloja. Rakennuksessa ei saa tehdä sellaisia lisärakentamis- tai muutostöitä, jotka muuttavat julkisivujen, vesikaton tai kantavien betonirakenteiden alkuperäistä ilmettä ja hahmoa. Rakennuksen koillisjulkisivun eteen on mahdollistettu laajennusosan rakentaminen.

Rakennuksen arvokkaita sisätiloja ovat vaijerikannatteinen halli-tila, sisääntuloaulat sekä kunniavieraiden vastaanottoa ja oleske-

lua varten rakennettu tilasarja, joiden tilallinen hahmo on säilytettävä tai palautettava. Rakennuksen alkuperäiset rakennusosat ja kiinteä sisustus tulee ensisijaisesti säilyttää.

Jos olemassa oleva hallitila jaetaan pienempiin osiin, tulee jäljelle jäävän areenatilan kapasiteetin olla vähintään 5 000 katsojaa, ja hallin pienempi osa tulee varata liikuntasaltilaksi. Pienemmän osan ratkaiseminen kahteen kerrokseen on mahdollistettu rakennukselle osoitetun sallitun enimmäiskerrosalan määrässä. Lisäksi on mahdollistettu 2 000 k-m² laajuisen lisärakennuksen rakentaminen rakennuksen koillispuolelle. Maan alla sijaitseva harjoitusjäähalli on oletettu purettavaksi.

Korttelin maanalaiset tilat kuuluvat ma-k-merkittyyn alueeseen, jolle on merkitty kokonaiskerrosala. ma-k-alueesta suurin osa sijoittuu KTYA-korttelialueelle ja sitä ympäröivien katu-, puisto- ja urheilu- ja virkistyspalveluiden alle.

ma-3-merkitylle alueelle saa tarvittaessa sijoittaa huolto- ja varastotiloja, jotka avautuisivat VU-alueen tai Töölön jalkapalloareenan tontin suuntaan. Tilan saa rakentaa kerrosalan lisäksi.

Vanhan jäähallin kaupunkikuvallisesti merkittävälle ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaalle edusaukiolle on annettu nimi Nordiksen aukio. Aukiolle suuntautuva, vanhan jäähallin julkisivuun liittyvä taideteos tulee säilyttää.

Suojeltu puisto (VP/s)

Suojeltu puistoalue, joka on kulttuurihistoriallisesti ja kaupunkikuvallisesti arvokas ja osa merkittävää puistokokonaisuutta. Puistoa tulee hoitaa ja kehittää historiallisena puistona.

Alue on osa laajaa, monimuotoista, kerroksellista ja kaupunkikuvallisesti merkittävää Eläintarhan puistokokonaisuutta. Puistoalue on Keskuspuiston jatkuvuuden kannalta merkittävä osa kokonaisuutta, joka liittyy Keskuspuiston pohjoisosan laajat metsäalueet Töölönlahden viheraluekokonaisuuteen.

Maisemakuvaan ja kaupunkinäkyymiin olennaisesti kuuluva kallio- selänne lakialueineen, alueen puustoinen luonne ja vehreiden reunavyöhykkeiden eheys tulee säilyttää. Selänteelle ominaiset pienialaiset männiköt ja avokallioalueet tulee säilyttää. Puistoa voidaan tarvittaessa uudistaa.

Puiston alle saa sijoittaa harjoitusjäähallitiloja yhdyskäytävineen 7 800 k-m² sekä pysäköintitiloja sekä väestönsuojatiloja. Viidelle maanalaisista tiloista maanpinnalle nousevan kuilujen maanpäälliselle rakennelmalle on osoitettu sijoituspaikat ja enimmäiskoot

---

sekä vaatimuksia olemassa olevaan arvokkaaseen kulttuuri- ja luonnonympäristöön sopeutumisesta.

Puisto (VP)

Olympiastadionin pohjoiseen sisäänkäyntialueeseen liittyvä pieni puistoalue on kunnostettava osaksi Olympiastadionin kaupunkikuvallisesti tärkeää puistojulkisivua sekä laajempaa, VP/s-alueelta Olympiastadionin länsipuolelle ulottuvaa arvokasta metsäistä kallioselännealuetta. Alueelle tulee istuttaa mäntyjä. Alueen maantaso on nostettava viereen rakennettavan vu/k-alueen tasolle ja liitettävä saumattomasti ympäristöönsä. Puiston alla on järjestettävä yhteys Eläintarhan urheilutunneliin ja Olympiastadionin kaapeli- ja varauoskäytävätunneliin sekä varattava ma-2-merkitty maanalainen alue VU-alueelle sijoitettavan ylipainehallin huolto-, varasto- ja teknisille tiloille. Tilan saa rakentaa kerrosalan lisäksi

Urheilu- ja virkistyspalveluiden alue (VU)

Alue on varattava jalkapallokentäksi. Kentän saa kattaa ylipainehallilla vuosittain lokakuusta huhtikuuhun. Alueen alle saa sijoittaa pohjaveden ohivirtaus- ja imeytysputkistojärjestelmän.

KTYA-korttelialuetta sekä teknisissä seikkoja koskevissa määräyksissä on huomioitu, että vp-2-alueella maanalaiset tilat tulee sijoittaa siten, että ylipainehalli ja sen tarvitsemat perustukset ja myös Helsinki Garden -hankkeen rakentamisaikana ylipainehallin poistumistiejärjestelyt on mahdollista toteuttaa. VU-alueen suuntaan tai sen lähelle saa avata ainoastaan hätäpoistumistiekäytössä olevia ovia sekä VP-alueen alaisiin tiloihin (Urheilutunneli, ylipainehallia palvelevat tekniset ja varastotilat sekä Olympiastadionin tekninen- ja hätäpoistumistietunneli) johtavan sisäänkäynnin. ma-3-merkitylle alueelle mahdollisesti sijoitettavat VU-aluetta palvelevat varasto- ym. aputilat saa myös avata VU-alueen suuntaan.

Julkinen kaupunkitila ja piha-alueet

Puistot, kadut, aukiot ja muut julkiseen kaupunkitilaan liittyvät ympäristöt tulee suunnitella, toteuttaa ja/tai kunnostaa kulttuurihistoriallisesti arvokkaan kantakaupunkiympäristön korkean laatuvaatimustason mukaisesti.

Ulkotilat kiinteine rakenteineen ja ulkotarjoilualueineen tulee suunnitella siten, että oleskelulle, tapahtumille, istutuksille ja jalankululle sekä suurille yleisövirroille jää riittävän väljät tilat. Suunnittelussa tulee huomioida turvallisuusnäkökohdat. Alueita tai niiden osia ei saa aidata kuin tilapäisesti tapahtumien aikana, päiväkodin piha-aluetta lukuun ottamatta.

Kaikki julkisessa käytössä olevat aukiot, kulkualueet ja niihin liittyvä vp-1-merkitty alue tulee toteuttaa yhtenäisen suunnitelman mukaisesti. Kaikki maanalaisista tiloista maanpintaan nousevat rakennusosat sekä alueen opasteet ja rakenteet on sijoitettava ja sovitettava huolella olemassa olevaan arvokkaaseen kulttuuri- ja luonnonympäristöön.

KTYA- ja YU-korttelialueiden kellari- ja maanalaisista tiloista maanpinnalle nousevat ilmanvaihtokuilut on ratkaistava rakennusrungon sisään tai maisemarakenteiden yhteyteen. mai-4 merkityille alueille saa kuitenkin pakottavista syistä sijoittaa viitesuunnitelmassa esitetyjä maanpäällisiä rakennelmia.

Lisäksi vain pakottavista syistä voidaan vu/k-alueen maanalaisista tiloista nousevalle ilmanvaihtohormille rakentaa erillinen maanpäällinen rakennelma, jolloin rajoittavana tekijänä tulee kuitenkin ottaa huomioon näkymät, erityisesti vu/k -alueen yli Olympiastadionin suuntaan. Rakennusrunkoon sisällytettäessä hormia ei tarvitse laskea mukaan kerrosalaan.

Pallokenttien väliselle vp-2-alueelle on suunniteltu "maa"katson rakentamista.

Kaavan osa-alueiden valaistus tulee suunnitella alueen kulttuurihistorialliset arvot huomioon ottaen. Pohjoisen Stadiontien tulee ensisijaisesti hahmottaa Olympiastadionin tärkeänä sisäänkäyntiakselinä, mikä tulee huomioida paitsi kadulle sijoittuvan ajoluisikan niin myös rakennuksen valaistuksen ja mainoslaitteiden suunnittelussa. Rakennusta ei saa valaista metsäalueen suuntaan. Nordiksenaukio ja Voittokuja tulee valaista siten, että Voittokuja hahmottuu julkisena jalankulkuyhteytenä. Asemakaavassa on asetettu määräyksiä mainosten sijoittelua koskien.

Kaupunkirakenne ja kaupunkikuva

Lähtökohdat

Suunnittelualue sijoittuu keskeisesti Helsingin arvokkaaseen kantakaupunkiin ydinkeskustan tuntumaan ja lähelle Pasilan uutta keskusta. Kaupunkirakenteessa maanpäällinen suunnittelualue asettuu kaupungin läpi kulkevan Keskuspuiston vihersormen kaapeimman kohdan eteläpuolelle pitkien näkymien kannalta keskeiseen avoimeen laaksopainanteeseen, Eläintarhan vehreälle ja väljästi rakennetulle puistoalueelle. Länsipuolella alkaa Taka-Töölön tiivis kaupunginosa. Suunnittelualueeseen kuuluva Norden-skiöldinkatu on tähän asti suurelta osin säilyttänyt vehreän ilmeensä, mutta sitä leimaavat suuret liikennemäärät.

Laakson sairaala-alueella on käynnissä asemakaavan muuttaminen, mikä tulee mahdollistamaan uuden yhteissairaalan rakentamisen Nordenskiöldinkadun pohjoispuolelle Urheilukadun, Lääkärinkadun ja Keskuspuiston väliselle alueelle. Alueelle on tavoitteena sijoittaa noin 140 000 k-m² laajuinen sairaala. Sairaalan alle tutkitaan pysäköintilaitoksen sijoittamista kallioluolaan. Sairaala-alueelle on tarkoitus rakentaa uusi pääajoyhteys Nordenskiöldinkadulta vastapäätä Pohjoisen Stadiontien liittymää.

Lännessä Urheilukadun varren pääasiassa kuusikerroksisten asuinkortteleiden seinämä muodostaa selkeän visuaalisen rajan Töölön pallokenttien ja Helsingin jäähallin alueelle ja koko Eläintarhan urheilu- ja puistoalueelle. Idässä maanpäälliselle rakennusalueelle rajan muodostaa Pohjoisen Stadiontien itäpuolinen, koko kaupungin laajuiseen metsäverkostoon kuuluva metsäinen kallioselänne tiiviine vehreine reunavyöhykkeineen. Pohjoisessa alue rajautuu Laakson ja Auroran sairaala-alueisiin sekä näiden välissä sijaitsevaan Keskuspuiston pohjois-eteläsuuntaiseen avoimeen laaksotilaan jossa sijaistaa Lasten liikennepuisto ja Laakson ratsastuskenttä. Laaksotila jatkuu Nordenskiöldinkadun molemmin puolin.

Eläintarhan puiston keskiosille on tyypillistä avoimuus ja puistomaisuus, jossa metsäisten kallioselänteiden lomaan sijoittuu väljästi maisemassa vapaasti seisovia urheilulaitoksia, mm. Olympiastadion, Uimastadion ja Eläintarhan urheilukenttä, sekä Kaupunginpuutarha.

Kaavaratkaisu

Rakentaminen sijoittuu kaupunkirakenteessa keskeiselle ja hyvin saavutettavissa olevalle paikalle. Volyymiltään ympäröivästä kaupunkirakenteesta selvästi erottuva, osin vapaamuotoinen rakennus sijoittuu Nordenskiöldinkadun ja Pohjoisen Stadiontien varteen muodostaen puistoalueelle keskustamaisen suurkorttelin. Nordenskiöldinkadun puolella noin 180 metriä pitkä rakennusmassa alkaa osin Helsingin Jäähallin edusaukiolta 38 metrin korkeisena (räystään korkoasema +49.0 m), madaltuen välillä 26 metriin ja nousten kohti Pohjoisen Stadiontien kulmaa 35,5 metriin (korkoasema +42.0). Katujen kulmaa on hieman avarrettu ja alimpia kerroksia sisäänvedetty, jotta Pasilan suunnasta saapuille on saatu muodostettua pieni sisäänkäyntiaukio. Pohjoisen Stadiontien eteläpäässä katutilaa on myös avarrettu, jotta Olympiastadionin porttia lähestyttäessä avautuu näkymä Stadionin tornille.

Pohjoisen Stadiontien keskivaiheilla katutilan ollessa kapeimmillaan massa madaltuu 25 metriin nousten Olympiastadionin päässä 35,5 metriin / korkotaso noin +45,5, Olympiastadionin

pohjoispään korkotason ollessa +32.4. Olympiastadionin torni nousee tasolle +82.3 ollen 72 metriä korkea.

Pitkiä katujulkisivuja rytmittää kaksi lähes rakennuksen korkuista aukkoa: toinen on Reijolankadun näkymän päätteessä ja toinen rajaa näkymäakselin pohjoisesta Lasten liikennepuiston länsipuolelta kohti Stadionin tornia. Näkymäakselit leikkaavat rakennuksen sisäpihaa, Reijolankadun akselin rajatessa myös rakennusmassaa.

Koko maanpäällistä rakennuskompleksia ympäröivä yhtenäinen julkisivu nivoo erilaiset toiminnot yhdeksi suureksi kokonaisuudeksi. Rakennuksen tulee hahmottua urheilu- ja toimitilarakennuksena, ei asuinrakennuksena. Pohjoisen Stadiontien ja sisäpihan suuntaan avautuvat asumistoiminnot on sijoitettu alkamaan 3. kerroksesta ylöspäin ja asuntoparvekkeet on häivytetty kaksoisjulkisivuratkaisun taakse. Myös asuntojen yhteiset ulko-oleskelutilat on ratkaistava yleisön ulkoa-oleskelualueista erilleen, koska sisäpiha-alueen luonne toimintoineen on julkinen eikä asumisen ulko- ja yhteistilojen sijoittelu saa yksityistä aluetta. Alimmat kerrokset on jäsennöity ylemmistä kerroksista poikkeavasti, tuoden vaihtelua rakennusmassaan korkeussuunnassa.

Maisema

Lähtökohdat

Suunnittelualue on osa Keskuspuistoa sijaiten kohdassa, jossa Keskuspuisto vaihettuu etelän puisto- ja urheilualueista pohjoisen luonnonmukaisemmiksi ulkoilualueiksi. Keskuspuiston metsäalueet jatkuvat visuaalisesti Pohjoisen Stadionintien itäpuolella sijaitsevan metsäisen selänteen ansiosta Töölönlahdelle asti lähelle kaupungin ydintä ja antavat metsäisen ilmeen suurelle osalle Eläintarhan aluetta.

Olympiastadion on Suomen urheilun keskus ja sen hahmo ja torni hallitsevat myös alueen maisematilaa. Suunnittelualueen kiintopisteenä toimii Olympiastadionin torni, jota kohti suuntautuvat tärkeimmät näkymät niin etelästä Töölönlahden suunnalta kuin myös pohjoisesta Keskuspuiston metsäisiltä alueilta saavuttaessa. Vapaasti taivasta vasten näkyvä 72-metrinen torni on yksi Helsingin ikonisista tunnuskuviista sekä Helsingin olympialaisten ja suomalaisen urheilun symboli.

Alueelle ovat myös ominaisia pitkät ja vehreät, puuston reunustamat katunäkymät. Nordenskiöldinkadulla mielikuva on puistobulevardimainen. Pohjoisella Stadiontiellä on pitkän, kasvillisuuden rajaaman näkymän päätteessä Olympiastadionin tunnusomainen julkisivu. Selänteiden lakialueiden metsien ja näkymiä reunustavien

vehreiden puistojulkisivujen sekä tärkeiden yksittäispuiden merkitys kaupunkikuvassa on huomattava.

Aluetta jäsentävät puistossa vapaasti seisovien rakennusten - Olympiastadionin, Töölön jalkapallostadionin sekä Helsingin jäähallin - siluetit, jotka helpottavat paikan hahmottamista puistoalueella.

Alueen topografia on vaihteleva ja muodostuu kallioselänteistä sekä niiden välissä olevasta pohjois-eteläsuuntaisesta laaksosta. Korkeuserot ovat pääasiallisella suunnittelualueella +2,5 – +27,5 metrin välillä. Vauhtitien varressa maasto nousee paikoin erittäin jyrkästi, ja metsäinen rinne muodostaa laajan yhtenäisen kokonaisuuden ja viherseinämän pääradalta katsottaessa.

Kaavaratkaisu

Rakentaminen sijoittuu avoimeen laaksotilaan Keskuspuiston kaapeimman kohdan eteläpuoliselle puistoalueelle.

Pohjoisen Stadiontien itäpuoliselle luonnontilaisen kaltaisen metsän peittämälle kallioselänteelle asetetaan suojelumerkinnot, jotta alueen ominaispiirteet, historiallinen ja metsäinen puistoalueen yleisilme mahdollisuuksien mukaan säilyisi ja entistä tärkeämpään asemaan nousevan Pohjoisen Stadiontien metsäisen reunan ilme säilyy ja paranee. Maanalaisista pysäköinti- ja ajoyhteyksistä nouseville teknisille rakennelmille on pyritty etsimään sijaintipaikat, missä niistä on alueen herkän, rakentamattoman luonnonilmeen kannalta mahdollisimman vähän haittaa, ja rakennusaikaiset toimenpiteet aiheuttaisivat vanhalle ja arvokkaalle puustolle tai avokallioille mahdollisimman vähän pysyviä vahinkoja.

Olympiastadionin pohjoisen sisäänkäynnin yhteydessä olevalle puistoalueelle on asetettu kaavamerkintä, jonka mukaan alue on kunnostettava maisemalliseksi osaksi Olympiastadionin luoteispuolista kallioselännettä ja puistojulkisivua.

Vauhtitien ajotunnelin suu sijoittuu arvokkaaseen metsärinteeseen, joka on voimassa olevassa asemakaavassa suojeltua puistoaluetta. Kaavamääräysten mukaan ajotunnelin suuaukko tulee sovittaa huolellisesti puistoon ja kalliomaastoon osaksi metsäistä rinnettä, ja sen ilmeen tulee olla korkeatasoinen. Toinen, yksisuuntainen sisäänajoyhteys pysäköintilaitokseen sijoittuu Pohjoiselle Stadiontielle Nordenskiöldinkadun puoleiseen päähän. Ajoyhteyden ajoluiska ja suuaukko rakenteineen tulee sovittaa osaksi korkeatasoista katu ympäristöä, ympäristötäidettä hyödyntäen, ja suunnittelussa tulee ottaa huomioon Pohjoisen Stadiontien asema Olympiastadionin toisena pääsisäänkäyntiväylänä.

Suojelukohteet

Lähtökohdat

Eläintarhan alue on Helsingin vanhimpia puistoalueita ja tärkeä osa Helsingin puistohistoriaa. Se on myös merkittävä ja monipuolinen maisema- ja käyttöpuisto. Koko Eläintarhan alueesta on laadittu ympäristöhistoriallinen selvitys 2013, ja Eläintarhan alueen luoteisosasta on laadittu erikseen tarkempi selvitys 2017.

Eläintarhan alue on luonteeltaan poikkeuksellinen viheralue Helsingin keskustassa. Alueella on huomattavan suuri määrä maisemallisesti, kaupunkikuvallisesti, puistotaiteellisesti kuten myös kulttuurihistoriallisesti merkittäviä viher- ja urheilualueita, näkymiä, linjauksia, rakennuksia ja muistomerkkejä. Kaavamuutosalue liittyy Bertel Jungin vuonna 1911 esittämän ja 1914 hyväksytyt Keskuspuistosuunnitelman keskeisiin osiin. Kaavan vaikutusalueella metsäisillä selänneillä sijaitsevat kallioalueet edustavat alueen vanhinta historiallista kerrostumaa. Metsäinen ydinosa antaa metsäisen ilmeen koko alueelle ja siten Keskuspuiston laajat metsäalueet jatkuvat Töölönlahdelle saakka. Alueelle 1950-luvulta lähtien rakentunut käytäväverkosto on edelleen käytössä.

Eläintarhan ensimmäinen urheilurakennelma Eläintarhan kenttä on rakennettu 1903–1913. Se oli ennen Olympiastadionin valmistumista Suomen tärkein urheilukenttä, ja on edelleen Suomen vanhin alkuperäisessä käytössään ja muodossaan oleva urheilukenttä. Alkuperäinen sommitelma koivurivistöineen ja lauta-aitoineen ovat säilyneet ja niin kaupunkikuvallisesti kuin kulttuurihistoriallisestikin merkittävä kokonaisuus.

Vuonna 1966 valmistunut Helsingin jäähalli on kaupungin ensimmäinen suurhalli (arkkitehdit Jaakko Kontio ja Kalle Räike). Valmistuttuaan rakennus on ollut urheilukäytössä ja monitoimisena tapahtumatilana. Rakennuksen omistaa Helsingin kaupunki ja sitä hallinnoi kaupunkikonserniin kuuluva Jääkenttäsäätiö (vuokrasopimus vuoden 2027 loppuun). Hallin koillispuolelle on valmistunut vuonna 1990 maanalainen harjoitusjäähalli, jonka omistaa Jääkenttäsäätiö.

Rakennus edustaa aikansa betonibrutalismia ja sillä on kulttuurihistoriallisia ja rakennustaiteellisia arvoja. Rakennuksella on erityinen kaupunkikuvallinen merkitys alueen maamerkinä ja osana urheilurakennusten muodostamaa kokonaisuutta.

Kohteen ulkoarkkitehtuuri on hyvin säilynyt alkuperäistä vastavassa asussaan. Myös sisätilojen säilyneisyysaste on korkea. Ravintola-, aatio- ja katsomotilamuutokset eivät ole merkittävässä määrin tuhonneet rakennuksen alkuperäistä, suurista arkkitehtuu-

---

rin ja rakenneratkaisujen peruslinjoista muodostuvaa ilmettä. Rakennuksesta on tehty rakennushistoriallinen selvitys (PES-Arkkitehdit Oy, 2018).

Rakennus on arvioitu silmämääräisen tarkistuksen havaintoihin, asiakirjoihin ja piirustuksiin perustuvien tietojen perusteella rakenteellisesti turvallisiksi rakennukseksi (Insinööritoimisto Pontek Oy 2018). Betonirakenteet ovat tarkempien tutkimusten mukaan hyvässä kunnossa, samoin kuin mitä todennäköisimmin myös kattovaijerien kiinnityskohdat (Contesta Oy, 2019).

Katon rakenteet eivät nykyisellään kestä lisäkuormia ja vedeneristyskerros kaipaa uusimista (Tilakeskus 2016).

Kaavaratkaisu

Kaavaratkaisussa Pohjoisen Stadiontien puoleinen puistoalue saa suojelumerkinnän VP/s, ja kaavassa on annettu määräyksiä alueelle sijoitettavien teknisten rakennelmien sijoittelua ja ilmettä koskien.

Helsingin vanhalle jäähallille on asetettu suojelumääräys, joka turvaavaa rakennuksen, sen julkisivujen ja vesikaton alkuperäisen ilmeen ja hahmon säilymisen. Viitesuunnitelmissa esitetään laajoja muutoksia Helsingin jäähallin nykyisiin tiloihin. Rakennuksen arvokkaita sisätiloja ovat vaijerikannatteen hallitila, sisääntuloaulat sekä kunniavieraiden vastaanottoa ja oleskelua varten rakennettu tilasarja, jotka on määrätty ensisijaisesti säilyttäväksi, tilojen jakamis- ja lisälämmöneristämissuunnitelmat mahdollistaen. Myös rakennuksen alkuperäiset rakennusosat ja kiinteä sisustus on määrätty ensisijaisesti säilyttäväksi. Hankkeen laatiman rakennettavuusselvityksen (22.11.2018) mukaan olemassa olevat rakenteet on mahdollista säilyttää pääosin entisellään, edellyttäen, että niiden käyttökää todetaan olevan jäljellä. Kattorakenteiden uusimistarve riippuu lisäselvityksistä.

Kaavaratkaisu mahdollistaa nykyistä monitoimiareenaa kolmanneksen pienemmän areenatilan sijoittamisen vanhaan jäähalliin siten, että sen kapasiteetti säilyy vähintään 5 000 hengessä, sillä jäähalli on Helsingin ainoa 5 000–6 000 hengen konserteille ja tapahtumille sopiva areena. Jäljelle jäävään kolmannekseen on esitetty liikuntatiloja kahteen tasoon. Päätiloja kiertäville tasoille sijoitetaan palveluja ja tilojen tukitoimintoja.

Rakennuksen kaupunkikuvallisesti ja kulttuurishistoriallisesti arvokkaaksi merkityllä edusaukiolla tulee kaavamääräysten mukaan säilyttää sillä sijaitseva, rakennukseen liittyvä taideteos. Aukio tulee käsitellä siten, että se muodostaa korkeatasoisen arkkitehtoni-

---

sen kokonaisuuden vanhan jäähallin rakennustaiteellisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaan rakennuksen ja sen julkisivun kanssa.

Luonnonympäristö

Lähtökohdat

Eläintarhan metsäiset kallioalueet ovat merkittäviä luonnontilaisen kaltaisia alueita ja maisemallisia elementtejä. Alueella ei ole luonnontilaista luonnonympäristöä. Alueen puistot ovat rakennettuja kaupunkipuistoja ja osa on kasvillisuudeltaan arvokkaita. Alppipuisto ja Eläintarhan alue ovat keskeisiä Töölönlahden alueen ja Keskuspuiston yhdistäviä kaupunkipuistoja ja urheilu- ja muiden suurten yleisötapahtumien alueita.

Eläintarhan kentän eteläpuolella sijaitseva Vauhtitiehen rajautuva lehtomainen rinne on luokiteltu linnustolliselta arvoltaan arvoluokkaan III. Alueen nimi on Eläintarha-Alppiharju.

Eläintarhan alueella sijaitsee liito-oravien ydinalueita, ja yksi ydinalueiden välisistä yhteyksistä kulkee kallioisen lakialueen ja Vauhtitien välissä sijaitsevassa metsäisessä rinteessä. Liito-oravaverkotarkastelussa on todettu lisäksi tarve vahvistaa liito-oravayhteyksiä Nordenskiöldinkadun yli, jotta kadun eteläpuolella sijaitsevat ydinalueet ja niihin kytköksissä oleva Alppilan puolella sijaitseva ydinalue liittyisivät Keskuspuiston ydinalueisiin.

Eläintarhan urheilukentän eteläpuolella, Uimastadionin ja Vauhtitien välisellä alueella on geologisesti ja geomorfologisesti arvokas kohde. Se kuuluu Helsingin luontotietojärjestelmän arvoluokkaan 2, kohtalainen arvo. Kallioalueilla on luonnonsuojeluarvoa. Kohde on paikallisesti arvokas lähinnä maisemallisesti ja virkistyskäytön kannalta. Alueella ei ole valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaita luokkien 1–4 kallioalueita.

Kaavaratkaisu

Pohjoisen Stadiontien itäpuoliselle metsäalueelle kallioselänteineen asetetaan suojelumerkinnot, jotta alueen ominaispiirteet, historiallinen ja metsäinen puistoalueen yleisilme säilyy ja mahdollisten muutostöiden yhteydessä sitä palautetaan. Entistä tärkeämpään asemaan nousevan Pohjoisen Stadiontien metsäisen reunan ilme ja siluetti säilytetään ja metsänhoitotoimenpitein vastaisuudessa entisestään korostetaan.

Maanalaisista tiloista nouseville rakennelmille rakennusaikaisine työmaa-alueineen on pyritty etsimään sijoituspaikat, jotka edellyttävät mahdollisimman vähän kajoamista alueen arvokkaaseen

---

kalliomaastoon ja kasvillisuuteen. Lisäksi kaavamääräyksin on pyritty minimoimaan louhinta- ja rakennustöistä aiheutuvia haittoja.

Vauhtitien ajotunnelin suuaukko sijoittuu liito-oravan ydinalueita yhdistävän kulkuyhteyden tuntumaan, mutta kaavamääräyksissä on todettu, että VP/s-alueen vehreiden reunavyöhykkeiden eheys tulee säilyttää. Tällöin myös puustoinen latvusyhteys ydinalueiden välillä säilyy. Louhinta-, räjäytys- ja kaivuutöitä koskien on lisäksi määrätty, että rakentamisvaiheessa tulee alueen puustoa ja kasvillisuutta säästää mahdollisimman paljon.

Virkistys, liikunta ja urheilu

Lähtökohdat

Alueella on pitkä kulttuurihistoria vapaa-ajanvieton ja urheilutapahtumien pitopaikkana. Yksi alueen keskeisimpiä tavoitteita on ollut se, että puisto on kaikkien helsinkiläisten julkisessa käytössä. Tavoitteisiin liittyi jo varhaisessa vaiheessa ajatus urheilullisesta kansanpuistosta ja olympia-aatteesta. Lisäksi aluetta on suunniteltu osana Töölönlahden ympäristön kokonaisuutta ja Keskuspuistoa.

Eläintarhan alue on kokoava laajan virkistysalueen osa. Sitä ympäröivät tiiviisti rakennetut kaupunginosat, joiden lähiympäristön laatuun laaja puistoalue vaikuttaa oleellisesti. Helsingin vanhimmat urheilupaikat sijaitsevat alueella ja se on yksi Keskuspuiston vilkkaimmista toiminnallisista alueista.

Kaava-alueen puistoksi merkittyä aluetta, joka on osa laajempaa kokonaisuutta, käytetään aktiivisesti seurojen ulkopuolella tapahtuvaan urheilu- ja virkistyskäyttöön sekä seurojen varsinaisten kenttien ja hallien ulkopuolella tapahtuviin toimintoihin.

Kentillä ja puistoalueella sijaitsevia urheilupaikkoja käytetään Stadionin kilpailujen yhteydessä ennen kilpailuja tapahtuvaan lämmittelyyn sekä harjoitteluun.

Alueen kautta kulkevat tärkeät yhteydet Helsingin pohjoisosista Keskuspuistoa pitkin keskustaan, jota käytetään niin työmatkaliikenteen kävelyyn ja pyöräilyyn kuin liikunta- ja virkistyskäyttöönkin. Laakson ratsastuskentältä alkaa aina Haltialan laajoille metsäalueille jatkuva opastettu ulkoilutie ja latuverkko.

Luonnontilaisen kaltainen maasto tiiviissä kaupunkiympäristössä on kaupunkilaisten tärkeä. Keskustan koulut käyttävät aluetta monipuolisesti.

Uimastadion, Kaupunginpuutarha, Olympiastadion ja Keskuspui-
ston metsävyöhyke ovat kansallisia ja kansainvälisiä vetovoima-
kohteita, joilla on paljon käyttäjiä.

Seurojen ja koululaisten lisäksi jalkapallokentillä on paljon muuta-
kin käyttäjiä. Alueella järjestetään myös paljon epävirallisia tapah-
tumuja ja aktiviteetteja.

Alueen vanhin liikuntamuoto on jalkapalloilu. Valtaosalla palloken-
tistä on ei-kaupallista toimintaa, kuten junioritoimintaa, iltapäivä-
kerhoja ja senioritoimintaa. Suunnittelualueeseen kuuluva Helsin-
gin jalkapallokubi HJK:lle vuokrattu pallokenttä 7 on katettu vuo-
desta 2015 ylipainehallilla junioreiden talviaikaista harrastustoi-
mintaa varten. Hallia käyttävät myös koulut ja se mahdollistaa ympä-
rivuotisen lajiharjoittelun. Myös pallokenttä 6:lla on ympärivuoti-
sen käytön mahdollistava tekonurmi ja lämmitysputkisto.

Olympiastadionille uudistus- ja peruskorjaustyön jälkeen valmistu-
massa mm. uusia liikuntatiloja, samoin kuin Kisahalliin sen tule-
van peruskorjauksen myötä. Töölön alueen lukuisista erillistä
hankkeista johtuen on kaavaehdotusvaiheessa tehty kokonaisval-
tainen kuvaus liikuntapalveluiden kokonaisuudesta alueella sisäl-
täen toiminnallisten vaikutusten arvioinnin (Helsingin kaupunki,
15.2.2019).

Kaavaratkaisu

Pohjoisen Stadiontien itäpuolisten alueiden (VP/s) ulkoilu- ja lii-
kuntareititöt on säilytetty ennallaan, ja ne on merkitty ohjeellisina
myös asemakaavaan. Maanalaisista tiloista virkistysalueille nou-
seville teknisille rakennelmille on osoitettu maisemallisesti mah-
dollisimman sopivat paikat. Selännealueen puiston suojelumerkin-
nän tavoitteena on alueen metsäisen luonteen säilyttäminen
osana laajempaa puisto- ja virkistysaluekokonaisuutta.

Maanalaisen areenan katolle sijaitseva sisäpiha on edellytetty ra-
kennettavan viihtyisäksi ja korkeatasoiseksi, puistonomaiseksi ja
lankulku- ja oleskelualueeksi.

Kaavaratkaisussa rakennettavaksi osoitetun nykyisen pallokenttä
7:n alueelle on rakennustöiden jälkeen sijoitettava julkisena lii-
kunta- ja tapahtumapaikkana toimiva, vähintään 40 m x 60 m ko-
koinen tasainen kenttä sekä kentän varoalueet (esim. jalkapallo-
kentillä yleensä 3 m). Sille on mahdollista sijoittaa esim. nykyistä
pienempi juniorikenttä tai muu yleiseen käyttöön osoitettu liikunta-
paikka. Kentän tulee olla käytettävissä myös alueen muiden toimi-
joiden suur tapahtumien laajenemistilana.

Pallokentälle 6 on kaavassa osoitettu paikka ylipainehallille.
Paikka mahdollistaa nykyistä, pallokentällä 7 sijaitsevaa hallia

suuremman hallin rakentamisen. Halli on osoitettu vain talvikäyttöön. Tämä edellyttää kaava-alueen ulkopuolella sijaitsevan, Olympiastadionin vieressä olevan Töölön pallokenttien pallokenttä 1:n tai 2:n rakentamista tekonurmipintaiseksi, lämmitetyksi kentäksi nykyisin vain kesäkäyttöisen luonnonnurmen sijaan, ennen kuin PK6:lle rakennetaan ylipainehallin vaatimat perustukset sekä Helsinki Garden -hankkeen toteuttamisen edellyttämä pohjaveden imeytysjärjestelmä.

Kaavassa on asetettu määräys, jonka mukaan asuinrakentamista saa sijoittua rakennuksen 3. kerroksesta ylöspäin ja asuntokoh- taisten ulko-oleskelutilojen tulee olla melulta ja ympäristöhäiriöiltä suojattuja, jotta tuleva asuminen ei estäisi esim. jalkapalloilun jat- kumista nykyisessä laajuudessa ja aikarajoissa myös entisen pal- lokenttä 7:n alueella. Asunnot eivät saa avautua Nordenskiöldin- kadun suuntaan.

Kaavaratkaisussa Helsingin jäähalli on osoitettu urheilu- ja vapaa- ajan rakennusten korttelialueeksi. Kaavaratkaisu mahdollistaa ny- kyisin Helsingin jäähallin yhteydessä sijaitsevia harjoitusjäitä kor- vaavien urheilutilojen sijoittamisen Pohjoisen Stadiontien itäpuo- lelle kallioselänteen alle. Jäähallin nykyisestä areenatilasta erotet- taviin tiloihin on suunniteltu noin 1 300 k-m² liikunta- ja tapahtu- matiloja. Lisäksi maanalaisen areenan yhteyteen tuleviin tiloihin (ma-k-merkitylle alueelle) on edellytetty sijoitettavan vähintään 5 000 k-m² liikuntatiloja, joista vähintään 3 100 k-m² on oltava pe- likenttä- ja ryhmäliikuntaan sopivia salitiloja ja loput yleiseen käyt- töön tulevia muita liikuntatiloja kuten esim. kuntosaleja, sekä pu- kuhuoneita ja liikuntavälineiden varastotiloja. Lisäksi on mahdol- listettu erilaisten kaupallisten vapaa-ajantilojen kuten esimerkiksi lasten seikkailupuiston rakentaminen.

Liikenne

Lähtökohdat

Suunnittelualue sijaitsee liikenteellisesti vilkkaan Nordenskiöldin- kadun eteläpuolella ja rajautuu idässä vähäliikenteiseen päättö- vään Pohjoiseen Stadiontiehen, jota kautta Olympiastadionille suuntautuva huolto- ja raskasliikenne tulee pääosin kulkemaan. Nordenskiöldinkatu on tärkeä kantakaupungin poikittainen pääka- tuyhteys ajoneuvo-, bussi- ja raitiovaunuliikenteelle yhdistäen Pa- silan alueen Töölön ja Meilahden alueisiin. Suunnittelualuetta si- vuavassa keskuspuistossa kulkee useita pyöräily- ja ulkoilureit- tejä. Pyöräliikenteen tavoiteverkon pääreitit kulkevat stadionin län- sipuolelta, Nordenskiöldinkadulla ja Vauhtitiellä. Pyöräliikenteen laatukäytävä eli Keskuspuistobaana kulkee Keskuspuistossa Sta- dionin itäpuolelta Hammarskjöldintietä pitkin Auroran sillan kautta

edelleen pohjoiseen. Uimastadioninpolulla on nykyisin sallittu jalankulku, pyöräily, pihaanajo, huoltoajo ja iltaisin tapahtumien parkuliikenne.

Joukkoliikenteen vuorotarjonta on runsas ja jatkoyhteydet Pasilan kautta hyvät koko seudulle. Lähimmät bussi- ja raitiovaunupysäkit sijaitsevat Nordenskiöldinkadulla suunnittelualueen välittömässä läheisyydessä molemmin puolin Pohjoisen Stadiontien risteystä. Lähin raskaan raideliikenteen asema sijaitsee Pasilassa noin 1,1 km etäisyydellä. Korkean palvelutason poikittainen bussirunkolinja 500 Munkkivuoresta Pasilan kautta Itäkeskukseen sekä bussirunkolinja 510 Herttoniemestä Espooseen ovat aloittaneet liikennöinnin syksyllä 2019. Runkolinja 500 on korvannut bussilinjan 58 ja runkolinja 510 bussilinjan 551.

Urheilulehdon ympäristön katujen perusparannus, jossa on rakennettu raitioteitä Reijolankadulle ja kantakaupungin pyöräliikenteen tavoiteverkon mukaisia yksisuuntaisia pyöräteitä mm. Nordenskiöldinkadulle, on valmistunut keväällä 2019. Raitiolinja 3 on jo aloittanut liikennöinnin Reijolankadun uudella raitiotiellä syksyllä 2017.

Liikennemäärät 2+2-kaistaisella Nordenskiöldinkadulla ovat noin 34 000 ajoneuvoa vuorokaudessa. Vauhtitiellä, joka on radan suuntainen pääkatuyhteys Nordenskiöldinkadulta Helsinginkadulle, liikennemäärät ovat 7 600 ajoneuvoa vuorokaudessa. Liikenne-ennusteiden mukaan Nordenskiöldinkadun liikennemäärät kasvavat 35 200 ajoneuvoon vuorokaudessa vuoteen 2025 ja 38 700 ajoneuvoon vuorokaudessa vuoteen 2040 mennessä.

Pohjoisen Stadiontien itäreunassa ja lyhyellä katuosuudella sen länsireunassa on rajoittamatonta kadunvarsipysäköintiä. Vauhtitien varressa sijaitsevalla yleisellä pysäköintialueella on noin 131, kadunvarsipaikoilla noin 49 ja Eläintarhan kentän vieressä kahdella erillisellä pysäköintialueella 56 maksullista asiointipysäköintipaikkaa (yhteensä 236 autopaikkaa), jotka palvelevat pääosin Olympiastadionin, Jäähallin, Uimastadionin, Eläintarhan urheilukentän ja Linnanmäen kävijöitä. Alueen käyttäjiä palvelee myös Jäähallin pysäköinti- ja tapahtumakenttä, jossa on noin 600 maksullista asiakaspaikkaa. Nordenskiöldinkadun pohjoispuolen hiekkakenttä on varattu ratsastuskentän pysäköinnin tarpeisiin. Eläintarhan alueen maankäyttöperiaatteiden (2014) mukaan pysäköinti alueelta on tarkoitus keskittää vastaisuudessa maan alle.

Kaavaratkaisu

Asemakaavan liikenneratkaisut on esitetty liikennesuunnitelmapii-rustuksessa 6926.

Nordenskiöldinkatu

Bussi- ja raitiovaunupysäkit säilyvät nykyisillä paikoillaan ja niitä parannetaan muun muassa leventämällä odotustiloja ja pysäkkisaarekkeita. Kapeita suojatiesaarekkeita levennetään. Nordenskiöldinkadulle rakennetaan yksisuuntaiset pyöräliikenteen järjestelyt. Lasten liikennepuiston edustalla bussipysäkkikatos siirretään jalkakäytävän taakse puiston puolelle. Myöhemmin Keskuspuiston mahdollisen asemakaavavalmistelun yhteydessä tulisi tarkastella pohjoisreunan katutilatarpeita jalankulun, pyöräilyn ja bussipysäkin odotustilan osalta.

Bussien ja taksien saattoliikenteen pysäyttämisaika on esitetty Nordenskiöldinkadun varteen syvennykseen rakennuksen edustalle lähelle hotellin sisäänkäyntiä. Pohjoisen Stadiontien risteykseen rakennetaan noin 40 metrin pituinen oikealle kääntymiskaista autoliikenteelle ja nykyisiä vasemmalle kääntymiskaistoja pidennetään 20-25 metrillä. Pyörätien ja ajoradan väliin on esitetty puukaista, jossa katupuiden sijoittelussa on alustavasti huomioitu yhteiskäyttöpylväiden tilatarpeet.

Nordenskiöldinkadun katutilan mitoitus mahdollistaa runkobussin siirtämisen myöhemmin raitiotiealueelle, jolloin tila saadaan tarvittaessa idänsuunnan raitiovaunupysäkkistä ja keskisaarekkeesta. Keskisaarekkeet kapenevat tällöin 2,5 metriin suojatien kohdalla ja raitiovaunupysäkki 3,4 metriin. Raitiovaunujen ja runkobussien yhdistäminen samaan tilaan edellyttää tarkempaa jatko-suunnittelua.

Pohjoinen Stadiontie

Pohjoisella Stadiontiellä nykyisiä kadunvarsipaikkoja siirretään kadun vastakkaiselle puolelle syvennykseen. Pohjoisella Stadiontiellä pyöräilijät käyttävät ajorataa. Kadun eteläpäätyyn rakennetaan reunakivimadallus bussien kääntöpaikkaa varten. Olympiastadionin raskaan huoltoliikenteen sujuvuuden varmistamiseksi ajorata on mitoitettu 7 metriä leveäksi. Puiston reunan jalkakäytävä levennetään nykyisestä 1,8–2,4 metristä 2,5 metriin länteen kadun suuntaan. Uimastadioninpolku muuttuu vain jalankulun ja pyöräilyn sallivaksi väyläksi.

Vanhan jäähallin ja uudisrakennuksen väliin on esitetty diagonaalinen Nordenskiöldinaukiolta Pohjoiselle Stadiontielle ulottuva 6 metriä leveä yleiselle jalankululle varattu alueen osa (Voittokuja), jota käyttää osalla matkaa yksisuuntainen Pohjoisen Stadiontien suunnasta saapuva vanhan jäähallin huoltoliikenne. Ulosajo tapahtuu Nordenskiöldinkadun puolelta vanhan jäähallin säilytettävän tonttiliittymän kautta.

Katualueelle lähelle Nordenskiöldinkadun risteystä sijoittuva uusi yksisuuntainen ajoyhteys Pohjoiselta Stadiontieltä pysäköintilaitokseen on tarkoitettu vain henkilöautoliikenteelle. Kaikki kaava-alueelle kohdistuva raskas huoltoliikenne (vanhan jäähallin huoltoliikennettä lukuun ottamatta) ja tapahtuma-aikainen liikenne ohjataan Vauhtitien ajotunnelin kautta maanalaisiin huolto- ja pysäköintitiloihin. Vanhan jäähallin laajennusosalle on suunniteltu muodostettavan oma tonttinsa, jolle ajo on mahdollistettu muiden tonttien kautta.

Vauhtitie

Vauhtitien tunnelin suuaukko sijoittuu nykyisen yleisen pysäköinti-alueen eteläpäähän. Vauhtitielle rakennetaan noin 55 metrin pituinen vasemmalle kääntymiskaista etelän suunnasta ajotunneliin suuntautuvalle liikenteelle.

Autopaikkoja tulee rakentaa asumiselle vähintään 1 ap / 150 k-m². Nämä autopaikat sisältyvät kaavassa esitettyyn enimmäismäärään, joka on 1 000 autopaikkaa. Kaavassa osoitetut autopaikat sijoitetaan maanalaisiin pysäköintilaitoksiin. Jatkosuunnittelussa tulee harkita, voisiko yleisötapahtumiin varattuja autopaikkoja hyödyntää muina aikoina virkistys- ja urheilupalvelujen käyttäjien asiointipysäköintiin, koska vanhan jäähallin pysäköintikentältä poistuu 600 autopaikkaa. Maanalaisia huoltotiloja voidaan hyödyntää bussien saattoliikenteeseen ja pysäköintiin tapahtuma-aikojen ulkopuolella tai pienempien tapahtumien yhteydessä silloin, kun huoltopaikkoja on vapaana. Vajaan 1,5 kilometrin päässä sijaitseva Töölönkadun uusi pysäköintilaitos lisää Töölön alueen asiointipaikkojen tarjontaa noin 800 autopaikalla ja palvelee tarvittaessa myös lähialueen yleisötapahtumien aikaista asiointipysäköintiä. Pysäköintilaitos otettiin käyttöön vuoden 2018 lopussa. Suunnitteilla olevan Laakson yhteissairaalan yhteyteen rakennettavaan pysäköintilaitokseen saatetaan tutkia vuorottaispysäköintimahdollisuuksia.

Pyöräpaikkoja tulee rakentaa asunnoille vähintään 1pp / 30 k-m². Muille toiminnoille varataan yhteensä 500 pyöräpysäköintipaikkaa, mikä on todettu riittäväksi areenan toiminnan kannalta. Pyöräpysäköintipaikat tulee sijoittaa lähelle rakennuksen sisäänkäyntejä.

Palvelut

Lähtökohdat

Alueen lähellä sijaitsevat kantakaupungin monipuoliset palvelut ja ydinkeskustan palvelut sijaitsevat noin 2,5 kilometrin etäisyydellä. Julkisista palveluista alueen läheisyydessä on useita päiväkoteja ja koulu kävelymatkan päässä (Töölön ala-asteen koulu 1 km,

Töölön yhteiskoulu 600 m). Lisäksi Nordenskiöldinkadun pohjoispuolella sijaitsee Laakson sairaala, jonka yhteyteen tullaan keskitämään lisää sairaalatoimintoja; sen sijaan alueella nykyisin sijaitseva terveysasema tulee siirtymään pois. Kaava-alue on osa Keskuspuistoa ja Eläintarhan liikuntapuistoa, ja alueella on hyvät virkistys- ja harrastusmahdollisuudet. Lähivaikutusalueella (1 km) sijaitsee 15 päivittäistavaramyymälää, joista yksi on supermarket-tasoinen myymälä.

Kaavaratkaisu

Alueelle on mahdollista sijoittaa monitoimiareenan lisäksi uusia liike-, liikunta- ja vapaa-ajanpalveluita yhteensä noin 27 000 k-m² sekä kaksi harjoitusjäähallia. Lisäksi on suunniteltu majoituspalveluita Nordenskiöldinkadun varteen lähelle vanhaa jäähallia. Uudisrakentamisen maantasokerrokset on varattu liike-, myymälä- ja ravintolatilaille, pohjakerrokseen on mahdollista sijoittaa myös päiväkotia. Suurin osa ravintolapalveluista ja liiketiloista samoin kuin liikunta- ja vapaa-ajantilat sijoittuvat maanalaisiin tiloihin. Hypermarket-tasoisia päivittäistavara-kauppatiloja (kaavassa sallittu enintään 4 000 k-m²) on suunniteltu sijoittuvan entisen pallokenttä 7:n alueelle (vu/k-merkityn alueen maanalaisiin tiloihin).

Esteettömyys

Lähtökohdat

Asemakaava-alue on esteettömyyden erikoistasoa alueelle sijoituvien tapahtuma-, liikunta- ja vapaa-ajan palveluiden sekä laajojen kaupallisten palveluiden takia.

Kaavaratkaisu

Maanpäällisen rakentamisen pääasiallisella alueella ei ole suuria eroja maaston korkeudessa, ja tiloihin on esteetön pääsy. Jalkapallokenttien alueelle tulee sen sijaan tasoeroja, joita ei ole vielä voitu ratkaista kaikilta osin esteettömästi. Alueelle edellytetään kuitenkin rakennettavan luontevat ja turvalliset yhteydet kenttien ja niiden lähiympäristön välillä.

Ekologinen kestävyys

Lähtökohdat

Alue on Helsingin kantakaupunkia sekä kaupungin keskeisen virkistys- ja kaupunkiluontoverkostoon kuuluvan, keskustasta kaupungin pohjoisrajalle ulottuvan Keskuspuiston vihersormen aluetta, joka on hyvin saavutettavissa joukkoliikenteellä sekä pyöräillen ja kävellen. Helsingin jäähallia ja alueen muita toimijoita ja

---

käyttäjiä palvelevia pysäköintipaikkoja alueella on nykyään noin 600.

Pohjoisen Stadiontien ja Vauhtitien välinen alue on metsäistä ja kallioista puistoaluetta, joka kuuluu myös kaupungin metsäverkkoon. Helsingin jäähallin ympäristö ja muut Pohjoisen Stadiontien länsipuoliset puisto- ja urheilualueet ovat suurimmaksi osaksi päällystettyjä alueita tai jalkapallokenttiä. Nordenskiöldinkadun ja Pohjoisen Stadiontien varressa on puuistutusten lisäksi kolmiomaiset puustoiset alueet.

Kaavaratkaisu

Uusi areena sekä siihen liittyvät toimitilat ja asuinrakentaminen sijoittuvat keskeisesti sijaitsevalle alueelle hyvien joukkoliikenne-, pyöräily- ja kävely-yhteyksien äärelle. Kaavaratkaisu mahdollistaa autopaikkojen lisäyksen 400 autopaikalla, mutta pääpaino arjen ja tapahtumien kulku- ja vapaa-ajan ajaksi on edelleen joukkoliikenteellä, pyöräilyllä ja kävelyllä. Kävelyn edellytyksiä on parannettu luomalla uusi viistoyhteys vanhan jäähallin edustalta Olympiastadionille.

Korttelialueilla edellytetty sovellettavan vähähiilisen rakentamisen periaatteita. KTYA -korttelialueella tulee tuottaa uusiutuvaa energiaa, on hyödynnettävä aurinkopaneeleita osana rakennuksen energiasäilytysjärjestelmä, ja kattojen tulee olla ensisijaisesti hulevesiä viivyttäviä viherpihoja ja viherkattoja.

Kaavamääräysten mukaan louhinta ei saa aiheuttaa muutoksia pohja- eikä orsivesien tasoon ja kaavassa on osoitettu paikat pohjaveden ohivirtaus- ja imeytysjärjestelmille samoin kuin hulevesien maanalaisille käsittelypaikoille.

Yhdyskuntatekninen huolto

Lähtökohdat

Kaava-alue on yhdyskuntateknisen huollon verkoston piirissä.

Kaavaratkaisu

Hulevedet

Kaavaratkaisun rakentamisen myötä nykyisille kenttä- ja pysäköintialueille sijoittuvat hulevesiviemärit puretaan. Pohjoisen Stadiontien kuivatus on järjestetty toisen purettavan viemäriin avulla, jonka vuoksi Pohjoiselle Stadiontielle tarvitaan uusi hulevesiviemäri. Viemäri liitetään nykyiseen verkkoon Nordenskiöldinkadulla.

Kaava-alueelle esitetään korttelialueiden hulevesien hallintaa varten kolmea maanalaista hulevesien viivytysrakennetta. Niistä yksi sijoittuisi KTYA-kortteliin, yksi YU-kortteliin ja yksi katualueelle Pohjoisen Stadiontien ja Nordenskiöldinkadun risteykseen.

Vesihuolto

Kaavaratkaisu ei aiheuta muutostarpeita nykyiselle vesihuollon runkoverkolle. Pohjoiselle Stadiontielle varaudutaan rakentamaan uusi jätevesiviemäri ja uusi vesijohto, jotka voidaan liittää nykyiseen verkkoon Nordenskiöldinkadulla.

Muut yhdyskuntateknisen huollon verkostot

Kaavaratkaisu aiheuttaa kaukolämpöjohtojen ja tietoliikennekaapeleiden siirtotarpeen Nordenskiöldinkadulla sekä sähkökaapeleiden siirtotarpeen Pohjoisella Stadiontiellä. Nordenskiöldinkadun eteläreunassa joudutaan siirtämään ulkovalaistuksen kaapeleita suunnitellun korvaavan puurivin vuoksi.

Kaavaratkaisu aiheuttaa tarpeen kolmelle uudelle muuntamolle. Asuinrakentaminen edellyttää uuden rakennukseen integroitavan Helen Sähköverkon jakelumuuntamotilan sijoittamisen Pohjoisen Stadiontien puolelle. KTYA-kortteliin tarvitaan myös korttelin muita toimintoja palveleva asiakasmuuntamo. Eläintarhan VP/s -alueelle suunnitellut maanalaiset tilat tarvitsevat oman asiakasmuuntamon. Muuntamo voidaan sijoittaa näihin maanalaisiin tiloihin tai KTYA-korttelin sisätiloihin.

Maaperän rakennettavuus, pohjarakentaminen ja pilaantuneisuuden kunnostaminen

Lähtökohdat

Maanpäällinen suunnittelualue on Pohjoisen Stadiontien länsipuolella pääosin rakennettua aluetta, asfaltoitua pysäköinti- ja tapahuma- aluetta tai pelikenttien aluetta. Pohjoisen Stadiontien itäpuolinen osa suunnittelualuetta on pääosin maanalaista suunnittelualuetta, joka sijaitsee luonnontilaisella kallioisella puistoalueella. Maa- ja kallioperää on kuvattu tarkemmin alustavassa geo- ja kallioteknisessä pohjatutkimus- ja perustamistapalausunnossa sekä kallioteknisessä rakennettavuusselvityksessä.

Suunnittelualueen Pohjoisen Stadiontien länsipuoleisella osalla pohjaolosuhteet vaihtelevat suuresti ja osin jyrkkäpiirteisesti. Nykyisellä pysäköintialueella maanpinnan korkeus vaihtelee noin tasolla +6 – +7,5. Alueella on nykytilassa pinnassa noin 1,5–4 metrin paksuinen kitkamaista rakennettu täyttökerros, jonka alla on noin 2–9 metrin kerros savea. Savikerroksen ja kalliopinnan välissä on tiivydeltään ja paksuudeltaan vaihteleva noin 0,5–8,5

---

metrin paksuinen kerros hiekkamoreenia/ soraista hiekkamoreenia. Kalliopinnan korkeusasema nykyisen pysäköintialueen kohdalla vaihtelee, ollen noin 6–17 metrin syvyydellä nykyisestä maanpinnasta.

Nykyisen pysäköinti- ja tapahtuma-alueen eteläpuoleisella alueella on jalkapallokenttä, joka on talvisin katettu, ja osin alue on nykyisin viheraluetta, jossa maanpinnan korkeus nousee melko jyrkästi itään päin noin tasolta +3 noin tasolle +10,6. Pohjoisen Stadiontien reunassa kallio on noin metrin syvyydessä maanpinnasta. Kallionpinta laskee jyrkästi länteen päin ja on alueen länsireunassa noin 11–17 metrin syvyydellä nykyisestä maanpinnasta. Täyttökerroksen alla on noin 4–10 metrin paksuinen savikerros, jonka alla on noin 3–6 metriä pohjamoreenia ennen kallionpintaa.

Nykyisen jäähallin sisäänkäynnin edustalla alueen koillisnurkassa kallio on pinnassa ja laajahko avokallioalue on näkyvillä. Lipunmyyntirakennuksen sekä Saharan kentän väliin jäävällä alueella nykyinen maanpinta on noin tasossa +8,5 – +9 ja kallio on noin 2,5–4 metrin syvyydessä nykyisestä maanpinnasta. Maakerrokset ovat tiiviydeltään vaihtelevia kitkamaita.

Nykyinen vuonna 1966 valmistunut jäähalli on perustettu pääosin kallion varaan. Hallin kaakkoisseinustalla on kallion pintaan ulottuvia kaivinpaaluja.

Pohjoisen Stadiontien itäpuolinen suunnittelualue (pois lukien ajotunnelin alue) sijoittuu mäelle, joka on suurimmaksi osaksi avokalliota tai vain hyvin ohuen maakerroksen peittämää. Alueen maanpinta vaihtelee noin tasovälillä +6,8...+26,8. Kalliomäen pohjoispäässä topografiaan muodostuu Eläintarhan urheilukentältä tuleva itä-länsi suuntainen painenne hiekkapintaisen moukarikentän kohdalle. Kalliopainanteessa moukarikentän laidalla kallio pinta laskee tasolle +0 asti, maaperäpaksuuden ollen enimmillään 8 m.

Alueella olevat kallioalueet ja laaksopainanteet ohjaavat pohjaveden virtausta. Alueella pohjavesi virtaa pääpiirteissään pohjoisesta etelään/lounaaseen kalliopainanteen suuntaisesti. Laaksopainannetta ympäröiviltä kallioalueilta pohjavesi virtaa kohti laaksopainannetta. Pohjavesi virtaa pääasiassa laaksopainanteissa kallion pinnalla olevassa moreenikerroksessa. Savikerroksen alapuolella pohjavesi on paineellista. Savikerroksen yläpuoliossa täyttömaakerroksessa on paikoin todettu orsivettä. Pohjavesiolosuhteita on kuvattu tarkemmin alustavassa selvityksessä pohjavesivaikutuksista. Alueen läheisyydessä on puupaaluille perustettuja rakennuksia ja maanvaraisesti perustettuja pelikenttä-alueita.

Kaavasuunnittelun yhteydessä kartoitettiin mahdollisia maaperän pilaantuneisuusalueita. Tällainen alue on jäähallin nykyinen pysäköintialue, jossa on ollut aikanaan opetuspuutarha-alue ja sen jälkeen alue on tasattu 1,5–4 metrin kerroksella täyttömaata. Alueella tehtiin maaperän haitta-ainetutkimus (Vahanen Environment, 11.2.2019), jossa kartoitettiin maaperässä mahdollisesti olevia haitta-aineita maa- ja vesinäytteenotolla. Tutkimuksissa havaittiin metallien osalta paikallisia kynnysarvon ylityksiä sekä vähäisiä määriä öljyhiilivetyjä pohjavedessä.

Kaavaratkaisu

Suunnittelualueelta on laadittu alustava geo- ja kalliotekninen pohjatutkimus- ja perustamistapalausunto sekä kalliotekninen rakennettavuusselvitys, jossa on esitelty alustavia suunnitteluratkaisuja. Pohjoisen Stadionintien länsipuolella rakennuskaivannon pohjan suunniteltu louhintataso on -23,5. Rakennuskaivanto on noin 27 500 m². Rakennuskaivannon kokonaiseinämäkorkeudet vaihtelevat 6–39 metrin välillä. Kallioseinämän korkeus vaihtelee 0–39 metrin välillä ja maakaivannon tukiseinien korkeus vaihtelee 2–17 metrin välillä. Rakennuskaivannon kallioseinälinjat tiivistetään esi-injektoimalla ja samoin rakennuskaivannon pohja tiivistetään injektoimalla. Rakennuskaivannon maakaivantojen osuudet tuetaan vesitiiviillä porapaaluseinillä.

Alustavasti on arvioitu Pohjoisen Stadionintien länsipuoliselta alueelta kaivettavien ja louhittavien maamassojen olevan noin 797 000 m³kr, josta louhetta olisi noin 614 000 m³krt. Pohjoisen Stadionintien itäpuoliselta on alustavasti arvioitu kaivettavien ja louhittavien maamassojen olevan noin 303 000 m³krt, joka on pääosin louhetta.

Laaksopainanteeseen rakennettavan rakennuskokonaisuuden katkaisema pohjaveden luontainen virtaus pohjoisesta etelään järjestetään korvaavalla virtausputkistolla alueen halki. Suunnittelualueelta on laadittu alustava selvitys pohjavesivaikutuksista. Maanalaisia pohjaveden siirto- ja imeytysputkistoja saa sijoittaa VU-alueelle huomioiden VU-alueen tuleva maankäyttö.

Maanalaiset tilat tulee rakentaa siten, etteivät rakentaminen ja käyttö alenna orsi- eikä pohjaveden pintaa. Pohjaveden virtaus sen luonnolliseen suuntaan on varmistettava.

Kaivumaita sijoitettaessa tulee tarvittavilta osin ottaa huomioon kynnysarvojen ylitykset. Lisäksi työmaan aikaisten vesien johtamisessa tulee ottaa huomioon öljyhiilivetytypitoisuudet ja tarvittaessa johtaa ne käsiteltyinä viemäriverkostoon. Suunnitelman toteutuksessa pysäköintialueen kaikki maa-aineskerrokset tulevat poistettaviksi. Työmaavaiheen varautumisen kannalta on tärkeää tietää,

mihin vastaanottoaikaan aines voidaan toimittaa ja tarvitaanko kaivantovesienkäsittelyä ennen niiden johtamista pois alueelta.

Ympäristöhäiriöt

Lähtökohdat

Melu

Kaava-alueelle aiheutuu nykyisellään liikennemelua Nordenskiöldinkadun ja muiden lähikatujen liikenteestä sekä raitioliikenteestä. Lähiympäristön tapahtuma- ja urheilutoiminnoista aiheutuu myös ympäristömelua, joka voi ajoittain häiritsevää etenkin ilta- ja yöaikaan. Olympiastadionilla järjestettävien viihteen ja kulttuurin suur tapahtumien aikana, voivat melutasot kaava-alueella olla tilapäisesti voimakkaita. Helsingin jäähallissa on taloteknisiin laitteisiin liittyviä merkittäviä melulähteitä. Pallokentällä 7 on talviaikaan ylipainehalli, jonka ylipainepuhallin aiheuttaa melua.

Ilmanlaatu

Etenkin Nordenskiöldinkadun ajoneuvoliikenteen päästöt tuottavat ilman laatua heikentäviä epäpuhtauksia. Ympäristö on kuitenkin melko avointa, jolloin ilman epäpuhtaudet laimenevat tuulen vaikutuksesta. Ilmanlaatu voi heiketä kuitenkin epäedullisissa meteorologisissa olosuhteissa ja typpidioksidin ja hengitettävien hiukasten pitoisuudet voivat ylittää ohjearvotason Nordenskiöldinkadun välittömässä läheisyydessä. Raja-arvojen ylitykset eivät ole nykytilanteessa todennäköisiä.

Runkomelu ja tärinä

Nordenskiöldinkatua pitkin kulkeva raitiotieliikenne voi aiheuttaa maa- ja kallioperään värähtelyä, joka ilmenee raiteen läheisyyteen sijoituvissa rakennuksissa tärinä- tai runkomeluna. Asiaa on tarkasteltu erillisessä tärinä- ja runkomeluserelvityksessä (Tärinä- ja runkomeluserelvitys, A-Insinöörit Oy, 13.12.2017).

Selvityksen perusteella suunniteltuihin rakennuksiin ei kohdistu sellaisia tärinätasoja, jotka tulisi ottaa huomioon kohteen jatko-suunnittelussa. Sen sijaan Nordenskiöldinkatuun rajautuvassa rakennuksessa arvioidaan maaperästä tehtyjen mittauksen perusteella raitioliikenteen aiheuttamien runkomelutasojen ylittävän VTT:n esittämät suositusarvot (Talja A, Saarinen A. Maaliikenteen aiheuttaman runkomelun arviointi, Esiselvitys. VTT Tiedotteita 2468. Espoo, 2009) majoitustiloissa ilman runkomelun eristämistä.

Kaavaratkaisu

Melu

Kaavamuutosalueelta on laadittu ympäristömeluselvitys (A-Insinöörit 1613282.3, 14.8.2019). Selvityksessä on mallintamalla arvioitu katu- ja raitioliikenteestä kaava-alueelle aiheutuvaa ennustetilanteen liikennemelua sekä keskiäänitasojen että enimmäisäänitasojen kannalta. Sen lisäksi selvityksessä on arvioitu ympäristön muita melulähteitä ja esitetty niiden osalta meluntorjuntavaihtoehtoja. Selvityksessä on huomioitu se, että Olympiastadionilla ja ympäristön muillakin tapahtuma- ja urheilupaikoilla tulee voida järjestää vastaavia toimintoja ja tapahtumia kuin tähänkin saakka. Kaavaratkaisussa on myös otettu huomioon Olympiastadionin tavoite järjestää entistä enemmän ja suurempia kulttuuri- ja viihdetapahtumia, jotka ajoittain voivat aiheuttaa voimakasta meluhaittaa asumiselle. Asemakaavan mukaisen rakentamisen toteutuessa alueen meluhäiriöitä lisäävät entistä suuremmat ja useammin järjestettävät tapahtumat sekä myös mm. niihin liikkuvat ihmismassat. Hankkeen mahdollistama toiminta ulkotarjoilualueineen ja mahdollisesti pienimuotoiset tapahtumat keskusaukiolla voivat myös aiheuttaa kestoltaan ja voimakkuudeltaan vaihtelevaa melua, joka voi olla häiritsevää

Meluselvityksen perusteella kaavaratkaisun ja viitesuunnitelman mukainen asuminen ja muut toiminnot ovat sovitettavissa yhteen kulttuuri-, urheilu- ja vapaa-ajan toimintojen sekä liikenteen aiheuttamien haittojen kanssa. Ympäristömelun huomioon ottamiseksi kaavassa on kuitenkin annettu lukuisia määräyksiä, joiden tarkoitus on varmistaa melun kannalta terveellinen, turvallinen ja viihtyisä asuinympäristö sekä luoda edellytykset kulttuuri- ja urheilutoimintojen säilymiselle ja kehittymiselle alueella.

Liikenteen aiheuttama suurin päiväajan keskiäänitaso 72 dB kohdistuu meluselvityksen mukaan Nordenskiöldinkadun suuntaiselle julkisivulle, jolle on annettu kaavamääräys julkisivuun kohdistuvasta päiväajan keskiäänitasosta, jonka perusteella voidaan määrittää vaatimus ulkovaipan kokonaisääneneristävyydelle määräytyen sisätilojen käyttötarkoituksen perusteella. Näin varmistetaan melutason ohjearvojen (Vnp 993/1992) saavuttaminen erilaisissa käyttötarkoituksissa mukaan lukien majoitustilat. Kaavaratkaisu ei salli asuntojen sijoittamista Nordenskiöldinkadun suuntaan.

Muiden julkisivujen osalta oleskeluparvekkeiden sijoittamiselle tai kattoterasseille ei ole esteitä. Myös leikkiin ja oleskeluun tarkoitettuille piha-alueille on selvityksen mukaan löydettävissä niille soveltuvia alueita sekä rakennusmassan keskelle muodostuvalta sisäpihalta että katolle sijoitettavilta terasseilta. Kaavassa on kuitenkin annettu määräykset, joiden mukaan näillä ulko-oleskelualueilla tulee saavuttaa melutason ohjearvot. Ulkomelun osalta

---

kaava-alue on tulkittu melutason ohjearvojen mukaiseksi vanhaksi alueeksi, jolloin päiväajan ohjearvotaso on 55 dB ja yöajan sovellettava ohjearvotaso on 50 dB.

Ympäristömeluselvityksessä esitetyn mukaisesti koko KTYA-kortteliin on asuin- ja majoitustilojen ja muiden vastaavien tilojen ulkovaipan äänitasoerolle annettu normaalia suurempi vähimmäisvaatimus 35 dB ympäristömelua vastaan. Vaatimus on asetettu tavalista paremman ääneneneristävyyden perustason varmistamiseksi alueella, jolle kohdistuu tavanomaista enemmän ympäristömeluhaittoja mm. Olympiastadionin tapahtumien huoltoliikenteestä, kaava-alueen ja lähiympäristön urheilukentiltä, kohteen sisäpihan ravintoloista ja terasseilta, yleisötapahtumien ihmismassoista ja Olympiastadionin suurtapahtumista. Kohteen kaikille asumiseen käytettäville julkisivuille on kaavavaiheessa suunniteltu yhtenäisen lasitettava parvekevyöhyke, joka alentaa ympäristön melulähteiden tuottamia äänitasoja parvekkeilla, sekä vähentää ulkoseinärakenteeseen ja ikkunoihin kohdistuvaa melua. Ympäristömeluhaittojen vähentämiseksi ja viihtyisyyden parantamiseksi oleskelu-parvekkeet on siten kauttaaltaan määrätty lasitettaviksi, vaikkei näille kohdistuisi melutason ohjearvot ylittävää liikennemelua. Näillä kaavamääräyksillä on pyritty varmistamaan riittävän hyvä asuinviihtyisyys, vaikka kaava-alueelle ja sen lähiympäristöön sijoittuvien toimintojen aiheuttama ympäristömelu esiintyisi ilta- ja yöaikaan. Liikenteen haittojen ja laajemmin ympäristömelun torjumiseksi annetut kaavamääräykset mahdollistavat asumisen sijoittamisen viitesuunnitelmasta poiketen myös rakennusmassan sisäpihan puolelle ja esitettyä laajemmin Pohjoisen Stadiontien pohjoisosaan.

Riittävän asuinviihtyisyyden saavuttaminen sisätiloissa voi edellyttää ikkunoiden pitämistä kiinni. Rakennusten suunnittelussa onkin syytä kiinnittää erityistä huomiota lämpöolosuhteiden hallintaan, jotteivat asuinhuoneet pääse kesäaikaan ylikuumenemaan siten, että asukkaat kokisivat tarvetta avata ikkunoita esim. erityisen häiritsevää melua aiheuttavien tapahtumien aikana.

Hankkeen toiminnot edellyttävät poikkeuksellisen tehokasta ilmanvaihtoa eikä kaavaratkaisu toisaalta poissulje Helsingin jäähallin äänekkäiden taloteknisten laitteiden säilymistä. Tästä syystä kaavassa on KTYA- ja YU-kortteita koskien annettu erikseen määräys, etteivät LVIS-laitteet saa aiheuttaa haittaa alueen asuin- ja virkistyskäytölle. Uuden rakennuksen taloteknisten laitteiden aiheuttama melu ei saa ylittää ympäristöministeriön asetuksessa 796/2018 annettuja lukuarvoja.

Pohjoisen Stadiontien itäpuolelle sijoittuu maanalaiden pysäköintitilojen ja harjoitusjäähallien tulo- ja poistoilmakanavat viiteen ilmanvaihtorakennelmaan. Näiden laitteiden melusta ei kaavamääräyksen mukaan saa aiheutua haittaa suojellun puistoalueen vir-

kistyskäytölle. Tämä voi tarkoittaa selvityksessä esitetyn mukaisesti sitä, ettei laitteiden aiheuttama melu merkittävästi kasvata alueen keskiäänitasoja, jolloin esimerkiksi A-painotettu keskiäänitaso laitteen toiminta-aikana 5 metrin päässä laitteesta (LA,eq, 5 m) ei ylittäisi 50 dB.

Ilmanlaatu

Kaavavalmistelun yhteydessä on tehty ilmanlaatuselvitys, jossa on arvioitu leviämismallilaskelmin autoliikenteen päästöjen vaikutusta ilmanlaatuun hankkeen kohdalla (Ilmatieteenlaitos 18.10.2018). Selvityksen johtopäätöksistä poiketen kaavassa on annettu määräys, jonka mukaan Nordenskiöldinkadun varrella rakennusten raittiinilmanotto tulee järjestää suodatettuna kattotasolta tai sisäpihan puolelta.

Kaavaratkaisun mukainen rakentaminen sulkee katutilaa, jolloin se muuttuu puoliavoimeksi ja katutilan tuulettavuus heikkenee. Myös liikenteen ajoittainen ruuhkautuminen nostaa epäpuhtauspitoisuuksia. Typpidioksidin, pienhiukkasten tai hengitettävien hiukkasten raja-arvojen ei arvioida ylittyvän vastaavan tyyppisten katu ympäristöjen mittaustulosten perusteella arvioituna etenkin, kun ajoneuvojen pakokaasuperäisten päästöjen voidaan perustellusti olettaa laskevan ajoneuvoteknologian kehittymisen myötä. Tästä huolimatta Nordenskiöldinkadun puolella typpidioksidin vuorokausiohjearvo voi ylittyä ja hengitettävien hiukkasten (PM10) pitoisuus voi ylittää vuorokausipitoisuuden raja-arvotason (50 µg/m³) tai vuorokausipitoisuuden ohjearvotason etenkin epäedullisissa sääolosuhteissa ja keväällä katupölykaudella. Vaikka epäpuhtauspitoisuudet mittaustulosten mukaan hieman laskevat ylöspäin siirryttäessä, on ilmanottomääräys tarpeen terveellisen sisäilman varmistamiseksi.

Rakennusmassan suojan puolella ja sisäpihan puolella ilmanlaadun voidaan mm. mittaus- ja mallinnustulosten perusteella arvioida olevan parempi rakennuksen suojaavan vaikutuksen ja etäisyyden lisääntymisen vuoksi.

Runkomelu ja tärinä

Kaavassa edellytetään runkomelun torjumista rakennuksessa siten, ettei sisällä ylitetä tavoitteena pidettäviä runkomelutasoja. Runkomelueristys voidaan toteuttaa joko rakennuksen perustuksissa tai rakennuksen rungossa, jolloin eristyksellä voidaan estää myös alemmista kerroksista aiheutuvien runkoäänten eteneminen melulle herkimpiin kerroksiin.

Pelastus- ja muu turvallisuus

Lähtökohdat

Suunnittelualueen läheisyydessä on useita olemassa olevia rakennuksia ja alueita, joilla normaalitoimintojen lisäksi järjestetään yleisötapahtumia.

Kaavaratkaisu

Suunnittelualueen läheisyydessä olemassa olevissa rakennuksissa ja alueilla yleisötapahtumien järjestettävyys ja yleisötapahtumien turvallisuus ei saa heikentyä suunniteltavan hankkeen myötä. Hankkeen toiminnallisessa kuvauksessa on kuvattu hankkeen toimintaa ja suunnittelussa huomioituja alueen ympäristön toimintoja.

Hankkeesta on laadittu palotekninen suunnitelma kaavoituksen tarpeisiin. Ylipainehallin sijoittumisesta pallokenttä 6:lle on myös laadittu palotekninen selvitys.

Alueen ja sinne suunnitellun toiminnan luonteesta johtuen alueella asuntojen hätäpoistuminen tulee perustua omatoimiseen pelastautumiseen.

Palotekniset suunnitelmat tulee laatia niin laajalle alueelle, että niiden perusteella on mahdollista arvioida käytön ja poikkeustilanteiden todellinen vaikutusalue. Ennen maanalaisen tilan rakennus- tai louhintaluvan myöntämistä tulee hakijan laatia hyväksyttävä selvitys hankkeen aiheuttamista olemassa olevien tilojen palo- ja pelastusturvallisuus-järjestelyjen muutoksista myös rakennuslupa-alueen ulkopuolelta koko toimenpiteen tosiasialliselta vaikutusalueelta.

Rakennetekniikka

Lähtökohdat

Nykyinen vuonna 1966 valmistunut Helsingin jäähalli on perustettu pääosin kallion varaan. Hallin kaakkoisseinustalla on kallion pintaan ulottuvia kaivinpaaluja.

Kaavaratkaisu

Jäähallin rakenteiden kuntoa on selvitetty. Rakenteiden tarkastuksessa tehtyjen havaintojen sekä piirustuksiin perustuvien tietojen perusteella Helsingin jäähallin on arvioitu olevan rakenteellisesti turvallisen rakennus. Tarkastuksen yhteydessä ei havaittu vaurioita, jotka vaarantavat hallin rakenteellisen turvallisuuden. Tutkimusten perusteella on todettu, että jäähallin betonirakenteiden

---

puristuslujuudet ovat pääsääntöisesti hyviä. Jäähallin katon vaijerien kuntoa on myös tutkittu. Kattorakenteiden kantokykyä lisälämmöneristämisen suhteen tutkitaan tarkemmin jatkosuunnitteluvaiheessa.

Jäähallin itäpuolella oleva harjoitusjäähalli on tarkoitus purkaa.

Maanalaisen areenan ristikkorakenteesta ja kansirakenteesta on tehty alustavia rakennesuunnitelmia rakenteen toteuttamiskelpoisuuden varmistamiseksi.

Pohjoisen Stadiontien länsipuoleisella alueella kellarikerrosten tiloja ja pysyviä rakenteita ulottuu katualueen alle. Yleisillä alueilla on noudatettava maanalaisten tilojen suunnittelussa ja toteutuksessa Helsingin kaupungin ohjetta yleisten alueiden alle tehtävien rakenteiden suunnittelusta. Kaupungin katualueisiin liittyvät rajakohdat sekä julkiselle jalankululle varatut alueet tulee suunnitella tasausten, pinnoitteiden ja rakenteiden osalta kaupungin ohjeiden mukaan.

Maanalaiset tilat

Lähtökohdat

Suunnittelualueella sijaitsee olemassa olevia maanalaisia tiloja ja alueella on voimassa Pissarakadan asemakaava, jossa on maanalainen tilavaraus Pissarakataa sekä sen huolto- ja pelastustunneleita varten.

Kaavaratkaisu

Pohjoisen Stadiontien itäpuolelle suunnitellaan harjoitusjäähalleja ja noin 1 000 autopaikan pysäköintilaitosta, jonka harjoitusjäähallien osa toimisi myös hankkeen väestönsuojatiloina. Harjoitusjäähallien lattia sijoittuisi noin tasolle -22,7. Pysäköintitasot ovat likimäärin tasoilla -16,1, -19,4 ja -22,7. Pysäköintilaitoksen toinen ajotunneli ulottuu Vauhtitielle, toinen (yksisuuntainen sisäänajoyhteys) Pohjoiselle Stadiontielle. Pysäköintilaitos tulee suunnitella ja toteuttaa siten, että sen yläpuolelle jää riittävä kalliokatto. Puiston alueelle (VP/s) ei saa toteuttaa muita maan päältä avattavia osia kuin asemakaavaan merkityt pystykuilut ja ajotunnelin Vauhtitien puoleinen suuaukko.

Maanalaisten tilojen edellyttämät pysty-yhteydet pyritään pääosin sijoittamaan Pohjoisen Stadiontien länsipuolelle tuleviin rakennusmassoihin. Muutamia pysty-yhteyksiä joudutaan sijoittamaan Pohjoisen Stadiontien itäpuoliselle puistoalueelle. Pysäköintilaitoksen ajotunnelia varten ei toteuteta pystykuiluja.

Asemakaavassa mahdollistetaan Pohjoisen Stadiontien alle maanalaisten yhteyksien toteuttaminen VP/s alueen maanalaisten tilojen ja korttelin 14528 maanalaisten tilojen välillä teknisiä yhteyksiä, maanalaista jalankulkua ja huoltoliikennettä varten.

Louhinta ja rakentaminen eivät saa aiheuttaa vahinkoa rakennuksille, maanalaisille tiloille tai rakenteille, kaduille, puistoille, urheilukentille tai kunnallistekniikan verkostoille. Teknisen huollon tunnelin läheisyydessä rakennettaessa tulee suunnittelussa ja rakentamisessa noudattaa HSY:n ohjetta vesihuoltoon liittyvien kunnallisteknisten tunneleiden päälle ja läheisyyteen rakentamisesta.

Teknisen huollon tunnelin ja Pisararadan tilavarausten läheisyys on huomioitava maanalaisten osuuksien suunnittelussa. Pysäköintilaitoksen ja sen ajotunnelien louhinnan yhteydessä tulee tehdä tarvittavat tiivistys- ja lujitustyöt muiden maanalaisten tilojen ja tilavarausten läheisyydessä. Alueella olevan juoksutunnelin länsipäätä joudutaan linjaamaan uudelleen hankkeen yhteydessä.

Maanalaiset tilat on sijoitettava, louhittava ja lujitettava siten, ettei niistä tai niiden rakentamisesta aiheudu vahinkoa olemassa oleville maanalaisille tiloille eikä aiheudu haittaa suunniteltujen maanalaisten tai maanpäällisten tilavarausten toteutumiseksi. Tehtäessä muutoksia tai korvaavia järjestelyjä olemassa oleviin maanalaisiin tiloihin, on muutos suunniteltava yhteistyössä olemassa olevan tilan omistajan ja haltijan kanssa. Muutosten suunnitelmat ja niiden toteutusaikataulu on hyväksyttävä ko. tilan omistajalla ja haltijalla.

Vaikutukset

Yhteenveto laadituista selvityksistä

Selostuksen kohdassa Liitteet ja Luettelo muusta kaavaa koskevasta materiaalista on lueteltu kaavaehdotuksen laatimisen yhteydessä valmistuneet selvitykset.

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen ja rakennettuun ympäristöön sekä maisemaan, kulttuuriympäristöön ja kaupunkikuvaan

Rakentaminen sijoittuu Keskuspuiston kapeimman kohdan eteläpuolelle ennen rakentamattomaan avoimeen laaksotilaan, jonka yli aukeavat pitkät näkymät Eläintarhan alueelle. Kaavaratkaisun toteuttaminen vaikuttaa Töölönlahdelta Haltialaan ja Vantaalle saakka ulottuvan Keskuspuiston visuaaliseen jatkuvuuteen. Toimitilaa ja asumista rakentuu alueelle, jossa on aiemmin sijainnut vain urheilu-, liikunta- ja tapahtumatoimintoja.

Vauhtitieltä alkava ajotunneli tuo yhden suuaukon lisää maisemallisesti merkittävälle metsärinteelle, Pissararadan kaavan mukaisten tunneliaukkojen väliin. Vauhtitiehen rajautuva puistojulkisivu on keskeinen raideliikenteen junien ja Alppipuiston suuntaan. Uuden ajotunnelin suuaukko sijoittuu Pissararadan kaavassa suojellulle puistoalueelle. Pohjoisen Stadiontien itäpuolisten, perusluonteeltaan rakentamattomien metsä- ja kallioalueiden maisemalliset ja virkistyskäyttöarvot heikkenevät jonkin verran uusien rakentamistoimenpiteiden myötä. Maanalaisen pysäköintilaitoksen ilmanvaihto- ja hätäpoistumistierakennelmat sijaitsevat herkällä metsäalueella suhteellisen lähellä toisiaan. Ne muodostavat uuden näkyvän elementin nykyiselle rakentamattomalle virkistysmetsäalueelle. Kaavassa on kuitenkin määrätty maisemallisesti mahdollisimman sopivat paikoista ja ympäristöön sopeutuvasta visuaalisesta ilmeestä. Rakentamisaikaisten haittojen minimoimiseksi rakennelmat on yhtä lukuunottamatta sijoitettu olemassa olevien kulkureittien tai muuten avointen tilojen yhteyteen, tämä vähentää myös uusien, talvikunnossapidettävien poistumistiereittien rakentamista alueelle. Ilmanpoistokuiluista saattaa aiheutua myös melua. Kaavaan on kuitenkin asetettu määräys melua koskien.

Pysäköintiajoluiskan sijoittaminen Pohjoisen Stadiontien alkupäähän lähelle Nordenskiöldinkadun risteystä tuo kantakaupunkiin kuulumattoman elementin katutilaan, joka on Olympiastadionin merkittävä sisäänkäyntiakseli. Avoluiskan korkeatasoiselle ilmeelle on kuitenkin asetettu sitä koskevia kaavamääräyksiä.

Rakentaminen muuttaa kaupunkikuvaa sekä ympäristössään että osin myös kaukonäkymissä. Plastisesti muotoiltu rakennuskompleksi hahmottuu katulinjoihin kiinni rakennettuna kaupunkimaisena suurkorttelina. Rakentamisen mittakaava ja korttelikoko poikkeaa lähiympäristöstään sekä muusta siihen rajautuvan kantakaupungin rakentamisesta ja tyypillisestä korttelikoosta. Uudisrakentamisen korkeimmat kohdat tulevat näkymään jonkin verran myös esimerkiksi Urheilukadun eteläpäähän ja Helsinginkadulle, mutta Töölönlahden suunnalta katsottuna maisema ei muutu nykyisestä. Kaupunkikuvallisessa ja maisemallisessa tarkastelussa (1.11.2019) on havainnollistettu vaikutuksia ennen/jälkeen -kuva-parein.

Vaikutukset luonnonarvoihin

Suojeltava puistoalue muuttuu nykytilanteeseen verrattuna, kun rakentamattomalle metsä- ja puistoalueelle rakennetaan viisi suurta ja suhteellisen lähellä toisiaan sijaitsevaa maanalaisen pysäköintilaitoksen ilmanvaihto- ja hätäpoistumistierakennelmaa. Rakentamisen aikaiset louhinta- ja maastonmuokkaustoimenpiteet vaurioittavat metsäluontoa.

Vaikutuksia on pyritty hallitsemaan osoittamalla teknisille rakennelmille paikat pääasiassa nykyisten kulkuyhteyksien varrelta, joissa niistä on luonnonympäristölle mahdollisimman vähän haittaa myös rakentamisaikana.

Vaikutukset virkistykseen ja vapaa-ajan alueisiin, tiloihin, verkostoihin ja palvelutasoon

Asumisen osuuden lisääntyessä kantakaupungissa sekä esim. Auroran alueen käyttötarkoituksen muuttuessa asumiseen Eläintarhan alueen virkistys- ja liikuntakäyttö tulee entisestään lisääntymään. Asemakaavaratkaisun myötä kaava-alueen kehittäminen osana vihersormen laajempaa rakentamatonta virkistysaluekokonaisuutta ei ole enää samassa määrin mahdollista. Asemakaavaratkaisu kuitenkin mahdollistaa vapaa-ajan- ja sisäliikuntatilojen määrän kasvun. Monitoimiareenan päälle rakennettava sisäpiha tulee olemaan yleisölle avoin ulko-oleskelutila, joka on tarkoitus istuttaa viihtyisäksi.

Vaikutukset urheilun ja liikunnan tiloihin, verkostoihin ja palvelutasoon

Asemakaavaratkaisun vaikutuksia kohdistuu jääurheiluun, jalkapalloiluun sekä sisäliikuntaan. Ulkoliikuntavaikutuksia hankkeessa kohdistuu jonkin verran Eläintarhan muun alueen virkistys- ja liikuntakäyttöön. Helsingin kaupungin omana työnä on laadittu tarkempi selvitys urheilun, liikunnan ja vapaa-ajan alueista, verkostoista ja palvelutasosta sekä hankkeen vaikutukset näihin (Helsinki Garden -hankkeen liikuntavaikutusten arviointi, 15.2.2019). Helsinki Garden -hankkeen vaikutuksista kaupunkikonserniin kuuluvan Jääkenttäsäätiön taloudelliseen asemaan ja jääurheilun harrastusmahdollisuuksiin on laadittu selvitys (3.5.2018 Deloitte Oy).

Kaupungin talouteen kohdistuvien vaikutusten osalta on mm. tunnistettu, että liikunta- ja urheilutiloiksi suunniteltujen tilojen kasvu lisää painetta kaupungin liikuntaseuroille myöntämien vuokraavustusten kasvattamiseen. Avustustarpeet voivat lisääntyä Stadion-säätiölle ja Jääkenttäsäätiölle. Taloudellisia vaikutuksia on arvioitu tarkemmin selvityksessä Laaja-alaiset taloudelliset vaikutukset kaupungin talouteen (Helsingin kaupunki, 15.10.2019).

Vaikutukset jääurheilun harrastusmahdollisuuksiin

Asemakaavaratkaisu mahdollistaa kahden harjoitusjäähallin rakentamisen, joista toisen on suunniteltu tulevan HIFK:n käyttöön ja toisen mahdollisesti Jääkenttäsäätiön käyttöön. Helsinki Garden -hankkeen hallitilojen toteuttaminen rakentuu etenkin jääkiekkjoukkueiden sarjatoiminnan varaan ja parantaa huippu-urheilun

---

olosuhteita ja edesauttaa huippu-urheilutapahtumien saamista Helsinkiin.

Jääurheilun kannalta on ratkaisevaa, rakennetaanko Jääkenttäsäätiön nykyisin hallinnoimia harjoitusjäitä Helsinki Garden -hankkeen yhteyteen tai jonnekin muualle. Jos molemmat suunnitellut harjoitusjäät myydään tai vuokrataan kaupunkikonserniin kuuluvalle Jääkenttäsäätiölle, selvityksen mukaan jään saavutettavuus seurojen näkökulmasta on hyvä hinnan ja jään sijainnin puolesta. Jos Helsinki Gardeniin rakentuu yksi yksityinen harjoitusjää, ja korvaava harjoitushalli kaksine harjoitusjäineen rakennetaan muualle Jääkenttäsäätiön omistajuuteen tai vuokrattavaksi, kokonaisuuden määrä kasvaa. Korvaavan hallin sijainti saattaa kuitenkin vaikuttaa jään saavutettavuuteen seuroille. Selvityksen alla on kahden jään harjoitusjäähallin rakentaminen Töölön sijaan esim. Herttoniemeen tai Käpylän liikuntapuiston alueelle.

Hankkeella on pidempi- ja/tai rakennusaikaisia vaikutuksia jääurheilun junioritoiminnalle, jollei korvaavia jääharjoitustiloja löydy kohtuullisella etäisyydellä kantakaupungista.

Vaikutukset jalkapalloilun toimintaedellytyksiin alueella

Asemakaavaratkaisun myötä pallokenttä 7:n alue poistuu Helsinki Garden -hankkeen rakentamisajaksi (arviolta 3–4 vuodeksi) pois käytöstä. Rakentamisen valmistuttua entiselle pallokenttä 7:lle on mahdollista sijoittaa entistä pienempikokoisempi kenttä, jonka toimintaedellytykset ovat tasoerojen vuoksi ja kentän sijainnin vuoksi rajoitetummat. Kenttä sopisi kuitenkin edelleen esim. junioriurheiluun (tarvittaessa mahtuu 8v8 -jalkapallokenttä) tai muuhun yleiseen liikuntakäyttöön. Kentän tarkemmasta liikuntakäytöstä on tehtävä päätös erikseen. Rakentamisen jälkeen kentän tulee olla käytettävissä myös alueen suur tapahtuminen laajenemistilana.

Pallokentällä 7 nykyisin sijaitseva ylipainehalli on kaavaratkaisun myötä mahdollista sijoittaa vastaisuudessa täysikokoiselle pallokentälle 6. Nykyinen ylipainehalli on täysikokoista pallokenttää 6 pienempi. Lajin optimaalisten harjoitteluolosuhteiden vuoksi PK 6:lle olisi syytä sijoittaa uusi, koko kentän kattava entistä suurempi ylipainehalli. Tämä edellyttää pallokentän 6 nykyisten toimintojen siirtymistä pallokentälle 1, josta tulisi talvilämmitettävä tekonurmikenttä.

Yllä mainittujen muutosten vuoksi jalkapalloilun kesäharjoitteluolosuhteet heikkenevät sekä rakennusaikana että pysyvästi. Talviolosuhteet kuitenkin paranevat, jos käyttöön saadaan asemakaavamuutoksen mahdollistama korvaava täysimittainen ylipainehalli harjoitteluun. Kokonaisuutena tarkastellen voidaan siinä tapauksessa katsoa jalkapallon olosuhteiden säilyvän rakentamisen jälkeen vähintään ennallaan.

Vaikutukset sisäliikuntatiloihin ja palvelutasoon

Kaavaratkaisu mahdollistaa vanhan jäähallin muuttamisen pienemmäksi monitoimiareenaksi sekä liikuntatiloiksi. Pienempi monitoimiareena sopisi sisäpalloilulajien sekä erilaisten keskisuurten kilpailujen ja tapahtumien käyttöön. Sisäpalloilulajeilla on pulaa harjoittelupaikoista ja sopivista paikoista mm. liigaotteluihin. Monitoimiareenan lisäksi jää vanhasta jäähallista liikunta- tai salitilaa esim. voimistelulajien käyttöön, vaikkakin tilan korkeus asettaa joi-takin rajoituksia lajien harjoitteluun.

Monitoimiareenalla ei ole varsinaista liikunnallista merkitystä, sillä huippu-urheilutapahtumien lisäksi se on muutoin viihdetapahtumien ja muiden tapahtumien käytössä. Monitoimihallimaisille huippu-urheilun moderneille olosuhteille on kuitenkin selkeää kysyntää olemassa.

Helsinki Garden -hankkeen kaupalliset liikuntatilat ja palvelut täydentävät liikunnan palvelutarjontaa kaupungissa ja niillä on myös Töölön aluetta laajempi merkitys. Tilojen luonne on myös sellainen, että niillä ei ole nähtävissä merkittävää kielteistä vaikutusta alueen muiden liikuntatilojen kysynnälle. Pelkkien sisäliikuntatilojen lisäys ei ole merkittävä, mutta kokonaisuutena kilpaurheiluun tulevien tilojen kanssa on.

Rakentamisaikaisia vaikutuksia kohdistuu Eläintarhan kalliotunnelin (kaavassa urheilutunnelin) juoksusuoralle, kun Helsinki Garden -hankkeessa louhitaan ajotunnelia juoksusuoran välittömässä läheisyydessä tai osin risteten. Tunnelin eteläpään suuaukko on myös pois käytöstä vähintään sen ajan, kun tunnelia jatketaan etelämmäs alueen tasoerojen muutosten takia. Se miten pitkään juoksusuora on poissa käytöstä, riippuu rakennustöiden aikataulutuksesta.

Vaikutukset liikenteen ja teknisen huollon järjestämiseen

Kaavaluonnoksen mukainen ratkaisu edellyttää muutoksia liikennejärjestelyihin Nordenskiöldinkadulla, Pohjoisella Stadioniellä ja Vauhtitiellä. Liikennemäärien odotetaan lisääntyvän katuverkolla normaalissa arkiliikenteessä noin 4 000 ajoneuvolla vuorokaudessa kaavan toteutumisen myötä. Kaava-alueen kävely-yhteydet paranevat. Vauhtitien varresta poistuu uuden tunneliyhteyden edellyttämien liikennejärjestelyjen vuoksi yhteensä 79 pysäköinti-paikkaa. Myös toinen ajoliittymä nykyiselle pysäköintialueelle poistuu tarpeettomana.

Uuden tapahtuma-areenan katsojakapasiteetti on enintään 16 000 katsojaa, joka tuottaa alueelle saapuvaa ja sieltä lähtevää autoliikennettä yhteensä enintään 3 600 ajoneuvoa/tapahtuma.

Helsinki Gardenin kaikkien areena- ja tapahtumatilojen ollessa samaan aikaan käytössä yleisömäärä on maksimissaan 23 000 henkeä, joka tuottaa alueelle saapuvaa ja sieltä lähtevää autoliikennettä yhteensä enintään 4 100 ajoneuvoa. Tapahtumien aikaan on odotettavissa lähialueen katujen jonoutumista, mutta autojonot purkautuvat myös suhteellisen nopeasti ja ne ajoittuvat melko lyhyille ajanjaksoille. Tapahtuma-aikaisten liikennejärjestelyjen suunnittelussa on kiinnitettävä huomioita liikenteen hallintaan esim. hyödyntämällä älyliikenteen ratkaisuja.

Vaikutukset liikennejärjestelmässä ja ehdotuksia niihin varautumiseksi jatkosuunnittelussa on kuvattu tarkemmin liikenneselvityksessä (WSP 26.9.2019).

Vaikutukset ilmastonmuutoksen hillintään ja sopeutumiseen

Uusi areena sekä siihen liittyvät toimitilat ja asuinrakentaminen sijoittuvat keskeiselle paikalle hyvien joukkoliikenne-, pyöräily- ja kävely-yhteyksien äärelle eli liikkumisen keskimääräisten hiilipäästöjen kannalta hyvälle vyöhykkeelle. Tapahtuma-aikaisesta liikenteestä viidenneksen on arvioitu olevan autoliikennettä, ja autopaikkojen määrä alueella kasvaa 600 autopaikasta 1 000 autopaikkaan, mutta kulkutapajakauman pääpaino on edelleen julkisilla liikennevälineillä sekä pyöräilyllä ja jalankululla. Kävely-yhteydet kaava-alueella paranevat uuden viistoyhteyden rakentamisen myötä välillä vanhan jäähallin edusta – Olympiastadion.

Kaava-alueen Pohjoisen Stadiontien länsipuolinen alue (KTYA-alue) muuttuu maanpinnaltaan kokonaan rakennetuksi tai vettä läpäisemättömäksi alueeksi. Etenkin kookasta kasvillisuutta poistuu kaavaratkaisun myötä kaava-alueelta enemmän kuin uutta syntyy tilalle. Nämä vähentävät alueen vihertehokkuutta ja urbaania resilienssiä. Hulevesiä pystytään kuitenkin viivyttämään alueella nykyistä huomattavasti paremmin rakentamalla niitä varten maanalaisia viivytyrakenteita.

Jäähallitoiminta on erityisen paljon sähköenergiaa kuluttavaa toimintaa. Rakentamisen ekotehokkuuden parantamiseksi kaavamääräyksissä on korttelialueilla edellytetty sovellettavan vähähiilisen rakentamisen periaatteita. KTYA -korttelialueella tulee tuottaa uusiutuvaa energiaa, on hyödynnettävä aurinkopaneeleita osana rakennuksen energiajärjestelmä, ja kattojen tulee olla ensisijaisesti hulevesiä viivyttäviä viherpihoja ja viherkattoja. Hankkeen on myös tarkoitus hyödyntää tekojäälaitteiden tuottamaa hukkalämpöä ja tutkia maalämmön hyödyntämistä.

Rakentamisen ja maanalaisten toimintojen suuresta volyymista johtuen asemakaava-alueella toteutettavat louhinta- ja betonirakentamistyöt ovat mittavia. Louhinnan todellisia ympäristövaiku-

tuksia ei voi vielä tässä vaiheessa arvioida, sillä ne riippuvat masahallinnasta ja siitä, millä etäisyydellä louhe on hyödynnettävissä.

Kaavamääräysten mukaan louhinta ei saa aiheuttaa muutoksia pohja- eikä orsivesien tasoon, mikä edellyttää erityisratkaisuja kaava-alueella ja sen ulkopuolella.

Vaikutukset pohjaveden virtauksiin ja tasoon, toteutettavuus sekä rakentamisaikaiset häiriöt

Laaksopainanteeseen rakennettavan rakennuskokonaisuuden katkaisema pohjaveden luontainen virtaus pohjoisesta etelään järjestetään korvaavalla virtausputkistolla alueen halki. Asemakaava mahdollistaa maanalaiden pohjaveden siirto- ja imeytysputkistojen sijoittamisen VU-alueelle huomioiden alueen maanpäällinen käyttö. Hankkeen suunnittelun yhteydessä laadittu alustava selvitys pohjavesivaikutuksista on käyty läpi Helsingin kaupungin pohjavesiasiantuntijan kanssa. Suunnitteluratkaisut tarkentuvat jatko-suunnittelussa. Huolellinen suunnittelu ja toteutuksen laatu pienentävät pohjaveden hallinnan haitallisten vaikutusten riskejä.

Maanalaiset tilat tulee rakentaa siten, ettei rakentaminen ja käyttö alenna orsi- eikä pohjaveden pintaa. Pohjaveden virtaus sen luonnolliseen suuntaan on varmistettava.

Vaikutukset alueen yhtäaikaisiin tapahtumiin ja turvallisuuteen

Hankkeen toteutuessa alueen toimijoiden hyvä yhteistyö on ensiarvoisen tärkeää, jotta alueen tapahtumia (erityisesti suurtapahtumia) on mahdollista koordinoita siten, että ne aiheuttavat mahdollisimman vähän häiriötä toisilleen ja ympäristössään muun toiminnan ja liikenteen osalta, myös rakennusaikana.

Turvallisuusasiat joudutaan suurissa yleisötapahtumissa ottamaan entistä painavammin huomioon. Suunnittelualueen läheisyydessä olemassa olevissa rakennuksissa ja alueilla yleisötapahtumien järjestettävyys ja yleisötapahtumien turvallisuus ei saa heikentyä suunniteltavan hankkeen myötä. Hankkeen toiminnallisessa kuvauksessa on kuvattu hankkeen toimintaa ja suunnittelussa huomioituja alueen ympäristön toimintoja.

Kaava-alueen maankäyttöratkaisu on suunniteltu huomioiden ympäröivän alueen nykyinen toiminta ja Olympiastadionin tavoitteet nykyistä useammille suurtapahtumille. Mikäli alueen toimijoilla on tulevaisuudessa tarve kehittää tai muuttaa toimintaansa tai esimerkiksi turvallisuuteen tai melukysymyksiin liittyvät tekijät muuttuvat, voivat Garden Helsinki -hankkeen monet käyttötarkoitukset asettaa reunaehjoja muun alueen kehittymismahdollisuuksiin.

Alueen asukkaat ja muut alueella liikkuvat voivat kokea lähiympäristön aikaisempaa turvattommaksi, kun läheisyyteen kerääntyy entistä suurempia ihmismassoja ja useammin. Toisaalta arkiikätyössä liikkuminen alueella voi tuntua turvallisemmalta uusien, iltaisinkin alueella avoinna olevien toimintojen ja parantuneen valaistuksen ansiosta.

Rakentamisaikana negatiivisia vaikutuksia tulee kesäisin kohdistumaan Eläintarhan alueella järjestettäviin tapahtumiin, joihin kulkee suuria yleisömassoja, sekä mm. Uimastadionille johtaviin kulkureitteihin, joita käyttävät paljon lapset ja lapsiperheet. Maan alla tehtävät työt tulevat vaikuttamaan myös maan päälle, sillä louhimis-, kaivamis- ja rakentamisaikana raskas liikenne tulee olemaan mittavaa.

Vaikutukset väestöön ja yhteisöihin, eri väestöryhmien toimintamahdollisuuksiin lähiympäristössä sekä sosiaalisiin oloihin, hyvinvointiin ja terveyteen

Uudet toiminnot muuttavat alueen luonnetta. Asemakaava mahdollistaa asumista noin 350–400 uudelle asukkaalle. Asukkaat ovat todennäköisesti aikuistalouksia, mutta myös kooltaan suurempia, perheille sopivia asuntoja on tulossa. Lähiympäristön asukkaiden kannalta hankkeen rakentuminen muuttaa alueen luonteen lisäksi asunnoista avautuvia näkymiä ja lisää alueen liikennemääriä ja häiriöitä, mutta toisaalta myös alueen palvelutarjontaa.

Hankkeen rakentumisella on erityisesti rakentamisvaiheessa vaikutuksia lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksiin ja vapaalle ulkoilulle. Rakentamisaikaiset vaikutukset kohdistuisivat erityisesti Helsingin jalkapalloklubi HJK:lle vuokratulle pallokentälle 7:lle, joka ei välttämättä palaudu usean vuoden rakennustöiden jälkeen jalkapalloilun käyttöön ainakaan entisessä laajuudessaan; myös pallokenttä 6 on poissa käytöstä tilapäisesti. Tilannetta voidaan kompensoida muuttamalla kaava-alueen ulkopuolella sijaitseva Töölön pallokenttien pallokenttä 1 tai 2 tekonurmelle, jolloin se saadaan ympärivuotiseen käyttöön, ja siten vapautunut täysikokoinen pallokenttä 6 voidaan osoittaa pallokenttä 7:ltä siirtyvään juniorikäyttöön. Kaavaratkaisu mahdollistaa myös entistä suuremman ylipainehallin rakentamisen pallokenttä 6:lle entisen pallokenttä 7:n sijaan.

Jään poistaminen Helsingin jäähallista sekä harjoitusjäähallin purkamisen vaikuttaa heikentävästi lasten ja nuorten jääkiekkomahdollisuuksiin, jollei Jääkenttäsäätiön hallintaan tule korvaavia tekojäitä Helsinki Gardenin tiloista tai muualta kantakaupungista. Kaavaratkaisu mahdollistaa kahden harjoitusjäen rakentamisen maan alle.

Vaikutukset muun liikunnan harrastusmahdollisuuksien lisääntymiseen ovat positiiviset, sillä Helsinki Gardenin tiloihin on suunniteltu uusia liikunta- ja urheilutiloja. Niiden lisäksi tiloihin on mahdollista sijoittaa muita liikuntaa edistäviä kaupallisia vapaa-ajantiloja. Jääurheilun kannalta on kuitenkin ratkaisevaa, rakennetaanko Jääkentäsäätiön nykyisin hallinnoimia harjoitusjäitä Gardenin hankeen yhteyteen tai jonnekin muualle. Vanha jäähalli on osoitettu tapahtuma- ja harrastekäytön lisäksi liikuntakäyttöön, mikä osaltaan lisää liikunnan mahdollisuuksia. Monien seurojen mahdollisuus varata vuoroja tiloihin järkevin ehdoin saattaa kuitenkin edellyttää kaupungin vuokra-avustuksia seuroille.

Vapaan ulkoilun ja virkistykseen osalta vaikutuksia kohdistuu lähiasukkaiden ja kantakaupunkilaisten suosimalle Keskuspuiston metsäiselle luonto- ja virkistysalueelle, jonne rakennettavat ilmastointi-, savunpoisto- ja poistumistierakennelmat heikentävät alueen virkistysarvoa.

Helsinki Gardenin sisäpihan kannelle tulee yleiseen käyttöön rakennettava puistonomainen oleskelualue, jossa voi järjestää pienimuotoisia, rakennuksen toimintaan liittyviä tapahtumia. Tarkempi suunnittelu ja toteutustapa määrittelevät miten viihtyisäksi ympäristöksi alueen käyttäjät tulevat alueen kokemaan.

Asuinpaikkana Urheilupuiston alue on ainutlaatuinen, mutta myös haasteellinen. Alue on sosiaalisesti merkittävä erityisesti urheilun ja tapahtumien alueena, myös kansallisesti, ja alueen sisälle tuodut uudet häiriöherkät asumistoiminnot saattavat pyrkiä rajoittamaan alueen muiden toimijoiden ja tapahtumien toimintaedellytyksiä ja niiden kehittämistä. Kaavaratkaisussa on pyritty minimoimaan häiriöt asumiselle.

Suunnitteluvarauksen mukaan asuminen toteutetaan vapaarahoitteisena asuntotuotantona.

Jos tapahtumien määrä Helsingissä uuden areenan myötä kasvaa, ne voivat luoda uusia elämyksiä, yhteisöllisyyttä ja hyvinvointivaikutuksia. Festivaalien ja tapahtumien koetaan kuuluvan kaupunkielämään ja niillä on myös matkailullista arvoa. Yhteisöllisyys ja sosiaalisten tarpeiden tyydyttäminen luovat omalta osaltaan hyvinvointia ja työkykyä ylläpitäviä vaikutuksia. Areenatapahtumiin osallistumista voi kuitenkin rajoittaa tapahtumien hinnoittelu ja taloudellinen tilanne.

Asuinviihtyvyyteen ja ympäristön asukkaiden arkeen vaikuttavat mm. jo nykyisin riittämättömät tapahtuma-aikaiset pysäköintitilat, samalla alueella entisestään kasvavien ja useampien tapahtumien tuomat ihmismassat ja niistä aiheutuvat häiriöt. Harrastusurheilu aiheuttaa paljon liikennettä alueella.

Asemakaava-alueella terveysvaikutuksia aiheuttavat rakennusai- kana mm. liikenne, melu ja pöly. Valmistuessaan alueen lisäänty- vään melutasoon ja häiriöihin vaikuttavat alueella entistä suurem- piin ja useammin järjestettäviin tapahtumiin liikkuvat ja oleskelevat ihmismassat sekä uudet ravintolat ja niiden anniskeluterassit. Olympiastadionin peruskorjaus- ja uudistustöiden jälkeen myös stadionilla on tavoitteena järjestää entistä useammin ja suurempia konsertteja ja tapahtumia, joista aiheutuu asuntoihin satunnaista melua.

Kaavaratkaisun meluntorjuntaa, runkomelua ja ilmanlaatua koske- vat määräykset luovat edellytykset terveellisten ja viihtyisien olo- suhteiden toteutumiseksi kaavan mukaisille toiminnoille.

Vaikutukset yrityksiin

Yritystoiminnan näkökulmasta kaavalla on vaikutuksia erityisesti tapahtuma-alan, hotelli- ja ravintola-alan sekä kaupan alan ja kau- pallisten palvelujen yrityksiin sekä suoraan että välillisesti. Hank- keen myönteisiä vaikutuksia ovat mm. uudet liiketoimintamahdollis- suudet, joita kasvava tarjonta ja uudet tilat tuovat. Negatiivisia vai- kutuksia ovat mm. rakentamisen aiheuttamat häiriöt ja mahdolli- sesti joiltakin osin ostovoiman tai tilaisuuksien siirtymä pois toi- selta toimijalta. Kilpailun lisääntyminen on asiakkaiden näkökul- masta kuitenkin myös hyvä asia.

Vaikutukset tapahtumiin

Kaava tarjoaa uusia mahdollisuuksia tapahtumatoimialan yrityk- sille. Kaava mahdollistaa sisätapahtuma- ja areenatiloja sekä eri- laisia liikunta- ja vapaa-ajan tiloja yhteensä noin 90 000 k-m². Vastaavan kokoluokan tapahtumatiloja ei Helsingissä juurikaan ole. Muita isompien yksittäisten tapahtumien mahdollistavia tiloja ovat esimerkiksi Messukeskus ja Hartwall Areena. Osiin jaettujen, joidenkin tuhansien henkilöiden tapahtumien, kuten messujen jär- jestämiseen soveltuvat esimerkiksi Finlandia-talo ja Kaapeliteh- das sekä useat muut tilat. Osa Garden Helsinki -hankkeessa jär- jestettävistä tapahtumista saattaa syrjäyttää tapahtumia muualla. (Alustava arvio taloudellisista bruttohyödyistä julkiselle sektorille, GSP Group Oy, 2.5.2018).

Valmistuttuaan Garden Helsinki tuo Helsingin tapahtumakentän tarjontaan uuden, kapasiteetiltaan suuren ja kansainvälisestikin mielenkiintoisen ja vetovoimaisen areenan.

Nykyaikainen monitoimiareena edistää tulevien urheilun suurta- pahtumien saamista Helsinkiin. Pääkaupunkiseudulla ja lähikau- pungeissa olemassa olevien tai jo rakentuvien sekä suunnitteilla olevien suurten monitoimiareenojen välinen kilpailu saattaa myös

vähentää tapahtumajärjestäjien kuluja ja siten mahdollistaa lisääntyvät tapahtumat Helsingissä. Nykyiseen Helsingin jäähalliin sijoitettavaksi suunniteltu pienempi monitoimiareena sopisi myös palloilu- ym. muiden lajien kilpailutoimintaan sekä pienempiin kansainvälisiin tapahtumiin. Jos tapahtumien kokonaismäärä ja koko Helsingissä kasvaa uuden monitoimiareenan myötä, kaavaratkaisulla on positiivisia vaikutuksia kaupungin matkailu- ja tapahtumaelinkeinojen kasvuun. (Laajojen taloudellisten vaikutusten arviointi, 15.10.2019)

Helsingin jäähallilla järjestetään nykyisin vuosittain yli 100 tapahtumaa, joista osa kestää useamman päivän. Noin 30–40 tapahtumaa on HIFK:n jääkiekko-otteluita. Tapahtumien aikana jäähallilla on tapahtumia palvelevaa ravintolatoimintaa. Tapahtumien lisäksi jäähallin tiloja vuokrataan jääurheilijoiden harjoituskäyttöön sekä mm. kokous- ja yrityskäyttöön. Helsingin jäähallin peruskorjauksen ja muutostöiden kestoksi Garden Helsinki -hanke on arvioinut noin 1,5 vuotta, jonka ajan Helsingin jäähalli on vähintään poissa käytöstä. Tällä on vaikutusta tapahtumien järjestämiseen, niihin liittyvään ravintolatoimintaan ja niistä syntyvään liikevaihtoon, jos kaikille tapahtumille ei löydetä korvaavaa tilakapasiteettia Garden Helsinki-hankkeen rakentamisen aikana.

Helsingin Jäähallissa on järjestetty tapahtumia, kuten vuonna 2018 Sideways-festivaali, jotka sijoittuvat sekä ulko- että sisätiloihin. Garden Helsinki -hankkeen rakentamisen myötä poistuu mahdollisuus sellaisten suurten tapahtumien järjestämiseen, jotka tarvitsevat sisätilojen lisäksi ulkotilan.

Vaikutukset kauppaan ja kaupallisiin palveluihin

Kohteeseen suunniteltujen liike- ja ravintolatilojen pinta-ala on yhteensä noin 24 600 k-m². Pinta-alasta on päivittäistavarakauppatiloja enintään 4 000 k-m².

Tehdyn kaupallisten vaikutusten arvioinnin mukaan (FCG Oy) kohteen lähivaikutusalueen nykyinen palvelutarjonta ei vastaa kysyntää, joten palvelutarjonnan lisääntyminen edistää alueellisesti tasapainoisen kaupan palveluverkon kehitystä ja vähentää osto-voiman siirtymää alueelta erityisesti päivittäistavarakaupassa. Arvioinnin mukaan Helsinki Gardenin vaikutusalueen väestön kasvun ja kävijöiden kautta tuleva kysyntä mahdollistaa suunnitellun liiketilamitoituksen. Uuden liikerakentamisen myötä ei ole odotettavissa merkittäviä haitallisia vaikutuksia kilpailuasetelmaan tai nykyiseen kaupan palveluverkkoon.

Tällä hetkellä lähialueen päivittäistavarakaupan tarjonta toteutuu lähinnä pienissä yksiköissä. Päivittäistavaramyymälän sijoittuminen Garden Helsinkiin lisää ja monipuolistaa tällä hetkellä kysyn-

tään nähden heikkoa päivittäistavarakaupan palvelutarjontaa lähialueen asukkaille ja Helsinki Gardenissa asioiville. Hankkeeseen suunniteltu päivittäistavarakauppa olisi suurin lähialueella. Maantasokerrosten erilaiset liiketilat lisäävät alueen palvelutarjontaa. Monitoimiareenan yhteyteen maan alaisiin tiloihin tulee myös ravintoloita, liike- ja palvelutiloja.

Suunnitellut kaupalliset palvelut sijoittuvat olemassa olevan kaupunkirakenteen yhteyteen ja ovat saavutettavissa kaikilla kulkumuodoilla. Runsas pysäköintipaikkojen tarjonta on kaupallisen toimijan kannalta houkuttelevaa. Lähialueen asukkaiden ja kestävän liikkumisen näkökulmasta on kuitenkin oleellista, että palvelut ovat hyvin saavutettavissa kävellen ja pyöräillen.

Vaikutukset majoituspalveluihin

Kaavaratkaisu mahdollistaa hotelli- ja majoituspalveluja yhteensä 21 500 k-m². Majoituspalvelujen on suunniteltu koostuvan sekä laadukkaasta hotellista että budjettihotellista. Tapahtumatoiminnan arvioidaan tukevan hotellin toimintaa ja budjettihotelin kysyntä on perusteltua esimerkiksi urheilukilpailuihin liittyen joukkueiden majoituspalveluiden tarjoajana. Hotellihuoneiden kokonaislukumääräksi on arvioitu noin 450 huonetta, josta budjettihotellin huoneiden määrän on arvioitu olevan noin 150 huonetta.

Helsingissä on vuoden 2019 alussa vireillä yhteensä noin 30 eri vaiheessa olevaa hotellihanketta. Näistä vain kolmasosa on rakenteilla tai käynnistymässä pian. Kokonaisuutena Helsingissä on suuri tarve majoituskapasiteetin kasvattamiselle, joka kohdistuu ennen kaikkea erittäin laadukkaisiin ja toisaalta edullisiin hotelleihin. Toteutuessaan Garden Helsinki -hanke toisi kaivattua lisäkapasiteettia Helsingin hotellimarkkinaan.

Vaikutukset toimistomarkkinoihin

Jos maanpäällisestä kerrosalasta käytetään kaavan sallima enimmäisosuus (30 %) asumiseen, niin jäljelle jäävän toimitilaosuuden määrä on 42 000 k-m². Tästä suurin osa (ja enintään 55 %) on tarkoitus käyttää hotellitoiminnoille, joten Helsinki Gardeniin alustavasti suunnitellun toimistotilan määrä on noin 13 500 k-m².

Yritystoiminnan näkökulmasta kaava mahdollistaa toimistotilan tarjontaa kaupungin keskeisellä alueella. Hanke myös korvaa osittain kantakaupungin alueelta käyttötarkoitusten muutosten kautta vähentyneitä vanhaa toimistotilaa.

Taka-Töölö ei ole ns. prime-luokan toimistoaluetta. Töölössä on tällä hetkellä vapaana eri kokoisia toimistotiloja noin kymmenessä pääasiassa vanhassa rakennuksessa. Alueella toimistoja on jo

muutettu ja ollaan muuttamassa muuhun käyttöön, esimerkiksi varastoiksi, hotelleiksi ja asunnoiksi.

Toimistotilan määrä mahdollistaa hankkeen muita toimintoja palvelevien ja niille lisäarvoa tuovien toimintojen sijoittumisen kohteeseen. Tällaisia ovat esimerkiksi terveys-, hyvinvointi- ja liikuntapalveluja tarjoavat yritykset sekä erilaiset yhdistykset ja lajiliitot. Myös asumisen mahdollinen lisääntyminen kohteen ympäristössä voi luoda kysyntää pienemmille toimitiloille.

Uudet, nykyisiä vaatimuksia vastaavat toimistotilat ovat muualla osoittautuneet vetovoimaisiksi. Tämä saattaa johtaa pyrkimykseen vanhojen toimistotilojen muuttamisesta muuhun käyttöön ko. osa-markkina-alueen muissa kohteissa.

Vaikutukset kaupungin talouteen

Vaikutuksista kaupungin talouteen on laadittu selvitys Laajojen taloudellisten vaikutusten arviointi (15.10.2019).

Garden Helsingin toteutuksella on vaikutuksia tuotantoon ja työllisyyteen Helsingissä sekä Helsingin kaupungin investointeihin, käyttötalousmenoihin, tonttituloihin ja verotuloihin. Arvioidut vaikutukset tuotantoon, työllisyyteen sekä kunnallis- ja yhteisöverotuloihin sisältävät hankkeen suorat ja kerrannaiset vaikutukset. Kaavaratkaisu mahdollistaa merkittävän yksityisen rakentamisinvestoinnin Helsingissä. Uudet tapahtuma-, liikunta-, liike- ja toimistotilat sekä majoituspalveluiden kapasiteetin kasvu lisäävät yritysten liiketoiminnan kasvupotentiaalia. Vaikutuksiin ja niiden kohdentumiseen liittyy epävarmuustekijöitä, ja ne riippuvat mm. lopullisista toteutuvista investointikustannuksista ja tilakokonaisuudesta, tilojen käyttöasteesta sekä tulevan toiminnan laadusta ja määrästä.

Rakentamisvaiheessa suuntaa antavan arvion mukaan hankkeeseen liittyvien investointien (yhteensä noin 650 miljoonaa euroa) kokonaisvaikutus tuotantoon (arvonlisäys) Helsingissä on yhteensä noin 190 miljoonaa euroa ja työllisyyteen noin 3 000 henkilötyövuotta. Vaikutukset ovat nettolisäystä siltä osin, kun rakennusinvestoinnit lisäävät rakentamista Helsingissä ja Helsingin seudulla eivätkä syrjäytä muita hankkeita. Rakentamisvaiheessa Helsingin jäähallin toiminnan keskeytymisestä aiheutuu negatiivisia vaikutuksia tuotantoon korkeintaan noin 9–14 miljoonaa euroa ja työllisyyteen noin 200–300 henkilötyövuotta.

Toimintavaiheen suuntaa antava vuosittainen kokonaisvaikutus tuotantoon Helsingissä on noin 80 miljoonaa euroa. Kokonaisvaikutus työllisyyteen Helsingissä on noin 1 800 henkilötyövuotta. Lisäksi hankkeeseen suunnitellut toimistotilat mahdollistavat merkittävän määrän toimistotyöpaikkoja. Toimistotyöpaikkojen suuntaa

---

antava vuosittainen kokonaisvaikutus tuotantoon (arvonlisäys) Helsingissä on korkeintaan noin 50 miljoonaa euroa ja työllisyyteen korkeintaan noin 700 henkilötyövuotta, mikäli toimistotiloihin sijoittuu suunniteltu määrä työpaikkoja. Toimintavaiheen vaikutukset ovat nettolisäystä sikäli, kun toiminta on uutta toimintaa eikä syrjäytä toimintaa muualla Helsingissä.

Laajojen taloudellisten vaikutusten arviointi -selvityksen yhteydessä kaupunginkanslia on laatinut alustavan kustannusarvion kaupungille aiheutuvista investointikustannuksista. Hankkeesta kaupungille aiheutuvat investointikustannukset ovat alustavan arvion mukaan noin 4,5 milj. euroa, ja ne koostuvat johtosiirroista, Pohjoisen Stadiontien ja Pallokenttien 6 ja 7 vieressä sijaitsevan puiston rakentamisesta, Pallokentän 1 kunnostamisesta, Helsinki Stadion Management Oy:n ylipainehallin vuokrasopimuksen ennenaikaiseen purkuun liittyvistä kustannuksista sekä ylipainehallin kaupunkikuvallisista vaatimuksista aiheutuvista lisäkustannuksista. Kaikki muut kustannukset, kuten Vauhtitiehen liittyvä rakentaminen, puistojen maisemoinnit, urheilutunnelin jatkaminen ja nykyisen harjoitusjäähallin purku, ovat Garden Helsinki -hankkeen kustannuksia. Pilaantuneesta maaperästä ei aiheudu kaupungille merkittäviä kustannuksia. Mikäli Jääkenttäsäätiölle päätetään rakentaa uusi harjoitusjäähalli, Jääkenttäsäätiöllä olisi tarve kaupungin investointiavustukselle. Harjoitushallin investointikustannuksen on arvioitu olevan noin 6,5–10,5 milj. euroa. Mikäli kaupunki maksaa korvauksen Jääkenttäsäätiölle Helsingin jäähallin vuokrasopimuksen ennenaikaisesta päättämisestä, niin Jääkenttäsäätiön tarve saada kaupungilta avustusta (harjoitusjäähallien rakentamista varten) pienenee vastaavalla määrällä. Kaupungin maksamaa korvausta ei ole laskettu investointeihin, vaan huomioitu kaupungin avustuksena.

Kaupungille aiheutuvia käyttötalousmenoja aiheutuu Jääkenttäsäätiön avustustarpeesta. Jos Helsingin jäähalli siirtyy Jääkenttäsäätiöltä Garden Helsinki -hankkeelle, Jääkenttäsäätiöllä olisi jatkossa tarve noin 0,4–1,2 milj. euron suuruiselle vuosittaiselle kaupungin toiminta-avustukselle, valittavasta kehityspolusta riippuen. Tapahtuma- ja kokoustilojen kasvu voi tuoda haasteita Olympiastadionin käyttötalousuunnitelmille ja voi johtaa kaupungin avustustarpeen lisääntymiseen Stadion-säätiölle. Garden Helsinki -hankkeen kaava mahdollistaa asuntorakentamista noin 350–400 asukkaalle. Uusista asukkaista aiheutuisi kaupungille palvelutuotannon kustannuksia vuosittain noin 2 milj. euroa.

Mikäli Garden Helsinki -hanke ei toteutuisi, niin Helsingin Jäähalli jouduttaisiin lähiaikoina peruskorjaamaan. Arvioiden mukaan peruskorjaus maksaisi noin 15–38 milj. euroa.

Helsingin kaupunki saa tuloja tonttien myynnistä ja vuokraamisesta. Rakennusoikeuden pääoma-arvo on noin 65 miljoonaa euroa.

Garden Helsinki -hankkeen rakentaminen lisää suuntaa antavan arvion mukaan Helsingin kunnallisverotuloja rakentamisvaiheessa yhteensä noin 10 miljoonaa euroa ja yhteisöverotuloja noin 3 miljoonaa euroa. Vaikutukset ovat nettolisäystä siltä osin, kun rakennusinvestoinnit lisäävät rakentamista Helsingissä ja Helsingin seudulla eivätkä syrjäytä muita hankkeita.

Toimintavaiheessa hanke lisää suuntaa antavan arvion mukaan Helsingin kaupungin yhteisöverotuloja vuosittain yhteensä noin miljoona euroa. Tämän lisäksi toimistotyöpaikkojen vuotuinen kokonaisvaikutus Helsingin yhteisöverotuloihin on noin puoli miljoona euroa, mikäli toimistotiloihin sijoittuu suunniteltu määrä työpaikkoja. Uusien asukkaiden pohjalta arvioituna kaupungin vuotuisen kunnallisverokertymä kasvaa noin kaksi miljoonaa euroa. Toimintavaiheen verotulovaikutusten arvioimiseen liittyy rakentamisvaihetta enemmän epävarmuustekijöitä. Toimintavaiheen vaikutukset ovat nettolisäystä sikäli, kun toiminta on uutta toimintaa eikä syrjäytä toimintaa muualla Helsingissä. Kunnallis- ja yhteisöverokertymän lisäksi Garden Helsinki -hankkeen toteutuminen kasvattaa kaupungin vuotuisia kiinteistöverotuloja noin kaksi miljoonaa euroa. Jos tontit tai osa niistä vuokrataan, vuotuinen kiinteistöverokertymä on edellä esitettyä arviota pienempi.

Hankkeen laajuus ja erityislaatuisuus mm. mittavan maanalaisen rakentamisen teknisten haasteiden osalta sekä normaalit talouden suhdannevaihtelut voivat tuoda yllätyksiä hankkeen toteutusvaiheessa, mitä ei ole voitu asemakaavavaiheessa huomioida.

Vaikutukset Pissararataan

Pissararataa varten on laadittu asemakaava nro 12290. Pissararadan tilavarauksen läheisyys on huomioitava maanalaisten osuuk-sien suunnittelussa erityisesti ajotunnelin osuudella. Ajotunnelin louhinnan yhteydessä tulee tehdä tarvittavat tiivistys ja lujitustyöt Pissararadan tilavarausten läheisyydessä. Ajotunnelin ja Pissararadan maanalaisten tilojen suojavyöhykkeet menevät oittain päällekkäin, jolloin niille muodostuu yhteinen suojavyöhyke. Maanalaiset tilat on sijoitettava, louhittava ja lujitettava siten, ettei niistä tai niiden rakentamisesta aiheudu haittaa suunniteltujen maanalaisten tai maanpäällisten tilavarausten toteutumiselle. Ajotunnelin suunnitelmat Pissararadan tilavarauksen läheisyydessä tulee käydä tilavarauksen haltijan kanssa läpi ennen louhintatöihin ryhtymistä.

Pissararadan ratasuunnitelman laatimisen yhteydessä on tehty suunnitelmia myös Pissararadan rakentamisen aikaisista työmaa-

---

alueista ja työmaajärjestelyistä. Helsinki Garden -hankkeen ajo-tunneliyhteys sijoittuu Pissararadan suunnittelemaalle työmaa-alueelle. Pissararadan työmaavaiheen suunnitelmiin on voitu ottaa kantaa vasta alustavasti ratasuunnitelman laatimisen yhteydessä. Vauhtitien katkaisua Pissararadan työmaa-alueiden tarpeisiin on alustavasti tutkittu autoliikenteen näkökulmasta, mutta Pissararadan työnaikaisia liikenne- ja muita järjestelyjä tulee tutkia uudelleen lähempänä toteutusajankohtaa, koska liikennejärjestelyihin voi tulla muutoksia ennen Pissararadan rakentamista. Alueelta ja sen läheisyydestä voidaan tutkia muitakin alueita ja toisenlaisia työmaajärjestelyjä. Pissararadan työnaikaisten järjestelyjen kokonaisuus tulee toteutusvaiheessa suunnitella tarkemmin yhteistyössä kaupungin ja viranomaisten kanssa.

Kaavan liikenne- ja ratkaisut Vauhtitien ei rajoita Pissararadasta aiheutuvien katujärjestelyjen toteutumista.

Vaikutukset Laakson yhteissairaala -hankkeeseen, hankkeiden yhteisvaikutukset

Nordenskiöldinkadulla osin vastapäätä sijaitsevalle Laakson sairaala-alueelle on tarkoitus sijoittaa lähivuosina kaikki pääkaupunkiseudun psykiatrisen erikoissairaanhoidon sekä puolet Helsingin kaupungin sairaanhoidosta.

Nordenskiöldinkadun liikenne- ja ratkaisut kaistajärjestelyineen on alustavasti suunniteltu siten, ettei kadun välityskyky heikkene Helsinki Gardenin arkiliikenteen tai tapahtuma-aikaisen liikenteen aikana. Tapahtuma-aikainen liikenne on lyhytkestoista, eikä se alustavien liikenneselvitysten mukaan haittaa yhteissairaallalle tärkeää Auroranportin ajoyhteyttä, jonka on suunniteltu toimivan myös Meilahden sairaalakampuksen varayhteytenä.

Laakson yhteissairaalan rakentamisen on arvioitu alkavan vuonna 2022. Sairaalahankkeen laajuus on noin 140 000 k-m², jonka lisäksi on tarkoitus sijoittaa pysäköintilaitos kallioluolastoon. Helsinki Garden -hankkeen ja sairaalan toteutuksen osuessa mahdollisesti samaan aikaan saattaa se nostaa suurten urakoiden hintoja ja nostaa Helsingin kaupungin ja HUS:in suunnitteleman yhteissairaalan rakentamiskustannuksia. Myös jos kaivuu- ja louhintatyöt osuvat päällekkäin, maa-aineksien kuljetus lisää alueen kuorma-autoliikennettä merkittävästi.

TOTEUTUS

Vaiheittain toteuttaminen ja kynnystoimet

Rakennettavuusselvityksessä on käsitelty hankkeen vaiheistusta ja aikataulua.

Toteuttamispolut, vaihtoehdot

Hanke on esittänyt, että kokonaisuus toteutetaan kerralla.

Rakentamiskelpoiseksi saattaminen

Lähtökohtaisesti hanke vastaa alueella olevan harjoitusjäähallin sekä muiden tarvittavien rakenteiden purkamisesta.

Rakentamisaikataulu

Rakennettavuusselvityksen mukaan rakentamisen on arvioitu kestävän 36–42 kk.

SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Kaavaratkaisu vastaa valtakunnallisiin tavoitteisiin (valtioneuvoston päätös 14.12.2017). Näistä kaavaratkaisun valmistelussa on erityisesti painotettu seuraavaa:

- luodaan edellytykset elinkeino- ja yritystoiminnan kehittämiseksi
- edistetään palvelujen, työpaikkojen ja vapaa-ajan alueiden hyvää saavutettavuutta eri väestöryhmien kannalta.

Kaavaratkaisu ei ole ristiriidassa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kanssa.

Maakuntakaava

Maakuntavaltuuston 24.5.2017 hyväksymässä ja voimaan kuulutetussa Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavassa suunnittelualue on merkitty yleiseksi virkistys- ja ulkoilualueeksi osana Töölönlahti – Keskuspuisto -akselia. Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on mm. turvattava virkistyskäyttöedellytysten säilyminen, alueen saavutettavuus, riittävä palvelu- ja varustetaso sekä ympäristöarvot. Virkistysalueiden suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota alueiden ominaisuuksiin ekologisten verkostojen osana sekä merkitykseen luonnon monimuotoisuuden kannalta. Merkinään liittyy MRL 33 §:n 1. momentin nojalla rakentamisrajoitus.

Alue on merkitty myös maakunnallisesti merkittäväksi kulttuuriympäristöksi, joka käsittää sekä maisema- että rakennetun kulttuuriympäristön alueita. Alueilla, joille on aluevarausmerkinnällä osoitettu käyttötarkoitus, ensisijaisen maankäyttömuodon määrittelee aluevarausmerkintä (*virkistys- ja ulkoilualue*). Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, rakentamisessa ja käytössä on otettava huomioon maakunnallisesti arvokkaan kulttuuriympäristön vaaliminen. Kulttuuriympäristöä kehitettäessä on sen arvot otettava

huomioon ja sovitettava yhteen maakuntakaavassa osoitetun käyttötarkoituksen mukaisen maankäytön kanssa.

Suunnittelualue sivuaa lisäksi valtakunnallisesti merkittävää rakennettuun kulttuuriympäristöä (RKY 2009: Olympiastadion ja muu Eläintarhan alue sekä Taka-Töölön asuinkerrostaloalue).

Alueelle on merkitty liikennetunnelin ohjeellinen linjaus, joka alkaa Metsälästä kohti merialuetta (Tallinna-tunneli). Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavassa (Ympäristöministeriö vahvistanut v. 2014) alueelle on merkitty liikennetunneli (Pisaratata).

Nyt laadittu kaavaratkaisu mukautuu maakuntakaavan tavoitteisiin.

Yleiskaava

Helsingin yleiskaavassa 2016 (tullut voimaan 5.12.2018) suunnittelualueutta koskee sekä kantakaupunkimerkintä (C2) että virkistys- ja viheraluemerkintä. Kantakaupunkimerkintä tarkoittaa sekoittuneena asumisen, kaupan ja julkisten palveluiden, toimitilojen, hallinnon, puistojen, virkistys- ja liikuntapalveluiden sekä kaupunkikulttuurin alueena kehitettävää aluetta. Virkistys- ja viheraluetta kehitetään merkittävänä virkistys-, ulkoilu-, liikunta-, luonto- ja kulttuurialueena, joka kytkeytyy seudulliseen viherverkostoon ja merelliseen virkistysvyöhykkeeseen. Koko kaava-alueutta koskee määräys: Ruuduista muodostuvat alueet kuvaavat maankäytön pääkäyttötarkoitusta. Alueilla ei ole tarkkaa rajaa. Vierekkäisten eri kaavamääräysten alaisten alueiden maankäyttö sovitetaan yhteen niin, että syntyy toimiva kaupunkirakenne. Vihersormien ja muiden seudullisten viheralueiden sekä paikallisen viheralueverkoston jatkuvuus tulee turvata.

Virkistys- ja viherverkosto -teemakartalla koko alue on merkitty osaksi Keskuspuiston vihersormeaa. Lisäksi Kaupunkiluonto -teemakartalle merkitty kaupungin laajuinen metsäverkosto kulkee alueen kautta.

Yleiskaavan Kulttuuriympäristöt -teemakartalla on todettu Keskuspuiston maakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö. Suunnittelussa on sovitettava yhteen kaavassa osoitettu maankäyttö sekä maisema- ja kulttuuriympäristöarvot.

Alueen pohjoispuolelle on merkitty joukkoliikenteen nopea runko-yhteys, joka voidaan toteuttaa pikaraitiotienä tai bussirunkoyhteytenä. Alueen läpi on merkitty kulkevaksi pohjois-eteläsuuntainen baana, joka on osa pyöräliikenteen nopeaa runkoverkkoa.

Nyt laadittu kaavaratkaisu on Helsingin uuden yleiskaavan (kaupunginvaltuusto 26.10.2016) tavoitteiden mukainen.

Helsingin maanalaisen yleiskaavassa nro 11830 (tullut voimaan kokonaisuudessaan 18.11.2011) on suunnittelualueelle merkitty Pohjoisen Stadiontien eteläpäästä Eläintarhan kentälle johtava maanalainen tila. Pohjoisen Stadiontien itäpuoli on merkitty maanalaisten tilojen rakentamiseen sopivaksi kallioresurssiksi. Maanalaisen yleiskaavan muutos on käynnistynyt. Nyt laadittu kaavaratkaisu on maanalaisen yleiskaavan mukainen.

Asemakaavat

Pääasiallista uudisrakentamisen aluetta koskee asemakaava no 2261 (vahvistettu 17.6.1942), jonka mukaan alue on urheilualuetta sekä puistoalueita. Helsingin jäähalli ja pallokenttien alueet sijoittuvat urheilualueelle ja suunniteltu maanpäällinen uudisrakentaminen nykyisin pysäköinti- ja tapahtumakenttäkäytössä olevalle puistoalueelle. Myös lähinnä Olympiastadionia oleva alue on merkitty puistoksi.

Suunnitellun kalliopysäköintilaitoksen ja Vauhtitieltä alkavan ajotunnelin alueilta koskee Eläintarhan alueen asemakaava no 447 (vahvistettu 23.10.1906) sekä Pissararadan kaava 12290 (hyväksytty 17.6.2015). Puistoalueita koskee pieniltä osin myös Olympiastadionin vanha asemakaava no 1562 (vahvistettu 9.12.1935) ja uusi asemakaava 12301 (hyväksytty 26.8.2015).

Rakennusjärjestys

Helsingin kaupungin rakennusjärjestys on hyväksytty 22.9.2010.

Rakennuskiellot

Alueella on voimassa maankäyttö- ja rakennuslain 53 §:n 1 momentin mukainen rakennuskielto asemakaavan muuttamiseksi.

Alueelle ei ole muodostettu tontteja, eikä siten sellaisia ole merkitty kiinteistörekisteriin, joten alueella on voimassa rakennuskielto maankäyttö- ja rakennuslain 81 §:n nojalla.

RKY-alueet

Suunnittelualue sijoittuu kahden valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön yhteyteen (Museoviraston inventointi: RKY 2009). Alueen etelärajalla sijaitsee Olympiastadion, joka kuuluu yhdessä Kisahallin ja Uimastadionin kanssa RKY 2009 -kohdeluetteloon (Olympiarakennukset). Lännessä sijaitsee Taka-Töölön kerrostaloalue, joka myös kuuluu RKY 2009 -kohdeluetteloon.

Muut suunnitelmat ja päätökset

- Luovutusperiaatteet Garden Helsinki -hanketta varten varatulle alueelle, kaupunginvaltuusto 11.9.2019
- Arkkitehtuurikutsukilpailun arvostelupöytäkirja 15.2.2017; voitannut kilpailuehdotus (Arkkitehtuuritoimisto B&M Oy)
- Helsinki Garden arkkitehtuurikutsukilpailun kaupunkikuvalliset ja toiminnalliset lähtökohdat ja tavoitteet, kaupunkisuunnittelulautakunta 4.10.2016
- Suunnittelualuevaraus: kaupunginhallitus 27.6.2016, Suunnittelualuevarauksen tarkistus, kaupunginhallitus 8.1.2018
- Eläintarhan maankäytön periaatteet, kaupunkisuunnittelulautakunta 13.5.2014

Pohjakartta

Helsingin kaupungin kaupunkimittauspalvelut on laatinut pohjakartan.

Maanomistus

Helsingin kaupunki omistaa maa-alueet, samoin kuin Helsingin Jäähallin. Jäähalli lähiympäristöineen on vuokrattu Helsingin kaupunkikonserniin kuuluvalle Jääkenttäsäätiölle. Pallokenttä 7:n alue on vuokrattu Helsingin jalkapallokubi HJK:lle vuoteen 2029 asti. Pallokenttä 6:n alue on vuokrattu liikuntapalveluille.

Muut lähtökohdat

Selvitys alueen oloista, rakennuskannasta ja muista ympäristöominaisuuksista on kuvattu kaavaselostuksen kohdassa "Asemakaavan kuvaus" kunkin aiheen kohdalla.

SUUNNITTELU- JA KÄSITTELYVAIHEET

Vireilletulo

Kaavoitus on tullut vireille vuonna 2017 suunnittelualuevarauksen tehneen aloitteesta.

Viranomaisyhteistyö

Kaavaratkaisun valmistelun yhteydessä on tehty yhteistyötä kaupunkiympäristön toimialan eri tahojen lisäksi seuraavien viranomaistahojen kanssa:

- Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
  - Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) vesihuolto
  - Liikennevirasto
-

- Uudenmaan ELY-keskus
- poliisilaitos
- kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala (liikuntapalvelut)
- kaupunginkanslia, elinkeinopalvelut

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman sekä kaavan valmisteluaineiston nähtävilläolo

Osallistuminen ja vuorovaikutus on järjestetty liitteenä olevan osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) mukaisesti.

Vireilletulosta ja OAS:n sekä valmisteluaineiston nähtävilläolosta on ilmoitettu osallisille kirjeillä ja verkkosivuilla www.hel.fi/kaupunkiymparisto/fi ja Helsingin Uutiset sekä Metro -lehdissä, kaupunkiympäristön suunnitelmavahti -palvelulla sekä sosiaalisen median kanavissa.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä valmisteluaineistoa oli esillä 25.1.–21.2.2018 seuraavissa paikoissa:

- Töölön kisahallin pääaulan ilmoitustaululla, Paavo Nurmen kuja 1 C, 00250 Helsinki
- info- ja näyttelytila Laiturilla, käyntiosoite Narinkka 2 (esillä myös pienoismalli)
- verkkosivuilla www.hel.fi/suunnitelmat.

Avoin esittely- ja keskustelutilaisuus pidettiin 7.2.2018.

Kerro Kantasi -kysely oli avoinna OAS:in nähtävilläolon ajan.

Kaavatyön yhteydessä arvioitavien vaikutusten kartoittamiseksi järjestettiin teemoittain kohdennettuja työpajoja.

Yhteenveto viranomaisten kannanotoista

Viranomaisten kannanotot osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta kohdistuivat erityisesti hankkeen kaupunkirakenteellisiin, -kuvallisiin ja maisemallisiin vaikutuksiin sekä valtakunnallisesti merkittävän rakennetun ympäristön arvoihin kohdistuviin vaikutuksiin: Keskuspuiston vihersormen, laaksotilan ja tärkeiden näkymien katkeamiseen, Olympiastadionin kaupunkikuvallisen aseman ja ympäristön arvojen heikkenemiseen, uudisrakentamisen ylisuureen mittakaavaan, Helsingin jäähallin suojelukysymyksiin sekä rakentamattoman metsäselännealueen luonto- ja maisema arvojen heikkenemiseen pysäköintilaitoksen rakentamisen myötä. Lisäksi esitettiin huomioita hankkeen vaikutuksista liikenteen toimivuuteen, Laakson tulevan yhteissairaala-alueen toimintaan sekä eri liikuntalajien harrastusmahdollisuuksiin ja alueen ulkoilu- ja virkistysarvojen mahdolliseen heikkenemiseen. Kannanotoissa tuotiin esille myös, että Vauhtitien yhteyden

rakentaminen on sovitettava yhteen Pissararadan rakentamisen ja toiminnan kanssa. Lisäksi pyydettiin huomioimaan vesihuoltolinjat ja muut yhdyskuntatekniset tunnelit mahdollisine siirtotarpeineen sekä hulevesien käsittely.

Kannanotoissa esitetyt asiat otettiin huomioon luonnosvaiheessa siten, että Vauhtitien suunnalta esitetty ajotunneli ratkaistiin erillisenä Pissararadan rakennus-, huolto- ja pelastustunnelista, ja ajotunnelin ja Pissararadan tilavarauksen yhteensovituksen tarve huomioitiin kaavamääräyksin. Vanhalle jäähallille asetettiin suojelumääräyksiä, jotka koskevat sen ulkoista hahmoa ja ilmettä sekä arvokkaita aulatiloja. Eläintarhan metsäalueelle sijoituville teknisille rakennelmille määriteltiin maksimikoot ja määrättiin niiden korkeatasoisesta ilmeestä ja toteutuksesta. Rakennuksen kulkuaukon sijaintia Nordenskiöldinkadun varressa on muutettu takaisin kilpailuvaiheen sijaintiin siten, että rajattu, pitkä näkymä pohjoisesta Olympiastadionin tornille osuu Lasten liikennepuistoa sivuavan pyöräily- ja kävelyreitit visuaaliseksi jatkeeksi. On asetettu määräyksiä rakennuksen arkkitehtonisesta ilmeestä ja arvokkaaseen ympäristöön sopeutumisesta sekä asumisen enimmäismäärästä. Liikenteen toimivuutta on tutkittu tarkemmin selvityksin.

Vastineet kannanottoihin on esitetty vuorovaikutusraportissa.

Yhteenveto mielipiteistä

Mielipiteet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaikana kohdistuivat erityisesti kaupunkikuvaan, kaupunkirakenteeseen ja maisemaan: Keskuspuiston vihersormen ja laakso-tilan katkeamiseen, alueelle vieraiden toimintojen sijoittamiseen (asuminen ja muut urheiluun ja liikuntaan liittymättömät toiminnot), uudisrakentamisen ylisuureen mittakaavaan, Olympiastadionin kaupunkikuvallisen aseman heikkenemiseen, rakentamattoman metsäselännealueen virkistysarvojen heikkenemiseen pysäköintilaitoksen rakentamisen myötä, sekä Eläintarhan alueen kokonaisuutarkastelun puuttumiseen. Lisäksi kiinnitettiin huomiota liiketilojen suureen määrään ja kauppakeskusmaisuuuteen, yksityisautoilun lisääntymiseen, liikenteen toimivuuteen suurtapahtumien yhteydessä, Pohjoisen Stadiontien liikenteellisiin ratkaisuihin, Saharan kentän ja Helsingin vanhan jäähallin väliin esitetyn huoltoajoyhteyden turvattuuteen, jalkapalloilun ja alueen muiden toimijoiden toimintaedellytysten ja olosuhteiden säilyttämiseen ja kehittämismahdollisuuksiin, sekä kaupungilta saatavaan tonttimaahan liittyvään spekulointiin.

Mielipiteet on otettu huomioon kaavoitustyössä siten, että entisen pallokenttä 7:n alueelle on mahdollista sijoittaa 8v8 -kokoinen juniorijalkapallokenttä rakennustöiden jälkeen, ja sen on oltava käytävissä myös alueen muiden suurtapahtumien laajenemisalueena. Nykyisin pallokenttä 7:lla talvisin sijaitseva ylipainehalli on

mahdollista sijoittaa vastaisuudessa pallokentälle 6, joka on otettu mukaan kaava-alueeseen. Kentälle on mahdollista sijoittaa nykyistä suurempi ylipainehalli. Helsingin vanhan jäähallin huoltoajoyhteys on siirretty tapahtuvaksi Pohjoisen Stadiontien kautta. Eläintarhan metsäalueelle sijoittuville teknisille rakennelmille on määrätty maksimikoot ja niiden korkeatasoisesta ilmeestä ja toteutuksesta. Rakennuksen kulkuaukon sijaintia Nordenskiöldinkadun varressa on muutettu takaisin kilpailuvaiheen sijaintiin siten, että rajattu, pitkä näkymä pohjoisesta Olympiastadionin tornille osuu Lasten liikennepuistoa sivuavan pyöräily- ja kävelyreitillä visuaaliseksi jatkeeksi. On asetettu määräyksiä rakennuksen arkkitehtonisesta ilmeestä ja arvokkaaseen ympäristöön sopeutumisesta sekä asumisen enimmäismäärästä.

Kirjallisia mielipiteitä saapui 10 kpl.

Vastineet mielipiteisiin on esitetty vuorovaikutusraportissa.

Yhteenveto info- ja keskustelutilaisuudesta 7.2.2018

Tilaisuuteen osallistui nelisenkymmentä henkilöä. Tarkoituksena oli keskustella erityisesti asemakaavan valmistelusta. Osallistujia kiinnosti erityisesti hankkeen massiivisuus ja onko valittu paikka hankkeelle oikea. Lisäksi keskusteltiin urheilun tarpeista ja sisäpelilajien harrastusmahdollisuuksista, laajemman alueen monien hankkeiden yhteisvaikutuksista ja ulkoliikunta-alueiden kohtalosta sekä lisääntyvän autoliikenteen haitoista. Lisäksi tuotiin esiin hankkeen kaupallisia lähtökohtia sekä vaikutuksia kaupungin talouteen ja niiden hallinnan haasteita.

Yhteenveto Kerro Kantasi -kyselystä

Palvelussa pyydettiin tutustumaan suunnitteluaineistoon ja kertomaan ajatuksia hankkeen merkittävimmistä vaikutuksista ja keihin ne erityisesti kohdistuisivat. Verkkokommentteja saatiin 218 kpl.

Uudenaikaisen hallin katsottiin luovan vanhaa jäähallia paremmat olosuhteet huippu-urheilulle ja tuovan lisää mahdollisuuksia tapahtumien järjestämiselle. Positiivisena pidettiin etenkin mahdollisuutta muuttaa Helsingin jäähalli palloilukäyttöön.

Useassa kommentissa otettiin kantaa hankkeen kaupallisuuteen ja kritisoitiin merkittävän maa-alueen osoittamista urheilupuistosta kiinteistösijoitushankkeelle. Yksityisellä rahoituksella toteutettava hanke toisi verotuloina hyötyä. Monissa kommentteissa tuotiin esiin huoli juniorijalkapalloilun asemasta.

Hankkeen nähtiin uhkaavan Keskuspuiston jatkuvuutta ja tukkivan alueen tärkeimmän näkymäakselin. Jäähallin pysäköintialuetta

toivottiin palautettavan puistoksi, mutta myös koettiin, että Jäähallin ankea alue paranee rakentamisella.

Rakennuspaikkaa pidettiin esitetylle rakentamiselle aivan liian ahtaana ja rakennusta liian massiivisena ja ylimitoitettuna. Olympiastadionin kaupunkikuvallisesti hallitsevaa asemaa ja ympäristöä pidettiin arvokkaana ja suojelun arvoisena. Esitettyä uudisrakennusta pidettiin myös rohkeana ja tyylikkäänä. Sisäkannen viherpiha herätti epäilyksiä sen todellisesta viihtyisyydestä, samoin kuin katu ympäristön viihtyisyys ja mittakaava.

Kysymyksiä herätti Keskuspuiston / Eläintarhan metsäalueen luontoarvojen ja maiseman säilyminen, jos alueen alle rakennetaan laajamittainen kalliorakentamisprojekti maan pinnalle nousevine rakennelmineen.

Liikenteen osalta eniten mietitytti hankkeen pysäköintiratkaisut, joiden toisaalta ajateltiin vähentävän asukkaita häiritsevää kadunvarsipysäköintiä, toisaalta suosivan yksityisautoilua ja pahentavan ruuhkia alueella.

Kommentoijien mukaan hanke elävöittäisi aluetta sekä mahdollistaisi uusia palveluja ja työpaikkoja Töölön alueelle, ja isolle ruoka-kaupalle voisi olla alueella kysyntää; hyvin toteutettuna alueelle voisi tulla ostoskeskusmainen, viihtyisä kokoontumispaikka. Toisaalta mietittiin myös vaikutuksia Töölön kivijalkakaupoille ja ravintoloille, joskin uusien ravintoloiden sijainnin maan alla nähtiin vaikuttavan niiden houkuttelevuuteen.

Terveysteen liittyen nähtiin, että liikuntatilat edistävät terveyttä, mutta kysyttiin, edistääkö terveyttä, jos liikuntapuisto rakennetaan täyteen asuntoja ja kauppakeskuksia.

Kerro kantasi -palveluun tuli 218 kpl verkkokommentteja.

Tarkistetun osallistumis- ja arviointisuunnitelman sekä luonnosaineiston erillinen nähtävilläolo

Luonnosaineiston ja tarkistetun osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtävilläolosta on ilmoitettu osallisille kirjeillä ja verkkosivuilla www.hel.fi/suunnitelmat sekä lehti-ilmoituksella Helsingin Uutiset- ja Metro-lehdissä.

Luonnosaineisto ja osallistumis- ja arviointisuunnitelma olivat nähtävillä 28.5.–29.6.2018 seuraavissa paikoissa:

- info- ja näyttelytila Laiturilla, Narinkka 2 (esillä myös pienoismalli)
  - Töölön Kisahallin pääaulan ilmoitustaululla, Paavo Nurmen kuja 1 C, 00250 Helsinki
  - Verkkosivuilla www.hel.fi/suunnitelmat
-

Suunnittelijat tavattavissa -tilaisuus järjestettiin 4.6.2018.

Yhteenveto viranomaisten kannanotoista

Luonnosaineiston nähtävilläolo järjestettiin erikseen, ja samassa yhteydessä asetettiin nähtäväksi tarkistettu osallistumis- ja arviointisuunnitelma. Viranomaisten kannanotot kohdistuivat rakennuksen liian suureen kokoon, alueelle sopimattomien käyttötarkoitusten suureen määrään, Keskuspuiston laaksotilan katkeamiseen, tärkeiden näkymien menettämiseen, Olympiastadionin kaupunkikuvallisen aseman heikentymiseen, metsäisen kallioselänteen virkistys- ja maisemallisten arvojen menettämiseen uusien teknisten rakennelmien vuoksi sekä kaavaratkaisun ristiriitaan muiden maankäyttöä ohjaavien tavoitteiden ja päätösten kanssa. Lisäksi kiinnitettiin huomiota Pisararadan, Helsinki-Pasila -junaradan ja Vauhtitien ajoyhteyden yhteensovittamiseen sekä vesihuoltolinjojen ja muiden yhdyskuntateknisten tunneleiden huomioimiseen mahdollisine siirtotarpeineen sekä hulevesien käsittelyyn.

Kannanotoissa esitetyt asiat on otettu huomioon kaavatyössä siten, että Helsingin vanhaa jäähallia koskevaa suojelumääräystä on tarkennettu. Maanalaisista tiloista kallioselänteelle tulevien kiu-lujen ja poistumisteiden sijainteja on muutettu mahdollisuuksien mukaan maisemallisesti parempiin sijainteihin. Alueen toiminnal-listen tavoitteiden varmistamiseksi on asetettu määräyksiä eri toi-mintojen enimmäis- ja vähimmäismääristä sekä toimintojen sijoit-telusta sekä rakentamisen toteuttamisjärjestyksestä. Alueelle on laadittu yleispiirteinen selvitys vesihuoltoliitoksista sekä huleve-sien hallinnasta, ja kaavakartalle on osoitettu maanalaisia alueen osia hulevesien käsittelyä varten.

Vastineet kannanottoihin on esitetty vuorovaikutusraportissa.

Yhteenveto mielipiteistä

Luonnosaineiston ja tarkistetun osallistumis- ja arviointisuunnitel-man nähtävilläolon yhteydessä saadut mielipiteet kohdistuivat suurelta osin samoihin asioihin kuin OAS-vaiheessa saadut mieli-piteet: Keskuspuiston vihersormen ja laaksotilan katkeamiseen, alueelle vieraiden toimintojen sijoittamiseen (asuminen ja muut urheiluun ja liikuntaan liittymättömät toiminnot), uudisrakentami-sen ylisuureen mittakaavaan, Olympiastadionin kaupunkikuvalli-sen aseman heikkenemiseen, rakentamattoman metsäselänne-alueen virkistysarvojen heikkenemiseen pysäköintilaitoksen ra-kentamisen myötä sekä alueen muiden toimijoiden toimintaedelly-tysten säilyttämiseen. Lisäksi kiinnitettiin huomiota yksityisautoilun lisääntymiseen, liikenteen toimivuuteen suur tapahtumien yhtey-dessä, Pohjoisen Stadiontien liikenteellisiin ratkaisuihin sekä kau-pungilta saatavaan tonttimaahan liittyvään spekulointiin.

Mielipiteet on otettu huomioon kaavoitustyössä siten, että pallokenttä 6 säilyy täysikokoisena kenttänä, kuten nykyään, ja sille on mahdollista sijoittaa täysikokoinen ylipainehalli. Maanalaisista tiloista kallioselänteelle tulevien kuilujen ja poistumisteiden sijain- teja on muutettu mahdollisuuksien mukaan maisemallisesti pa- rempiin sijainteihin. Alueen toiminnallisten tavoitteiden varmistamiseksi on asetettu määräyksiä eri toimintojen enimmäis- ja vähimmäismääristä sekä toimintojen sijoittelusta sekä rakentamisen toteuttamisjärjestyksestä.

Kirjallisia mielipiteitä saapui 11 kpl.

Vastineet mielipiteisiin on esitetty vuorovaikutusraportissa.

Yhteenveto suunnittelijat tavattavissa -tilaisuudesta 4.6.2018

Paikalla oli GH-hankkeen edustajia ja arkkitehtisuunnittelijoita, kaupungin suunnittelijoita, erityisasiantuntijoita ja projektiryhmäläisiä sekä asukkaita yhteensä noin 40 henkilöä. Tilaisuudessa oli esillä kaavakarttoja ja muuta kaavanvalmistelumateriaalia, pienoismalli ja digitaalinen 3d-ympäristömalli. Keskustelua herätti hankkeen sijainti ja laajuus, vaikutukset kaupunkikuvaan, asumiseen ja kauppaan sekä huoli liikenteen entistä suuremmasta ruuhkautumisesta tapahtumien yhteydessä. Keskustelu jatkui pienemmissä ryhmissä. Tilaisuudessa ei jätetty kirjallisia mielipiteitä.

Valmisteluaineiston muut käsittelyvaiheet

Viranomaisneuvottelu Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa järjestettiin 27.6.2018, jolloin todettiin, että ELY tekee harkinnan ympäristövaikutusten arvioinnin (YVA) tarpeesta sen jälkeen, kun kaavaehdotus selvityksineen on valmistunut. Asia on tullut vireille 30.10.2019, ja Helsingin kaupungilta on pyydetty lausuntoa arviointimenettelyn soveltamisesta Garden Helsinki -hanketta koskien 3.12.2019 mennessä.

Kaavaehdotuksen julkinen nähtävilläolo (MRL 65 §) 30.4.–29.5.2019

Kaavaehdotus esiteltiin kaupunkiympäristölautakunnalle 26.3.2019 ja lautakunta päätti 16.4.2019 asettaa kaavaehdotuksen nähtäville.

Kaavaehdotus oli julkisesti nähtävillä 30 päivän ajan.

Muistutus

Kaavaehdotuksesta tehtiin yksi muistutus. Muistutuksessa esitetyt huomautukset kohdistuivat rakennusmassan suureen kokoon ja

korkeuteen, alueelle sopimattomiin rakentamiseen ja Keskuspuiston visuaaliseen katkeamiseen, alueelle suunnitellun asumisen soveltumattomuuteen alueelle ja sen aiheuttamista rajoituksista ympäristön muille toiminnoille sekä maanalaisen rakentamisen riskeihin. Muistutuksen mukaan asemakaavaehdotus ei täytä asemakaavoille asetettuja vaatimuksia eikä maankäyttö- ja rakennuslain asettamia ehtoja.

Viranomaisten lausunnot

Kaavaehdotuksesta saatiin viranomaisten lausuntoja sen ollessa julkisesti nähtävillä. Lausunnoissa esitetyt huomautukset kohdistuivat pitkälti samoihin asioihin kuten OAS- ja luonnosvaiheessa. Huomautukset kohdistuivat rakennuksen liian suureen kokoon, alueelle sopimattomien käyttötarkoitusten suureen määrään, Keskuspuiston laaksotilan katkeamiseen, tärkeiden näkymien menettämiseen, Olympiastadionin kaupunkikuvallisen aseman heikentymiseen, metsäisen kallioselänteen virkistys- ja maisemallisten arvojen menettämiseen uusien teknisten rakennelmien vuoksi sekä asemakaavan sisältövaatimuksiin ja kaavaratkaisun ristiriitaan muiden maankäyttöä ohjaavien tavoitteiden ja päätösten kanssa. Lisäksi kiinnitettiin huomiota Pisararadan, Helsinki–Pasila -junaradan ja Vauhtitien ajoyhteyden yhteensovittamiseen, työmaa-aikaisiin järjestelyihin sekä vesihuoltolinjojen ja muiden yhdyskuntateknisten tunneleiden ja johtojen huomioimiseen mahdollisine siirto- tarpeineen.

Lausunnot saatiin seuraavilta tahoilta:

- Helen Oy
- Helen Sähköverkko Oy
- Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
- Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY)
- Keski-Uudenmaan maakuntamuseo - Helsingin kaupunginmuseo
- Väylävirasto
- Museovirasto
- Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus)

Toimenpiteet julkisen nähtävilläolon jälkeen

Kaavakartan merkintöihin ja määräyksiin tehdyt muutokset:

Museoviraston sekä Itä-Uudenmaan maakuntamuseon ja kaupunginmuseon lausuntojen johdosta, sekä muistutuksen johdosta:

- KTYA-korttelialueella rakennuksen julkisivunpinnan ja vesikatkon leikkauskohdan ylimpiä korkeusasemia on muutettu

matalammiksi ja maanpäällisen kerrosalan määrää on vähennetty.

- Helsingin jäähallia koskevaa sr-2-merkintää on muutettu siten, että rakennuksen arvokkaiden sisätilojen tilallisen hahmon säilymistä koskevasta määräyksestä on poistettu sana ”ensisijaisesti”.
- au/s-merkinnästä on poistettu ”/s”, ja sen sijaan aukiolla oleva, vanhaan jäähalliin liittyvä taideteos merkitty merkinnällä s1: säilytettävä taideteos.
- Keskuspuiston metsäisellä osuudella eteläisimmän teknisen rakennelman sijaintia on muutettu vähemmän näkyvälle paikalle.

Väyläviraston lausunnon johdosta:

- Louhintaa ja rakentamista koskevaan määräykseen on lisätty, ettei myöskään rautatielle tai sen rakenteille saa aiheuttaa vahinkoa.
- mal-merkityn ajotunnelin korkoja on tarkistettu.

Sosiaali- ja terveystoimialan sekä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin (HUS) muistutusten johdosta (MRA 32 §):

- Työnaikaisia räjäytys-, louhinta- ja liikennejärjestelyjä koskevaa määräystä on täydennetty siten, että Olympiastadionin ja alueen muiden yleisöä palvelevien laitosten lisäksi lähellä sijaitsevien sairaaloiden toiminta ei saa kohtuuttomasti häiriintyä.

Kaavaehdotuksen jatkosuunnittelun johdosta:

- Pohjoiselle Stadiontien katualueelle on merkitty maanalaisen pysäköintilaitoksen uuden ajoyhteyden ajoluiska ja suuaukko (ma-ajo-1) ja katualueella on mahdollistettu uuden ajoyhteyden vaatiman maanalaisen rakentamisen työmaakaivannon ja sen suojarakenteiden ulottuminen liikennesuunnitelmassa esitettyjen ajoratojen kohdalle. Katualueen kohdalla sijaitsevan ma-1-alueen rajausta on tarkistettu. Rakennusrungon sisäisen sisäänajon sijaintimerkinän sisältöä on tarkistettu siten, että se sallii vaihtoehdoisen ratkaisun kadulle sijoitettavalle avoluiskalle.
  - ma-ajo -merkintä Vauhtitien ajoyhteyden yhteydessä on muutettu ma-ajo-2-merkinnäksi.
-

- KTYA-korttelialueella asuinrakentamista on mahdollista osoittaa kolmannelta kerroksesta ylöspäin, ylimpien kerrosten sijaan. Melumääräyksellä merkitylle julkisivun osalle (Nordenskiöldinkadun puolelle) ei saa osoittaa asuntoja.
  - KTYA-korttelialuemerkinästä ja vu/k-alueen alle aiemmin suunniteltua pysäköintilaitosta koskevista määräyksistä on poistettu mahdollisuus sijoittaa alueelle em. pysäköintilaitos tai autopaikkoja. Maanalaisista tiloista vu/k-alueelle nousevien ilmahormien maanpäällisten osien pakottavista syistä sijoittamisen mahdollistavat merkinnät on poistettu kaavakartalta. Yleisiä teknisiä seikkoja koskevia määräyksiä on täydennetty siten, että mahdollisuus sijoittamiseen pakottavista syistä on jätetty, kuitenkin siten, rajoittavana tekijänä tulee ottaa huomioon näkymät, etenkin vu/k-alueen yli Olympiastadionille.
  - VP-alueen ja KTYA-korttelialueen välistä rajaa on tarkistettu ja samalla siirretty rajalla olevan maanalaista pohjaveden virtausputkea varten varatun alueen osan sijaintia.
  - ma-k-merkityn alueen rajausta ja kerrosalaa on tarkistettu, samoin määritelty liikuntatilojen vähimmäismäärä tarkemmin.
  - VP/s-alueella maplu-alueen (pysäköintilaitos, harjoitusjäähallitilat ja väestönsuoja) laajuutta, kerrosalaa ja korkeusasmaa on tarkistettu. Autopaikkojen määrää on tarkistettu.
  - Maanalaisista pysäköintitiloista nousevien kuilujen maanpäällisten osien kokoa, sijaintia ja ilmettä koskevia määräyksiä on muutettu. Mahdollisuus sähkömuuntamon sijoittamiseen pohjoisimman ilmanvaihto- ja poistumistierakennelman yhteyteen on poistettu.
  - mal-merkityn alueen (ajotunneli) rajausta ja korkomerkin­töjä on tarkennettu.
  - YU-korttelialueella jäähallin laajennusosalle merkittyä rakennus­alaa on laajennettu ja KTYA-korttelialueen ja YU-korttelialueen välistä rajaa on siltä osin vastaavasti tarkistettu. Laajennusosan kerrosalaa on tarkistettu ja sille on merkitty ohjeellinen tontinraja. Ajoyhteysmerkintöjä on täydennetty tontilleajon mahdollistamiseksi.
  - YU-korttelialueella sijainnut ma-2-merkitty alue, joka on varattava ylipainehallin huolto-, varasto- ja teknisille tiloille, on
-

siirretty VP-alueelle. Alueelle tulee lisäksi sijoittaa lämmönjakokeskus. mau-merkityn alueen rajausta VP-alueen kohdalla on tarkennettu.

- ma-2 merkinnän entinen sijainti on muutettu ma-3 -merkinnäksi: ”Maanalainen tila, jonka saa varata VU-alueeseen liittyviä huolto- ja varastotiloja varten. Tilan saa rakentaa kerrosalan lisäksi.” ma-3-merkintä on muutettu vastaavasti ma-4 merkinnäksi.
- Ilmastomuutoksen hillitsemiseen ja siihen sopeutumiseen liittyen on lisätty määräys, jonka mukaan korttelialueilla tulee soveltaa vähähiilisen rakentamisen periaatteita. Aurinkopaneeleita koskevaa määräystä on täydennetty siten, että korttelialueella tulee tuottaa uusiutuvaa energiaa.

Kaavakartan kirjoitusvirheitä on korjattu ja siihen on tehty muita teknisluonteisia tarkistuksia.

Aineistoon tehdyt muutokset ja täydennykset:

- Viitesuunnitelmaa on muutettu ja täydennetty.
  - Kaavaselistusta on täydennetty suunnittelu- ja käsittelyvaiheiden osalta.
  - Kaavaselistusta on päivitetty kaavakartan merkintöihin ja määräyksiin tehtyjen muutosten johdosta.
  - Kaavaselistuksen liikennettä koskevaa osuutta on muutuneen liikennetarkaisun lisäksi päivitetty joidenkin lähtötietojen osalta nykytilannetta vastaavaksi.
  - Kaavaselistuksessa luonnonympäristöä koskevia lähtötietoja ja kaavaratkaisua on päivitetty liito-oravaverkon osalta.
  - Kaavaselistuksessa kaupunkirakennetta ja kaupunkikuvaa koskevia lähtötietoja on päivitetty mainitsemalla Laakson sairaala-alueelle tuleva uusi pääajoyhteys. Suunnitellun sairaalan tavoitteena olevan kerrosalan määrää on tarkistettu.
  - Kaavaselistuksessa on tarkennettu rakennettaviksi edellytettujen liikuntatilojen luonnetta ja määriteltä vähimmäismäärä tarkemmin.
  - Meluselvitystä sekä pohjavesiselvitystä on päivitetty ELY:n kommenttien perusteella. Kaavaselistusta päivitetty selvitysten päivitysten johdosta.
-

- Muita selvityksiä ja esisuunnitelmia on päivitetty tarvittavilta osin. Kaavaselostusta on tarkistettu päivitetyn liikenneselvityksen, ympäristömeluselvityksen, rakennettavuusselvityksen, alustavan geo- ja kalliotekninen pohjatutkimus- ja perustamistapalausunnon, kallioteknisen rakennettavuusselvityksen, kaupunkikuvallisen ja maisemallisen tarkastelun sekä laajojen taloudellisten vaikutusten arvioinnin johdosta.
- Kerrosalan vähentymisen ja muiden muutosten myötä on vaikutusten arviointia tarkistettu.
- Kaavaselostukseen on lisätty HSY:n lausunnon johdosta, että teknisen huollon tunnelien läheisyydessä rakennettaessa tulee suunnittelussa ja rakentamisessa noudattaa HSY:n ohjeita vesihuoltoon liittyvien kunnallisteknisten tunneleiden päälle ja läheisyyteen rakentamisesta.
- Kaavaselostuksen yhteyshenkilölistaa on täydennetty.
- Kaavaselostuksen luettelo muusta kaavaa koskevasta materiaalista on päivitetty päivitettyjen suunnitelmien ja selvitysten mukaiseksi.

Kirjoitusvirheitä on korjattu kaavaselostuksesta, ja siihen on tehty muita teknisluonteisia tarkistuksia.

Julkisen nähtävilläolon jälkeen on liikenneratkaisu muuttunut siten, että kaikki pysäköintitilat on keskitetty kallioselänteeseen alle rakennettaviin kalliotiloihin, joihin on suora ajoyhteys Pohjoisella Stadiontiellä sijaitsevaa ajoluiskaa pitkin.

Muutoksen osalta on neuvoteltu niiden tahojen kanssa, joiden yksityistä etua muutoksen on katsottu koskevan (MRA 32 §), ja heitä on kuultu erikseen. Muistutukset saatiin sosiaali- ja terveystoimialalta, Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriltä (HUS) sekä Stadionsäätiöltä.

Esitetyt huomautukset kohdistuivat alueella lisääntyvien tapahtumien ja toimintojen liikenteellisiin vaikutuksiin sekä niihin varautumiseen lähinnä jatkosuunnittelussa, liikenneselvitysten laajuuteen ja sisältöön mm. saattoliikenteen järjestämiseen ja vaikutusten kuvaamiseen myös muiden liikennemuotojen kuin autoliikenteen osalta, sekä liikennesuunnitelman mukaisiin liikennejärjestelyihin mm. Pohjoisen Stadiontien ajoradan leveyteen ja jalankulunyhdyksiin Auroranportin liittymässä.

Vuorovaikutusraportissa on esitetty yhteenvedot kaavaehdotuksesta saaduista muistutuksista ja viranomaisien lausunnoista sekä esitetty vastineet niissä esitettyihin huomautuksiin.

Huomautuksissa esitetyt asiat on otettu huomioon, kaavan tavoitteet huomioon ottaen, tarkoituksenmukaisilta osin.

Kaavaehdotukseen tehdyt muutokset eivät ole niin olennaisia, että ehdotus tulisi asettaa uudelleen nähtäville.

Kaavaehdotuksen esittäminen kaupunginhallitukselle

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle 26.3.2019 päivätyn ja 17.12.2019 muutetun asemakaavan muutosehdotuksen nro 12572 hyväksymistä.

Helsingissä 17.12.2019

Marja Piimies
asemakaavapäällikkö

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	091 Helsinki Täyttämispvm	04.11.2019	
Kaavan nimi	Helsinki Garden		
Hyväksymispvm	Ehdotuspvm	26.03.2019	
Hyväksyjä	Vireilletulosta ilm. pvm	16.05.2018	
Hyväksymispykälä	Kunnan kaavatunnus	09112572	
Generoitu kaavatunnus			
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	12,7018	Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]	
Maanalaisen tilojen pinta-ala [ha]	9,0805	Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]	12,7018

Ranta-asemakaava Rantaviivan pituus [km]

Rakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset
Lomarakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	12,7018	100,0	81850	0,64	1,7254	81850
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä	1,7603	13,9	21850	1,24	1,7603	21850
C yhteensä						
K yhteensä	2,4261	19,1	60000	2,47	2,4261	60000
T yhteensä						
V yhteensä	7,0566	55,6			-3,0266	
R yhteensä						
L yhteensä	1,4588	11,5			0,5656	
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	9,0805	71,5	96800	9,0805	96800

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m ²]	[lkm +/-]	[k-m ² +/-]
Yhteensä	1	19850	1	19850

Alamerkinntät

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	12,7018	100,0	81850	0,64	1,7254	81850
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä	1,7603	13,9	21850	1,24	1,7603	21850
YU	1,7603	100,0	21850	1,24	1,7603	21850
C yhteensä						
K yhteensä	2,4261	19,1	60000	2,47	2,4261	60000
KTYA	2,4261	100,0	60000	2,47	2,4261	60000
T yhteensä						
V yhteensä	7,0566	55,6			-3,0266	
VP	0,2072	2,9			-6,9613	
VU	0,9017	12,8			-1,8532	
VP/s	5,9477	84,3			5,7879	
R yhteensä						
L yhteensä	1,4588	11,5			0,5656	
Kadut	1,4588	100,0			0,8702	
LP					-0,3046	
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	9,0805	71,5	96800	9,0805	96800
ma-1	0,3720	4,1		0,3720	
ma-k	3,2834	36,2	89000	3,2834	89000
mal	1,1192	12,3		1,1192	
maplu	4,3059	47,4	7800	4,3059	7800

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m ²]	[lkm +/-]	[k-m ² +/-]
Yhteensä	1	19850	1	19850
Asemakaava	1	19850	1	19850

HELSINKI GARDEN ASEMAKAAVAN MUUTOS

OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA

Tämä osallistumis- ja arviointisuunnitelma korvaa aiemmin 17.1.2018 päivätyn suunnitelman. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa on tarkistettu siten, että asemakaava-alueeseen on lisätty Helsingin Jäähallin eteläpuolinen jalkapallokenttä 6 sekä Vauhtitien varressa sijaitseva pysäköintialue. Myös Pohjoisen Stadiontien itäpuolisen alueen rajausta on laajennettu Hammarskjöldintielle asti.

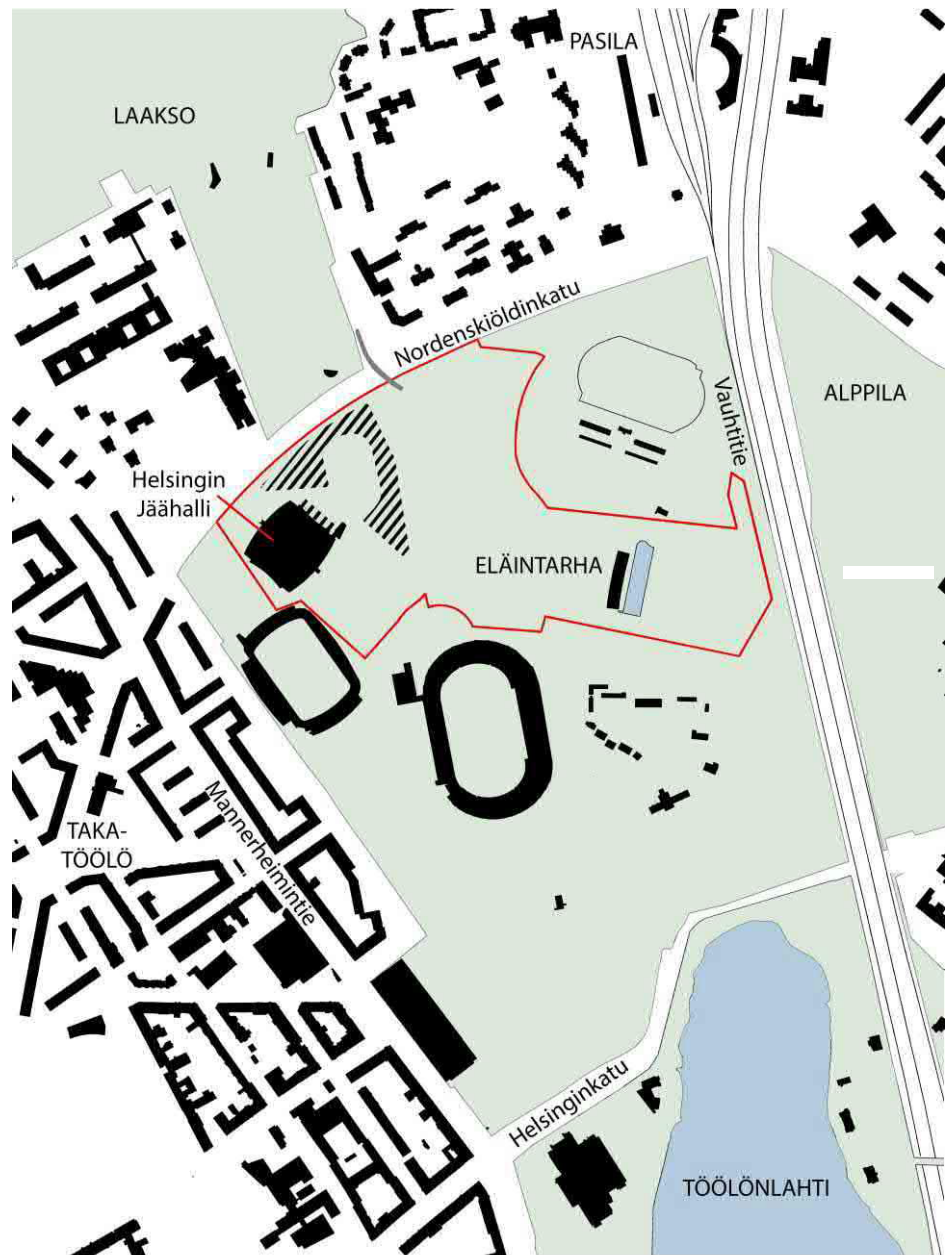
Nordenskiöldinkadun varteen Helsingin jäähallin viereen suunnitellaan uutta yksityistä urheilu- ja tapahtuma-areenaa.

Sen yhteyteen tutkitaan hotelli-, liikunta- ja vapaa-ajantiloja, toimisto- ja liiketiloja sekä asumista.

Lisäksi on tarkoitus tutkia nykyisen jäähallin yhdistämistä tähän Helsinki Gardeniksi kutsuttuun hankkeeseen. Halli muutettaisiin pienemmäksi monitoimiareenaksi ja liikunta- sekä liiketiloiksi.

Suunnittelijat ovat tavattavissa 4.6.2018 klo 17.30–19.30 Laiturilla, osoitteessa Narinkka 2.

Suunnittelun tavoitteet ja alue

- Suunnittelualueen rajaus
- Keskuspuisto
- Maanpäälliselle uudisrakentamiselle esitetty alue

Asemakaavan muutos koskee Nordenskiöldinkadun eteläpuolista aluetta, joka käsittää Helsingin jäähallin ja sen ympäristön rajautuen lännessä Saharan kenttään ja jalkapallostadioniin, ja etelässä Olympiastadionin tonttiin. Idässä maanalainen suunnittelualue ulottuu Pohjoisen Stadiontien viereisen metsä- ja kallioselännealueen alla Hammarskiöldintielle ja tunneliyhteystarvevarauksena Vauhtitielle asti.

Katujen varsille tutkitaan toimitilojen, hotellin sekä asuinrakentamisen sijoittamista. Maantasokerrokset varataan liiketiloiksi.

Maanpäällistä kerrosalaa on esitetty n. 75 000 k-m², kerrosluvun vaihdellessa 8-13 välillä.

Maanalaisten tilojen laajuus on n. 180 000 br-m² sekä pysäköintitilat.

Helsingin jäähallin nykyinen monitoimiareena on tarkoitus jakaa pienemmäksi areenaksi ja liikuntatiloiksi.

Vanhan jäähallin sisäänkäyntiaukion kautta siirrytään myös maanalaisiin aula- ja ravintolatiloihin, jotka palvelevat molempia areenoja, sekä maan alle sijoitettavaan päivittäistavarakauppaan ja muihin liiketiloihin.

Viisto jalankulkuyhteys Jäähallin edusaukion ja Olympiastadionin välille.

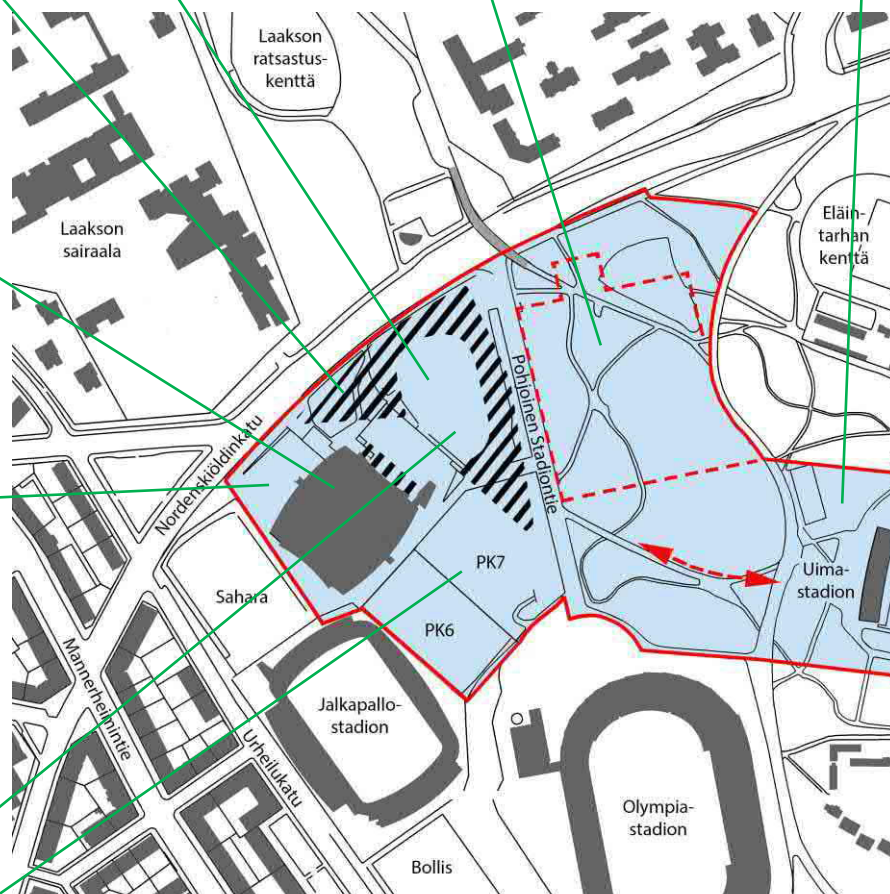
Jalkapallokentän 7 alle tutkitaan n. 300 autopaikan sekä liikunta- ja vapaa-ajan tilojen rakentamista. Maantasa on tarkoitus korottaa.

Juniorien ylipainehalli on vastaisuudessa tavoitteena sijoittaa pallokentälle 6.

Areena sijoittuu maan alle ja sen päälle rakennettavan sisäpihan on tarkoitus toimia kiinteistön toimintoihin liittyvänä kaikille avoimena istutettuna ulko-oleskelualueena.

Kallioselänteen alle on tarkoitus rakentaa 700 pysäköintipaikka ja väestönsuojatilat. Tavoitteena on turvata alueen luontoarvojen ja maiseman säilyminen sekä minimoida rakentamistyöstä aiheutuvat haitat.

Tapahtumien huoltoliikenne ja pysäköinti sekä PK7:n alaisen pysäköinnin varayhteys järjestetään tunnelissa Vauhittien kautta.

- Asemakaava-alue
- Maanalaisen kalliopysäköintilaitoksen ja vss-tilan pääasiallinen sijainti
- Maanalaisia ajotunneliteita
- Maanpäällisen uudisrakentamisen pääasiallinen sijainti

Asemakaavan muutoksen tavoitteena on tapahtuma-, urheilu-, liikunta- ja vapaa-ajan palveluiden, toimistojen sekä asuntojen ja majoitustilojen lähelle keskustaa rakentamisen mahdollistaminen sekä kaupunkistrategian mukaisesti yritystoiminnan ja toteuttamiskelpoisten suurhankkeiden edistäminen.

Yksityinen tapahtuma-areena, hotelli, toimi- ja liiketilat sekä asunnot on tarkoitus rakentaa pääasiassa Helsingin jäähallin nykyiselle pysäköinti- ja tapahtumakentälle. Lisäksi viereisen jalkapallokentän alle on tarkoitus sijoittaa pysäköinti-, huolto-, liikunta- ja vapaa-ajantiloja. Pohjoisen Stadiontien itäpuolisen metsäselänteen alle on tarkoitus rakentaa pysäköintilaitos. Maanalainen huolto- ja pysäköintiinajoyhteys rakennetaan Vauhtitien suunnasta, Pissararadan varaukset huomioiden. Helsingin nykyinen jäähalli on tarkoitus yhdistää toiminnallisesti uudisrakennukseen.

Osallistuminen ja aineistot

Aiemman osallistumis- ja arviointisuunnitelman ollessa nähtävillä suunnittelun lähtökohdista, tavoitteista ja vaikutuksista järjestettiin kaikille avoin esittely- ja keskustelutilaisuus 7.2.2018. Suunnittelijat ovat uudelleen tavattavissa 4.6. klo 17.30-19.30 Laiturilla, kaupunkiympäristön näyttely- ja infotilassa osoitteessa Narinkka 2, jolloin voidaan tarkastella esimerkiksi hankkeen laatimaa 3D-mallia.

Tarkistettu osallistumis- ja arviointisuunnitelma on esillä yhdessä asemakaavakartta- ja kaavaselostusluonnoksen kanssa 28.5.-29.6.2018 seuraavissa paikoissa:

- Kaupunkiympäristön näyttely- ja infotila Laiturilla, Narinkka 2
- Töölön kisahallin pääaulan ilmoitustaululla, Paavo Nurmen kuja 1 C, 00250 Helsinki
- verkkosivuilla www.hel.fi/suunnitelmat.

Kaavanvalmisteluaineistoon voi käydä tutustumassa info- ja näyttelytila Laiturilla, jossa saa henkilökohtaista neuvontaa. Paikalla on myös pienoismalli, joka perustuu vuonna 2016 järjestetyn arkkitehtuurikutsukilpailun voittaneeseen ehdotukseen. Suunnitteluun liittyvää aineistoa päivitetään Helsingin karttapalveluun kartta.hel.fi/suunnitelmat.

Mielipiteet tarkistetusta osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä asemakaavaluonnoksesta pyydetään esittämään **viimeistään 29.6.2018**. Niille, jotka ovat mielipiteen yhteydessä ilmoittaneet sähköposti- tai postiosoitteensa, lähetetään tieto lautakunnan päätöksistä.

Kirjalliset mielipiteet lähetetään osoitteeseen Helsingin kaupunki, Kirjaamo, PL 10, 00099 HELSINGIN KAUPUNKI, (käyntiosoite: Kaupungintalo, Pohjoisesplanadi 11–13) tai sähköpostilla helsinki.kirjaamo@hel.fi.

Mielipiteet voi esittää myös suoraan suunnittelijalle. Tapaamisaika tulee sopia etukäteen. Viranomaisille ja muille asiantuntijoille järjestetään erillinen neuvottelu ja heiltä pyydetään tarvittavat lausunnot.

Kun mielipiteet on saatu, suunnittelu etenee ja laaditaan kaavaehdotus. Kaavoituksen etenemisen vaiheet ja osallistumismahdollisuudet on kuvattu viimeisellä sivulla.

Osalliset

Alueen suunnittelussa osallisia ovat:

- alueen ja lähialueiden maanomistajat, asukkaat ja yritykset, mukaan lukien:
    - Jääkenttäsäätiö
    - Stadion-säätiö
    - Helsinki Stadion Oy
    - HJK - Helsingin jalkapalloklubi
    - Ligaföreningen HIFK r.f.
    - Oy HIFK-Hockey Ab
    - HIFK Jääkiekkojuniorit ry
    - Suomen Jääkiekkoliitto
    - Suomen Palloliitto
    - Suomen Salibandyliitto
    - Suomen Taitoluisteluliitto
    - Suomen Voimisteluliitto
  - muut seurat ja yhdistykset
    - Helsingin kaupunginosayhdistykset ry Helka
    - Helsinki-seura ry
    - Alppila-seura ry
    - Töölö-Seura ry
    - Töölön kaupunginosat -Töölö ry
    - Töölö -liike / kaupunkisuunnittelu
    - Meilahti-seura
    - Ruskeasuo-seura ry
    - Pasila-seura
    - Lasten Päivän Säätiö sr
    - Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry
    - Helsingin Keskuspuiston puolesta ry
    - Puutarhataiteen seura ry
    - Suomen maisema-arkkitehtiliitto MARK ry
    - Suomen arkkitehtiliitto SAFA ry
    - Yhdyskuntasuunnittelun seura ry
    - Rakennustaiteen seura ry
    - Helsingin Yrittäjät
    - Helsingin seudun kauppakamari
    - Helsinki Halli Oy
    - Autoliitto ry
    - Helsingin Polkupyöräilijät ry
  - asiantuntijaviranomaiset
    - Auris Kaasunjakelu Oy
    - Gasum Oy
    - Helen Oy
    - Helen Sähköverkko Oy
    - Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
    - Helsingin kaupungin liikenneliikelaitos (HKL)
    - Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) vesihuolto
    - Liikennevirasto
    - Museovirasto
-

- Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus)
- Uudenmaan liitto
- pelastuslaitos
- Helsingin poliisilaitos
- kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
- kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
- sosiaali- ja terveystoimiala

Vaikutusten arviointi

Kaavan valmistelun yhteydessä arvioidaan kaavan toteuttamisen vaikutuksia muun muassa maisemaan, kulttuuriympäristöön ja kaupunkikuvaan sekä virkistyksen, urheilun, liikunnan ja vapaa-ajan alueisiin, verkostoihin ja palvelutasoon; luonnonarvoihin, liikenteeseen, väestöön ja yhteisöihin, terveyteen ja asumisympäristöön (viihtyisyys, sosiaaliset vaikutukset, melu, tärinä, ilmanlaatu), elinkeinoihin (mm. erilaiset tapahtumat, matkailu, messut, konferenssit), yrityksiin ja kaupallisiin palveluihin, kaupungin talouteen, alueen yhtäaikaisiin tapahtumiin, turvallisuuteen, pohjaveden virtauksiin ja tasoon, toteutettavuuteen sekä rakentamisaikaisiin häiriöihin ja laaditaan tarvittavat selvitykset kaavaratkaisun merkittävien vaikutusten arvioimiseksi. Lisäksi arvioidaan hankkeen riskejä sekä esim. yhteisvaikutuksia Laakson sairaalan asemakaavan muutoksen vaikutusten kanssa vaikutusalueiden mennessä päällekkäin.

Vaikutuksia arvioivat kaavan valmisteluun osallistuvat kaupungin asiantuntijat sekä tarvittaessa muut viranomaiset, asiantuntijat ja osalliset. Kaavan toteuttamisen vaikutusten arvioimiseksi ja toteutuskelpoisuuden varmistamiseksi on tarkoitus laatia tarvittavat selvitykset ja yleissuunnitelmat.

Suunnittelun taustatietoa

Helsingin kaupunki omistaa alueet. Kaavoitus on tullut vireille suunnittelualuevarauksen tehneen Projekti GH Oy:n aloitteesta. Projekti GH Oy järjesti yhteistyössä Helsingin kaupungin kanssa GH-hankkeen arkkitehtuurikutsukilpailun, jotta löydettäisiin arvokkaalle rakennuspaikalle arkkitehtuuriltaan ja kaupunkitilalliselta sovitukseltaan korkeatasoinen ja kiinnostava kokonaissuunnitelma asemakaavoituksen ja toteutuksen pohjaksi. Arkkitehtuuritoimisto B&M Oy on työstänyt kutsukilpailun voittoa työtään eteenpäin lähinnä liikenne- ja maanalaisten ratkaisujen osalta yhteistyössä PES-arkkitehdit Oy:n, lontoolaisen arkkitehtitoimisto Populouksen, Projekti GH Oy:n kanssa ja Helsingin kaupungin asemakaavoituspalvelun ohjauksessa. Asemakaavaluonnos siihen liittyvine alustavine selvityksineen ja -suunnitelmineen on valmistunut.

Kaavatilanne

Varsinaista maanpäällisen rakentamisen aluetta koskee asemakaava vuodelta 1942, jonka mukaan alue on urheilualuetta, lukuun ottamatta nykyistä pysäköintialuetta, joka on merkitty puistoksi. Maanalaisen rakentamisen alueilla on voimassa useampia asemakaavoja, kuten Eläintarhan alueen asemakaava vuodelta 1906, Olympiastadionin kaavat vuodelta 1935 ja 2015, Töölön jalkapalloalueen asemakaava vuodelta 1999 sekä Pissararadan kaava vuodelta 2015. Puisto- ja urheilualueet ovat pääosaltaan rakennuskiellossa asemakaavan muuttamista varten.

Uudenmaan maakuntakaavassa (8.11.2006) alue on merkitty viheralueeksi osana Töölönlahti - Keskuspuisto -akselia.

Voimassa olevassa Yleiskaava 2002:ssa alue on merkitty kaupunkipuistoksi. Siinä keskustan kulttuuripuistoa kehitetään monipuolisena toiminta-, kohtaamis-, kulttuuri- ja luontoympäristönä. Alueelle saa rakentaa tarpeellisia yhdyskuntateknisen huollon tiloja ja liikenneväyliä. Pohjoisen Stadiontien ja Olympiastadionin itä- ja eteläpuoliset alueet on merkitty kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemahistorian kannalta merkittäväksi alueeksi, jota on kehitettävä siten, että alueen arvot säilyvät.

Helsingin uudessa yleiskaavassa (kaupunkikaava, kaupunginvaltuusto 26.10.2016) suunnittelualuetta koskee sekä kantakaupunkimerkintä (C2) että virkistys- ja viheraluemerkintä. Kantakaupunkimerkintä tarkoittaa sekoittuneena asumisen, kaupan ja julkisten palveluiden, toimitilojen, hallinnon, puistojen, virkistys- ja liikuntapalveluiden sekä kaupunkikulttuurin alueena kehitettävää aluetta. Virkistys- ja viheraluetta kehitetään merkittävänä virkistys-, ulkoilu-, liikunta-, luonto- ja kulttuurialueena, joka kytkeytyy seudulliseen viherverkostoon ja merelliseen virkistysvyöhykkeeseen. Kaupunkikaavan teemakartalla koko alue on merkitty osaksi Keskuspuiston vihersormea. Lisäksi teemakartalle merkitty kaupungin laajuinen metsäverkosto kulkee alueen kautta.

Kaupunkikaavassa on todettu Keskuspuiston maakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö. Suunnittelussa on sovitettava yhteen kaavassa osoitettu maankäyttö sekä maisema- ja kulttuuriympäristöarvot.

Alueen pohjoispuolelle on merkitty joukkoliikenteen nopea runkoyhteys, joka voidaan toteuttaa pikaraitiotienä tai bussirunkoyhteytenä. Alueen läpi on merkitty kulkeväksi pohjois-eteläsuuntainen baana, joka on osa pyöräliikenteen nopeaa runkoverkkoa.

Helsingin maanalaiseen yleiskaavaan (2011) on suunnittelualueelle merkitty Pohjoisen Stadiontien eteläpäästä Eläintarhan kentälle johtava maanalainen tila. Pohjoisen Stadiontien itäpuoli on merkitty maanalaisen tilojen rakentamiseen sopivaksi kallioresurssiksi. Maanalaisen yleiskaavan muutos on käynnistynyt.

Suunnittelualue sijoittuu kahden valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön viereen (Museoviraston inventointi: RKY 2009). Alueen välittömässä läheisyydessä sijaitsee Olympiastadion, joka kuuluu yhdessä Kisahallin ja Uimastadionin kanssa RKY 2009 -kohdeluetteloon (Olympiarakennukset). Lännessä suunnittelualue rajautuu Taka-Töölön kerrostaloalueeseen, joka myös kuuluu RKY 2009 -kohdeluetteloon.

Suunnittelualueetta koskevia suunnitelmia, päätöksiä, selvityksiä ja rakennuskielto:

- Asemakaavaluonnos 28.5.2018
- Viitesuunnitelma, Arkkitehtuuritoimisto B&M Oy ja PES-arkkitehdit Oy, 28.5.2018, sekä alustavia selvityksiä ja suunnitelmia
- Garden Helsinki –hankkeen vaikutukset Jääkenttäsäätiön taloudelliseen asemaan ja jääurheilun harrastusmahdollisuuksiin, Deloitte Consulting Oy, 3.5.2018
- Kaupallisten vaikutusten arviointi, FCG Oy, 2.5.2018
- Helsingin Jäähallin rakennushistoriaselvitys, PES-arkkitehdit Oy 2018
- Eläintarhan luoteisosan ympäristöhistoriallinen selvitys, Näkymä Oy 2017
- Arkkitehtuurikutsukilpailun arvostelupöytäkirja 15.2.2017; voittanut kilpailuehdotus (Arkkitehtuuritoimisto B&M Oy)
- Helsinki Garden arkkitehtuurikutsukilpailun kaupunkikuvalliset ja toiminnalliset lähtökohdat ja tavoitteet, kaupunkisuunnittelulautakunta 4.10.2016
- Suunnittelualuevaraus: kaupunginhallitus 27.6.2016, Suunnittelualuevarauksen tarkistus, kaupunginhallitus 8.1.2018
- Eläintarhan maankäytön periaatteet, kaupunkisuunnittelulautakunta 29.4.2014
- Eläintarhan alueen ympäristöhistoriallinen selvitys, Näkymä Oy 2013
- Helsingin korkean rakentamisen selvitys, kaupunkisuunnittelulautakunta 13.12.2011
- Alueella on voimassa rakennuskielto 12416 asemakaavan muuttamista varten.

Suunnittelutilanne

Suunnittelualueella sijaitsee nykyisin Helsingin jäähalli, joka on Helsingin ensimmäinen suurihalli (arkkitehdit Jaakko Kontio ja Kalle Räike 1966). Se on toiminut jääkiekkoseura HIFK:n kotihallina alusta alkaen ja toimii nykyään myös monitoimiareenana. Rakennus edustaa aikansa betonibrutalismia, ja sillä on arkkitehtonisia, kaupunkikuvallisia ja urheiluhistoriallisia arvoja. Halli on tarkoitettu yhdistämään uuteen areenahankkeeseen toiminnallisesti.

Rakennuksen itäpuolella sijaitseva, myöhemmin rakennettu harjoitusjäähalli katsomoineen on tarkoitus purkaa. Uuden areenan yhteyteen on tarkoitus rakentaa uusi yksityinen harjoitusjäähalli katsomoineen.

Uudisrakentamisen on esitetty sijoittuvan pääasiassa Helsingin jäähallin nykyiselle pysäköinti- ja tapahtumakentälle, osan rakentamisesta ulottuessa Jäähallin edusaukiolle.

Uudisrakentamisen maanpäällisiin osiin tutkitaan sijoitettavaksi hotelli- ja toimitilaa sekä asuntoja. Maantasokerrokset varataan liike- ja palvelutiloiksi. Maanalaisiin tiloihin on tarkoitus sijoittaa 11 000 – 16 000 hengen areena aula- ja oheistiloineen, muita monitoimi-, liikunta- ja vapaaajan tiloja sekä päivittäisruokatavarakauppa ja muita liiketiloja. Areenalla ja siihen liittyvissä monitoimitiloissa on tarkoitus järjestää ammattilaisurheilutapahtumia, konsertteja ja viihdetapahtumia sekä erilaisia konferensseja, messuja ym. yritystapahtumia.

Pysäköinti on tarkoitus sijoittaa Pohjoisen Stadiontien itäpuolelle kallioluolastoon sekä lähimmän jalkapallokentän (PK 7) alle. Tapahtumien huoltoajoneuvoliikenne ja tapahtuma-aikainen pysäköintiliikenne on osoitettu Vauhtitien suunnasta rakennettavaa ajotunneliyhteyttä pitkin. Julkisen liikenteen kapasiteetin lisäämismahdollisuuksia tutkitaan.

Lisätiedot suunnittelijoilta

Maankäyttö

Hanna Pikkarainen, tiimipäällikkö, p. (09) 310 37027,
hanna.pikkarainen@hel.fi

Kirsti Rantanen, arkkitehti, p. (09) 310 37074, kirsti.rantanen@hel.fi

Maisema, julkiset ulkotilat

Anu Lamminpää, maisema-arkkitehti, p. (09) 310 37258,
anu.lamminpaa@hel.fi

Liikenne

Inga Valjakka, liikenneinsinööri, p. (09) 310 37087,
inga.valjakka@hel.fi

Teknistoloudelliset asiat

Raila Hoivanen, DI, p. (09) 310 37482, raila.hoivanen@hel.fi

Anu Haahla, ympäristöasiantuntija, p. (09) 310 28916, anu.haahla@hel.fi

Rakennussuojelu

Sakari Mentu, arkkitehti, p. (09) 310 37217, sakari.mentu@hel.fi

Tonttiasiat

Tom Qvisén, projektipäällikkö, p. (09) 310 34201,
tom.qvisen@hel.fi

Vuorovaikutus

Tiina Antila-Lehtonen, vuorovaikutussuunnittelija,
p. (09) 310 37436, tiina.antila-lehtonen@hel.fi

Viestintä

Mikko Uro, viestintäsuunnittelija, p. (09) 310 37394, mikko.uro@hel.fi

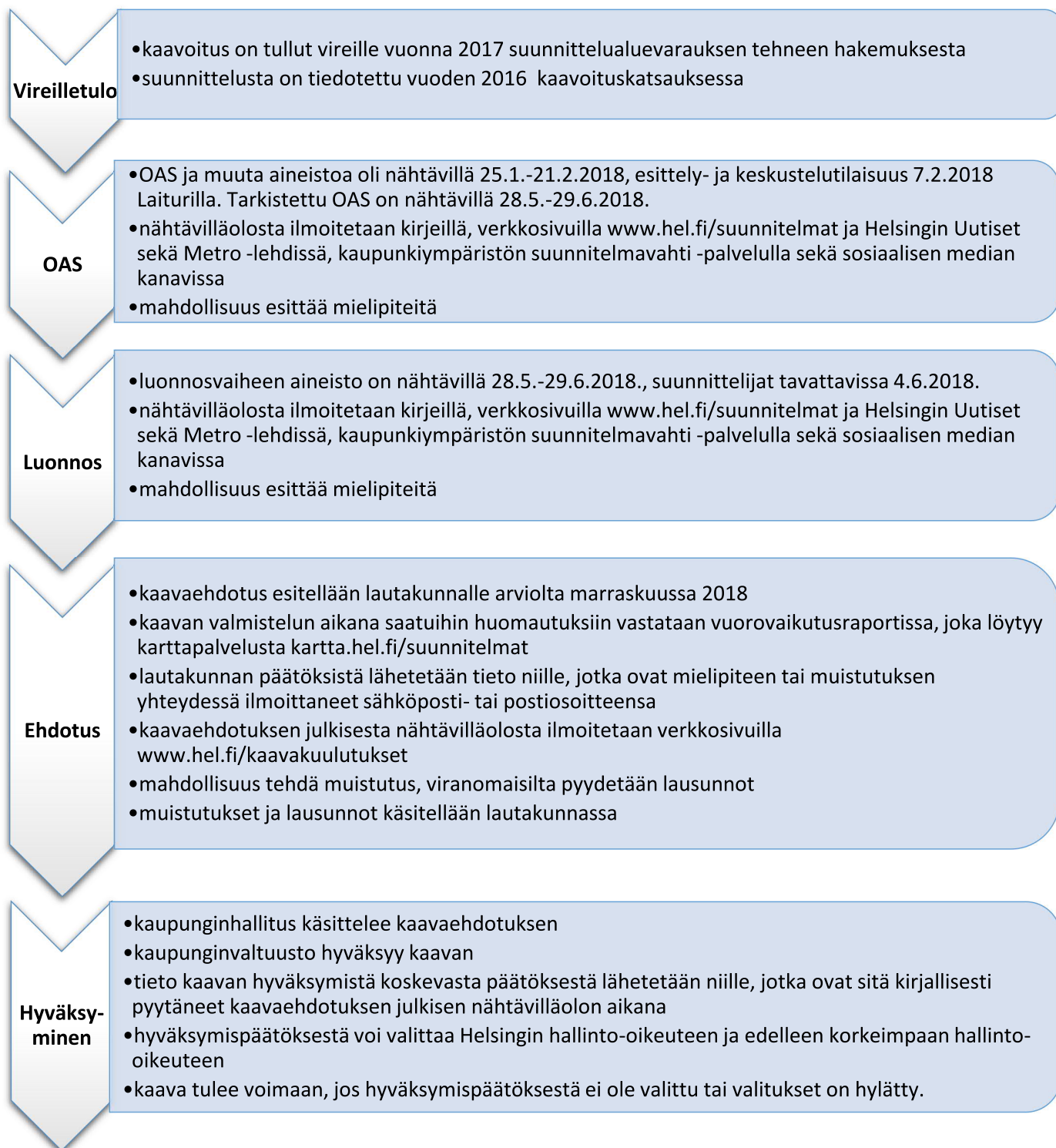

Kaupunkisuunnittelua voi seurata sosiaalisen median kanavissa (facebook.com/helsinkikaupunkiymparisto ja twitter.com/helsinkikymp) sekä Suunnitelmavahti-palvelun avulla, jonka voit tilata osoitteesta www.hel.fi/suunnitelmavahti.

Kaavoituksen eteneminen

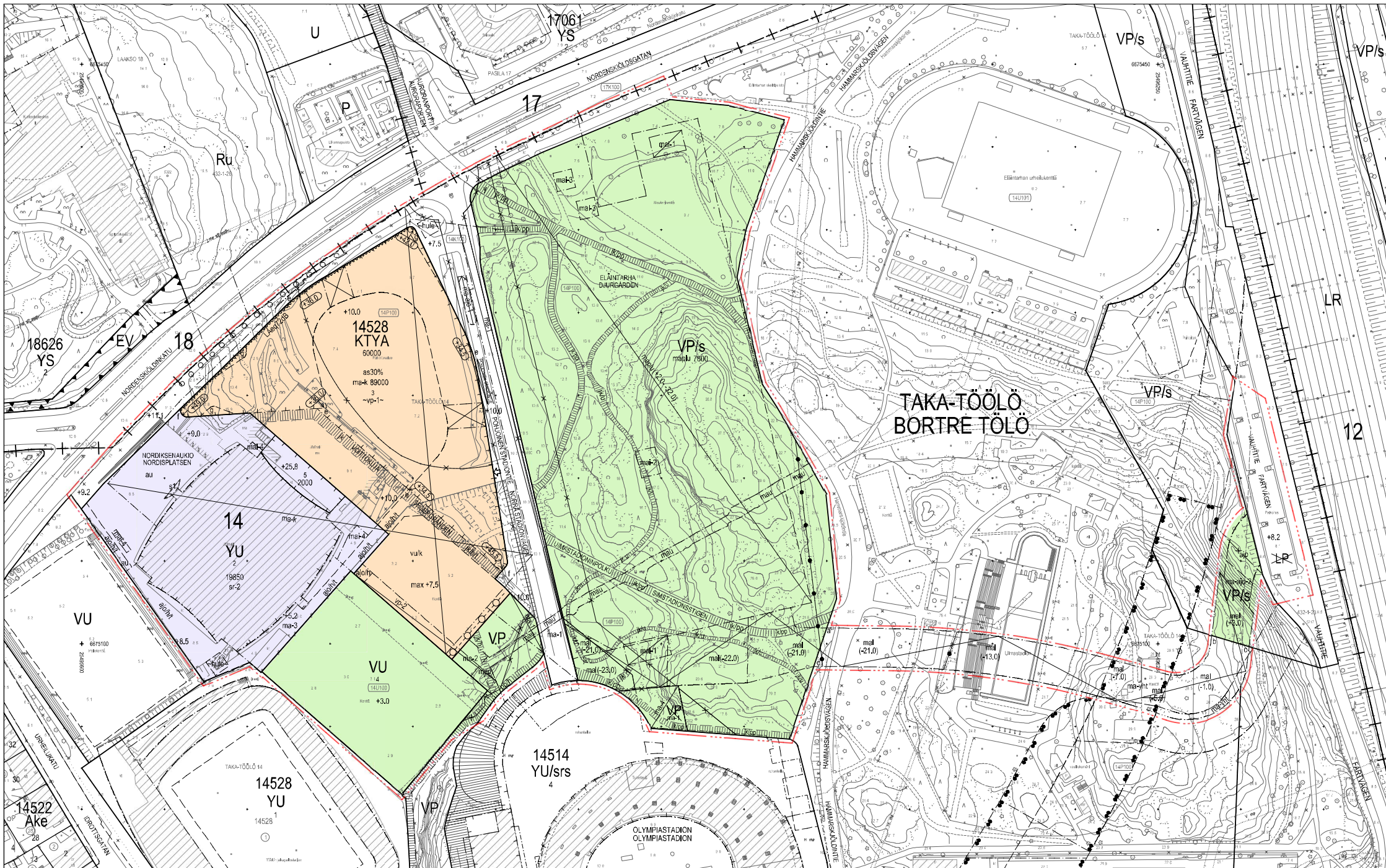

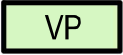
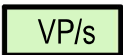
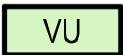

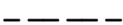

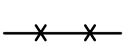
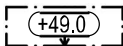
0 200 400 600 800 1000m

Ilmakuva
Taka-Töölö
Helsinki Garden

Helsingin kaupunki
Asemakaavoitus
Eteläinen alueyksikkö / Kantakaupunki

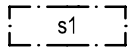

ASEMAKAAVAMERKINNÄT JA -MÄÄRÄYKSET

	Toimitila- ja asuinrakennusten korttelialue. Korttelialueelle tulee sijoittaa monitoimiareena- sekä urheilu- ja liikuntaharrastustiloja.
	Urheilu- ja vapaa-ajan rakennusten korttelialue. Rakennus tulee säilyttää ja osoittaa urheilu-, liikunta-, tapahtuma- ja harrastekäyttöön.
	Puisto. Alue on kunnostettava maisemalliseksi osaksi Olympiastadionin kaupunkikuvallisesti merkittävää puistojulkisivua. Alue on liitettävä luontevasti ympäristöönsä.
	Kulttuurihistoriallisesti, kaupunkikuvallisesti ja maisema-arkkitehtuuriltaan arvokas suojeltu puisto. Puisto on Keskusuiston jatkuvuuden kannalta merkittävä osa kokonaisuutta, joka liittyy Keskusuiston pohjoisosan laajat metsäalueet Töölönlahden viheraluekokonaisuuteen. Puiston alle saa sijoittaa harjoitusjäähalli- ja pysäköintitiloja sekä väestönsuojatiloja.
	Urheilu- ja virkistyspalveluiden alue. Alue on varattava jalkapallokentäksi. Kentän saa kattaa ylipainehallilla vuosittain lokakuusta huhtikuuhun.
	2 m kaava-alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.
	Kaupunginosan raja.
	Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.
	Osa-alueen raja.
	Ohjeellinen osa-alueen raja.
	Ohjeellinen tontin raja.
	Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.
14	Kaupunginosan numero.
14528	Korttelin numero.
2	Ohjeellisen tontin numero.
NORDENS	Kadun, aukion tai puiston nimi.
60000	Maanpäällisissä kerroksissa sallitun kerrosalan enimmäismäärä.
as30%	Merkintä osoittaa, kuinka monta prosenttia rakennuslalle sallitusta maanpäällisten kerrosten kokonaiskerrosalasta saadaan käyttää asumiseen.
ma-k 89000	ma-k –merkityllä alueella maanalaisissa tiloissa ja kerroksissa sallitun kokonaiskerrosalan enimmäismäärä.
maplu 7800	Maanalaisissa tiloissa sallittujen harjoitusjäähallitilojen kerrosalan enimmäismäärä.
+10.00	Maanpinnan tai pihakannen likimääräinen korkeusasema.
max +7.5	Maanpinnan tai pihakannen ylin sallittu korkeusasema.
	Rakennuksen julkisivupinnan ja vesikaton leikkauskohdan ylin sallittu korkeusasema.

DETALJPLANEBETECKNINGAR OCH BESTÄMMELSER

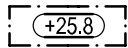
Kvartersområde för verksamhets- och bostadsbyggnader. En allaktivitetsarena samt utrymmen för idrott och motion ska placeras på kvartersområdet.
Kvartersområde för idrotts- och fritidsbyggnader. Byggnaden ska bevaras och anvisas för idrotts- och motionsbruk samt för hobbyverksamhet och olika evenemang.
Park. Området ska rustas upp som en landskapsmässig del av Olympiastadions stadsbildmässigt betydande parkfasad och förbindas naturligt till sin omgivning.
Skyddat parkområde, som är kulturhistoriskt, stadsbildmässigt och landskapsarkitektoniskt värdefullt. Parken är en för Centralparkens kontinuitet betydande del av helheten som förenar Centralparkens nordliga vidsträckta skogsområden med Tölövikens grönområdeshelhet. Träningsishall- och parkeringsutrymmen samt skyddsrum får placeras under parken.
Område för idrotts- och rekreationsanläggningar. Området ska reserveras för fotbollsplan. En övertryckshall får resas på området för perioden från oktober till april.
Linje 2 m utanför planområdets gräns.
Stadsdelsgräns.
Kvarters-, kvarterdels- och områdesgräns.
Gräns för delområde.
Riktgivande gräns för delområde.
Riktgivande tomtgräns.
Kryss på beteckningen anger att beteckningen slopas.
Stadsdelnummer.
Kvartersnummer.
Nummer påriktgivande tomt.
Namn pågata, öppen plats eller park.
Maximimängd för den ovanför markytan tillätna våningsytan.
Beteckningen anger hur många procent av den på byggnadsytan tillätta totalvåningsyta i de ovanför markytan tillätta våningarna som får användas för bostäder.
Maximimängden totalvåningsyta som är tillåten i underjordiska utrymmen med beteckningen ma-k och våningarna.
Maximivåningsyta för träningsishallar i underjordiska utrymmen.
Ungefärligt höjd för marknivåeller gårdsdäck.
Högsta tillätta höjd för marknivåeller gårdsdäck.
Högsta tillätta höjd för skärningspunkten mellan byggnadens fasad och vattentak.

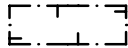
Säilytettävä taideteos.

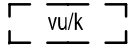
Välillä e ja f rakennuksen julkisivupinnan ja vesikaton leikkauskohdan ylimpien sallittujen korkeusasemien välillä katon räystäslinjan tulee nousta korosta toiseen tasaisesti.

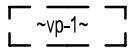
Rakennuksen vesikaton ylimmän sallitun kohdan korkeusasema.

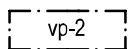
Rakennusala.

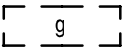
Alueen osa, jolle tulee sijoittaa julkisena liikunta- ja tapahtumapaikkana toimiva, vähintään 40 m x 60 m kokoinen tasainen kenttä sekä kentän varoalueet. Alueen tulee liittyä saumattomasti alueen kaakon puoleiseen, samalle tasolle nostettuun puistoalueeseen. Kentän tulee olla käytettävissä myös alueen muiden toimijoiden suurtapahtumien laajenemistilana. Sijainti on ohjeellinen.

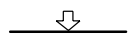
Rakennusalan likimääräinen osa, johon on sijoitettava puistomainen sisäpiha.

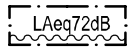
Alueen osa, jolla maanpinnan tasoero on käsiteltävä portaittaisesti hätäpoistumisteiden ja tunnelien uloskäyntien kohtia lukuun ottamatta. Ratkaisun on oltava maisemallisesti ja toiminnallisesti korkeatasoinen.

Rakennusalan osa, jolla julkisivun on oltava alaosaan sisäänvedetty vähintään 7 m korkeuteen. Sijainti on ohjeellinen.

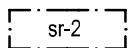
Alueelle saa sijoittaa sisäänajon maanalaisiin pysäköintitiloihin. Sijainti ohjeellinen. Jos ajoyhteys toteutetaan, muita ajoyhteyksiä ei pysäköintilaitokseen sallita lukuun ottamatta Vauhttien yhteyttä.

Rakennuksen julkisivuun kohdistuva päiväaikainen melutaso, jonka perusteella voidaan määrittää vaatimus julkisivun kokonaisääneneristävyydelle. Merkitylle sivulle ei saa sijoittaa asuntoja.

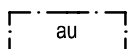
Rakennukseen jätettävä yleinen kulkuaukko. Aukon tulee olla lähes rakennusmassan korkuinen, ja sen tulee kaventua kohti korkeinta kohtaansa.

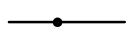
Kulttuurihistoriallisesti, kaupunkikuvallisesti ja rakennustaiteellisesti arvokas rakennus. Rakennus on kaupunkikuvallisesti arvokas alueen maamerkinä ja osana urheilurakennusten muodostamaa laajempaa kokonaisuutta.

Rakennusta ei saa purkaa eikä siinä saa tehdä sellaisia lisärakentamis- tai muutostöitä, jotka muuttavat julkisivujen, vesikaton tai kantavien betonirakenteiden alkuperäistä ilmettä ja hahmoa.

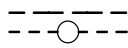
Rakennuksen arvokkaita sisätiloja ovat vajeri-kannatteen hallitila, sisääntuloaulat sekä kunnianvieraiden vastaanottoa ja oleskelua varten rakennettu tilasarja, joiden tilallinen hahmo on säilytettävä tai palautettava. Rakennuksen alkuperäiset rakennusosat ja kiinteä sisustus tulee ensisijaisesti säilyttää.

Kaupunkikuvallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokas sisäänkäyntiaukio, joka on varattava yleiseksi jalankulkualueeksi. Alueen tulee olla julkisesti läpikuljettava ympäri vuorokauden.

Yhdyskuntateknisen huollon tunneli. Tunnelin läheisyydessä kalliota ei saa porata tai louhia siten, että tunnelille aiheutuu haittaa.

Maanalaista pohjaveden virtausputkea varten varattu alueen osa. Sijainti on ohjeellinen.

Konstverk som ska sparas.

Mellan e och f ska takfotslinjen stiga jämnt mellan de högsta tillåtna höjdlägena för skärningspunkten mellan byggnadens fasad och yttertak.

Högsta tillåtna höjd för byggnadens yttertak.

Byggnadsyta.

Del av område, där en jämn plan påminst 40 m x 60 m för offentliga idrotts- eller övriga evenemang och planens skyddszoner ska placeras. Området ska anslutas sammanhängande till parkområdet som ligger sydost om området och som har höjts upp till samma nivå. Planen ska kunna utnyttjas som utvidgning för större evenemang som ordnas av områdets övriga aktörer. Läget är riktgivande.

Ungefärlig del av byggnadsyta, där en parklik innergård ska placeras.

Del av område där markytan ska terrasseras med undantag av nödutgångar och tunnelmyunnelningar. Lösningen ska vara landskapsmässigt och funktionellt högklassigt.

Del av byggnadsyta, där fasadens nedre del ska vara indragen till minst 7 m höjd. Läget är riktgivande.

Läge, där infart till underjordiska parkeringsutrymmen får placeras. Läget är riktgivande. Om körförbindelsen byggs, är övriga körförbindelser till parkeringsanläggningen inte tillåtna med undantag av Farvägens förbindelse.

Bulleminvä dagtid mot byggnadens ytterhölje, på basen av vilken kravet på ytterhöljets helhetsljudisoleringsfastställs. Bostäder får inte placeras på den markerade sidan.

Allmän passage genom byggnaden. Öppningen ska vara nästan lika hög som byggnadsmassans och smalna av mot sin högsta punkt.

Kultuurhistoriskt, stadsbildmässigt och byggnadskonstnärligt värdefull byggnad. Byggnaden är stadsbildmässigt värdefull som områdets landmärke och som en del av en större idrottsbyggnadshelhet.

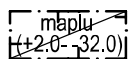
Byggnaden får inte rivas och i den får inte utföras sådana reparations-, tilläggs- eller ändringsarbeten som ändrar fasadernas, yttertakets eller de bärande betongkonstruktionernas ursprungliga uttryck och gestalt.

Byggnadens värdefulla interiörer är hallutrymmet med bärande vajerkonstruktioner, entréhallar samt rums-serien för mottagning och vistelse för hedersgäster. Dessa utrymmens rumsliga utformning ska bevaras eller återställas. Bevarande av ursprungliga byggnadsdelar och fast inredning ska prioriteras.

Stadsbildmässigt och kultuurhistoriskt värdefull entréplats, som ska reserveras för allmän gång. Områden ska vara öppna för allmänheten dygnet runt.

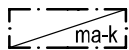
Tunnel för samhällsteknisk service. I närheten av tunneln får berg inte borrar eller schaktas så att tunneln åsamkas skada.

Del av område reserverat för underjordiskt strömrör för grundvatten. Läget är riktgivande.

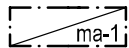
Maanalainen tila puiston alla, johon saa sijoittaa yleisen pysäköintilaitoksen, harjoitusjäähallitiloja ja väestönsuojan suojavyöhykkeineen sulkuihin merkittyjen korkeusasemien väliin.

Underjordiskt utrymme under parken, där allmän parkeringsanläggning, träningsishall och skyddsrum med skyddszoner får placeras mellan höjdlägena inom parentes.

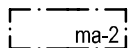
Kellari- ja maanalainen tila KTYA- ja YU-korttelialueilla sekä niihin liittyvien katu- ja puistoalueiden alla suojavyöhykkeineen. Tilalle on osoitettu yhteinen kokonaiskerrosala.

Källare och underjordiskt utrymme på KTYA- och YU-kvartersområde och med dessa förbundna gatu- och parkområden med skyddszon. En sammanlagd totalvåningsyta är anvisad för utrymmena.

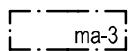
Maanalainen tila kadun alla, johon saa sijoittaa tasojen -6.0 ja -27.0 välille yhteyksiä suojavyöhykkeineen maanalaisten harjoitusjäähalli- ja pysäköintilaitostilojen sekä korttelin 14528 maanalaisten tilojen välille.

Underjordiskt utrymme under gatuområde, där underjordiska förbindelser med skyddszoner mellan den underjordiska träningsishallen, parkeringsanläggningen samt kvarterets 14528 utrymmen får placeras mellan nivåerna 6.0 ja 27.0.

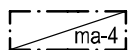
Maanalainen tila, joka tulee varata VU-alueeseen liittyville ylipainehallin huolto-, varasto- ja teknisille tiloille ja lämmönjakokeskukselle. Alueelle saa sijoittaa poistumistieyhteyden KTYA-korttelialueelta. Tilat saa rakentaa kerrosalan lisäksi.

Underjordiskt utrymme som ska reserveras för övertryckshallarnas service-, lager- och tekniska utrymmen och värmedistributionscentralen i anslutning till VU-området. På området får placeras en utrymningsförbindelse från KTYA-kvartersområdet. Utrymmena får byggas utöver våningsytan.

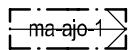
Maanalainen tila, jonka saa varata VU-alueeseen liittyviä huolto- ja varastotiloja varten. Tilan saa rakentaa kerrosalan lisäksi.

Underjordiskt utrymme där övertryckshallarnas service- och lagerutrymmen i anslutning till VU-området får placeras. Utrymmet får byggas utöver våningsytan.

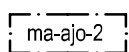
Maanalainen tila, jonka saa rakentaa yhden kellarikerroksen siten, että alin lattiataso rakenteineen on tasolla -0.50. Tilaan saa sijoittaa huolto-, pysäköinti-, varasto- ja teknisiä tiloja.

Underjordiskt utrymme där en källarvåning får byggas så att den lägsta golvnivån med konstruktioner är på nivån -0,50. Service-, parkerings-, lager- och tekniska utrymmen får placeras i utrymmet.

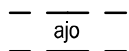
Alueen osa, johon saa sijoittaa korttelia 14528 palvelevien huolto- ja pysäköintitilojen ajoyhteyden ajoluiskan ja suuaukon.

Del av område, där körförbindelsens körramp och mynning till kvarterets 14528 service- och parkeringsutrymme får placeras.

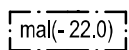
Alueen osa, johon saa sijoittaa korttelia 14528 palvelevien huolto- ja pysäköintitilojen ajoyhteyden suuaukon.

Del av område, där mynning för körförbindelse till kvarterets 14528 service- och parkeringsutrymme får placeras.

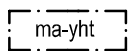
Alueen osa, johon saa sijoittaa korttelia 14528 palvelevien huolto- ja pysäköintitilojen ajoyhteyden.

Del av område, där mynning för körförbindelse till kvarterets 14528 service- och parkeringsutrymme får placeras.

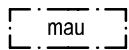
Maanalainen tila, johon saa sijoittaa korttelia 14528 palvelevien huolto- ja pysäköintitilojen ajoyhteyden ja pelastuskäytävän suojavyöhykkeineen. Suluissa oleva luku ilmoittaa maanalaisten ajoradan pinnan korkeusaseman.

Underjordiskt utrymme, där körförbindelse och räddningstunnel med tillhörande skyddszon till kvarterets 14528 service- och parkeringsutrymme får placeras. Talet inom parentes anger den underjordiska körbanans nivå.

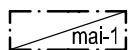
Alueen osa, jolle louhittavien ja rakennettavien tilojen suunnitelmat on tehtävä sovittaen yhteen ajotunneli ja Pisararadan tilavaraus.

Del av område, där planeringen av utrymmenas schaktning och byggande ska samordnas med körtunneln och med utrymmesreserveringen för Centrumslingan.

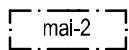
Alueen osa, johon saa sijoittaa Eläintarhan kentälle johtavan urheilutunneliyhteyden ja Olympiastadionille johtavan tunneliyhteyden.

Del av område, där en idrottstunnelförbindelse till Djurgårdens sportplan och en tunnelförbindelse till Olympiastadion får placeras.

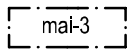
Maanalainen tila, johon saa sijoittaa pysäköintilaitoksen maanpinnalle johtavan poistumistie-, savunpoisto- sekä tulo- tai poistoilmanvaihtokuilun suojavyöhykkeineen. Kuilun maanpäällisen osan koko saa olla enintään 4,5 m x 12 m, tai 54 m², ja korkeus saa olla enintään 5 m maantasosta lukien, jos se sisältää poistoilmanvaihtokuilun. Kuilun maanpäällisen osan koko saa olla enintään 4,5 m x 19,1 m, tai 86 m², ja korkeus saa olla enintään 5 m maantasosta lukien, jos se sisältää tuloilmanvaihtokuilun.

Underjordiskt utrymme där ett räddningstrappschakt, ett rökevakueringsschakt och en till- eller frånluftskanal med skyddszon som leder från parkeringsanläggningen till marknivån får placeras. Schaktet ovan mark får vara högst 4,5 m x 12 m, eller 54 m², och höjden får vara högst 5 m räknat från marknivån, om det innehåller ett frånluftsschakt. Ytan för schaktets del ovan mark får vara högst 4,5 m x 19,1 m, eller 86 m², och höjden får vara högst 5 m räknat från marknivån, om det innehåller ett tilluftsschakt.

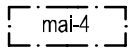

Maanalainen tila, johon saa sijoittaa pysäköintilaitoksen maanpinnalle johtavan poistumistien ja ilmanvaihtokuilun suojavyöhykkeineen. Kuilun maanpäällisen osan koko saa olla enintään 4 m x 8,4 m, tai 34 m² ja korkeus saa olla enintään 5 m maantasosta lukien

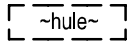
Underjordiskt utrymme där ett räddningstrappschakt och luftskanal med skyddszon som leder från parkeringsanläggningen till marknivån får placeras. Schaktet ovan mark får vara högst 4 m x 8,4 m, eller 34 m², och höjden får vara högst 5 m räknat från marknivån.

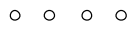
Maanalainen tila, johon saa sijoittaa urheilu- ja väestönsuojatilan maanpinnalle johtavan poistumistie- ja savunpoistokuilun sekä poisto- tai tuloilmanvaihtokuilun suojavyöhykkeineen. Kuilun maanpäällisen osan koko saa olla enintään 3,3 m x 3,3 m, ja korkeus enintään 3 m maantasosta lukien.

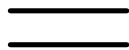
Aluevaraus, johon saa pakottavista syistä sijoittaa maanalaisista tiloista maanpinnalle johtavien ilmahormien maanpäällisiä osia. Maanpäällisten osien korkeus saa olla enintään 5 m maantasosta lukien.

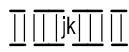
Hulevesien käsittelyä varten varattu maanalainen alueen osa. Sijainti on ohjeellinen.

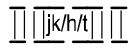
Istutettava puurivi. Sijainti on ohjeellinen.

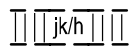
Katu.

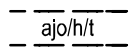
Alueen osa, joka on rakennettava yleiseksi jalankulualueeksi. Jalankulkuyhteyden tulee olla julkisesti läpikuljettava ympäri vuorokauden. Sijainti ohjeellinen.

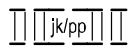
Alueen osa, joka on rakennettava yleiseksi jalankulualueeksi, jolla huolto- ja tontilleajo on sallittu. Yhteyden tulee olla vähintään 6 metrin levyinen, aina esteetön ja julkisesti läpikuljettava ympäri vuorokauden. Sijainti on ohjeellinen.

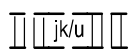
Alueen osa, joka on rakennettava yleiseksi jalankulualueeksi, jolla huoltoajo on sallittu. Sijainti on ohjeellinen.

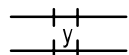
Ajoyhteys, jolla tontille ajo on sallittu. Ajoyhteys on rakennettava huoltoajoyhteydeksi YU-korttelialueen urheilu-, liikunta- ja tapahtumatiloihin sekä ajoyhteydeksi vu/k-alueelle. Ajoyhteys saadaan järjestää toisen tontin kautta. Sijainti on ohjeellinen.

Yleiselle jalankululle ja polkupyöräilylle varattu alueen osa. Sijainti on ohjeellinen.

Ulkoilureitille varattu alueen osa. Sijainti on ohjeellinen.

Kadun ylittävä yleinen jalankulku- ja pyöräilijöiden yhteys.

Underjordiskt utrymme, där idrottslokalernas och skyddsrummens räddningstrappschakt, rökevakueringschakt samt från- och tilluftskanal med skyddszoner som leder upp till marknivån, får placeras. Schaktet ovan mark får vara högst 3,3 m x 3,3 m, och höjden får vara högst 3 m räknat från marknivån.

Områdesreservation, där delar av ventilationskanalerna från underjordiska utrymmen till marknivå får placeras ovan mark endast av tvingande skäl. Höjden på delarna ovan mark får vara högst 5 m räknat från marknivån.

Underjordiskt område för behandling av dagvatten. Läget är riktgivande.

Trädrad som ska planteras. Läget är riktgivande.

Gata.

Del av område som ska byggas för allmän gångtrafik. Passagen ska vara öppen för allmänheten dygnet runt. Läget är riktgivande.

Del av område som ska byggas för allmänt gångtrafik, där servicetrafik och infart till tomt är tillåten. Passagen ska vara minst 6 m bred, alltid tillgänglig och öppen för allmänheten dygnet runt. Läget är riktgivande.

Del av område som ska byggas för allmän gångtrafik, där servicetrafik är tillåten. Läget är riktgivande.

Del av område som ska byggas för allmänt gångtrafik, till YU-kvartersområdets idrotts-, motions- och evenemangsutrymmen och till vu/k-område, där infart till tomt är tillåten. Körförbindelsen får ordnas via annan tomt. Läget är riktgivande.

För allmän gång- och cykeltrafik reserverad del av område. Läget är riktgivande.

För friluftsled reserverad del av område. Läget är riktgivande.

Allmän gång- och cykelförbindelse över gata.

1. RAKENNUSOIKEUS, ALUEIDEN JA TILOJEN KÄYTTÖ

KTYA-korttelialue

KTYA-korttelialueen rakentaminen tulee toteuttaa kokonaisuutena. Maanpäällinen rakentaminen saadaan ottaa käyttöön vasta, kun maanalaiset areena- ja liikuntatilat on rakennettu. Maanpäälliset toimitilat ja vp-1-merkitty alue tulee rakentaa ensin tai samanaikaisesti asuinrakentamisen kanssa.

Asuinrakentamista saa osoittaa ainoastaan rakennusten kolmannesta kerroksesta ylöspäin.

Hotelli- ja majoitustiloja saa rakentaa enintään 55% asumiseen käytetyn maanpäällisen kokonaiskerrosalan yli jäävästä osuudesta.

Kerrosalaosuuksien tulee sisältää toimintojen tekniset tilat, kuilut ja hormit sekä prosenttilukujen suhteessa maanalaisista tiloista nousevat kuilut ja niihin liittyvät tekniset tilat.

1. BYGGNADSRÄTT OCH ANVÄNDNING AV OMRÅDEN OCH UTRYMMEN

KTYA-kvartersområde

Byggandet av KTYA-kvartersområdet ska utföras som en helhet. Byggnaderna ovan mark får tas i bruk först när de underjordiska arena- och idrottsutrymmena är byggda. Verksamhetslokaler ovan mark och vp-1-området ska byggas före eller samtidigt som bostadsbyggandet.

Bostadsbyggande får anvisas endast från tredje våningen uppåt i byggnaderna.

Högst 55 % av den totalvåningsyta ovan mark som återstår efter att bostadsandelen byggts får användas för byggande av hotell- och inkvarteringsutrymmen.

Våningsyteandelarna ska innehålla för funktionerna behövliga tekniska utrymmen, schakt och kanaler samt i proportion till procentalen schakt från underjordiska utrymmen samt tekniska utrymmen i anslutning till dessa.

Katuihin, aukioihin ja vp-1-merkittyyn sisäpiha-alueeseen liittyvät kerrokset on varattava ravintola-, kahvila-, myymälä- ja muiksi asiakaspalvelutiloiksi ja näihin tulee rakentaa sisäänkäynnit suoraan kadulta, aukiolta tai sisäpihalta. Pihan puolelle saa sijoittaa päiväkodin, jonka piha-alue tulee sijoittaa vp-1-merkitylle sisäpiha-alueelle.

Rakennuksen asukkaiden käyttöön on rakennettava riittävästi tarkoituksenmukaisia ulko-oleskelu- ja leikkialueita, varasto- ja huoltotiloja sekä vähintään seuraavat yhteistilat: talopesula, kuivaustila, talosauna ja monikäyttötila. Yhteistiloja tulee sijoittaa rakennuksen yläkerroksiin sijoitettavien, asukkaiden yhteiseen käyttöön varattujen ulkotilojen yhteyteen. Yhteistiloja tulee rakentaa vähintään 1,5 % tontin asuinrakentamisen maanpäällisestä kerrosalasta.

Rakennuksen asukkaiden yhteisten sekä asuntokohtaisten ulko-oleskelualueiden tulee olla viihtyisiä, turvallisia, melulta ja muilta ympäristöhäiriöiltä sekä tuulelta suojattuja. Yksinomaan asukkaiden käyttöön varattuja ulko-oleskelutiloja ei saa osoittaa vp-1-merkitylle alueelle tai korttelialueen muihin maantason ulkotiloihin.

Asuntojen porrashuoneiden tulee olla viihtyisiä ja kerrostasanteiden on saatava luonnonvaloa. Porrashuoneista tulee olla vähintään kahteen suuntaan yhteys yleisille katualueille tai muille julkisesti avoimille jalankulkualueille.

Viherhuoneita saa rakentaa kerrosalan lisäksi enintään 700 k-m². Viherhuoneita ei tarvitse ottaa huomioon autopaikkamäärässä.

Rakennusten asuin- ja majoitustilojen ja muiden vastaavien tilojen lämpöolosuhteet on suunniteltava siten, etteivät ne pääse ylikuumenemaan.

Maplu -merkitylle alueelle saa sijoittaa yhteensä enintään 1 000 autopaikkaa.

ma-k –merkitty maanalainen alue ja kellaritilat

Noin tasolle -22 tulee sijoittaa monitoimiareena, jonka kapasiteetin tulee olla vähintään 11 000 kiinteää istumapaikkaa.

Alueelle saa sijoittaa liike-, myymälä- ja ravintolatiloja sekä muita kaupallisia vapaa-ajantiloja enintään 16 400 k-m² sekä korkeintaan 4 000 k-m² päivittäistavarakaupan tiloja.

Alueelle tulee sijoittaa tulee sijoittaa vähintään 5 000 k-m² liikuntatiloja, joista vähintään 3 100 k-m² on oltava pelikenttä- ja ryhmäliikuntaan souvia salitiloja.

Areenan maanalaisen huoltopihan saa rakentaa kerrosalan lisäksi.

YU-korttelialue

Rakennuksen hallitilaa jaettaessa monitoimiareenan kapasiteetin tulee olla vähintään 5 000 henkeä. Hallin pienempi osa tulee varata liikunta- ja urheilusalitilaksi.

Ulkoalueet

Ulkotilat kiinteine rakenteineen ja ulkotarjoilualueineen tulee suunnitella siten, että oleskelulle, tapahtumille, istutuksille ja jalankululle sekä suorille yleisövirroille jää riittävän väljät tilat. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon turvallisuusnäkökohdat. Alueita tai niiden osia ei saa aidata kuin tilapäisesti tapahtumien aikana, päiväkodin piha-aluetta lukuun ottamatta.

Våningar som anknyter till gator, öppna platser eller till vp-1-innergården ska reserveras för restaurang-, kafé-, butiks- och övriga kundservicelokaler med entréer direkt från gata, öppen plats eller innergård. På innergårdens sida får man placera ett daghem, vars gård ska placeras på vp-1-innergården.

För invånarnas bruk ska byggas tillräckligt med ändamålsenliga utevistelse- och lekomyrden, förråd och serviceutrymmen samt minst följande gemensamma utrymmen: tvättstuga, torkrum, gemensam bastu och allaktivitetsutrymmen. Gemensamma utrymmen ska placeras i byggnadens övre våningar i anslutning till invånarnas gemensamma uteplatser och utrymmenas sammanlagda storlek ska vara minst 1,5 % av tomtens bostadsvåningsyta ovan mark.

Invånarnas gemensamma och privata utevistelseområden ska vara trivsamma, trygga och skyddade mot buller, övriga miljöstörningar och vind. Utevistelseområden reserverade enbart för invånarna får inte anvisas på vp-1-området eller på kvartersområdets övriga utrymmen i markplan.

Bostädernas trapphus ska vara trivsamma och våningsavsatserna ska ha dagsljus. Trapphusen ska ha utgångar åt minst två håll till allmänna gatuområden eller till övriga offentliga fotgångarområden.

Utöver våningsytan får grönum på högst 700 m² vy Grönum behöver inte tas i beaktande i antalet bilplatser.

Bostädernas, inkvarteringsutrymmenas och övriga motsvarande utrymmenas värmeförhållanden ska planeras så att utrymmena inte överhettas.

Högst 1000 bilplatser får placeras på maplu-området.

Underjordiskt ma-k-område och källare

På den ungefärliga nivån -22 ska en underjordisk allaktivitetsarena med en kapacitet på minst 11 000 fasta sittplatser placeras.

På området får placeras högst 16 400 m² vy affärs-, butik- och restaurangutrymmen samt övriga kommersiella fritidsutrymmen och högst 4 000 m² vy lokaler för dagligvaruhandel.

På området ska placeras minst 5 000 m² vy idrottsutrymme, varav minst 3 100 m² vy ska vara spelplansutrymmen och utrymmen som lämpar sig för gruppmotion.

Arenans underjordiskt servicegård får byggas utöver våningsytan.

YU-kvartersområde

Vid indelning av byggnadens hallutrymme, ska allaktivitetsarenans kapacitet vara minst 5 000 åskådare. Hallens mindre del ska reserveras för motions- och idrotts-salar.

Utomhusråden

Utomhusområden med fasta konstruktioner och uteserveringsområden ska planeras så att man reserverar tillräckliga utrymmen för vistelse, evenemang, planteringar och gångtrafik samt för stora publiktillströmningar. Säkerhetsaspekter ska beaktas vid planeringen. Med undantag av daghemmets gård, får områdena eller delar av dem inhägnas endast under temporära evenemang.

Töölön jalkapallostadionin ja jalkapallokenttien väliset kulkuyhteydet on suunniteltava ja toteutettava sujuviksi ja turvallisiksi.

VU-alueen suuntaan tai sen lähelle saa avata ainoastaan hätäpoistumistiekäytössä olevia ovia ja ma-3-alueelle sijoitettujen tilojen ovia sekä VP-alueen alaisiin tunneleihin johtavan sisäänkäynnin.

Jätehuollon laitteet ja -tilat on sijoitettava rakennusrungon sisään tai maanalaisiin tiloihin.

Tällä asemakaava-alueella korttelialueella on laadittava erillinen tonttijako.

2. KAUPUNKIKUVA JA RAKENTAMINEN

Kaava-alue rajautuu määriteltyyn valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön: Olympiarakennukset (RKY 2009).

Rakennukset ja niiden ympäristö sekä kaikki kaava-alueelle tulevat rakenteet on suunniteltava arkkitehtonisesti korkeatasoiseksi kokonaisuudeksi kiinteistön sijainnin sekä Keskuspuiston maisemallisen ja kaupunkikuvallisen arvon edellyttämällä tavalla.

Kaikki julkisessa käytössä olevat aukiot, kulkualueet ja niihin liittyvä vp-1-merkitty alue tulee toteuttaa yhtenäisen suunnitelman mukaisesti. Yhdyskuntateknisen huollon jakokaapit, rakennelmat ja laitteet on sijoitettava kaupunkikuvaan hallitusti osaksi rakennuksia tai maisemarakenteita.

Kaikki maanalaisista tiloista maanpintaan nousevat rakennusosat sekä alueen opasteet ja rakenteet on sijoitettava ja sovitettava huolella olemassa olevaan arvokkaaseen kulttuuri- ja luonnonympäristöön.

YU-korttelialueella rakennuksen laajennusosan tulee olla arkkitehtonisesti korkeatasoinen ja liittyä luontevasti suojeltuun rakennukseen ja sen arkkitehtuuriin.

Julkisivut

Rakennusten julkisivut tulee suunnitella ja rakentaa kaupunkikuvalliseksi ja arkkitehtonisesti korkeatasoiseksi kokonaisuudeksi. Rakennusten ja rakennelmien julkisivumateriaalien tulee olla paikkaan sopivia, laadukkaita ja aikaa kestäviä. Julkisivuihin liittyvät tekniset rakenteet on integroitava osaksi julkisivujen arkkitehtuuria.

KTYA-korttelialueella rakennuksen ulkokehän julkisivun tulee olla yleisilmeeltään yhtenäinen, vaalea ja läpinäkyvä siten, että lasijulkisivujen eteen tulevat julkisivurakenteet tai -aiheet eivät häiritse näkyvyyttä ulos. Parvekkeet, viherhuoneet ja kattoterassit mahdollisine lasituksineen on sisällytettävä rakennuksen ulkoiseen hahmoon. vp-1-merkittyyn alueeseen rajautuvat julkisivut on suunniteltava siten, että sisäpihan äänimaailma on miellyttävä.

Maanalaisen areenan sisäänkäyntien on hahmotuttava selkeästi kaupunkikuvassa ja niiden tulee avautua yleiselle jalankululle osoitetuille alueille tai katualueille.

KTYA -korttelialueen ulkokehän 1-2 alinta kerrosta ja pihan puolella maantasokerroksien tulee arkkitehtonisesti ja kaupunkikuvallisesti olla näyteikkunamaisia, julkisivumateriaaliltaan pääasiassa lasisia ja läpinäkyviä julkisivuja. Tämän tulee näkyä julkisivujen jäsentelyssä ja maantasokerrosten detaljoinnissa.

Gångtförbindelserna mellan Tölö fotbollsstadion och fotbollsplanerna ska planeras och utföras så att förbindelserna är smidiga och trygga.

Mot VU-området eller i dess närhet får endast dörrar till hödutgångar, dörrar till utrymmen på ma-3-området och ingången till tunnlar under VP-området öppna sig.

Anläggningar och utrymmen för avfallshantering ska placeras inom byggnaden eller i underjordiska utrymmen.

På detta detaljplaneområde ska för kvartersområdet utarbetas en separat tomtinledning.

2. STADSBILD OCH BYGGANDE

Detaljplaneområdet gränsar till kulturmiljö av riksintresse: Olympiabyggnaderna (RKY 2009).

Byggnaderna med omgivning samt alla konstruktioner inom planområdet ska planeras som en arkitektoniskt högklassig helhet på det sätt som fastighetens läge samt Centralparkens landskapsmässiga och stadsbildsmässiga värde förutsätter.

Alla allmänna platser, trafikområden samt vp-1-områden i anslutning till dessa ska byggas enligt en helhetsplan. Fördelningsskåp för samhällsteknisk försörjning, konstruktioner och anläggningar ska anpassas till stadsbilden så att de utgör en del av byggnaderna eller landskapskonstruktionerna.

Alla byggnadsdelar från de underjordiska utrymmena som höjer sig över marknivån samt områdets skyltar och konstruktioner ska placeras och anpassas omsorgsfullt till den befintliga värdefulla kultur- och naturmiljön.

På YU-kvartersområde ska tillbyggnaden vara arkitektoniskt högklassig och anknyttas naturligt till den skyddade byggnaden och dess arkitektur.

Fasader

Byggnadernas fasader ska planeras och byggas som en stadsbildmässigt och arkitektoniskt högklassig helhet. Byggnadernas och konstruktionernas fasadmateriäl ska anpassas till platsen, vara av hög kvalitet och tidsbeständiga. Fasadernas tekniska konstruktioner ska integreras i fasadernas arkitektur.

På KTYA-kvartersområde ska det allmänna intrycket av fasadens ytterkrets vara enhetligt, ljusst och transparent såatt fasadkonstruktioner eller motiven framför glasfasaden inte stör sikten. Balkonger, grönrums och takterrasser med eventuella inglasningar ska passas in inom byggnadens yttre hölje. Fasaderna som gränsar till vp-1-området ska planeras så att innergården har en behaglig ljudmiljö.

Den underjordiska arenans entréer ska synas tydligt stadsbilden. Entréerna får inte anvisas nära den närbelägna VU-områdesgränsen, utan de ska öppna sig mot områden anvisade för allmän gångtrafik eller mot gatuområde.

De 1-2 nedersta våningarna i KTYA-kvartersområdets ytterkrets och i markplansnivå mot innergården ska arkitektoniskt och stadsbildmässigt byggas som skyltfönsterfasader, som huvudsakligen ska vara av glas och genomskinliga. Detta ska också synas i fasadkompositionen och i detaljering av bottenvåningarna.

KTYA -korttelialueen rakennusten vesikattomaailman ilmeen tulee olla kaukonäkyvässä yhtenäinen ja linjakas sekä maisemallisesti ja kaupunkikuvallisesti korkeatasoinen. Kattojen tulee ensijaisesti olla hulevesiä viivyttäviä viherpihoja ja viherkattoja. Katolle sijoitettavien välttämättömien teknisten laitteiden tulee sopia katon arkkitehtuuriin ja ne tulee suunnitella luontevaksi osaksi viherkattoa. Vesikatto rakenteineen, viherhuoneet, kattoterassit tai tekniset tilat eivät saa miltään osin nousta kaltevan räystäslinjan yläpuolelle.

Puistoalueilla maan alaisista tiloista maanpintaan nousevat rakennusosat on sovittava maastoon luontevaksi osaksi metsämaisemaa.

Valaistus, opastus ja mainokset

Kaavan osa-alueiden valaistus tulee suunnitella alueen kulttuurihistorialliset arvot huomioon ottaen.

Pohjoisen Stadiontien tulee hahmottaa Olympiastadionin merkittävänä sisäänkäyntiakselinä, mikä tulee ottaa huomioon rakennuksen valaistuksen ja mainoslaitteiden suunnittelussa. Rakennusta ei saa valaista metsäalueen suuntaan.

Mainokset ja rakennusten julkisivujen valaistus ja on integroitava osaksi julkisivujen arkkitehtuuria. KTYA-korttelialueella mainoksia saa sijoittaa julkisivuihin ainoastaan alimpien kerrosten lasisena jalustaosana hahmottuvan julkisivun osan kohdalle sekä ylempäs julkisivuihin Nordiksenaukion ja Nordenskiöldinkadun sekä Pohjoisen Stadiontien ja Nordenskiöldinkadun kulma-alueille.

KTYA- ja YU-korttelialueiden valaistuksesta tulee laatia kokonaisvalaistussuunnitelma osana lupahakemuksia. Rakennuksille, Nordiksenaukiolle, vp-1-merkitylle alueelle sekä muille jalankulkuympäristöille on laadittava valaistuksen, opastuksen sekä mainoslaitteiden yleissuunnitelmat. Suunnitelmat tulee sovittaa toisiinsa sekä osaksi julkisen kaupunkitilan ja valaistuksen suunnitelmaa.

Nordiksenaukio ja Voittokuja tulee valaista siten, että Voittokuja hahmottuu julkisena jalankulkuuyhteytenä.

ma-ajo-1 ja ma-ajo-2 -merkittyjen ajoyhteyksien sisä-näkyvien valaistusratkaisun tulee olla pimeään aikaan huomiota herättämättömiä.

3. PUISTO- JA KATUALUEET SEKÄ KORTTELI-ALUIDEN JALANKULKU-, OLESKELU- JA HUOLTO-AJOYHTEYSALUEET

Puistot, kadut, aukiot ja muut julkiseen kaupunkitilaan liittyvät ympäristöt tulee suunnitella, toteuttaa ja/tai kunnostaa kulttuurihistoriallisesti arvokkaan kantakaupunkiympäristön korkean laatuvaatimustason mukaisesti.

ma-ajo-1-merkityn ajoyhteyden ajoluiska ja suuaukko rakenteineen tulee sovittaa osaksi korkeatasoista katu ympäristöä, ja ottaa huomioon Pohjoisen Stadiontien asema Olympiastadionin toisena pääsisäänkäyntiäylyänä. ma-ajo-2-merkityn ajoyhteyden suuaukko tulee sovittaa puistoon ja kalliomaastoon osaksi metsäistä rinnettä. Rakentamisvaiheen jälkeen tulee alueen metsäinen ilme tuhoutuneilta osin palauttaa. Suuaukkojen näkyvät rakenteet ja pinnoitteet sekä kaupunkikuvassa näkyvät tunnelien sisä näkymät tulee suunnitella ja toteuttaa korkeatasoisina, kaupunkikuvassa merkittävien kaupunkitunnelin suuaukkojen vaatimusten mukaisina, ympäristötaiteen keinoja hyödyntäen.

Byggnadernas taklandskap i KTYA-kvartersområdet ska på längre avstånd betraktat ge ett enhetligt och elegant intryck samt vara landskapsmässigt och stadsbildmässigt högklassigt. Taken ska byggas i första hand som dagvattenfördröjande gårdar eller gröntak. Takets nödvändiga tekniska anordningar ska anpassas till takets arkitektur och planeras som en naturlig del av gröntaket. Inga delar av yttertaget med takkonstruktioner eller av grönrums, takterasser, och tekniska utrymmen anläggningar får höja sig ovanför den sluttande takfotslinjen.

På parkområden ska de från de underjordiska utrymmena till markytan stigande konstruktionsdelarna integreras i terrängen som en naturlig del av skogsmiljön.

Belysning, skyltning och reklam

Belysning för planens delområden ska planeras med beaktande av områdets kulturhistoriska värden.

Norra Stadionvägens utformning som en betydande axel vid ankomsten till Olympiastadion ska beaktas vid planeringen av byggnadens belysning och reklamanläggningar. Byggnadssidan mot skogsområdet får inte belysas.

Reklam och byggnadernas fasadbelysning ska integreras i fasadernas arkitektur. På KTYA-kvartersområdet får fasadreklam placeras endast i de nedre våningarnas glasfasadpartier. I fasadernas övre delar får reklamer placeras i Nordisplatsens och Nordenskiöldsgatans hörn och i Norra Stadionvägens och Nordenskiöldsgatans hörn.

För KTYA- och YU-kvartersområdena ska en helhetsplan för belysning uppgöras och bifogas till bygglovsansökningen. För byggnaderna, Nordisplatsen, vp-1-områdena och övriga fotgängarområden ska planer för belysning, skyltning och reklaminstallationer uppgöras. Planerna ska samordnas sinsemellan och med planen för det offentliga stadsrummet och belysningen.

Nordisplatsen och Segergrändens ska belysas så att Segergrändens uppfattas som ett allmänt gångstråk.

På ma-ajo-1- ja ma-ajo-2 -områdena ska körförbindelsernas synliga interiörer ha en diskret belysning.

3. PARK- OCH GATUOMRÅDEN SAMT GÅNG-TRAFIK- VISTELSE- OCH FRITIDSOMRÅDEN PÅ KVARTERSOMRÅDEN

Parker, gator, öppna platser och till stadsrummet anslutande övriga miljöer ska planeras, byggas och/eller rustas upp så att kvalitetskraven för den kulturhistoriskt värdefulla innerstadsmiljön uppfylls.

Körampen och mynningen med konstruktioner till körbindelsen med beteckningen ma-ajo-1 ska passa in i den högklassiga gatumiljön och beakta Norra Stadionvägens status som den andra huvudingången till Olympiastadion. Mynningen till körförbindelsen med beteckningen ma-ajo ska passas in i parken och bergsterrängen så att den utgör en del av skogs-sluttningen. Efter byggtiden ska den skogliga karaktären återställas på området som förstörts. Mynningarnas synliga konstruktioner och ytor samt interiörer som syns i stadsbilden ska planeras och utföras högklassigt så att de för stadsbilden viktiga stadstunnelingångarnas kvalitetskrav uppfylls med hjälp av miljökonst.

VP/s-alue

Maisemakuvaan ja kaupunkinäkymiin olennaisesti kuuluva kallioselänne lakialueineen, alueen puustoinen luonne ja vehreiden reunavyöhykkeiden eheys tulee säilyttää. Selänteelle ominaiset pieni-alaiset männiköt ja avokallioalueet tulee säilyttää. Puistoa tulee hoitaa ja kehittää historiallisena puistona. Puustoa voidaan tarvittaessa uudistaa.

VP-alue

Puistoalue tulee suunnitella ja toteuttaa osaksi laajempaa, VP/s-alueelta Olympiastadionin länsipuolelle ulottuvaa metsäistä kallioselännealuetta ja sille tulee istuttaa mäntyjä. Tunnelien suuaukot ja kulkuyhteydet sekä tunnelien päälle toteutettava puistoalue on sovittava yhteen.

Alue tulee suunnitella ja rakentaa siten, että istutettaville puille varataan riittävät kasvualueet ja kasvuolosuhteet, jotka mahdollistavat lajityypillisen kasvun.

vp-1-merkitty alue

Sisäpiha on pidettävä julkisesti avoimena. Aluetta ei saa aidata mahdollista päiväkodin piha-alueita lukuun ottamatta.

Sisäpiha on rakennettava viihtyisäksi, yleiseksi jalankulku- ja oleskelualueeksi istutuksin ja korkeatasoisin materiaalein. Alueen pinta-alasta on oltava kasvullista alaa vähintään 30 %. Alueelle tulee istuttaa myös runkopuita ja niille tulee varata riittävät kasvualueet ja kasvuolosuhteet, jotka mahdollistavat lajityypillisen kasvun.

Viherrakenteena rakennettava osuus on toteutettava A1 hoitoluokan puistoalueen tasoisesti. Alueella tulee voida järjestää pienimuotoisia tapahtumia.

Raskaiden ajoneuvojen ajo pihakannelle on estettävä rakenteellisesti.

Alueelle saa sijoittaa maanalaisten tilojen savunpoistoluukkuja sekä ilmanvaihtorakennelmia siten, etteivät ne estä pitkiä näkymiä alueen läpi.

Alue tulee liittää samassa tasossa aluetta sivuvaanan jalankulkualueeseen, sekä Pohjoisen Stadiontien ja alueen yhdistävän aukon kohdalla katuun.

4. YLEISET TEKNISET SEIKAT

Tekniset tilat ja niiden vaatimat kuilut ja hormit, tekniset laitteet ja ajoneuvorampit on sijoitettava rakennusrungon sisään, ellei alueita tai alueen osia koskevissa kaavamerkinnoissa ja -määräyksissä ole sijoittamista erikseen sallittu. Vain pakottavista syistä voidaan vu/k-alueen maanalaisista tiloista nousevalle hormille rakentaa erillinen maanpäällinen rakennelma, jolloin rajoittavana tekijänä tulee kuitenkin ottaa huomioon näkymät, erityisesti vu/k -alueen yli Olympiastadionin suuntaan.

Yhdyskuntateknisen huollon verkostojen tilantarpeet alueella tulee hankkeeseen ryhtyvän selvittää ja huomioida suunnitelmissa ennen rakennus- tai louhintaluvan myöntämistä. KTYA-korttelialueelle on varattava tilat asiakas- ja jakelumuuntamoille rakennusrungon sisään.

Pä VP/s-område

Bergåsen med bergskrön, områdets skogliga karaktär och gröna randområden som utgör en väsentlig del av landskapet och stadsvyerna ska bevaras enhetligt. För åsen typiska små tallskogsområden och kala bergspartier ska bevaras. Parken ska värdas och utvecklas som en historisk park. Skogsbeståndet kan av vid behov förnyas.

VP-område

Parkområdet ska planeras och utföras som en del den större skogs- och bergåshelheten som sträcker sig från VP/s-området till området väster om Olympiastadion. Tallar ska planteras på området. Tunnelarnas mynningar, körförbindelser och parkområdet ovanpå tunneln ska anpassas till varandra.

Området ska planeras och byggas så att man reserverar tillräckliga växtunderlag och växtförutsättningar för plantering av träd så att arttypisk tillväxt möjliggörs.

vp-1-markerat område

Innergården ska hållas öppen för allmänheten. Området, med undantag av eventuell daghemsgård, får inte inhägnas.

Innergården ska byggas som ett trivsamt, allmänt område för gångtrafik och vistelse med planteringar och högklassiga material. Minst 30 % av gårdsområdet ska vara planterbart. På området ska också träd med stam planteras och tillräckliga växtunderlag och växtförutsättningar ska reserveras så att arttypisk tillväxt möjliggörs.

Den del av gårdsområdet som byggs som grön konstruktion ska utföras i samma standard som parkområden i skötselklass A1. På området ska det vara möjligt att ordna mindre evenemang.

Tunga fordons infart till gårdsdäcket ska stoppas med trafikspärrar.

Rökluckor och ventilationskonstruktioner från underjordiska utrymmen får placeras på området om de inte hindrar sikten genom området.

Området ska anslutas på samma nivå till angränsande fotgångsområde och vid passagen som förenar området med Norra Stadionvägen ska området anslutas till gatan.

4. ALMÄNNA TEKNISKA FÖRUTSÄTTNINGAR

Tekniska utrymmen med schakt och kanaler, tekniska anordningar och körramper ska placeras inom byggnadsstommen, ifall man inte med särskilda planbeteckningar och -bestämmelser för områden eller delområden godkänt att de placeras på annat sätt. Endast av tvingande skäl får en separat konstruktion för en luftkanal som stiger upp från de underjordiska utrymmena i vu/k-området byggas varvid dock som begränsande faktor ska tas i beaktande siktyerna, särskilt över vu/k-området mot Olympiastadion.

Den som på börjar byggprojektet ska utreda utrymmesbehovet för samhällstekniska servicenätverk i området och beakta dem vid planeringen före bygg- eller schaktninglov beviljas. På KTYA-kvartersområdet ska utrymme för kund- och fördelningstransformator reserveras i byggnaden.

Tehtäessä muutoksia tai korvaavia järjestelyjä olemassa oleviin maanalaisiin tiloihin, on muutos suunniteltava yhteistyössä olemassa olevan tilan omistajan ja haltijan kanssa. Muutosten suunnitelmat ja niiden toteutusaikataulu on hyväksyttävä kyseisen tilan omistajalla ja haltijalla. Johtosiirrot suunniteltavina tulee hyväksyttävä kyseisten putkien ja johtojen omistajilla.

Maanalaiset tilat ja tekniset rakenteet

Kaupungin katualueisiin liittyvät rajakohdat sekä julkiselle jalankululle varatut alueet tulee suunnitella ja rakentaa tasausten, pinnoitteiden ja rakenteiden osalta Helsingin kaupungin yleisten alueiden suunnittelua koskevien ohjeiden mukaan. Ennen rakennusluvan myöntämistä tulee sopia rakenteiden vastuurajat pysty- ja vaakasuunnassa.

Yleisillä alueilla sekä vu/k-merkityllä alueella maanalaisien tilojen osalta on noudatettava Helsingin kaupungin ohjetta yleisten alueiden alle tehtävien rakenteiden suunnittelusta. Alueiden pinnoitteiden yläpinnan ja ylimmän maanalaisen rakenteen välissä oltava vähintään 1 metri. vu/k-alueella rakenteet on suunniteltava ja rakennettava siten, että ne kestävät alueen käytön raskaiden ajoneuvojen pysäköintialueena ja tarvittaessa tekojäätarot. Ennen rakennusluvan myöntämistä tulee sopia rakenteiden vastuurajat pysty- ja vaakasuunnassa. Nordenskiöldinkadulla maanalaisen rakentamisen työmaan kaivantot suojarakenteineen ei saa ulottua liikennesuunnitelmassa esitettyjen ajoratojen kohdalle.

Yleisten alueiden alle tulevat maanalaiset tilat tulee suunnitella ja rakentaa siten, että Nordenskiöldinkadun varteen merkityn puurivin sijainti toteutuu ja suurille katupuille varataan riittävät kasvuolosuhteet.

Maanalaiset tilat tulee rakentaa siten, etteivät rakentaminen ja käyttö alenna orsi- eikä pohjaveden pintaa. Pohjaveden virtaus sen luonnolliseen suuntaan on varmistettava.

Hulevedet tulee ensisijaisesti viivyttaa ja imeyttää alueella.

Maanalaisia pohjaveden siirto- ja imeytysputkistoja saa sijoittaa VU-alueelle. Pohjavesijärjestelmän sekä vp-2-merkityn alueen kohdalla olevan maanpäällisen ja maanalaisen rakentamisen sijoittelussa, suunnittelussa ja rakentamisessa tulee mahdollistaa 100 m x 64 m (varoalueineen 106 m x 70 m) kokoisen jalkapallokentän ylipainehallin sijoittaminen VU-alueelle perustuksineen poistumistiejärjestelyineen ja muine teknisine tilavaatimuksineen.

VP/s -alueelle ei saa toteuttaa muita maan päältä avattavia osia kuin asemakaavaan merkityt pystykuilut ja ajotunnelin Vauhtitien puoleinen suuaukko.

mal –merkityn tilan 7 metriä korkean tunnelin alapuolelle on varattava 5 metriä korkea suojavajöhyke ja yläpuolelle 6 metriä korkea suojavajöhyke, tai suojavajöhyke voidaan korvata rakenteellisilla ratkaisuilla.

Vid förändringar eller ersättande arrangemang i befintliga underjordiska utrymmen ska ändringen planeras i samarbete med utrymmets ägare och innehavare. Ändringsplanerna och tidtabellen för deras fullföljande ska godkännas av utrymmets ägare och innehavare. Flyttning av ledningar samt planerna för flyttningen ska godkännas av ägaren till ifrågasvarande rör och ledningar.

Underjordiska utrymmen och tekniska konstruktioner

Vid planering och byggande av markutjämning, ytbeläggning och konstruktioner vid gränsområden mot stadens gatuområden samt på områden som reserverats för allmän gångtrafik ska anvisningarna för planering av Helsingfors stads allmänna områden följas. Före bygglov beviljas ska man komma överens om både vertikala och horisontala ansvarsgränser för konstruktionerna.

På allmänna område och på vu/k-området ska man vid planering och byggande av underjordiska utrymmen följa Helsingfors stads anvisningar för planering av konstruktioner under allmänna områden. Avståndet mellan ytbeläggningens övre yta och den högsta underjordiska konstruktionen ska vara minst 1 meter. vu/k-områdets konstruktioner ska planeras och byggas så att de håller som parkeringsplats för tunga fordon och vid behov för en konstisbana. Före bygglov beviljas ska man komma överens om både vertikala och horisontala ansvarsgränser för konstruktionerna. På Nordenskiöldsgatan gatuområde får utgrävning med skyddszon på byggplats för underjordiskt bygge inte breda ut sig på körbanor som anvisats i trafikplanen.

Underjordiska utrymmen under allmänna områden ska planeras och byggas så att Nordenskiöldsgatans trädträd kan planteras och så att det finns tillräckliga växtförsättningar för stora gatuträd.

Underjordiska utrymmen ska byggas så att byggande och användning inte medför sänkning av nivån på hängande grundvatten eller grundvatten. Grundvattenflödets naturliga riktning ska säkerställas.

Dagvattnet ska i första hand fördröjas och infiltreras på området.

Underjordiska överförings- och infiltrationsledningar för grundvatten får placeras på VU-område. Vid placering, planering och byggande av grundvattenssystemet och byggande på och under vp-2-området ska man möjliggöra att en övertryckshall för en fotbollsplan på 100 m x 64 m (106 x 70 m med säkerhetszoner inräknade) med grundkonstruktioner och evakueringsvägar och andra tekniska utrymmeskrav kan placeras på VU-området.

På VP/s-område får man inte placera konstruktioner som öppnas från markytan, förutom de i detaljplanen markerade vertikala kanalerna och den markerade körtunnelmyningen vid Fartvägen.

Under den 7 meter hög tunneln på mal-området ska en 5 meter hög skyddszon reserveras och ovanför tunneln ska en 6 meter hög skyddszon reserveras. Skyddszon kan ersättas med byggnadstekniska lösningar.

Louhinta, ja räjäytys- ja kaivuutyöt

Louhinta ja rakentaminen eivät saa aiheuttaa vahinkoa rakennuksille, maanalaisille tiloille tai rakenteille, kaduille, puistoille, urheilukentille kunnallistekniikan verkostoille, rautatielle tai sen rakenteille. Rakentamisvaiheessa tulee alueen puustoa ja kasvillisuutta säästää mahdollisimman paljon.

Maanalaiset tilat on sijoitettava, louhittava ja lujitettava siten, ettei niistä tai niiden rakentamisesta aiheudu vahinkoa olemassa oleville maanalaisille tiloille eikä aiheudu haittaa suunniteltujen maanalaisten tai maanpäällisten tilavarausten toteutumiselle.

Kaava-alueella maanalaisten tilojen ja niihin liittyvien rakennelmien louhimisessa ja rakentamisessa tulee noudattaa erityistä varovaisuutta. mai-1 - mai-3 sekä ma-ajo-2- ja ajo -merkittyjä alueita ja vastaavia mahdollisesti työn aikana ilmeneviä alueita rakennettaessa on lähtökohtana alueiden ennallistaminen tai alueelle toteutussuunnitteluvaiheessa hyväksytyt suunnitelmat.

Työnaikaiset räjäytys-, louhinta- ja liikennejärjestelyt tulee tehdä niin, että Olympiastadionin ja alueen muiden yleisöä palvelevien laitosten sekä lähellä sijaitsevien sairaaloiden toiminta ei kohtuuttomasti häiriinny.

YU-korttelialueella huoltoajoyhteyden rakentaminen ei saa aiheuttaa vaurioita kaava-alueen ulkopuolella sijaitseville puille eikä heikentää niiden kasvuolosuhteita.

Ympäristöhäiriöt

KTYA-korttelissa asuin- ja majoitustilojen ja muiden vastaavien tilojen ulkovaipan äänitasoeroituksen ympäristömelua vastaan on oltava vähintään 35 dB.

Rakennukset tulee suunnitella siten, ettei raitio liikenteen aiheuttama runkoääni ylitä tavoitteena pidettäviä enimmäisarvoja rakennusten sisätiloissa.

Oleskelu- ja viihteyden vähenemiseksi ja viihteyden parantamiseksi ja ne tulee tarvittaessa suojata liikennemelulta siten, että niillä saavutetaan melutason ohjearvo päivällä ja yöllä.

Leikkiin ja oleskeluun tarkoitettujen piha-alueet, kattoterassit ja vastaavat alueet tulee sijoittaa ja tarvittaessa suojata liikennemelulta siten, että niillä saavutetaan melutason ohjearvot päivällä ja yöllä.

KTYA- ja YU-korttelialueiden LVIS- laitteet eivät saa aiheuttaa haittaa alueen asuin- ja virkistyskäytölle.

mai-1 - mai-3 -merkityille alueille sijoitettavien laitteiden melusta ei saa aiheutua haittaa VP/s-alueen virkistyskäytölle.

Nordenskiöldinkadun varrella rakennusten raittiin ilmanotto tulee järjestää suodatettuna kattotasolta tai sisäpihan puolelta.

KTYA-korttelialueella huoltotilojen ja varsinaisen rakennuksen ilmanvaihtojärjestelyt eivät saa aiheuttaa ilmanlaatu- tai meluhaittaa asumiselle ja muille toiminnoilla. Raitis ilma tulee ottaa riittävän etäältä päästölähteistä.

Schaktning, sprängning och grävning

Schaktning och byggande får inte förorsaka skada på byggnader, underjordiska utrymmen eller konstruktioner, gator, parker, i idrottsplaner på kommunaltekniska nätverk, järnväg eller sina konstruktioner. I byggskedet ska områdets trädbestånd och växtlighet sparas i så stor utsträckning som möjligt.

De underjordiska utrymmena ska placeras, schaktas och förstärkas så att de eller byggandet av dem inte förorsakar skada på befintliga underjordiska utrymmen eller försvårar utförandet av planerade utrymmesreserveringar under eller ovanpå marken.

På planområdet ska särskild försiktighet iakttagas vid schaktning och byggande av underjordiska utrymmen och konstruktioner i anslutning till dessa. Vid byggandet av områden med beteckningarna mai-1 - mai-3, ma-ajo-2 och ajo och motsvarande områden som eventuellt uppdagas under arbetets gång ska utgångspunkten vara en återställning av områdena eller byggande enligt en plan som ska godkännas i byggnadsplaneringskedet.

Sprängning, schaktning och trafikarrangemang under arbetslid ska ordnas så att verksamheten i Olympiastadion och i övriga anläggningar som betjänar allmänheten samt i närbelägna sjukhus inte störs oskäligt.

Byggande av servicetrafikförbindelsen på YU-kvartersområde får inte skada träd utanför planområdet och inte heller försvaga förutsättningarna för trädens tillväxt.

Miljöstörningar

I KTYA-kvartersområdet ska ytterhöjlet för bostäder, hotellrum och övriga motsvarande utrymmen ha en ljudisoleringsförmåga på minst 35 dB mot buller från omgivningen.

Byggnader ska planeras så att stomljud som förorsakas av spårtrafiken inte överskrider de eftersträvarade maximinivåerna i byggnadens interiörer.

Vistelsebalkongerna ska glasas in för att minska bullerskadorna och för att förbättra trivsamenheten. Vid behov ska balkongerna skyddas mot trafikbuller så att riktvärdena för bullernivån dag- och nattid uppnås.

Gårdsområden, takterrasser och motsvarande områden för lek och vistelse ska placeras och vid behov skyddas mot trafikbullret så, att riktvärdena för bullernivån dag- och nattid uppnås.

VVS-anläggningarna på KTYA- och YU-kvartersområdet får inte förorsaka olägenhet för områdets bostads- och rekreationsbruk.

Buller från anläggningar som placeras på mai-1 - mai-3 områden får inte förorsaka olägenhet för VP/s-områdets rekreationsbruk.

Längs Nordenskiöldsgatan ska byggnadernas friskluftsintag placeras på taket och förses med filter eller placeras mot gården.

Ventilationssystemet i KTYA-kvartersområdets serviceutrymmen och egentliga byggnad får inte förorsaka brister i luftkvalitet eller störande buller för boendet eller för övriga funktioner. Friskluftsintagen ska vara på tillräckligt avstånd från utsläppskällorna.

Palo- ja pelastusturvallisuus

Ennen maanalaisen tilan rakennus- tai louhintaluvan myöntämistä tulee hakijan laatia hyväksyttävä selvitys hankkeen aiheuttamista olemassa olevien tilojen palo- ja pelastusturvallisuusjärjestelyjen muutoksista myös rakennuslupa-alueen ulkopuolelta koko toimenpiteen tosiasialliselta vaikutusalueelta.

Palotekniset suunnitelmat tulee laatia niin laajalle alueelle, että niiden perusteella on mahdollista arvioida käytön ja poikkeustilanteiden todellinen vaikutusalue.

Tonttien, korttelien sekä tonttien ja katualueen välisiä rajaseiniä ei tarvitse rakentaa.

Alueet ja rakennukset on suunniteltava ja rakennettava siten, että vastaava turvallisuustaso on saavutettavissa vaihtoehtoisin keinoin.

Ilmastonmuutos - hillintä ja sopeutuminen

Korttelialueilla tulee soveltaa vähähiilisen rakentamisen periaatteita. KTYA-korttelialueella tulee tuottaa uusiutuvaa energiaa ja on hyödynnettävä aurinkopaneelleita osana rakennuksen energiasjärjestelmä

5. LIIKENNE

KTYA-korttelialueelle ei saa osoittaa tonttiliittymää Nordenskiöldinkadun varrelta, ajo/h/t-merkittyä ajoyhteyttä lukuun ottamatta.

Autopaikkoja on osoitettava asunnoille vähintään 1 ap / 150 asunto-k-m².

Jos tontin omistaja tai haltija osoittaa pysyvästi liittyvänsä yhteiskäyttöautojärjestelmään tai muulla tavalla varaavansa yhtiön asukkaille yhteiskäyttöautojen käyttömahdollisuuden, autopaikkojen vähimmäismäärästä voidaan vähentää 5 ap yhtä yhteiskäyttöautopaikkaa kohti, yhteensä kuitenkin enintään 10%.

Autopaikkoja saa osoittaa ainoastaan maanalaisiin pysäköintitiloihin.

Polkupyöräpaikkoja on osoitettava vähintään seuraavasti:

- asunnot: 1 pp / 30 asunto-k-m², jotka on sijoitettava lukittaviin sisätiloihin helpon kulkuyhteyden päähän.
- muille toiminnoille lisäksi yhteensä 500 kiinteää polkupyöräpaikkaa.

Brand- och räddningssäkerhet

Före bygg- eller schaktningslov för underjordiskt utrymme beviljas ska sökanden uppgöra en godtagbar utredning över hur projektet inverkar på brand- och räddningsarrangemang i befintliga utrymmen. Utredningen ska också omfatta utrymmen utanför bygglovsområdet, så att åtgärdernas faktiska verkningsområde beaktas.

De brandtekniska planerna ska omfatta ett så stort område, att man på basen av dessa kan bedöma faktiskt verkningsområde vid normal användning och vid undantagstillstånd.

Brandmur behöver inte byggas mellan tomterna, kvartererna eller mellan tomt och gatuområde.

Områdena och byggnaderna ska planeras och byggas så att motsvarande brandsäkerhetsnivå uppnås med alternativa metoder.

Begränsning av och anpassning till klimatförändringen

På kvartersområdena ska principerna för koldioxidsnålt byggande tillämpas. På KTYA-kvartersområde ska förnybar energi produceras och solpaneler utnyttjas som en del av byggnadens energisystem.

5. TRAFIK

Till KTYA-kvartersområde får inte anvisas tomtanslutningen från Nordenskiöldsgatan, med undantag av ajo/h/t-körbindelsen.

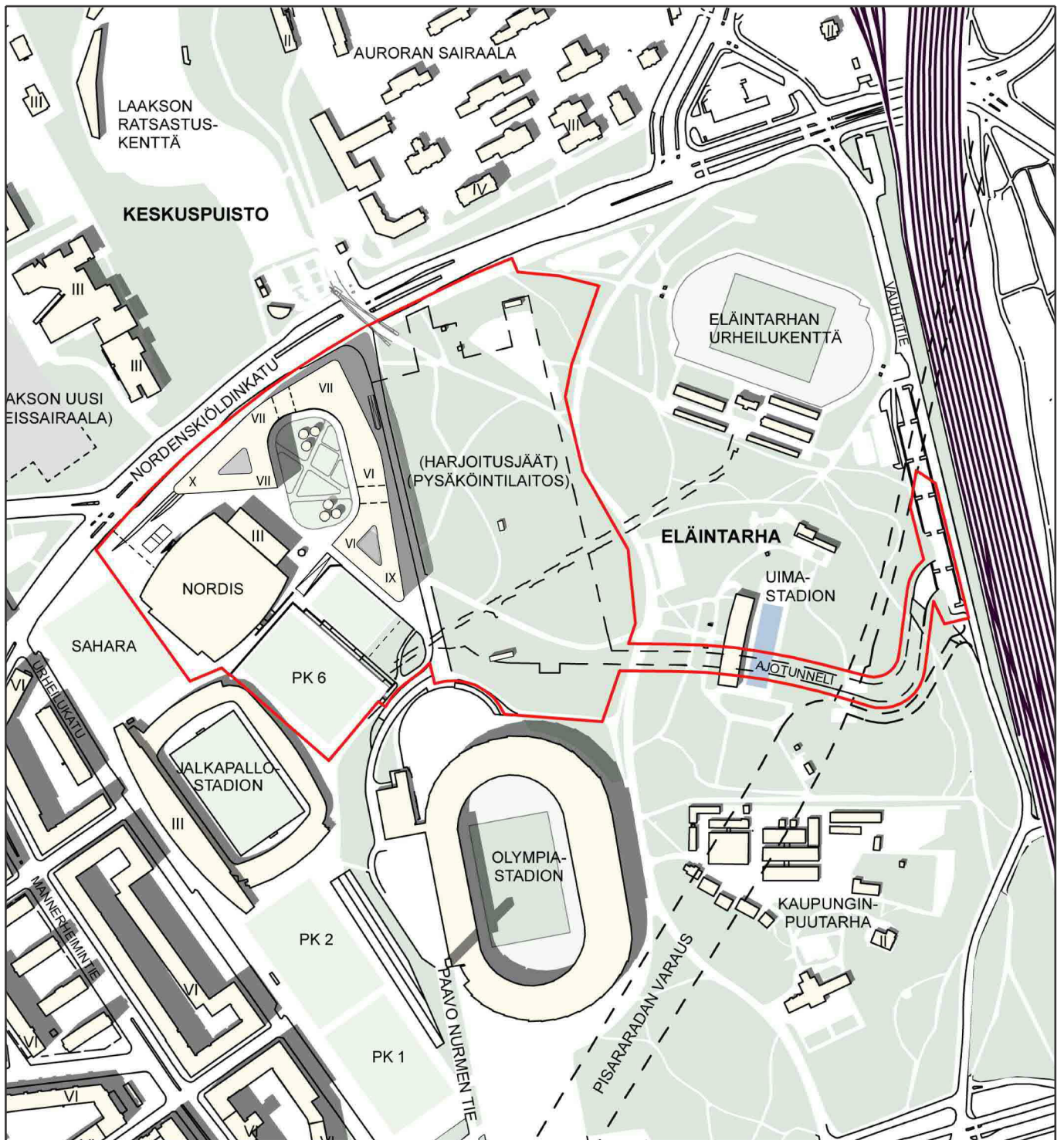
Bilplatser ska anvisas för bostäder minst 1 bp / 150 m² bostadsväningsyta.

Om tomtägaren eller innehavaren påvisar, att man bestående ansluter sig till ett sambruksbilsystem eller på annat sätt reserverar en möjlighet för bolagets invånare att använda sambruksbilar, kan bilplatsernas minimiantal minska med 5 bp per sambruksbilplats, tillsammans dock högst 10%.

Bilplatser får anvisas endast till underjordiska parkeringsutrymmena.

Cykelplatser ska anvisas minst enligt följande:

- bostäder: 1 cp / 30 bostadsväningsyta, som ska placeras i låsbara utrymmen inomhus med lättillgänglig förbindelse.
- för övriga funktioner dessutom sammanlagt 500 fast cykelplatser.

0

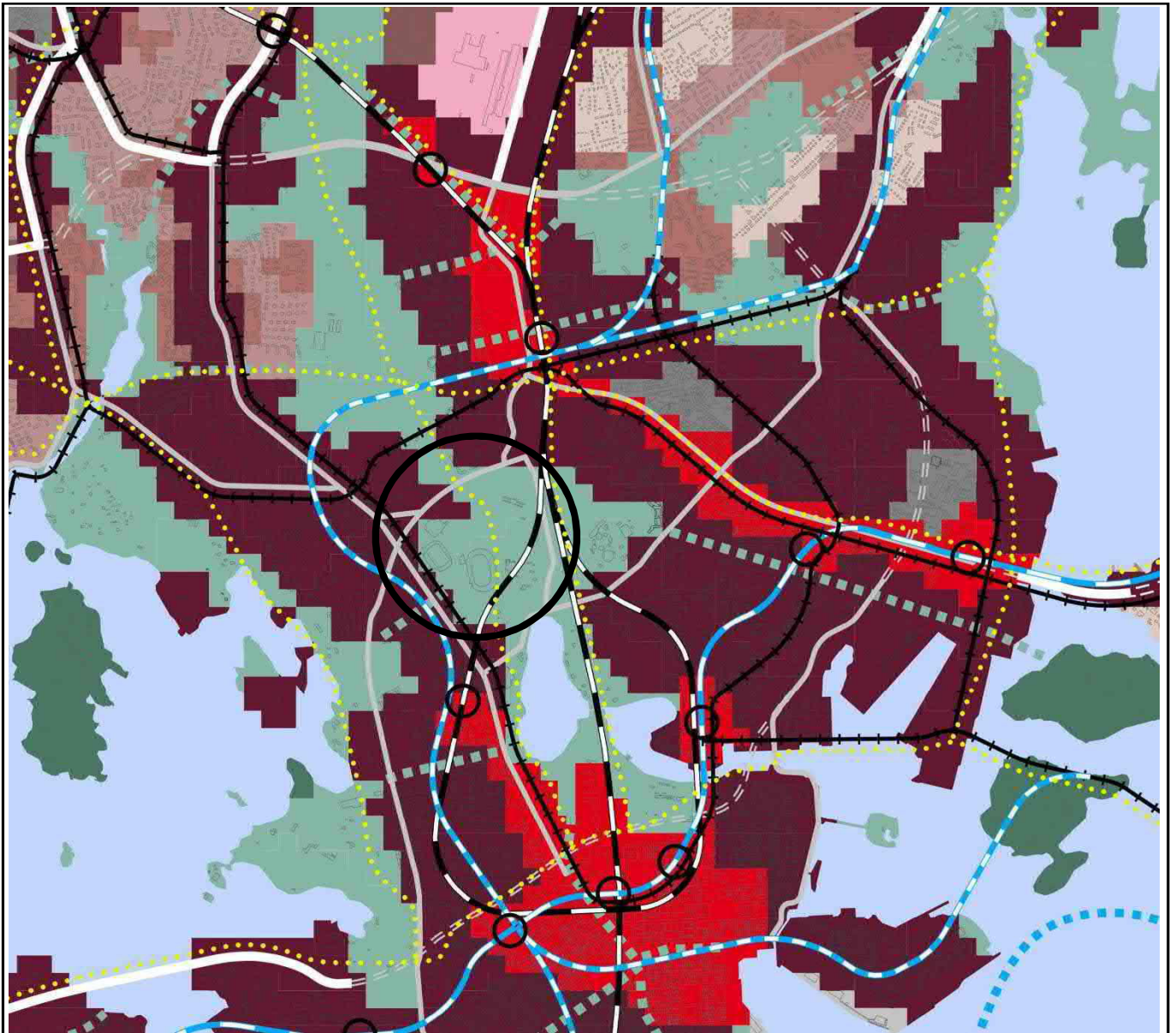
200

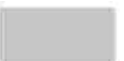

400

600m

Havainnekuva
Taka-Töölö
Helsinki Garden

Helsingin kaupunki
Asemakaavoitus
Eteläinen alueyksikkö / Kantakaupunki

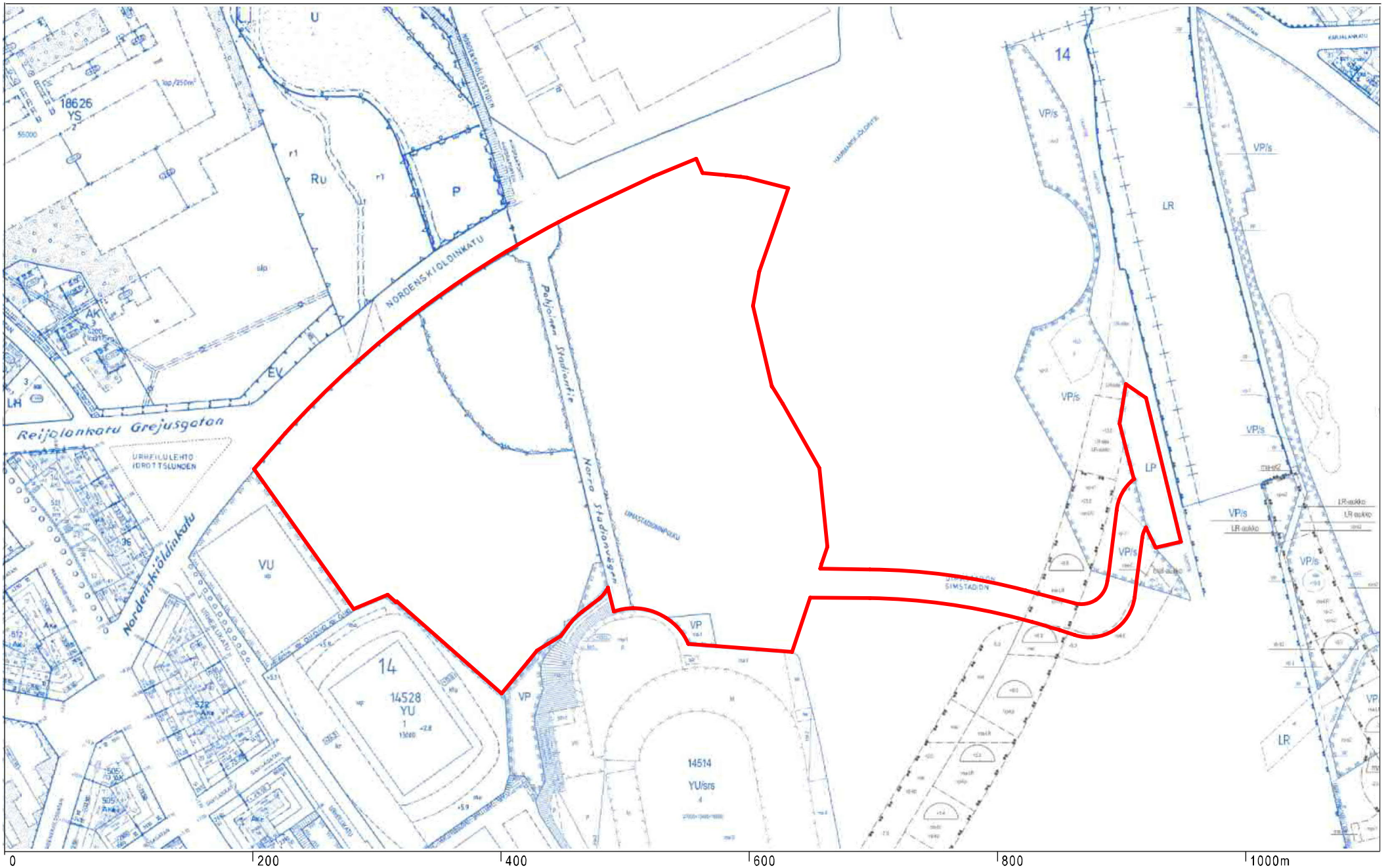

	Liike- ja palvelukeskusta C1		Satama		Pikaraitiotie
	Kantakaupunki C2		Puolustusvoimien alue		Raideliikenteen yhteystarve
	Lähikeskusta C3		Virkistys- ja viheralue		Valtakunnallisesti/seudullisesti tärkeä tie tai katu eritasoliittymineen
	Asuntovaltainen alue A1		Merellisen virkistyksen ja matkailun alue		Kaupunkibulevardi
	Asuntovaltainen alue A2		Viheryhteys		Pääkatu
	Asuntovaltainen alue A3		Rantaraitti		Valtakunnallisesti tai seudullisesti tärkeän tien tai kadun, kaupunkibulevardin tai pääkadun maanalainen tai katettu osuus
	Asuntovaltainen alue A4		Vesialue		Baanaverkko
	Suomenlinnan aluekokonaisuus		Rautatie asemineen		Östersundom ei kuulu kaava-alueeseen
	Toimitila-alue		Metro asemineen		Viiva 30 metriä sen alueen ulkopuolella, jota päätös koskee. Yleiskaava kattaa kaupungin hallinnollisen alueen poislukien Östersundom.
	Yhdyskuntateknisen huollon alue		Raideliikenteen runkoyhteys		

Ote Helsingin yleiskaavasta
Taka-Töölö, Helsinki Garden

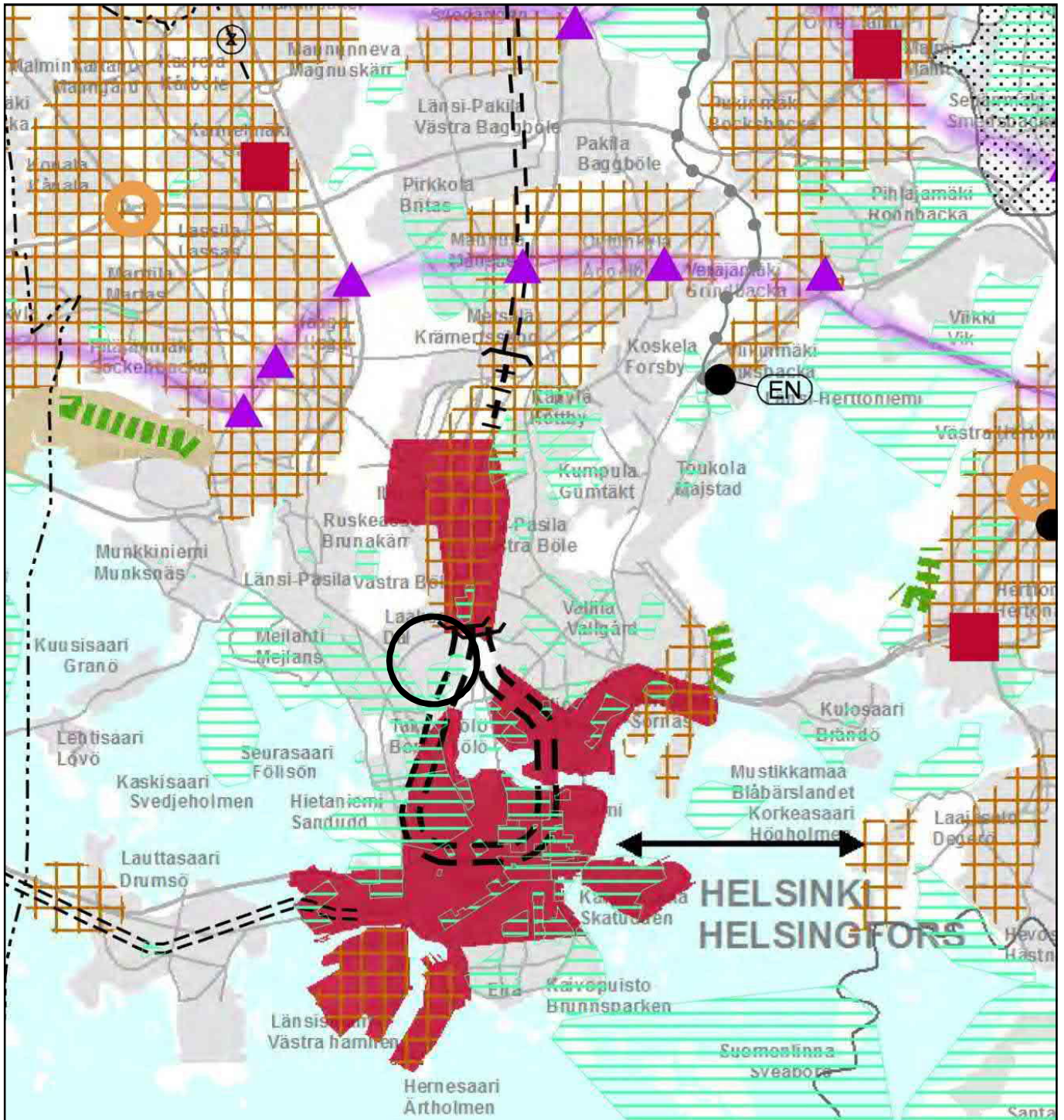
Helsingin kaupunki
Asemakaavoitus
Eteläinen alueyksikkö / Kantakaupunki

Ote voimassa olevista asemakaavoista
 Taka-Töölö
 Helsinki Garden

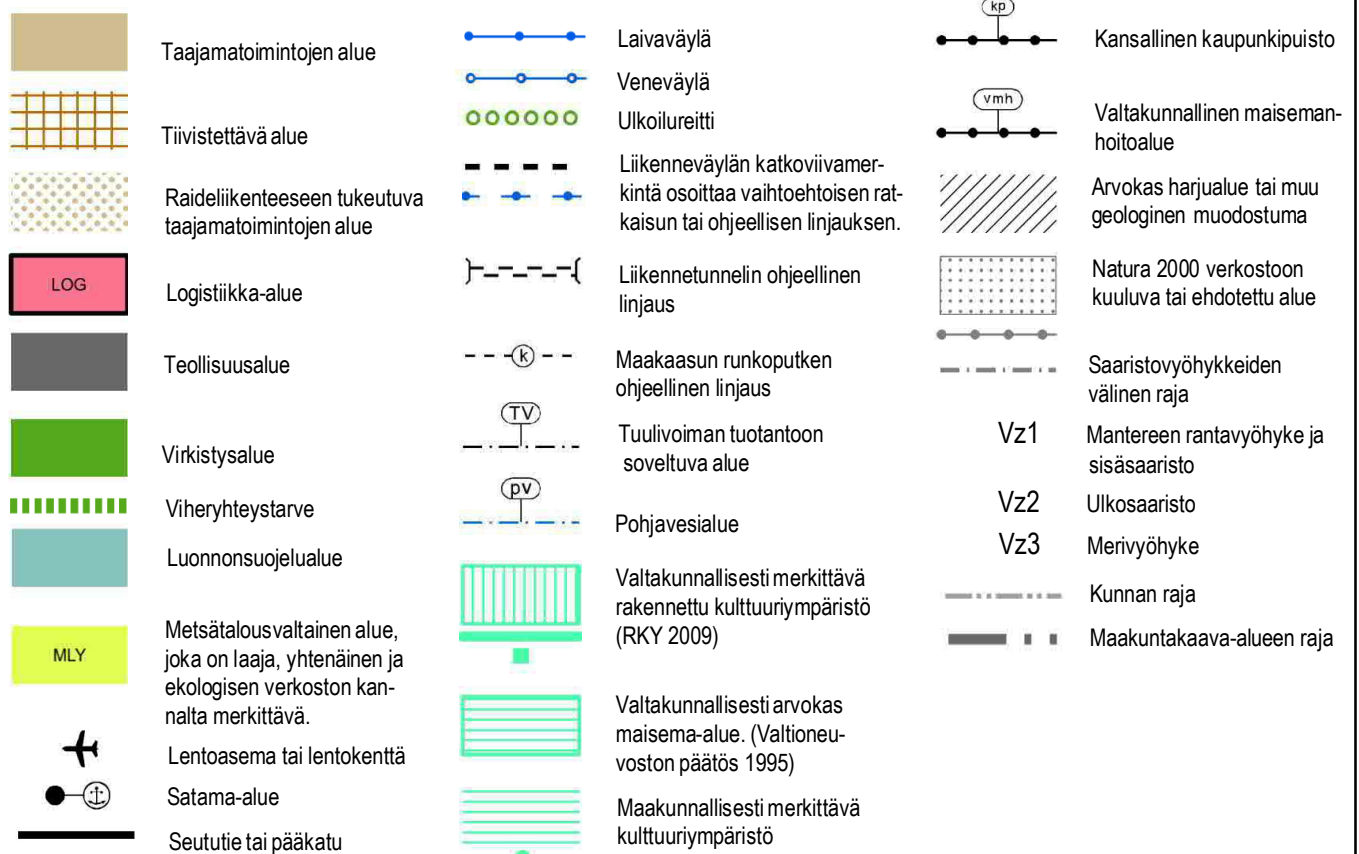
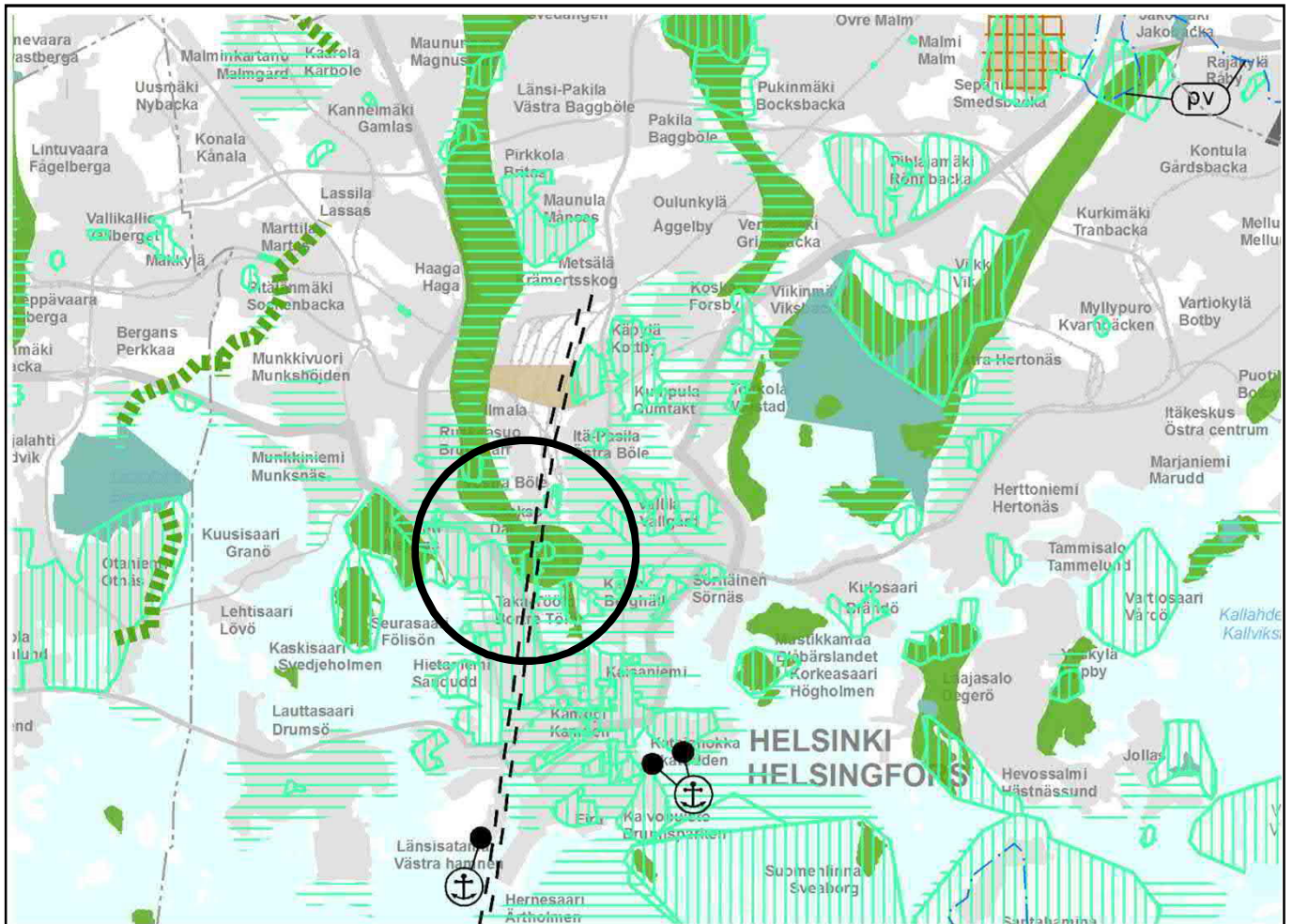
Helsingin kaupunki
 Asemakaavoitus
 Eteläinen alueyksikkö / Kantakaupunki

Taajamatoimintojen alue	Päärata	Energiahuolon alue
Tiivistettävä alue	Liikennetunneli	Lentomelualue M (L _{Aeq} 7-22 yli 55 db)
Keskustatoimintojen alue, valtakunnan keskus	Liikennetunnelin ohjeellinen linjaus	Puolustusvoimien melualue (L _{Aeq} 7-22 yli 55 db)
Keskustatoimintojen alue	Liikenneväylän katkoviivamerkintä osoittaa vaihtoehtoisen ratkaisun tai ohjeellisen linjauksen	Natura 2000 verkostoon kuuluva tai ehdotettu alue
Merkitykseltään seudullinen vähittäiskaupan suuryksikkö	Liikenteen yhteystarve	Kulttuuriympäristön vaalimisen kannalta tärkeä alue, tie tai kohde, valtakunnallisesti merkittävä (RKY 2009)
Viheryhteystarve	Joukkoliikenteen vaihtopaikka	Kunnan raja 1.1.2013
Puolustusvoimien alue, jonka toissijainen käyttötarkoitus on virkistys-, matkailu- ja/tai koulutustoiminta	Pääkaupunkiseudun poikittainen joukkoliikenteen yhteysväli	

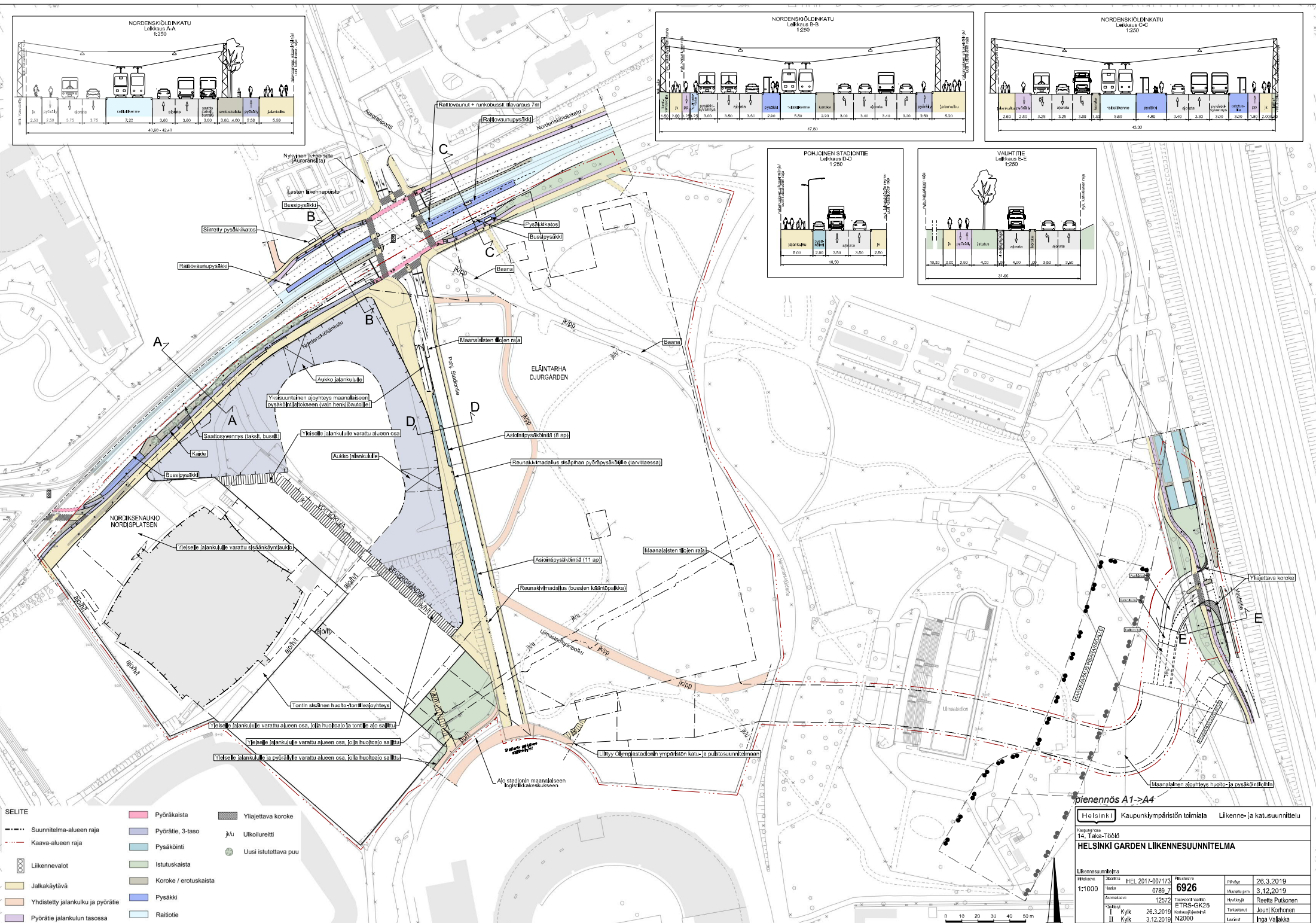
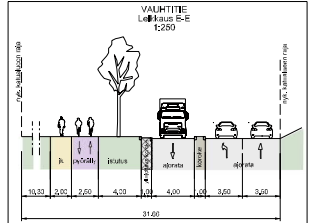
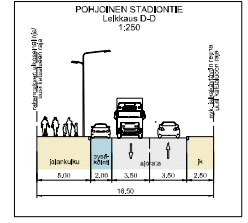
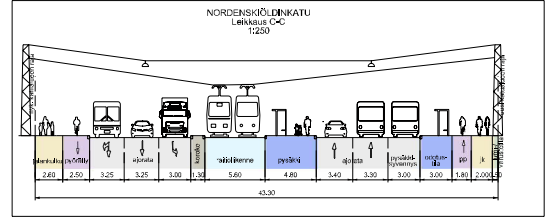
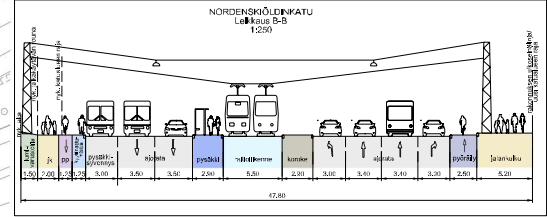
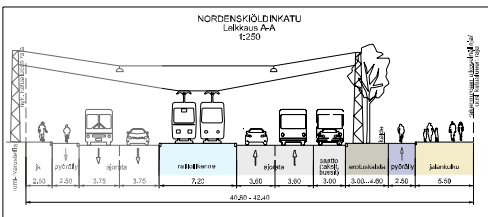
Ote 2. vaihemaakuntakaavasta
Taka-Töölö
Helsinki Garden

Helsingin kaupunki
Asemakaavoitus
Eteläinen alueyksikkö / Kantakaupunki

Ote Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavasta
Taka-Töölö
Helsinki Garden

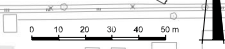
Helsingin kaupunki
Asemakaavoitus
Eteläinen alueyksikkö / Kantakaupunki

- SELITE**
- Pyöräkaista
  - Pyörätie, 3-taso
  - Pysäköinti
  - Istutuskaista
  - Koroke / erotuskaista
  - Pysäkki
  - Raitiotie
  - Suunnitelma-alueen raja
  - Kaava-alueen raja
  - Liikennevalot
  - Jaikakäytävä
  - Yhdistetty jalankuulu ja pyörätie
  - Pyörätie jalankulun tasossa
  - Ylijätettävä koroke
  - Uusi istutettava puu
  - jku Ulkoilureitti

pienennös A1->A4

Helsinki Kaupunkiympäristön toimiala Liikenne- ja kalusuunnittelu			
Karttapaikka: 14. Talo-70000			
HELSINKI GARDEN LIIKENNESUUNNITELMA			
Ulkosuunnitelma			
Mittakaava:	1:1000	Hel 2017-007173	6926
Työnohjaaja:	12572	0786,7	
Arvioajaja:	26.3.2019	ETRS-GK25	
II Kytä:	3.12.2019	N2000	
28.3.2019	3.12.2019	Reetta Parkonen	Jouni Korhonen
		Inga Väijäke	

HELSINKI GARDEN Vesihuolto

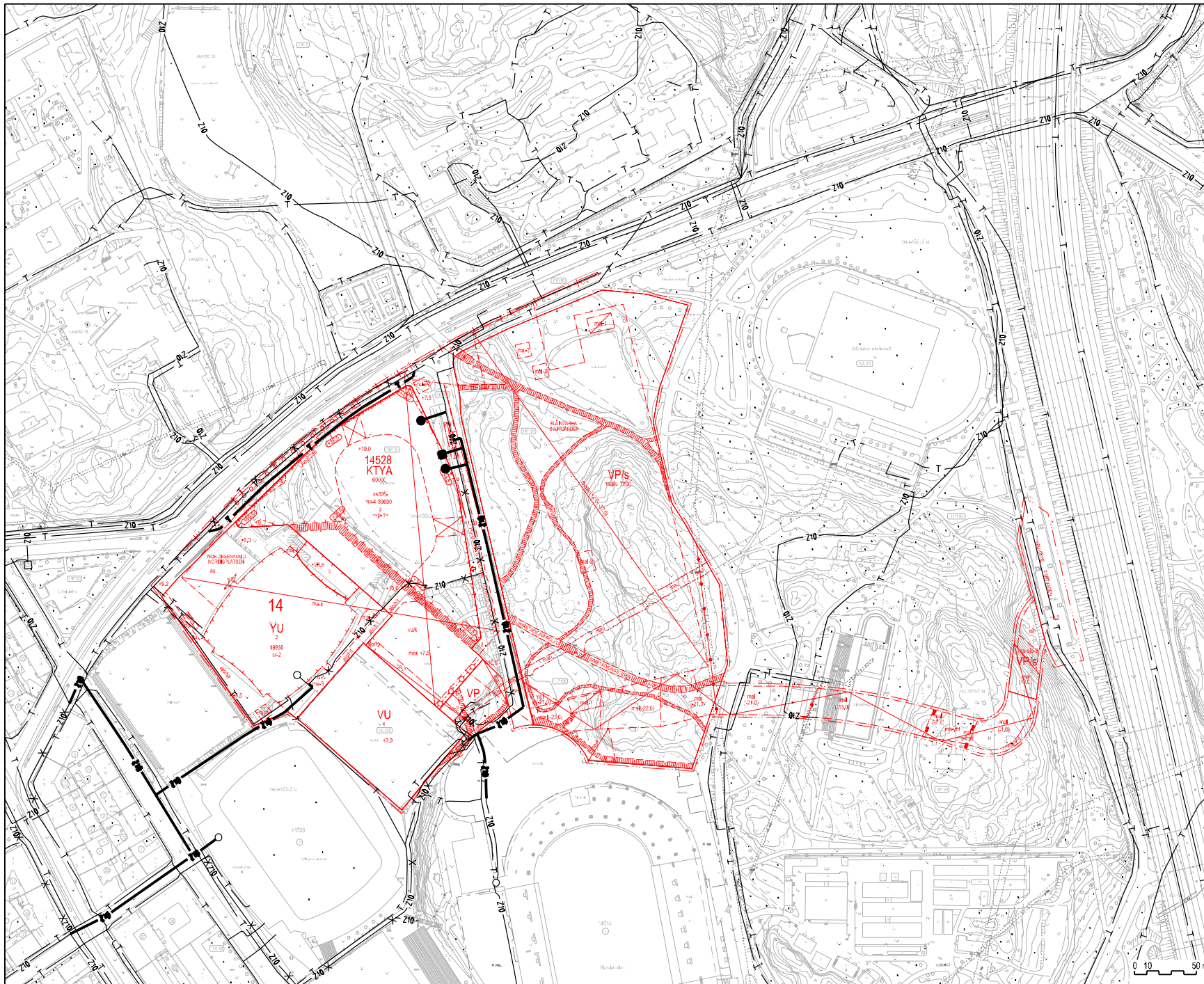
1 : 3000

- v — NYKYINEN VESIJUHTO
- V — UUSI VESIJUHTO
- > — NYKYINEN JÄTEVESIVIEMÄRI
- > — UUSI JÄTEVESIVIEMÄRI
- > — NYKYINEN HULEVESIVIEMÄRI
- > — UUSI HULEVESIVIEMÄRI
- >> — NYKYINEN SEKAVESIVIEMÄRI
- = = = — NYKYINEN TEKNISEN HUOLLON TUNNELI
- X — KÄYTÖSTÄ POISTUVA

HELSINKI GARDEN Sähkö ja tietoliikenne

1 : 3000

- T — NYKYINEN TIETOLIIKENNEKAAPPELI
- T — UUSI TIETOLIIKENNEKAAPPELI
- Z10 — NYKYINEN 10 kV:n SÄHKÖMAAKAAPELI
- Z10 — UUSI 10 kV:n SÄHKÖMAAKAAPELI
- NYKYINEN MUUNTAMO
- UUSI MUUNTAMO
- NYKYINEN KULUTTAJAMUUNTAMO
- UUSI KULUTTAJAMUUNTAMO
- X — KÄYTÖSTÄ POISTUVA

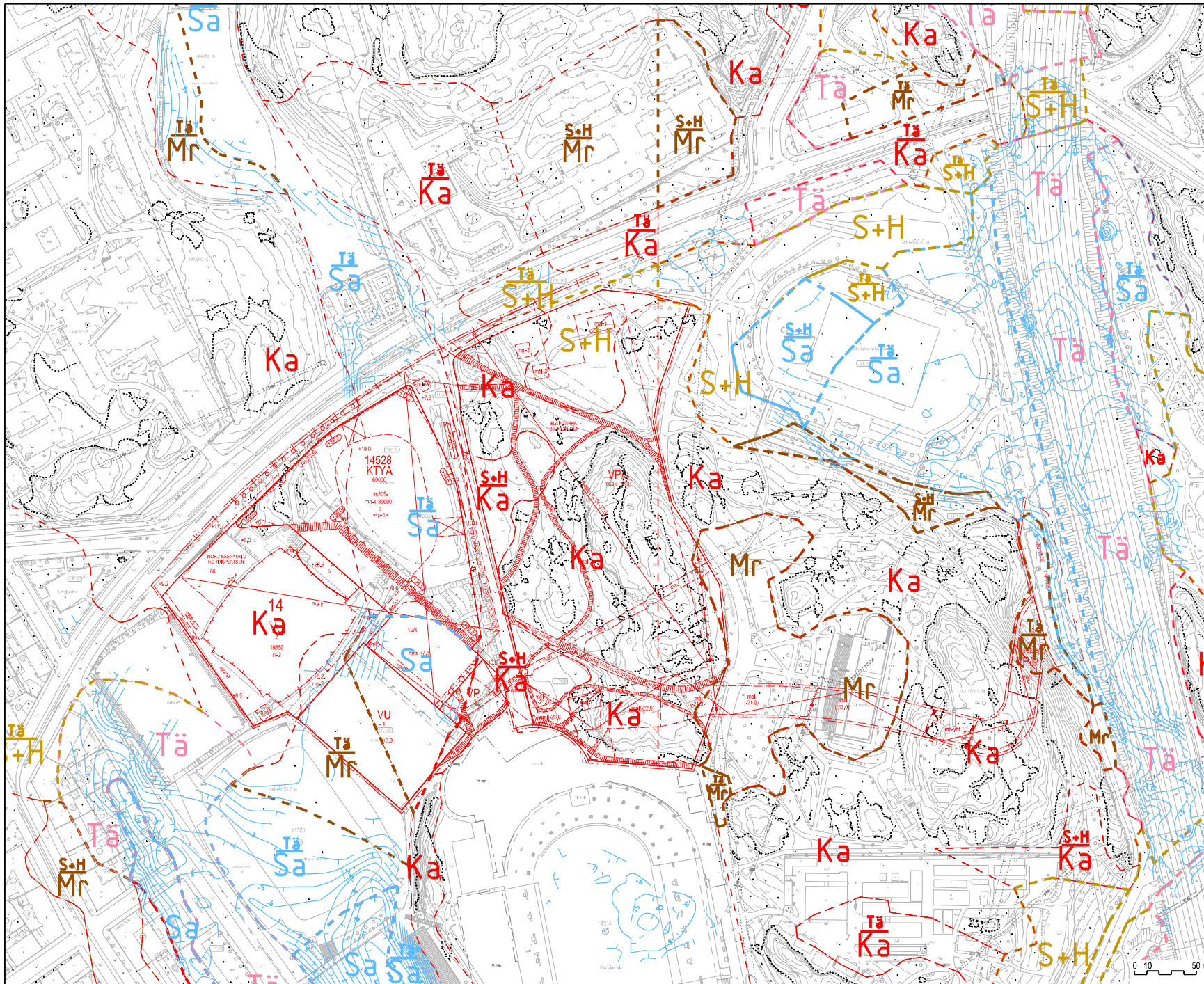
HELSINKI GARDEN

Kaukolämpö, kaukojäähdytys ja kaasu

1 : 3000

- L — NYKYINEN KAUKOLÄMPÖJOHTO
- L — UUSI KAUKOLÄMPÖJOHTO
- LC — NYKYINEN KAUKOJÄÄHDYTYSJOHTO
- K — NYKYINEN KAASUPUTKI
- == == NYKYINEN TUNNELI
- X — KÄYTÖSTÄ POISTUVA

HELSINKI GARDEN Maaperä

1 : 3000

- Kalliojalusta
- Maastajälkeen raja
- 5 Saven alustan arvokkuus
- Ka** Kallion alue, joka alkaa 0-1m:n etäisyydellä maanpinnasta.
- Mr** Moreenikerroksen paksuus > 3m. Moreeni ulottuu maanpintaan tai sen läheisyyteen.
- Sa** Pääsaviokerroksen paksuus > 3m. Savi ulottuu maanpintaan tai sen läheisyyteen.
- Tä** Täytekerroksen paksuus > 3m. Täyte ulottuu maanpintaan tai sen läheisyyteen.
- S+H** Silti+hiekkakerroksen paksuus on > 3m ja se ulottuu maanpintaan tai sen läheisyyteen.
- Tä**
Sa Saviokerroksen päälle olevan täytekerroksen paksuus on 1-3m. Saviokerroksen paksuus on > 3m. Täyte on maanpinnassa tai sen läheisyydessä.
- Tä**
Ka Kallion päälle olevan täytekerroksen paksuus on 1-3m. Täytekerros ulottuu maanpintaan tai sen läheisyyteen.
- Tä**
S+H Silti+hiekkakerroksen päälle olevan täytekerroksen paksuus on 1-3m. Silti+hiekkakerroksen paksuus on > 3m. Täyte ulottuu maanpintaan tai sen läheisyyteen.
- Tä**
Mr Moreenikerroksen päälle olevan täytekerroksen paksuus on 1-3m. Moreenikerroksen paksuus on > 3m. Täytekerros ulottuu maanpintaan tai sen läheisyyteen.
- S+H**
Ka Kallion päälle olevan silti+hiekkakerroksen paksuus on 1-3m. Silti+hiekkakerros ulottuu maanpintaan tai sen läheisyyteen.
- S+H**
Mr Moreenikerroksen päälle olevan silti+hiekkakerroksen paksuus on 1-3m. Moreenikerroksen paksuus on > 3m. Silti+hiekkakerros ulottuu maanpintaan tai sen läheisyyteen.

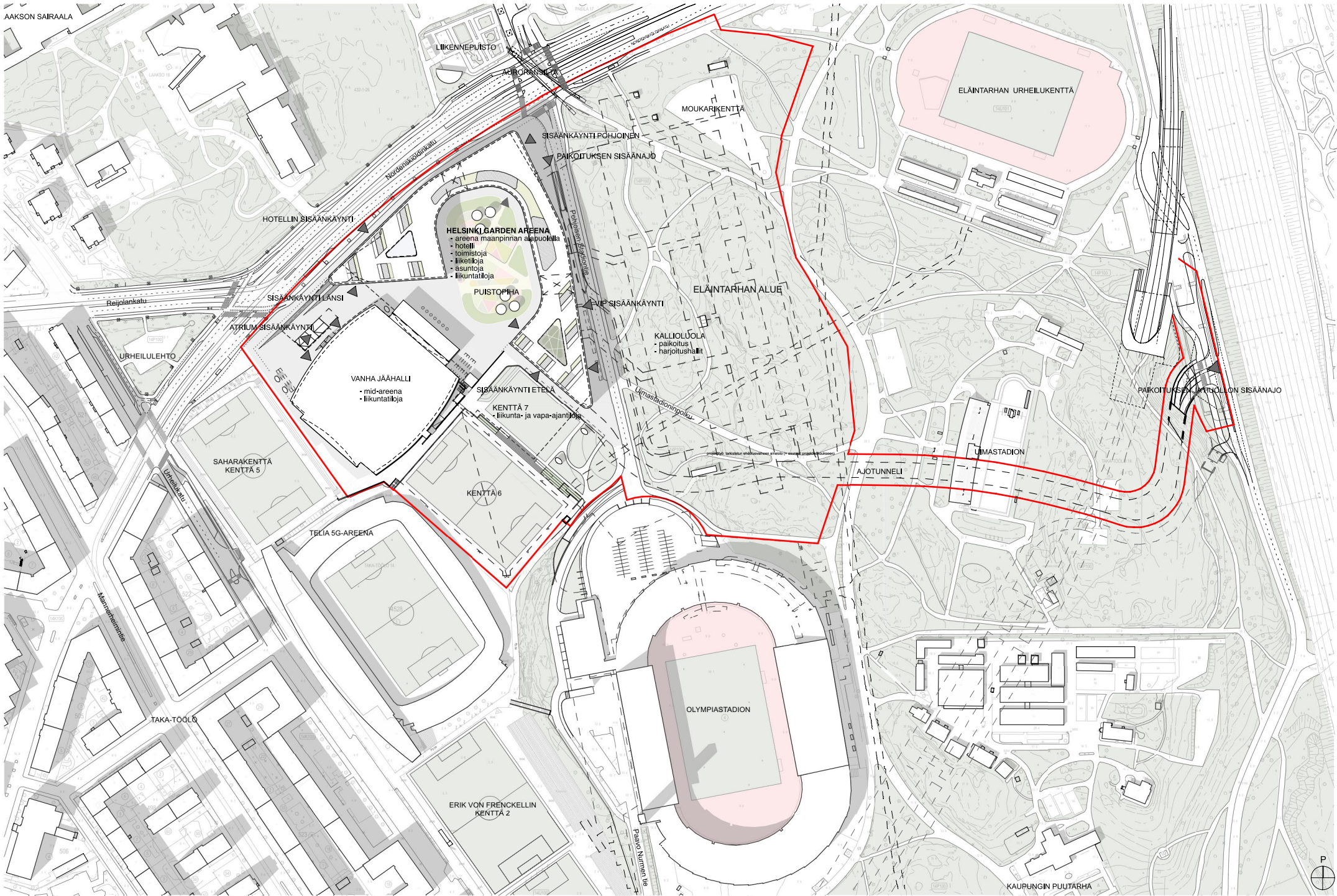

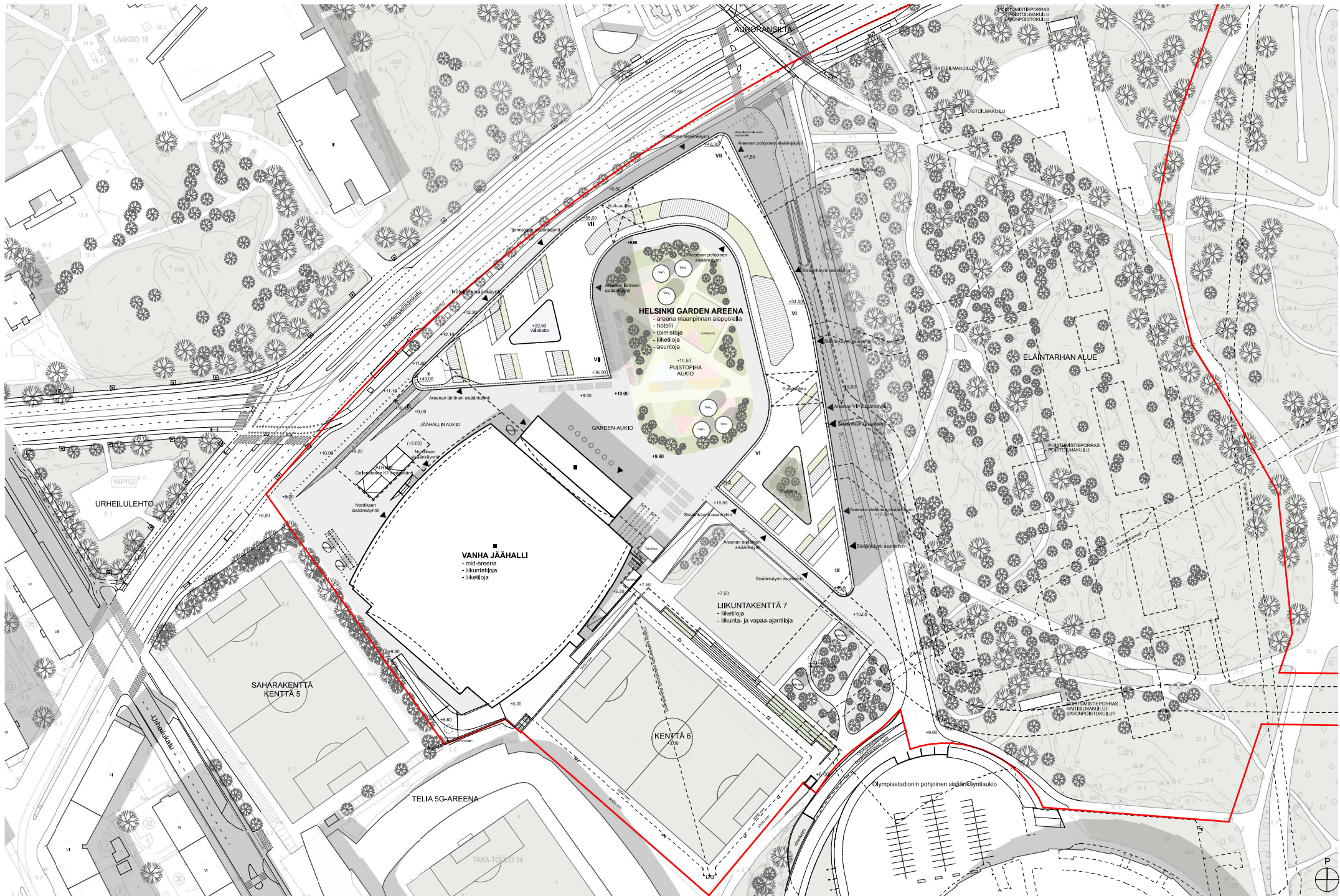

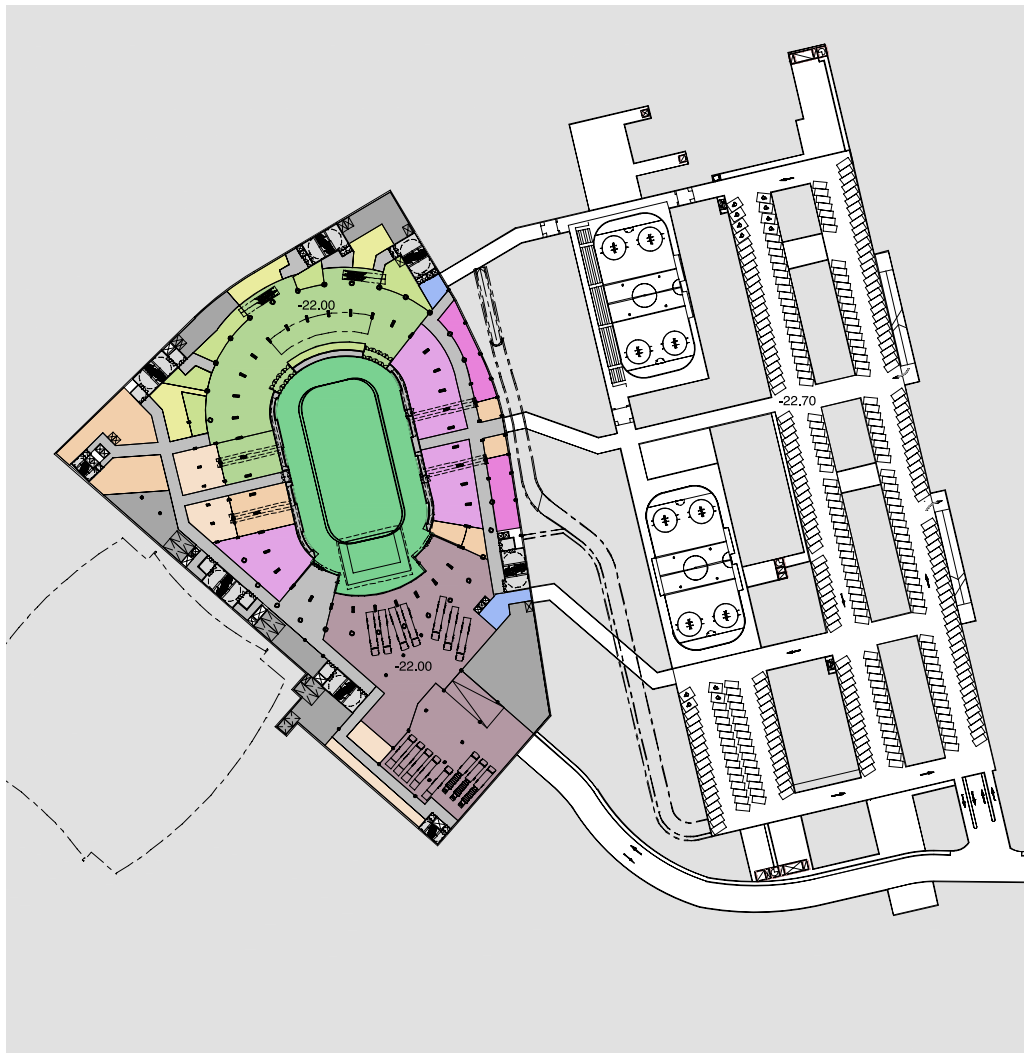
HELSINKI GARDEN

VIITESUUNNITELMA

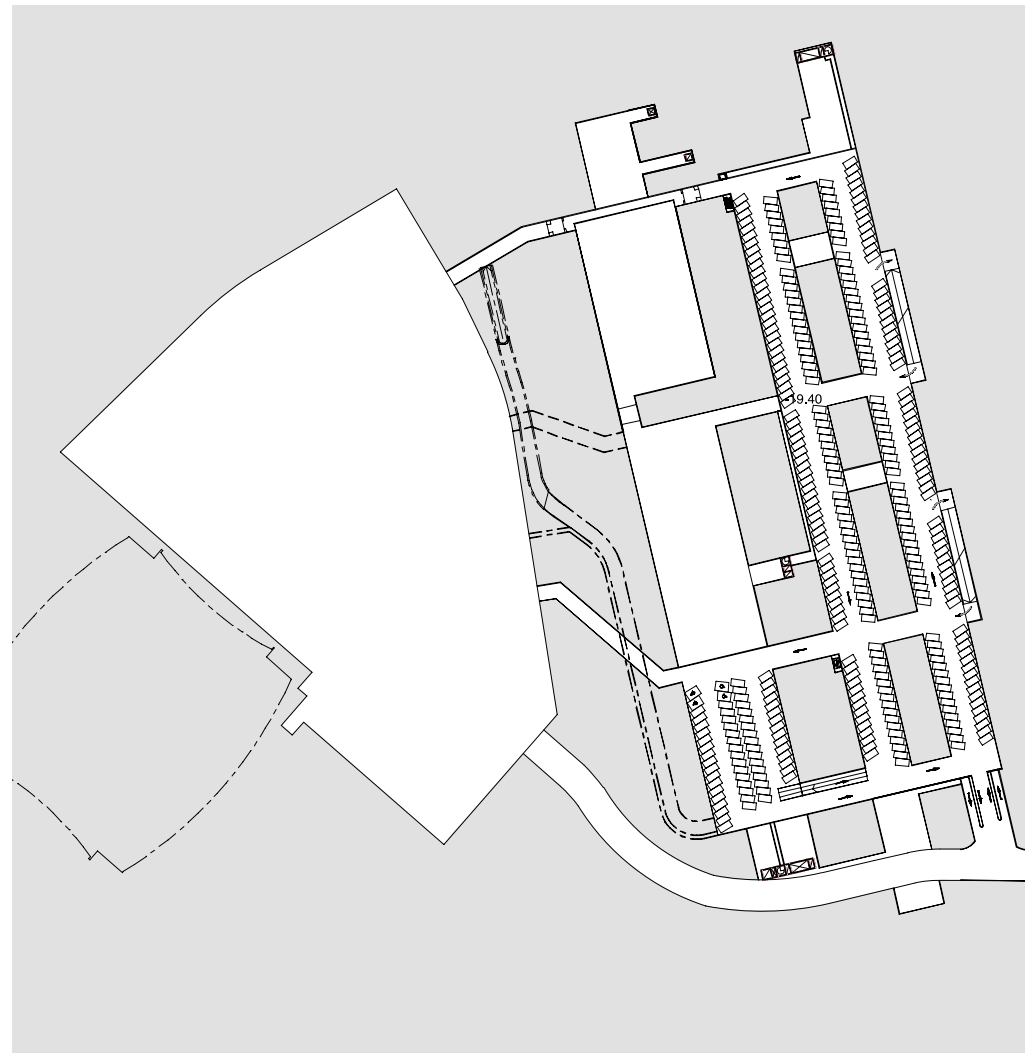
TARKISTETTU ASEMAKAAVAMUUTOSEHDOTUS 24.10.2019

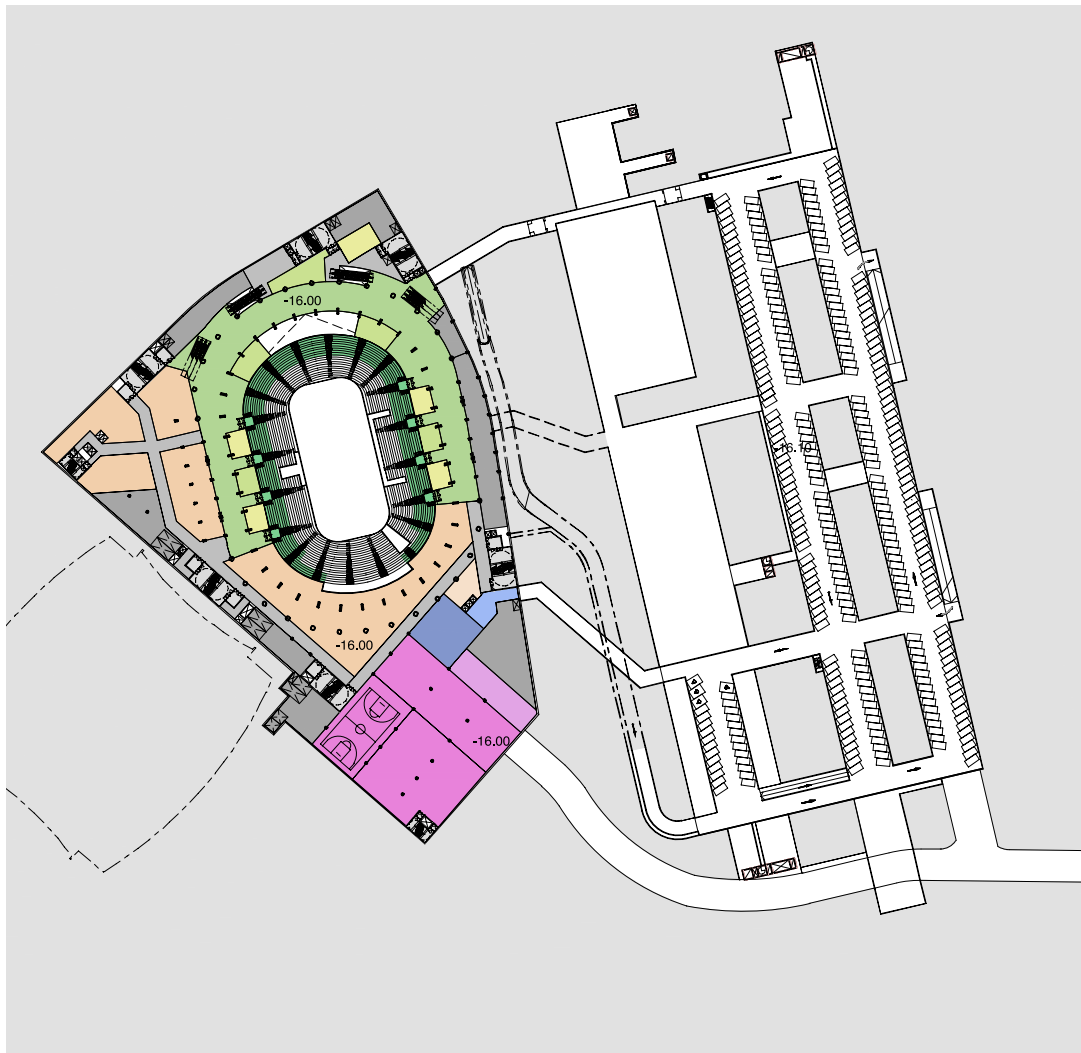

K7 / tasot -22.00, -22.70

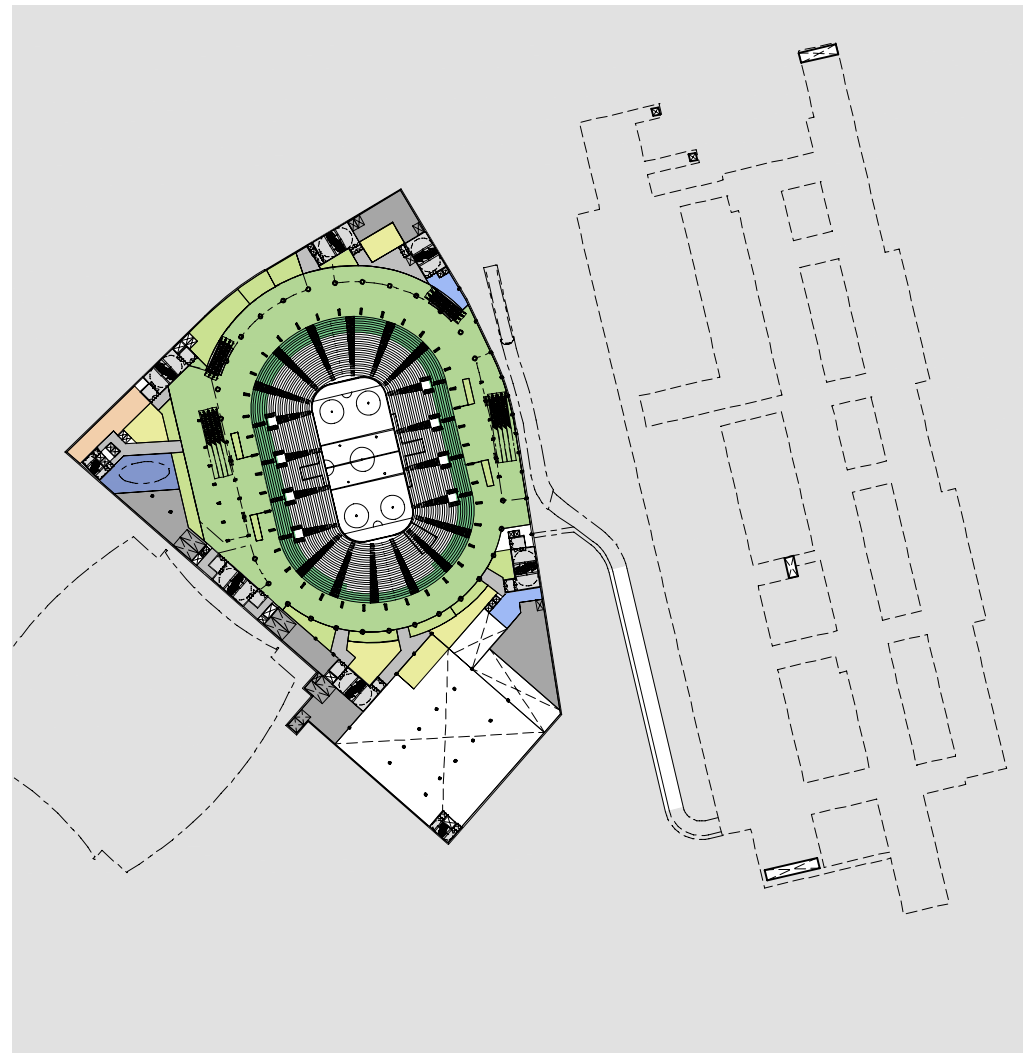

K7 P/ taso -19.40

	Julkinen tila		Katsomo, permanto		Aputila, varasto
	Ravintola, baari		Aitio		Lastaustila
	Liiketilaja		Yleisötila		Tekninen tila
			Ruoka- tai juomapiste		
			WC		
			Liikunta, kuntosali		
			Pukuhuone		

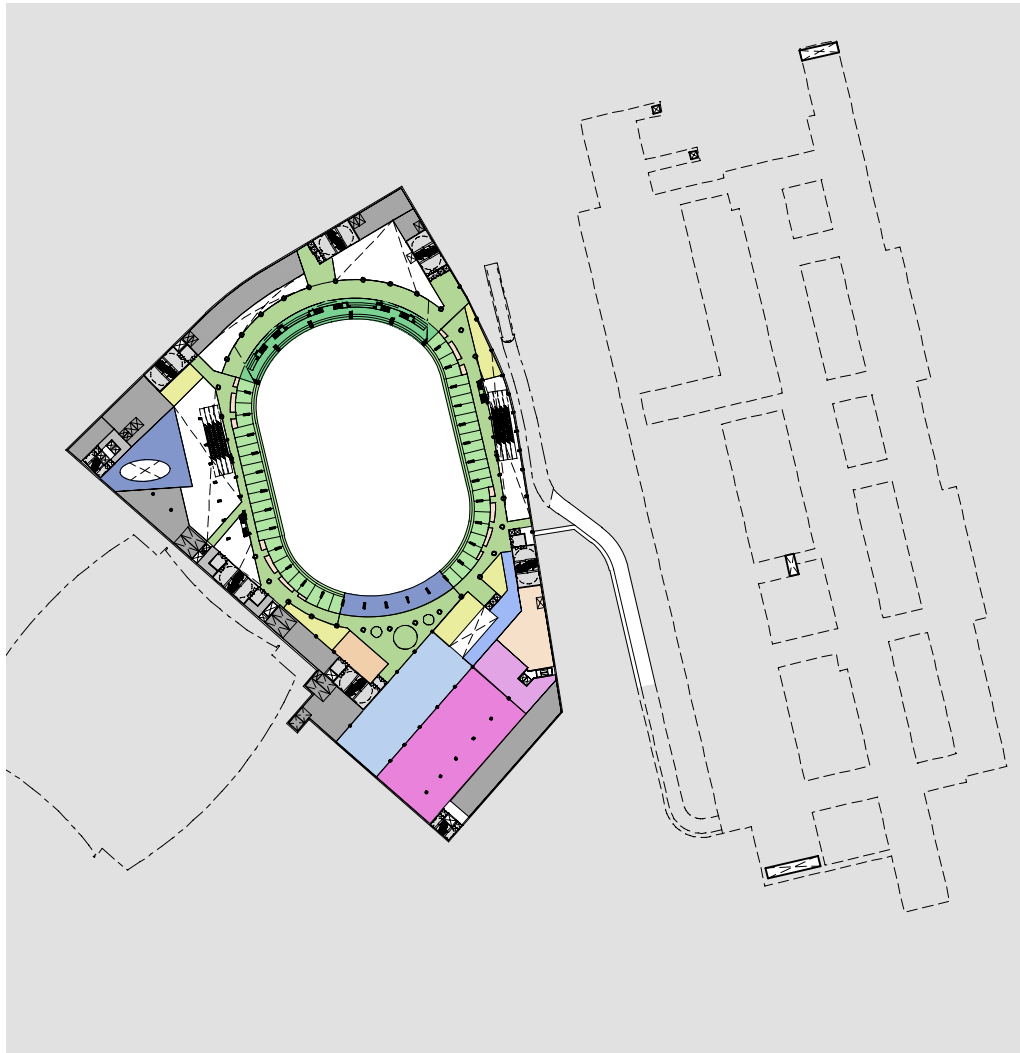

K6 / tasot -16.00, -16.10

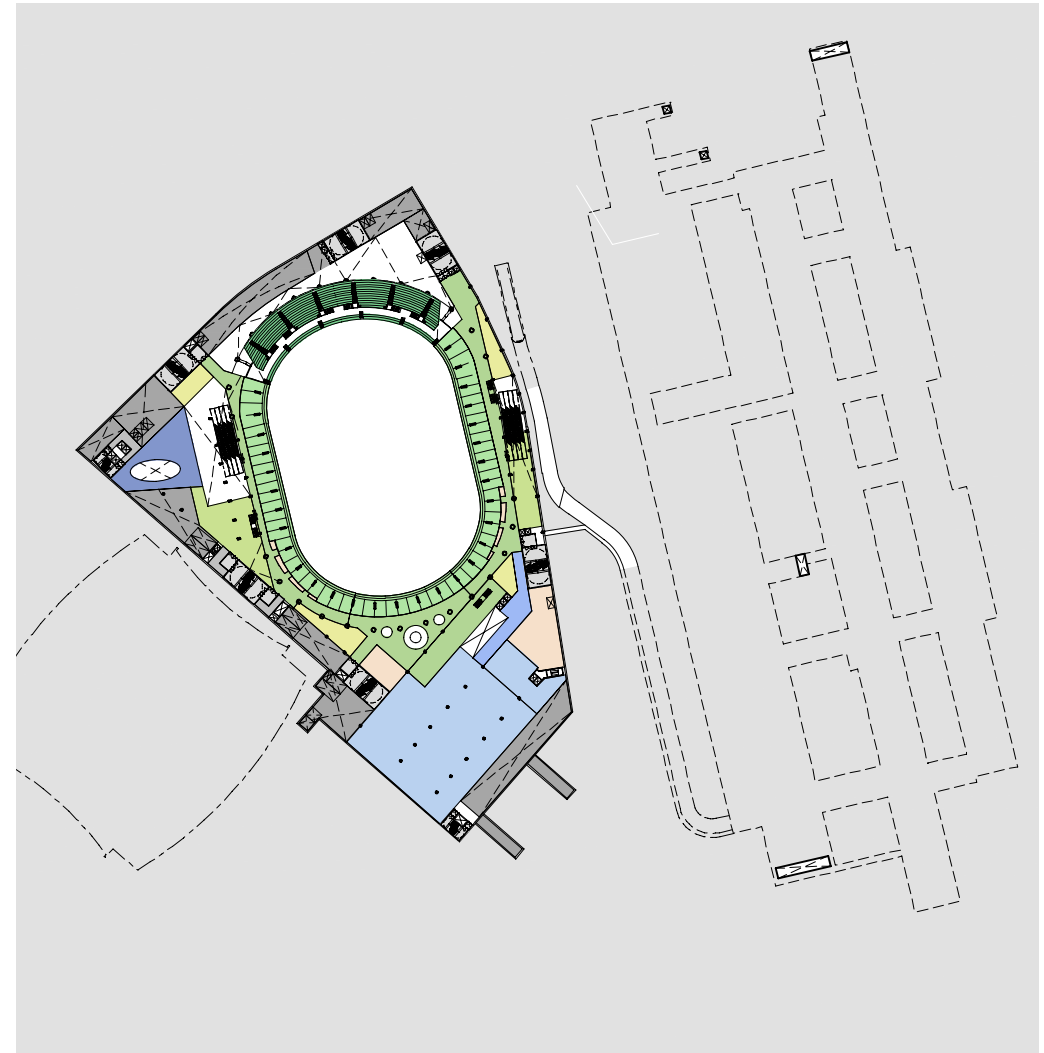

K5 / taso -10.00

	Julkinen tila		Katsomo, permanto		Aputila, varasto
	Ravintola, baari		Aitio		Lastaustila
	Liiketilaja		Yleisötila		Tekninen tila
			Ruoka- tai juomapiste		
			WC		
			Liikunta, kuntosali		
			Pukuhuone		

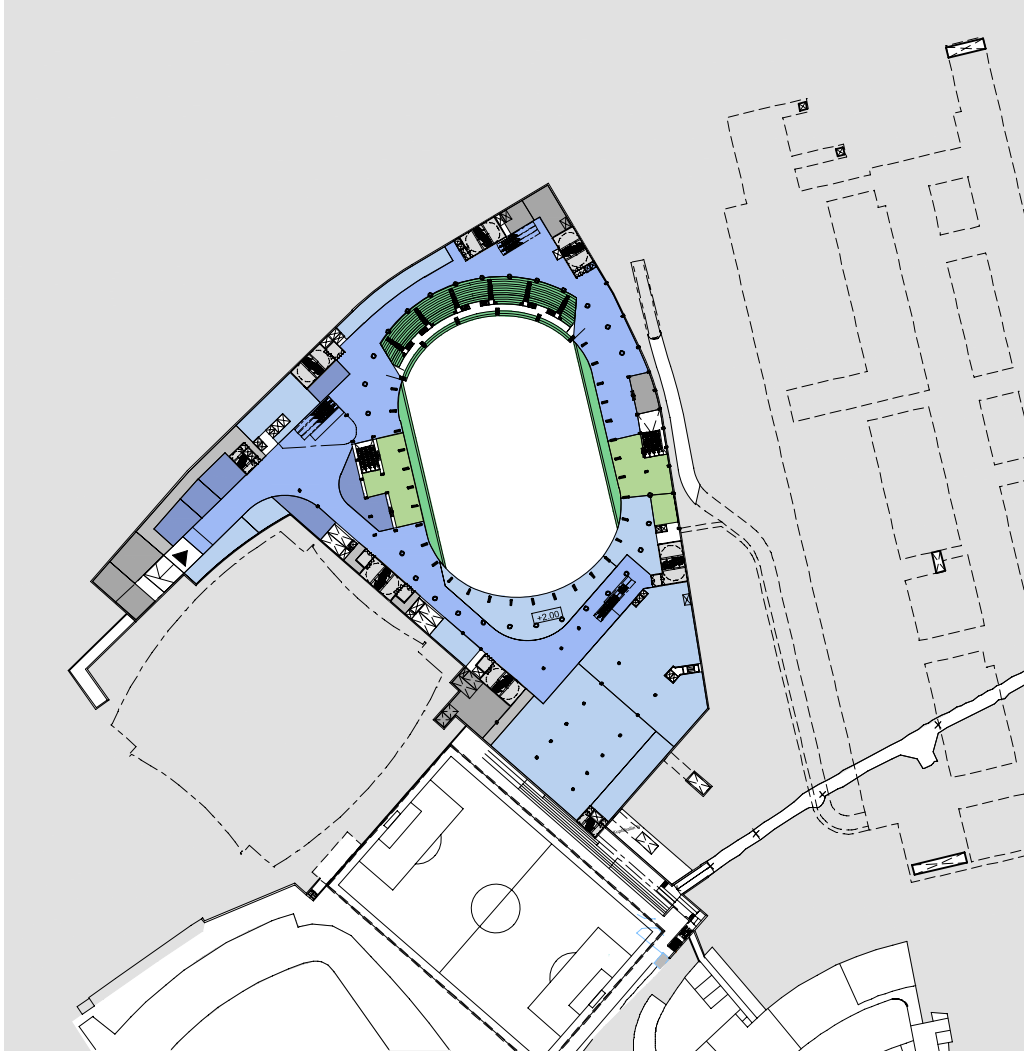

K4 / taso -4.90

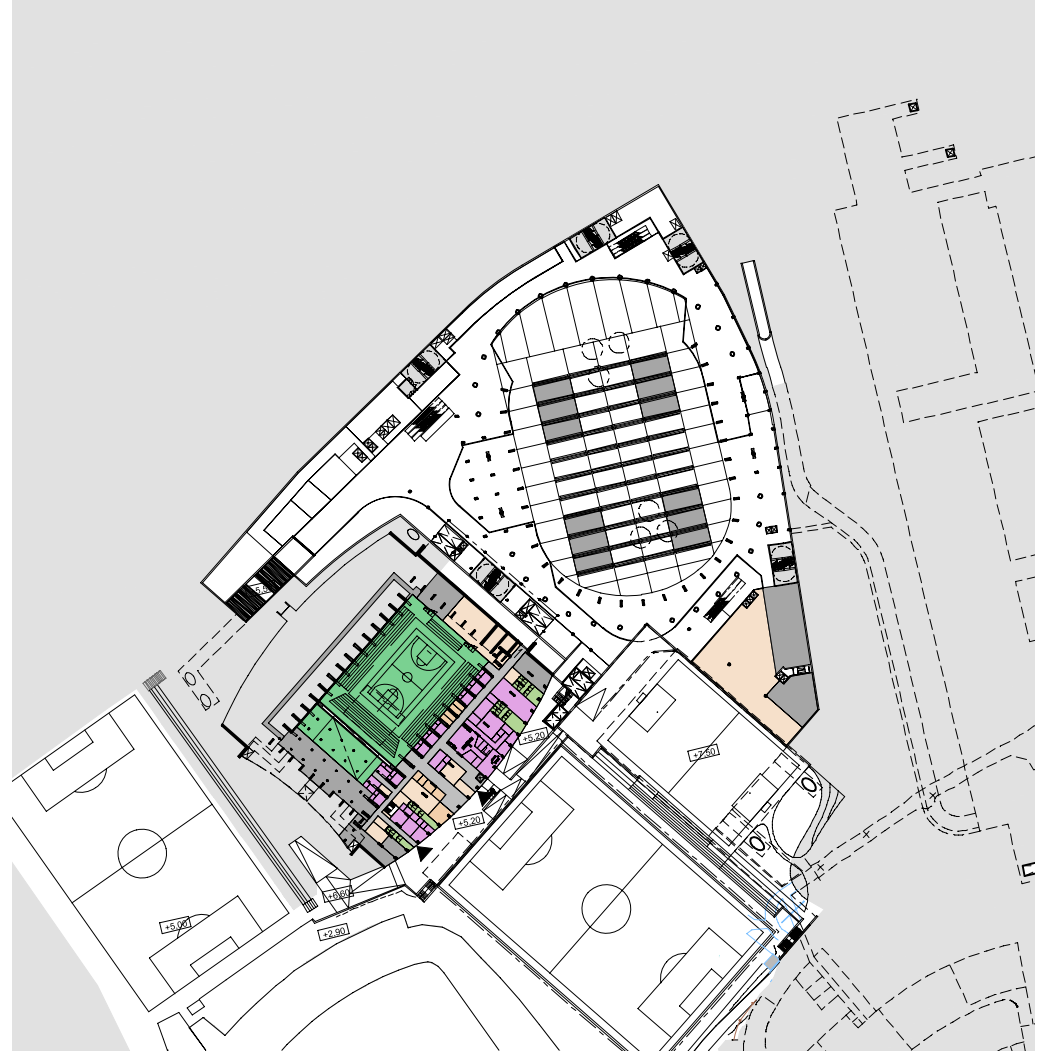

K3 / taso -1.70

	Julkinen tila		Katsomo, permanto		Aputila, varasto
	Ravintola, baari		Aitio		Lastaustila
	Liiketilaja		Yleisötila		Tekninen tila
			Ruoka- tai juomapisti		
			WC		
			Liikunta, kuntosali		
			Pukuhuone		

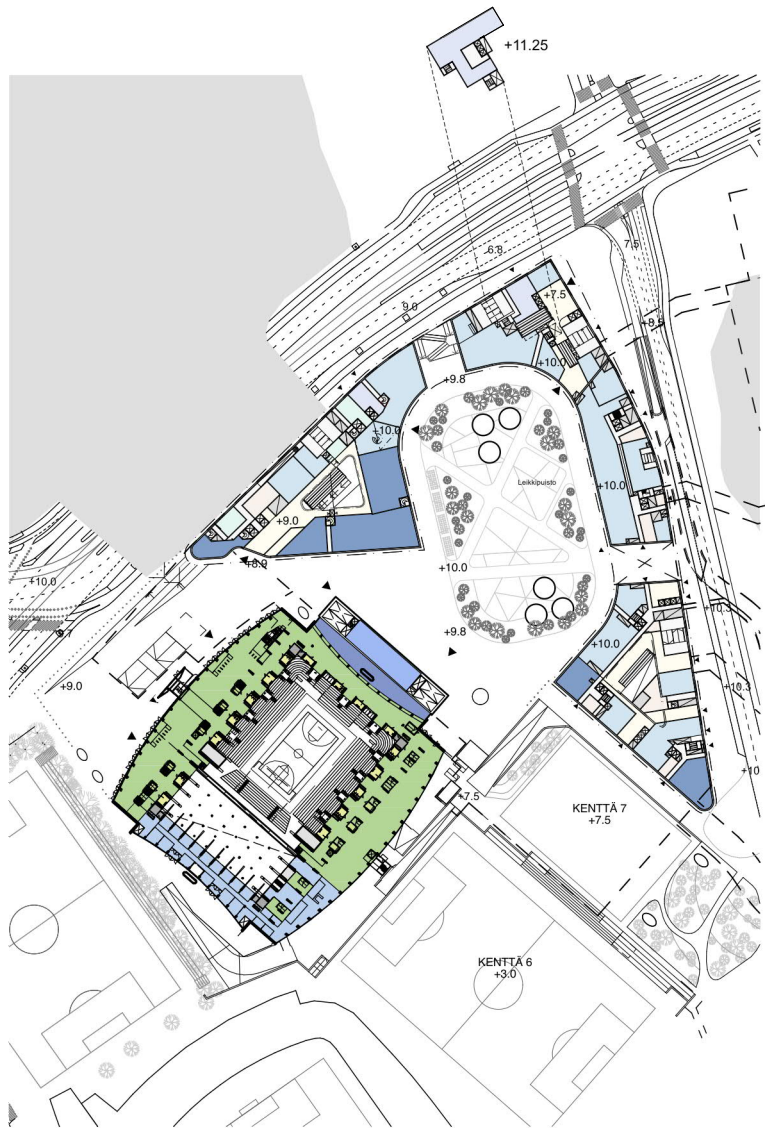

K2 / Galleriataso / taso +2.00

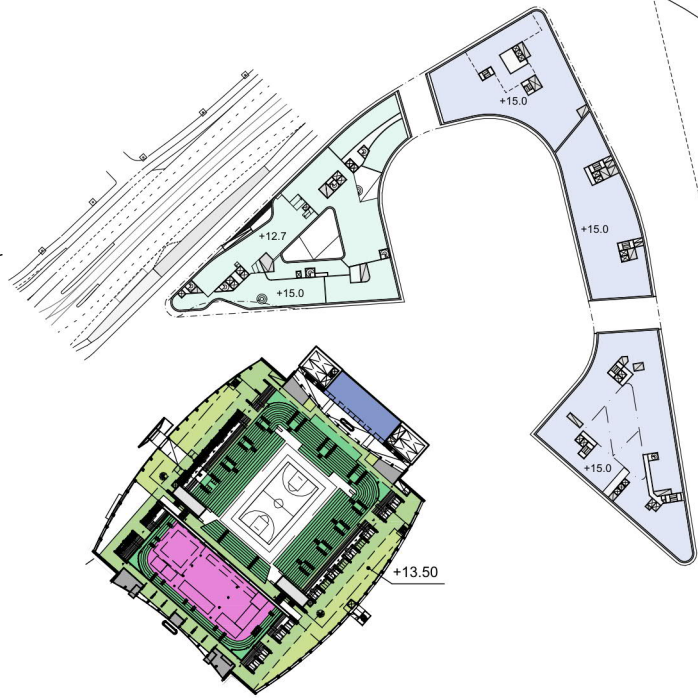

K1 / taso +6.70

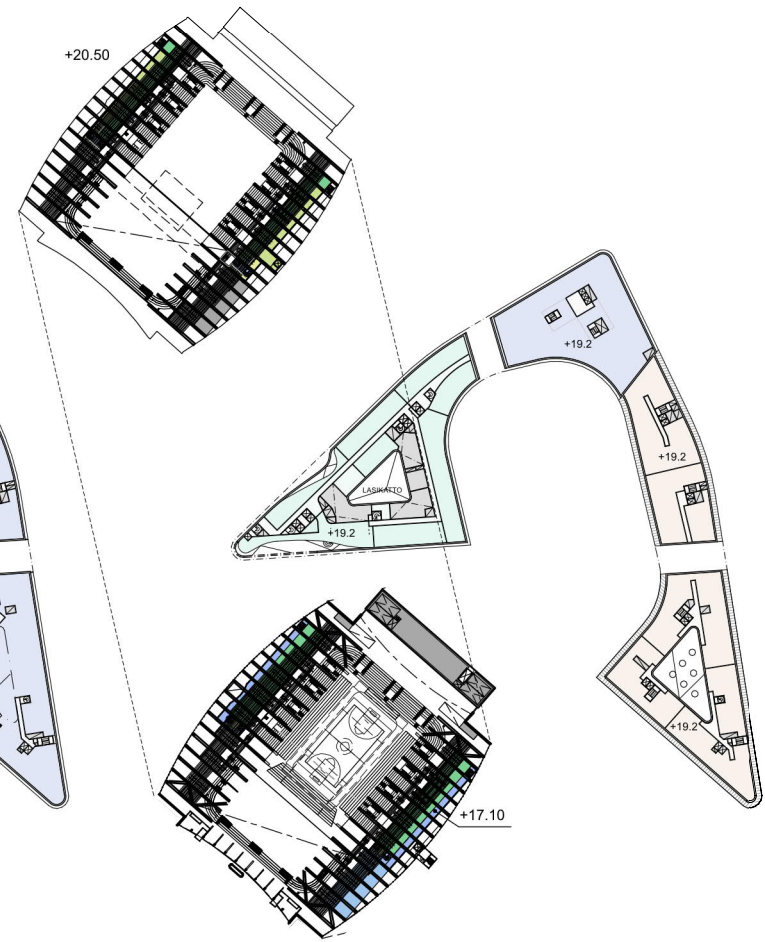
Julkinen tila	Katsomo, permanto	Aputila, varasto
Ravintola, baari	Aitio	Lastaustila
Liiketilaja	Yleisötila	Tekninen tila
	Ruoka- tai juomapisti	
	WC	
	Liikunta, kuntosali	
	Pukuhuone	

1. KERROS / MAANTASOKERROS

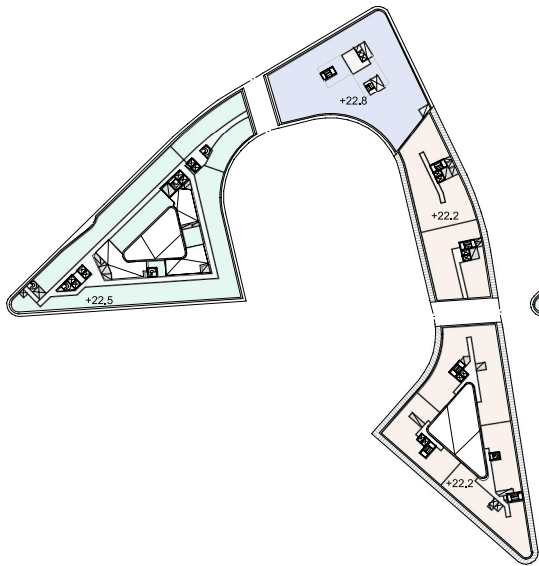
2. KERROS

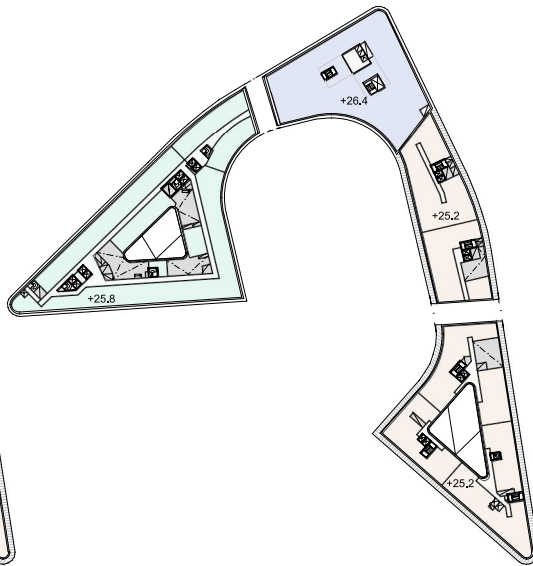
3. KERROS

Julkinen tila	Yleisötila
Ravintola, baari	Ruoka- tai juomapiste
Liiketiloja	WC
Toimitiloja	Liikunta, kuntosali
Hotelli	
Asuin yhteistiloja	
Areenan aulat	
Tekninen tila	

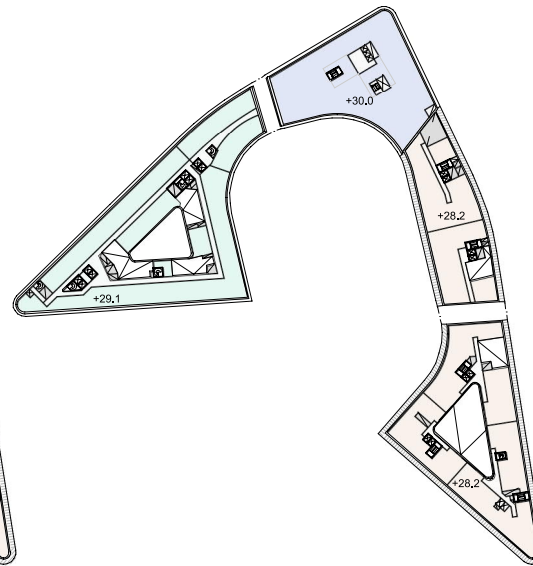

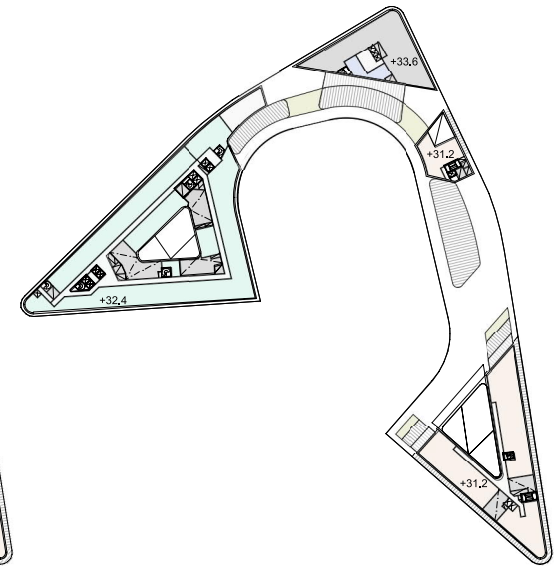
4. KERROS

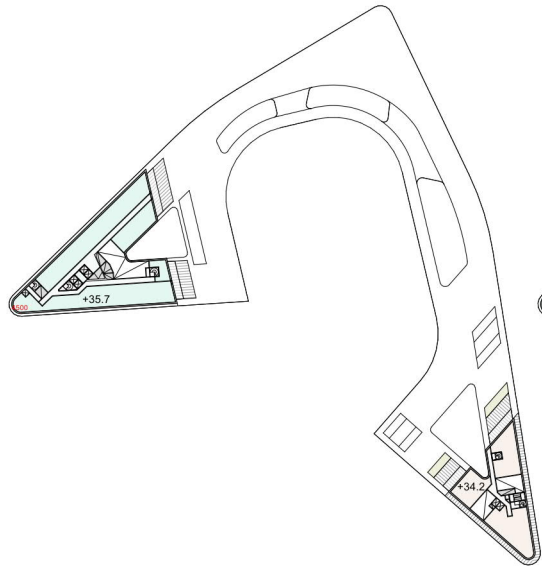
5. KERROS

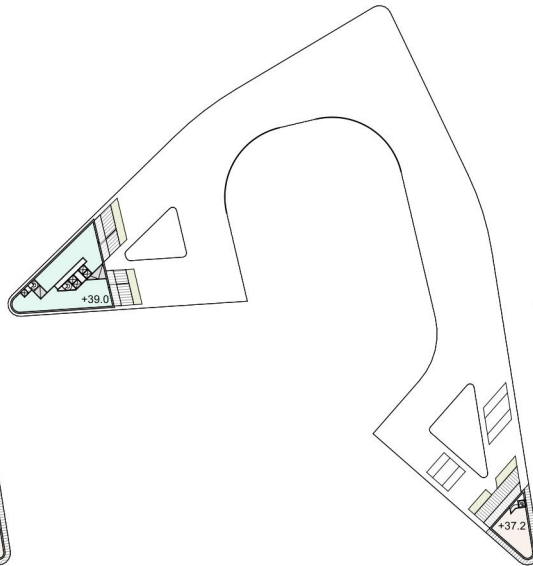
6. KERROS

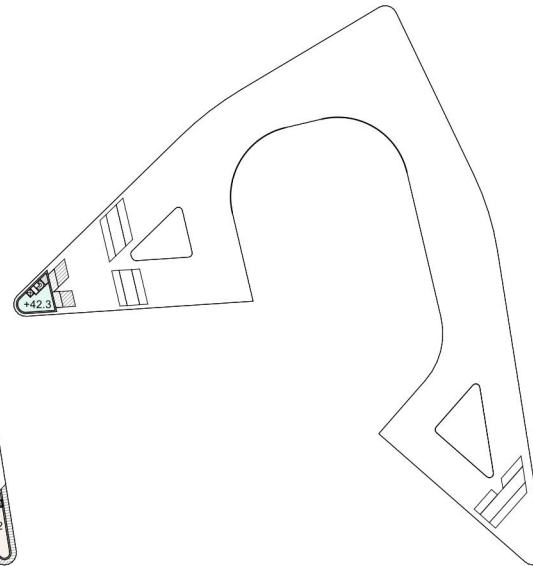
7. KERROS

8. KERROS

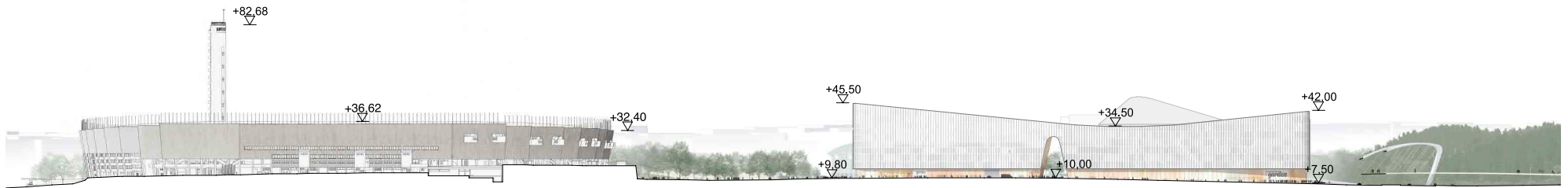
9. KERROS

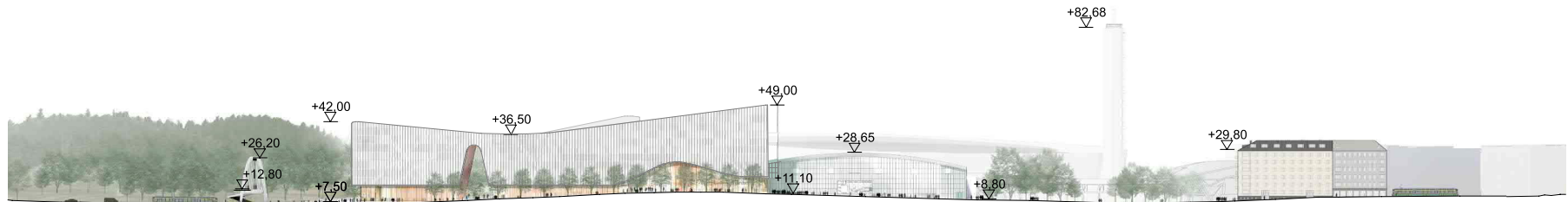
10. KERROS

- Toimitiloja
- Hotelli
- Asuintiloja
- Tekninen tila

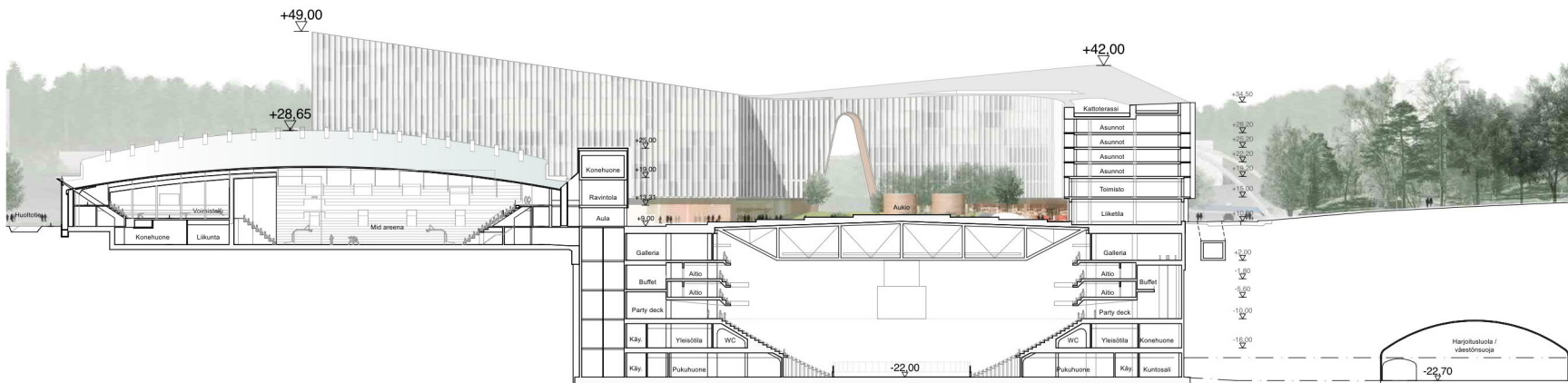

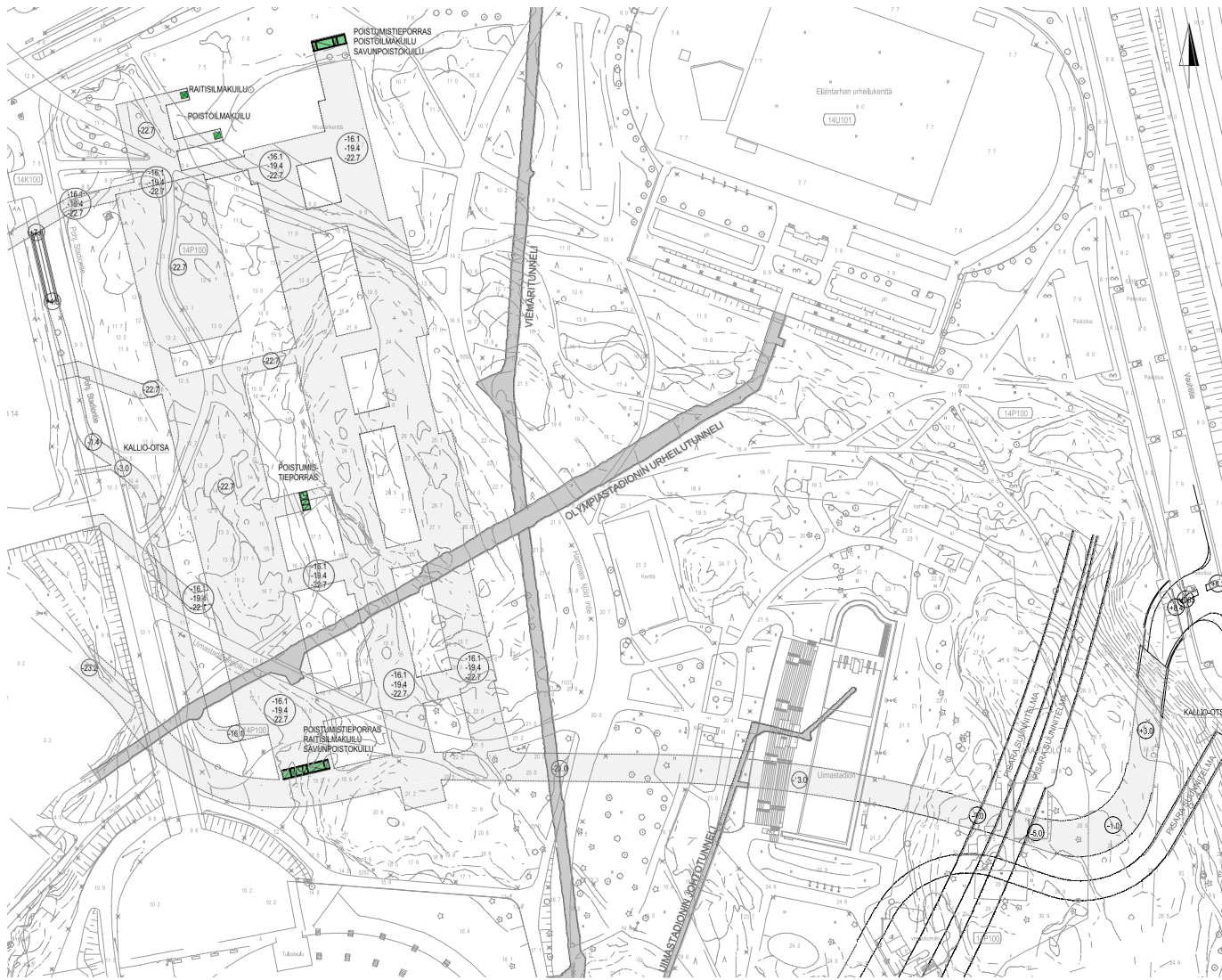
ALUEJULKISIVU / POHJOINEN STADIONTIE 1:2000

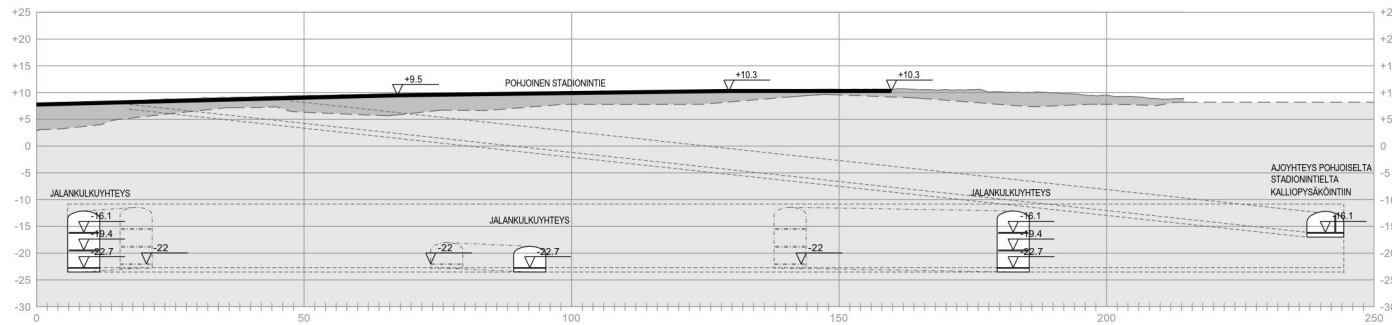
ALUEJULKISIVU / NORDENSKIÖLDINKATU 1:2000

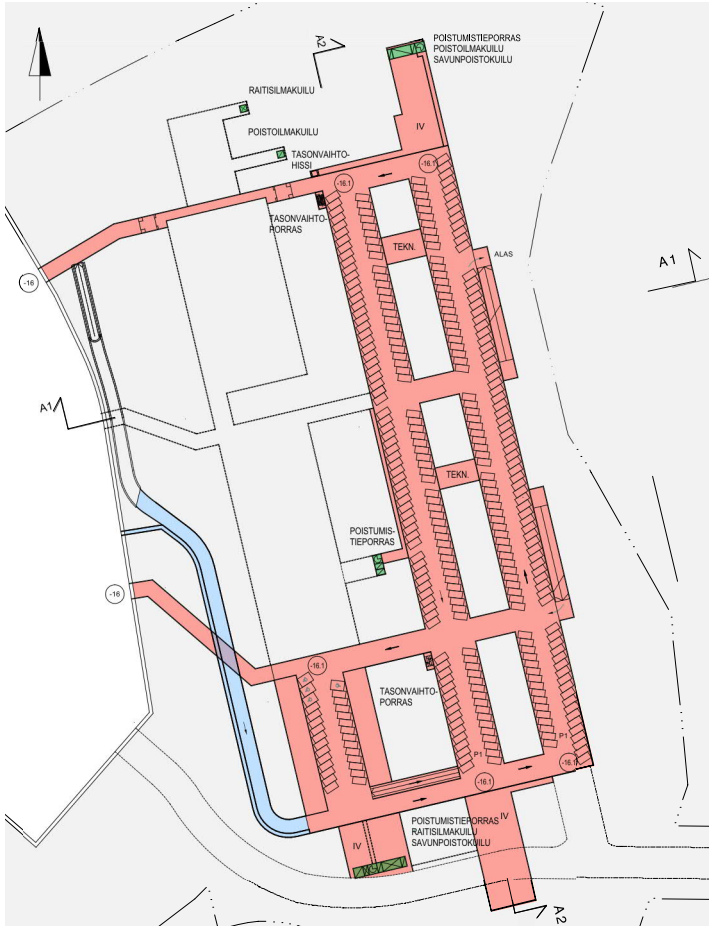
LEIKKAUS A-A

ASEMAPIIRUSTUS 1:2000

LEIKKAUS - POHJ.STADIONTIE 1:1000

POHJAPIIRUSTUS TASO P1 -16.1 1: 2000

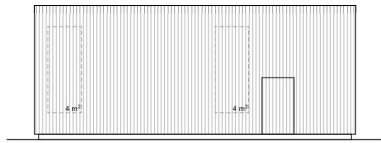

POHJAPIIRUSTUS TASO P2 -19.4 1: 2000

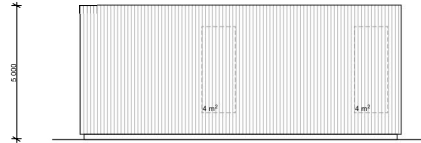

POHJAPIIRUSTUS TASO P3 -22.7 1: 2000

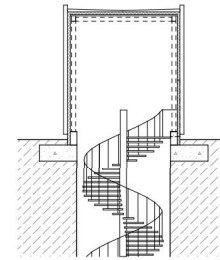
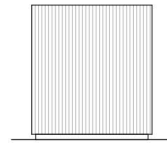
- POHJOINEN
 - poistoilma
 - paikoituksen poistumisporras
 - savunpoisto

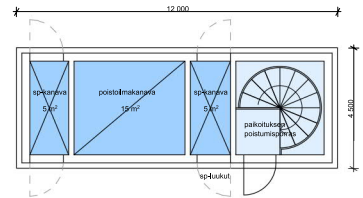
JULKISIVUT

poistoilman korkeus vähintään 5m maanpinnasta

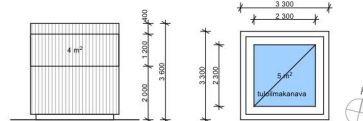

LEIKKAUS

POHJAPIIRROS

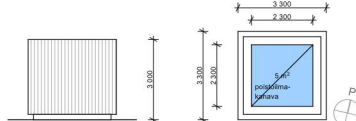
- VSS - 1
 - tuloilma

JULKISIVUT

POHJAPIIRROS

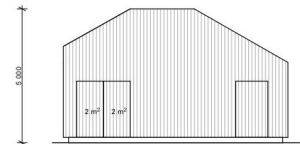
- VSS - 2
 - poistoilma

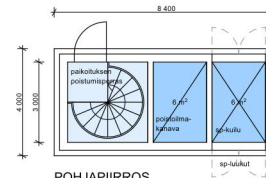
JULKISIVUT

POHJAPIIRROS

- KESKIMMÄINEN
 - paikoituksen poistumisporras
 - savunpoisto
 - poistoilma

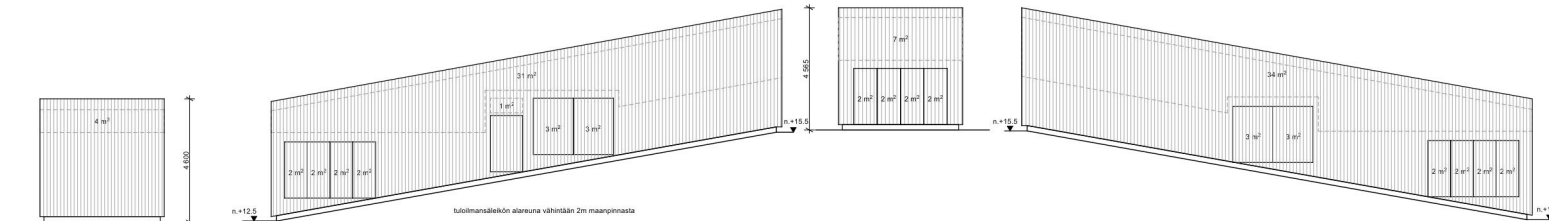
JULKISIVUT

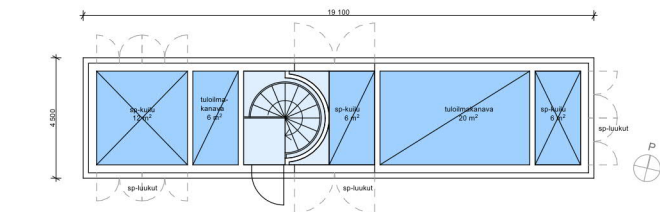
POHJAPIIRROS

- ETELÄ
 - tuloilma
 - paikoituksen poistumisporras
 - savunpoisto

JULKISIVUT

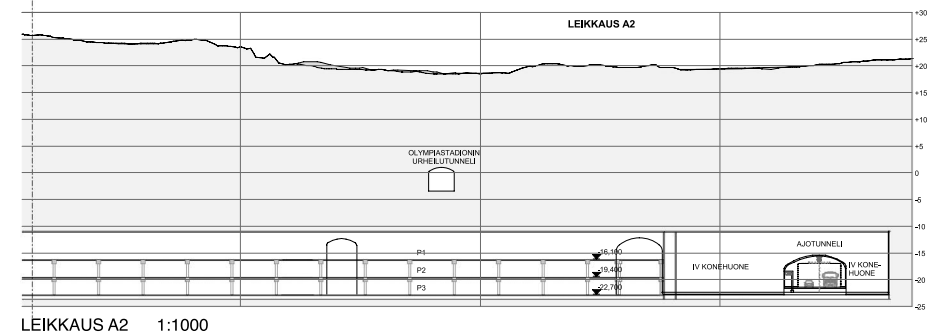
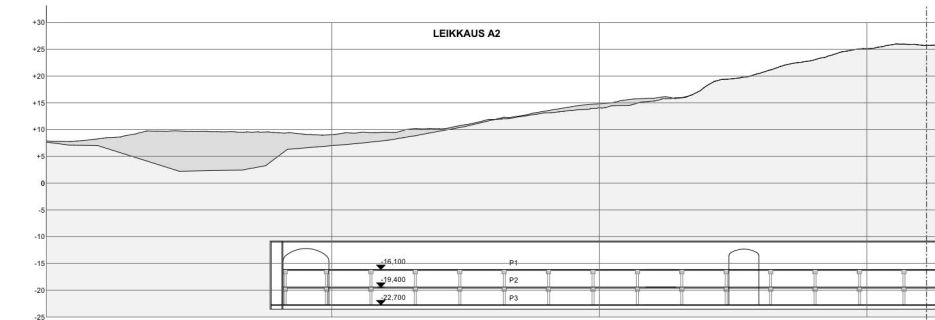
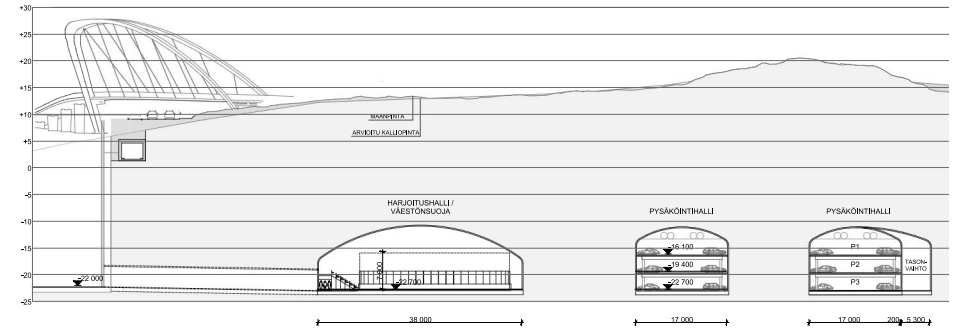

POHJAPIIRROS

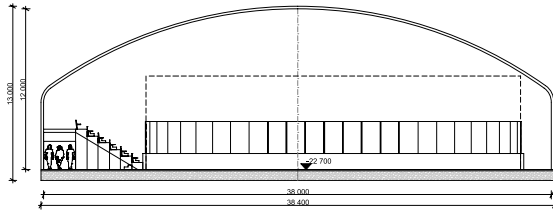

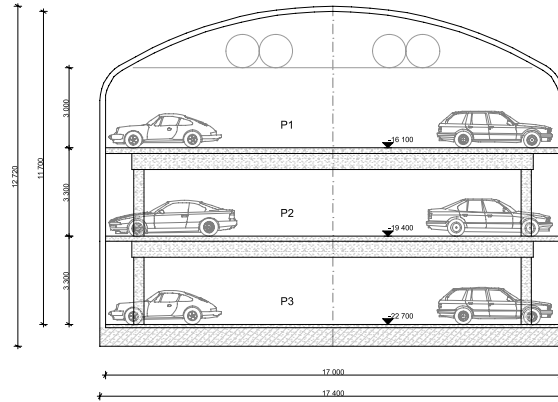
NÄKYMÄ VAUHTITIEN TUNNELINAUKOSTA (harmaalla täytteellä piirretty Pissaradan huoltotunneliaukko)

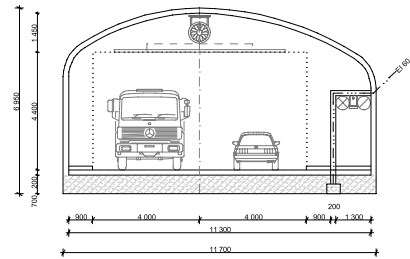
HARJOITUSJÄÄHALLIN/ VÄESTÖNSUOJAN PROFIILI

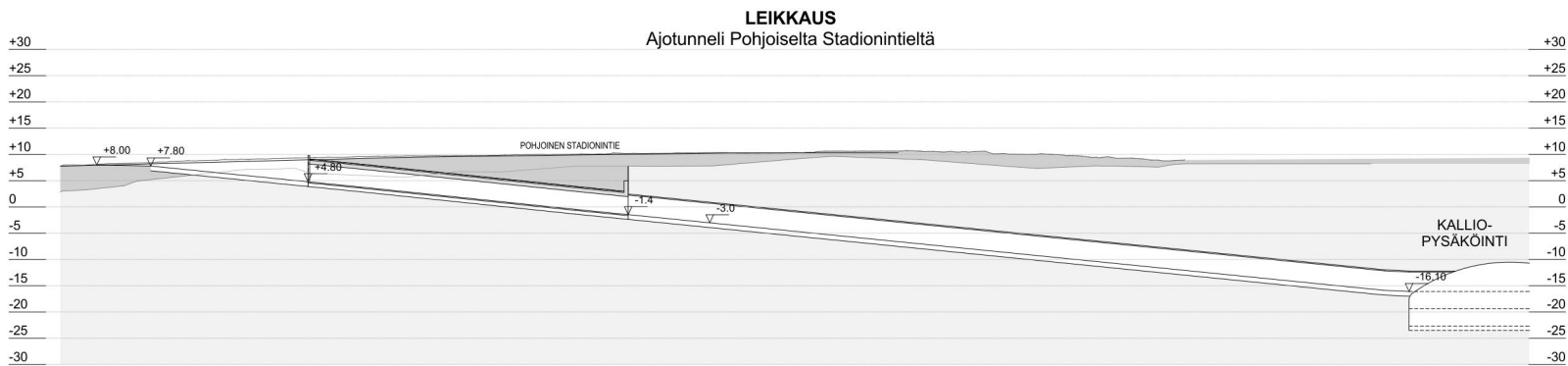
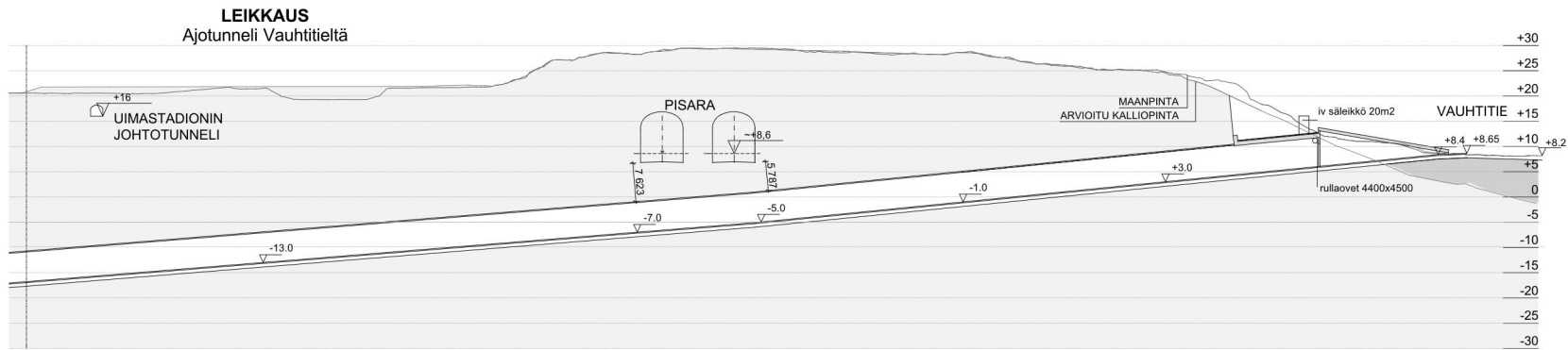
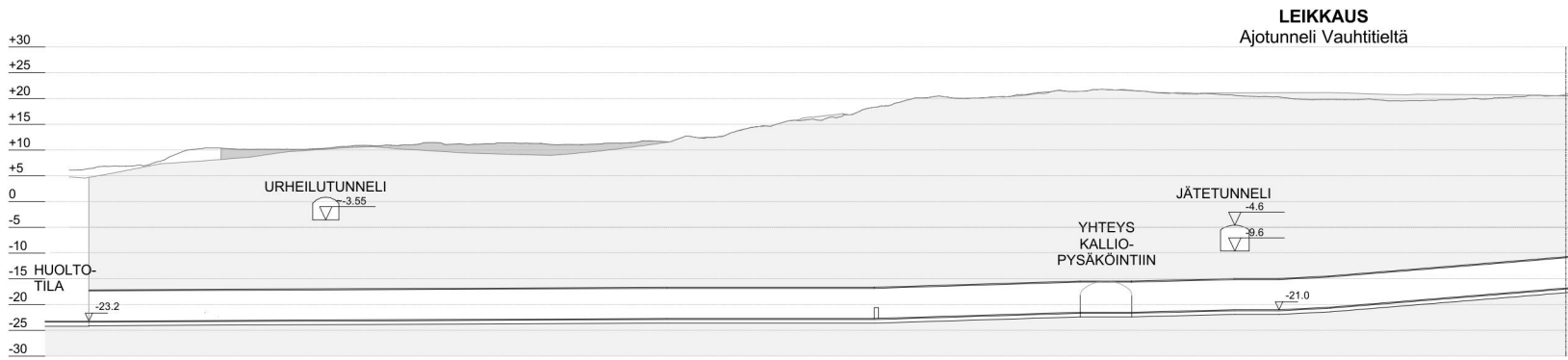
PYSÄKÖINTIHALLIN PROFIILI

AJOTUNNELIN PROFIILI 1:400

KALLIOTILOJEN PROFIILEJA

NÄKYMÄ REIJOLANKADULTA

NÄKYMÄ NORDENSKIÖLDINKADULTA PASILASTA LÄHESTYTTÄESSÄ

NÄKYMÄ POHJOISELTA STADIONTIELTÄ KOHTI OLYMPIASTADIONIA

NÄKYMÄ POHJOISELTA STADIONTIELTÄ POHJOISEEN PÄIN NÄKYMÄ ETELÄSTÄ PALLOKENTÄLTÄ 6

NÄKYMÄ POHJOISESTA KESKUSPUISTON LAAKOSTA KATSOEN

NÄKYMÄ NORDENSKIÖLDINKADULTA KOHTI STADIONIN TORNIA

NÄKYMÄ KESKUSAUKIOLTA

NÄKYMÄ GARDENIN AUKIOLTA ETELAAN KOHTI STADIONIA

NÄKYMÄ PALLOKENTÄLTÄ 6

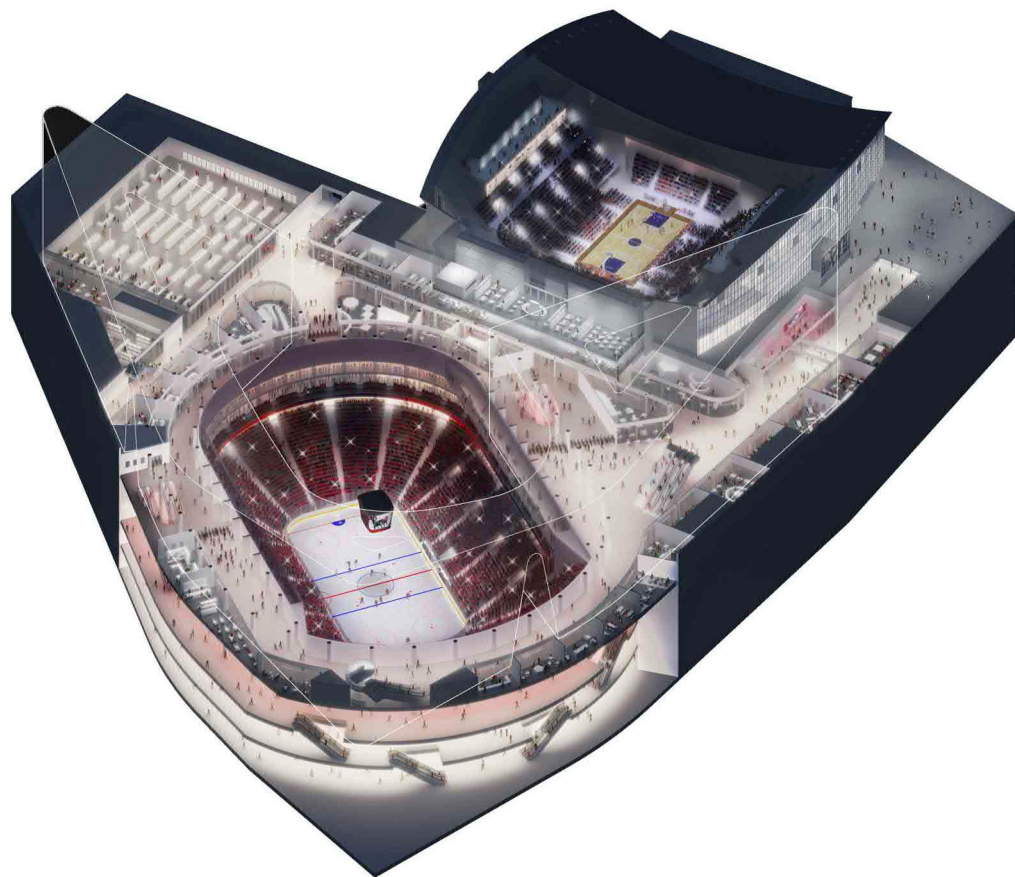
NÄKYMÄ PALLOKENTÄLTÄ 1

NÄKYMÄ HELSINGINKADULTA / KISAHALLILTA

NÄKYMÄ HELSINGINKADULTA

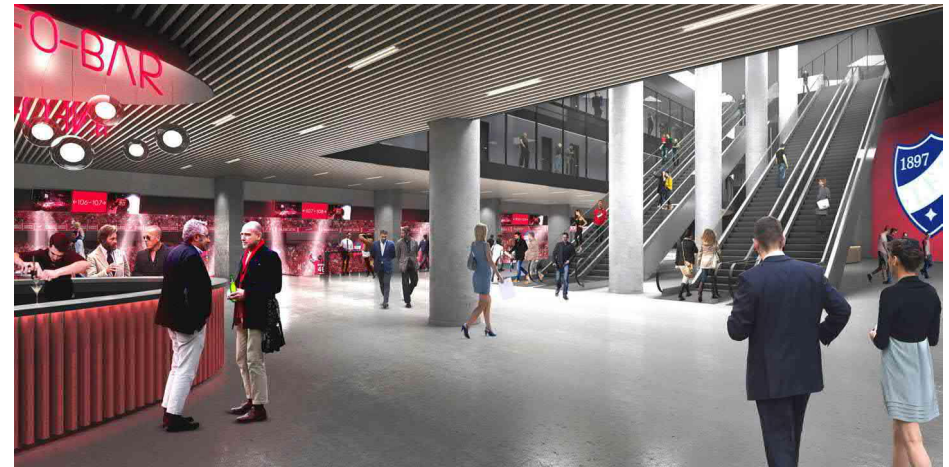
NÄKYMÄ GALLERIATASOLTA KOHTI PÄÄSISÄÄNKÄYNTIÄ

NÄKYMÄ GALLERIATASOLTA

NÄKYMÄ MONITOIMIARENALTA

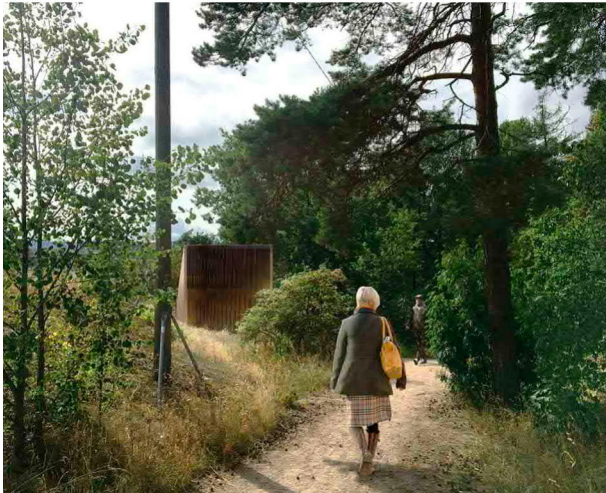
NÄKYMÄ PARTY-DECKILTÄ

KESKIMMÄINEN

POHJOINEN SEKÄ VSS-1 JA VSS-2

ETELÄINEN

